

**AÇIK VE UZAKTAN ÖĞRENMEDE
SESLİ MALZEMELERİN KULLANIMI**

Yüksek Lisans Tezi

Halil İbrahim ÜZÜM

Eskişehir 2023

AÇIK VE UZAKTAN ÖĞRENMEDE SESLİ MALZEMELERİN KULLANIMI

Halil İbrahim ÜZÜM

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Uzaktan Eğitim Anabilim Dalı

Danışman: Doç. Dr. Serpil KOÇDAR

(İkinci Danışman: Öğr. Gör. Dr. Nil GÖKSEL)

Eskişehir

Anadolu Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Ocak 2023

ÖZET

AÇIK VE UZAKTAN ÖĞRENMEDE SESLİ MALZEMELERİN KULLANIMI

Halil İbrahim ÜZÜM

Uzaktan Eğitim Anabilim Dalı

Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ocak 2023

Danışman: Doç. Dr. Serpil KOÇDAR

(İkinci Danışman: Öğr. Gör. Dr. Nil GÖKSEL)

Ses kayıtlarının kullanıldığı önemli alanlardan biri, açık ve uzaktan öğrenme ortamlarıdır. Bu çalışmanın amacı, Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sistemi öğrenenlerinin sesli malzemeleri kullanım durumlarını incelemektir. Bu kapsamda öğrenenlerin sesli malzemelere yönelik görüşleri, sesli malzeme kullanım tercihleri, sesli malzemeleri kullanmayan öğrenenlerin bu malzemeleri kullanmama nedenleri, sesli malzeme kullanım durumu açısından öğrenenlerin başarı durumları; sesli malzeme kullanan öğrenenlerin demografik özellikleri açısından öz-düzenlemeli öğrenme ölçeğinin faktörlerinin, bağımsız çalışma becerilerinin ve memnuniyetlerinin anlamlı bir biçimde farklılaşıp farklılaşmadığı; öz-düzenlemeli öğrenme ölçeğinin faktörleri ile bağımsız çalışma becerilerinin sesli malzeme kullanan öğrenenlerin sesli malzemelere ilişkin memnuniyetini nasıl etkilediği araştırılmıştır.

Çalışmada önce nitel, sonra nicel verilerin toplandığı keşfedici ardışık karma yöntem kullanılmıştır. Çalışmanın nitel aşamasında veriler 20 öğrenenden yarı-yapılandırılmış görüşmelerle, nicel aşamasında ise 4.232 öğrenenden anket ve Açıköğretim Sistemine kayıtlı tüm öğrenenleri kapsayan öğrenme analitikleriyle toplanmıştır. Nitel veriler betimsel analiz yöntemiyle, nicel veriler ise IBM SPSS V.25 programı kullanılarak gerçekleştirilen ANOVA, t-test ve çoklu regresyon analizi ile çözümlenmiştir.

Çalışma sonuçlarına göre öğrenenler sesli malzemeleri genel olarak beğenmekte; en çok evlerinde, cep telefonu kullanarak dinlemektedirler. Hiç sesli malzeme kullanmayan öğrenenlerin kullanmama nedenleri; sesli malzemelerin varlığını bilmiyor oluşları, verimli bulmamaları, okumayı dinlemeye tercih etmeleri, seslendirmeyi kötü

bulmaları, yeterli zamanlarının olmayışı ve benzeri nedenlerdir. Sesli malzeme kullanan öğrenenlerin, sesli malzeme kullanmayan öğrenenlere göre daha başarılı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sesli malzeme dinleyen öğrenenlerin demografik özellikleri incelendiğinde bazı değişkenlere göre öz-düzenlemeli öğrenme ölçeğinin faktörleri, bağımsız çalışma becerileri ve memnuniyetleri anlamlı bir biçimde farklılaşmaktadır. Ek olarak, öz-düzenlemeli öğrenme ölçeğinin faktörleri ile bağımsız çalışma becerileri sesli malzeme kullanan öğrenenlerin sesli malzemelere ilişkin memnuniyetini çoğunlukla olumlu yönde ve pozitif etkilemektedir. Elde edilen sonuçlara göre çalışmada sesli malzemelerin öğrenenler tarafından daha etkin kullanılabilmesi adına öneriler sunulmuştur.

Anahtar Sözcükler: Açık ve uzaktan öğrenme, Sesli kitap, Sesli malzeme, Seslendirme, Podcast.

ABSTRACT

THE USE OF AUDIO MATERIALS IN OPEN AND DISTANCE LEARNING

Halil İbrahim ÜZÜM

Department of Distance Education

Anadolu University, Graduate School of Social Sciences Institute, January 2023

Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Serpil KOÇDAR

(Co-Supervisor: Lecturer Dr. Nil GÖKSEL)

One of the important areas where sound recordings are used is open and distance learning milieus. The aim of this study is to examine the use of audio materials by Anadolu University Open Education System learners. In this context, the opinions of the learners towards the audible materials, their preferences for using the materials, the reasons for not using these materials, the success of the learners with regard to the use of the audio materials; whether the factors of self-regulated learning scale, independent study skills and satisfaction differ significantly in terms of demographic characteristics of learners using audio material; and lastly how factors of the self-regulated learning scale and how independent study skills affect the satisfaction of learners who use audio materials with audio materials were investigated.

In the study, the exploratory sequential mixed method was used in which qualitative and then quantitative data were collected. In the qualitative phase of the study, data were collected through semi-structured interviews from 20 learners, and in the quantitative phase, questionnaires from 4,232 learners and learning analytics covering all learners enrolled in the Open Education System. Qualitative data were analyzed by descriptive analysis method and quantitative data were analyzed by ANOVA, t-test and multiple regression analysis using IBM SPSS V.25 program.

According to the results of the study, learners generally like audio materials; they listen mostly at home via using mobile phones. The reasons for not using the learners who have never used audio material are that they do not know the existence of audio materials, they do not find it productive, they prefer reading to listening, they find sound recording bad, they do not have enough time etc. Therefore, it has been concluded that the learners

who use audio materials are more successful than the learners who do not use those materials. When the demographic characteristics of the learners who listen to the audio material are examined, the factors of the self-regulated learning scale, their independent study skills and satisfaction differ significantly according to some variables. In addition, the factors of the self-regulated learning scale and the ability to work independently affect the satisfaction of the learners who use audio materials in a positive way. According to the results, suggestions were presented in order to use the audio materials more effectively by the learners in the study.

Keywords: Open and distance learning, Audiobook, Audio material, Sound Recording, Podcast.

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Bu tezin bana ait, özgün bir çalışma olduğunu; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalarında bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı; bu çalışma kapsamında elde edilen tüm veri ve bilgiler için kaynak gösterdiğimi ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi; bu çalışmanın Anadolu Üniversitesi tarafından kullanılan “bilimsel intihal tespit programı”yla tarandığını ve hiçbir şekilde “intihal içermediğini” beyan ederim. Herhangi bir zamanda, çalışmamla ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçları kabul ettiğimi bildiririm.

Halil İbrahim ÜZÜM

İÇİNDEKİLER

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI.....	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT.....	v
ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ.....	vii
TABLolar DİZİNİ	xiv
GÖRSELLER DİZİNİ	xvi
ÖN SÖZ	xvii
1. GİRİŞ	1
1.1. Sorun	1
1.2. Amaç ve Araştırma Soruları.....	5
1.3. Önem	6
1.4. Varsayımlar	6
1.5. Sınırlılıklar	7
1.6. Tanımlar	7
1.7. Kısaltmalar	8
2. ALANYAZIN	9
2.1. Sesli Kitap	9
2.1.1. Yeni teknolojik gelişmeler ve sesli kitap	11
2.1.2. Dünyada sesli kitapların gelişim süreci	12
2.1.3. Türkiye’de sesli kitapların gelişim süreci.....	13
2.1.4. Türkiye’de sesli kitap çalışmaları yürüten çeşitli kurum ve kuruluşlar	14
2.1.5. Türkiye’de sesli kitap kullanımında mekân tercihleri	17
2.1.6. Sesli kitap hazırlama sürecinde kullanılan bazı bilgisayar programları	17
2.1.7. Sesli kitapların eğitim alanında kullanımı.....	22
2.2. Podcast	24

2.2.1. Podcast'in ortaya çıkışı ve yayılımı	25
2.2.2. Podcast ve eğitim.....	27
2.3. Açık ve Uzaktan Öğrenme	29
3. ARAŞTIRMANIN KURAMSAL TEMELLERİ.....	33
3.1. Öz-düzenlemeli Öğrenme.....	33
3.2. Bağımsız Çalışma Kuramı	36
3.3. Kuramsal Çerçeve.....	38
4. YÖNTEM	40
4.1. Araştırma Modeli.....	40
4.2. Evren ve Örneklem	40
4.3. Veri Toplama Tekniği ve Aracı	40
4.4. Veri Analizi.....	41
5. BULGULAR VE YORUM.....	43
5.1. Analitiklerden Elde Edilen Bulgular.....	43
5.2. Yarı Yapılandırılmış Görüşmelerden Elde Edilen Bulgular	47
5.3. Anket Sonucu Elde Edilen Bulgular	61
5.3.1. Anket ile toplanan verilere ilişkin ön analizler	61
5.3.2. Katılımcıların demografik bilgileri	62
5.3.3. Çalışmada kullanılan ölçeklerin geçerliği ve güvenirliği	71
5.3.3.1. Keşfedici faktör analizi (KFA).....	71
5.3.3.1.1. Öz-düzenlemeli öğrenme ölçeğine ilişkin yapılan geçerlik analizi	71
5.3.3.1.2. Bağımsız çalışma ölçeğine ilişkin yapılan geçerlik analizi	77
5.3.3.1.3. Memnuniyet ölçeğine ilişkin yapılan geçerlik analizi.....	78
5.3.3.2. Güvenirlik analizi	79
5.3.3.3. Çalışmada kullanılan ölçeğe ilişkin betimsel istatistikler	80
5.4. Anket Sonuçlarına Dayanan Araştırma Sorularının Yanıtlanması.....	85

5.4.1. Fark Testlerinin Gerçekleştirilmesi	85
5.4.1.1. Öz-düzenlemeli öğrenme ölçeğine ilişkin fark testleri.....	86
5.4.1.1.1. Cinsiyet açısından öz-düzenlemeli öğrenme ölçeğinin faktörlerinin incelenmesi.....	86
5.4.1.1.2. Yaş açısından öz-düzenlemeli öğrenme ölçeğinin faktörlerinin incelenmesi.....	88
5.4.1.1.3. Kayıtlı olunan program türü açısından öz-düzenlemeli öğrenme ölçeğinin faktörlerinin incelenmesi	90
5.4.1.1.4. Kaçınıcı sınıf olduğu açısından öz-düzenlemeli öğrenme ölçeğinin faktörlerinin incelenmesi	92
5.4.1.1.5. Hangi sesli malzemenin kullanıldığına yönelik öz-düzenlemeli öğrenme ölçeğinin faktörlerinin incelenmesi	94
5.4.1.1.6. Ne sıklıkla sesli malzeme dinlendiği açısından öz-düzenlemeli öğrenme ölçeğinin faktörlerinin incelenmesi	95
5.4.1.1.7. En çok hangi cihazla sesli malzeme dinlendiği açısından öz-düzenlemeli öğrenme ölçeğinin faktörlerinin incelenmesi	98
5.4.1.1.8. En çok hangi mekânda sesli malzeme dinlendiği açısından öz-düzenlemeli öğrenme ölçeğinin faktörlerinin incelenmesi	100
5.4.1.1.9. eKampüs dışında sesli malzeme dinleme durumu açısından öz-düzenlemeli öğrenme ölçeğinin faktörlerinin incelenmesi	102
5.4.1.2. Bağımsız çalışma ölçeğine ilişkin fark testleri.....	103
5.4.1.2.1. Cinsiyet açısından bağımsız çalışma ölçeğinin faktörlerinin incelenmesi.....	103
5.4.1.2.2. Yaş açısından bağımsız çalışma ölçeğinin faktörlerinin incelenmesi.....	104
5.4.1.2.3. Kayıtlı olunan program türü açısından bağımsız çalışma ölçeğinin faktörlerinin incelenmesi	105
5.4.1.2.4. Kaçınıcı sınıf olduğu açısından bağımsız çalışma ölçeğinin faktörlerinin incelenmesi.....	105

5.4.1.2.5. Hangi sesli malzemenin kullanıldığına yönelik bağımsız çalışma ölçeğinin faktörlerinin incelenmesi	106
5.4.1.2.6. Ne sıklıkla sesli malzeme dinlendiği açısından bağımsız çalışma ölçeğinin faktörlerinin incelenmesi	107
5.4.1.2.7. En çok hangi cihazla sesli malzeme dinlendiği açısından bağımsız çalışma ölçeğinin faktörlerinin incelenmesi	108
5.4.1.2.8. En çok hangi mekânda sesli malzeme dinlendiği açısından bağımsız çalışma ölçeğinin faktörlerinin incelenmesi	108
5.4.1.2.9. eKampüs dışında sesli malzeme dinleme durumu açısından bağımsız çalışma ölçeğinin faktörlerinin incelenmesi	109
5.4.1.3. Memnuniyet ölçeğine ilişkin fark testleri	110
5.4.1.3.1. Cinsiyet açısından memnuniyet ölçeğinin faktörlerinin incelenmesi.....	110
5.4.1.3.2. Yaş açısından memnuniyet ölçeğinin faktörlerinin incelenmesi	110
5.4.1.3.3. Kayıtlı olunan program türü açısından memnuniyet ölçeğinin faktörlerinin incelenmesi.....	111
5.4.1.3.4. Kaçınıcı sınıf olunduğu açısından memnuniyet ölçeğinin faktörlerinin incelenmesi.....	112
5.4.1.3.5. Hangi sesli malzemenin kullanıldığına yönelik memnuniyet ölçeğinin faktörlerinin incelenmesi	112
5.4.1.3.6. Ne sıklıkla sesli malzeme dinlendiği açısından memnuniyet ölçeğinin faktörlerinin incelenmesi	113
5.4.1.3.7. En çok hangi cihazla sesli malzeme dinlendiği açısından memnuniyet ölçeğinin faktörlerinin incelenmesi	114
5.4.1.3.8. En çok hangi mekânda sesli malzeme dinlendiği açısından memnuniyet ölçeğinin faktörlerinin incelenmesi	115
5.4.1.3.9. eKampüs dışında sesli malzeme dinleme durumu açısından memnuniyet ölçeğinin faktörlerinin incelenmesi	116

5.5. Araştırma Modelinin Testi.....	116
5.5.1. Pearson Korelasyon Analizinin Uygulanması.....	117
5.5.2. Çoklu Regresyon Analizinin Uygulanması.....	117
5.6. Anket Katılımcılarının “Neden Sesli Malzeme Kullanmadıkları” Hakkında Bilgiler.....	119
5.7. Anket Katılımcılarının “Neden Sesli Malzeme Kullandıkları” Hakkında Bilgiler.....	120
6. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER.....	122
6.1. Tartışma.....	122
6.2. Sonuç.....	131
6.2.1. Analitiklerden elde edilen sonuçlar.....	131
6.2.2. Yarı yapılandırılmış görüşmelerden elde edilen sonuçlar	133
6.2.3. Anketten elde edilen sonuçlar	135
6.2.3.1. Anket maddelerinin ayrı ayrı yorumlanmasından elde edilen sonuçlar	137
6.2.3.1.1. Öz-düzenlemeli öğrenme becerileri.....	137
6.2.3.1.2. Bağımsız çalışma becerileri.....	139
6.2.3.1.3. Memnuniyet ölçeği sonuçları	139
6.2.3.2. Fark testlerinin sonuçları.....	140
6.2.3.2.1. Öz-düzenlemeli öğrenme ölçeğinde fark testlerinin sonuçları	140
6.2.3.2.2. Bağımsız çalışma ölçeğinde fark testlerinin sonuçları.....	142
6.2.3.2.3. Memnuniyet ölçeğinde fark testlerinin sonuçları	143
6.3. Öneriler.....	144
KAYNAKÇA.....	146
EKLER	157
Ek-1 Nicel Verilerde Kullanılan Anket Soruları	157

Ek-2 Yarı Yapılandırılmış Görüşmelerdeki Ses Kaydı Sonrası Yapılan Deşifre Örneği	162
Ek-3 Etik Kurul İzni.....	168
ÖZ GEÇMİŞ	169

TABLOLAR DİZİNİ

	Sayfa
Tablo 2.1. AÖS öğrenenlerinin sesli kitaptan yararlanma oranı	23
Tablo 5.1. Ankete katılan tüm öğrenenlerin cinsiyetine ilişkin dağılım	63
Tablo 5.2. Sesli malzemeleri kullanan öğrenenlerin cinsiyetine ilişkin dağılım	63
Tablo 5.3. Tüm öğrenenlerin yaş dağılımı	64
Tablo 5.4. Sesli malzeme kullanan öğrenenlerin yaş dağılımı	64
Tablo 5.5. Tüm katılımcıların okuduğu sınıf durumu	65
Tablo 5.6. Sesli malzeme dinleyen katılımcıların okuduğu sınıf durumu	66
Tablo 5.7. Tüm katılımcıların kayıtlı olduğu program türü	66
Tablo 5.8. Sesli malzeme dinleyen katılımcıların kayıtlı olduğu program türü	67
Tablo 5.9. Tüm katılımcıların sesli malzeme kullanım oranları	67
Tablo 5.10. Katılımcıların kullandıkları sesli malzeme türleri	68
Tablo 5.11. Katılımcıların sesli malzeme dinlerken kullandıkları cihaz türleri	68
Tablo 5.12. Katılımcıların sesli malzeme dinlerken yaptığı mekân tercihleri	69
Tablo 5.13. Katılımcıların sesli malzeme dinleme sıklığı	70
Tablo 5.14. Katılımcıların eKampüs dışında sesli malzeme dinleme durumları	70
Tablo 5.15. Öz değerlendirme boyutu için keşfedici faktör analizi sonucu ..	72
Tablo 5.16. Amaç belirleme boyutu için keşfedici faktör analizi sonucu	73
Tablo 5.17. Zaman yönetimi boyutu için keşfedici faktör analizi sonucu	74
Tablo 5.18. Fiziksel ortam yönetimi boyutu için keşfedici faktör analizi sonucu	75
Tablo 5.19. Yardım arama boyutu için keşfedici faktör analizi sonucu	75
Tablo 5.20. Çalışma stratejisi boyutu için keşfedici faktör analizi sonucu	76
Tablo 5.21. Bağımsız çalışma ölçeği için keşfedici faktör analizi sonucu	77
Tablo 5.22. Memnuniyet ölçeği için keşfedici faktör analizi sonucu	78
Tablo 5.23. Güvenirlilik analizi sonucu	80
Tablo 5.24. Öz-düzenlemeli öğrenme ölçeğine ilişkin betimsel istatistiklerin dağılımı	81
Tablo 5.25. Cinsiyet açısından öz-düzenlemeli öğrenme ölçeğindeki faktörlerin incelenmesi	87
Tablo 5.26. Yaş açısından öz-düzenlemeli öğrenme ölçeğindeki faktörlerin incelenmesi	88
Tablo 5.27. Kayıtlı olunan program türü açısından öz-düzenlemeli öğrenme ölçeğindeki faktörlerin incelenmesi	91
Tablo 5.28. Kaçıncı sınıf olunduğu açısından öz-düzenlemeli öğrenme ölçeğindeki faktörlerin incelenmesi	92
Tablo 5.29. Hangi sesli malzemenin kullanıldığına yönelik öz-düzenlemeli öğrenme ölçeğindeki faktörlerin incelenmesi	94
Tablo 5.30. Ne sıklıkla sesli malzeme dinlendiği açısından öz-düzenlemeli öğrenme ölçeğindeki faktörlerin incelenmesi	96
Tablo 5.31. En çok hangi cihazla sesli malzeme dinlendiği açısından öz-düzenlemeli öğrenme ölçeğinin faktörlerinin incelenmesi	98

Tablo 5.32.	En çok hangi mekânda sesli malzeme dinlendiği açısından öz- düzenlemeli öğrenme ölçeğinin faktörlerinin incelenmesi	100
Tablo 5.33.	eKampüs dışında sesli malzeme dinleme durumu açısından öz- düzenlemeli öğrenme ölçeğindeki faktörlerin incelenmesi	102
Tablo 5.34.	Cinsiyet açısından bağımsız çalışma ölçeğindeki faktörlerin incelenmesi	104
Tablo 5.35.	Yaş açısından bağımsız çalışma ölçeğindeki faktörlerin incelenmesi	104
Tablo 5.36.	Kayıtlı olunan program türü açısından bağımsız çalışma ölçeğinin faktörlerinin incelenmesi	105
Tablo 5.37.	Kaçıncı sınıf olunduğu açısından bağımsız çalışma ölçeğinin faktörlerinin incelenmesi	106
Tablo 5.38.	Hangi sesli malzemenin kullanıldığına yönelik bağımsız çalışma ölçeğindeki faktörlerin incelenmesi	106
Tablo 5.39.	Ne sıklıkla sesli malzeme dinlendiği açısından bağımsız çalışma ölçeğindeki faktörlerin incelenmesi	107
Tablo 5.40.	En çok hangi cihazla sesli malzeme dinlendiği açısından bağımsız çalışma ölçeğinin faktörlerinin incelenmesi	108
Tablo 5.41.	En çok hangi mekânda sesli malzeme dinlendiği açısından bağımsız çalışma ölçeğinin faktörlerinin incelenmesi	109
Tablo 5.42.	eKampüs dışında sesli malzeme dinleme durumu açısından bağımsız çalışma ölçeğindeki faktörlerin incelenmesi	109
Tablo 5.43.	Cinsiyet açısından memnuniyet ölçeğindeki faktörlerin incelenmesi	110
Tablo 5.44.	Yaş açısından memnuniyet ölçeğindeki faktörlerin incelenmesi	111
Tablo 5.45.	Kayıtlı olunan program türü açısından memnuniyet ölçeğinin faktörlerinin incelenmesi	111
Tablo 5.46.	Kaçıncı sınıf olunduğu açısından memnuniyet ölçeğinin faktörlerinin incelenmesi	112
Tablo 5.47.	Hangi sesli malzemenin kullanıldığına yönelik memnuniyet ölçeğindeki faktörlerin incelenmesi	113
Tablo 5.48.	Ne sıklıkla sesli malzeme dinlendiği açısından memnuniyet ölçeğindeki faktörlerin incelenmesi	114
Tablo 5.49.	En çok hangi cihazla sesli malzeme dinlendiği açısından memnuniyet ölçeğinin faktörlerinin incelenmesi	115
Tablo 5.50.	En çok hangi mekânda sesli malzeme dinlendiği açısından memnuniyet ölçeğinin faktörlerinin incelenmesi	115
Tablo 5.51.	eKampüs dışında sesli malzeme dinleme durumu açısından memnuniyet ölçeğindeki faktörlerin incelenmesi	116
Tablo 5.52.	Katılımcılarda değişkenler arası ilişkilerin dağılımı	117
Tablo 5.53.	Katılımcıların verisine uygulanan çoklu regresyon analizinin sonuçları	118

GÖRSELLER DİZİNİ

	Sayfa
Görsel 2.1. Plectalk cihazı	18
Görsel 2.2. Plectalk programı	19
Görsel 2.3. Adobe Audition programı	19
Görsel 2.4. Audacity programı	20
Görsel 2.5. eKampüs'te sesli özet erişim ekranı	21
Görsel 2.6. eKampüs'te sesli kitap erişim ekranı	21
Görsel 2.7. eKampüs'te çevrim içi sesli malzeme oynatıcı	22
Görsel 3.1. Kuramsal çerçeve	38
Görsel 5.1. Öğrenenlerin eKampüs'e giriş durumları	43
Görsel 5.2. eKampüs'e girişte mobil kullanım durumları	44
Görsel 5.3. Tüm öğrenenler arasında sesli malzeme kullanım durumu	45
Görsel 5.4. eKampüs'te sunulan sesli malzeme oranları	46

ÖN SÖZ

Benim için tez yazımının uzun ve zorlu bir süreç olduğunu söylemem sanırım yanlış olmaz. Bundan yıllar öncesinde Türk Dili ve Edebiyatı alanında ders sürecini tamamlayarak tez döneminde bırakmak durumunda kaldığım yüksek lisans sonrası, işim gereği yeni alanım olan “Uzaktan Eğitime” yöneldim.

Bu programı da yarıda bırakmamak için koşmasam da yürüdüm, yürüyemediğim zaman emekledim. Şairin “ağır ağır çıkacaksın bu merdivenlerden” dediği gibi bir yolculuk oldu bu akademik çalışma. Bir metin yazarı ve seslendirme uzmanı olarak çalıştığım Anadolu Üniversitesinde, sesli malzemelere yönelik bu tezi hazırlamak benim için bir avantaj oldu.

Bu zorlu süreçte beni her zaman destekleyen, gönlümün penceresi, eşim Ayşegül’e; çalışmanın her aşamasında iletişimimizi canlı tutan birinci danışmanım Doç. Dr. Serpil KOÇDAR ve ikinci danışmanım Öğr. Gör. Dr. Nil GÖKSEL hocalarıma, nitel görüşmeler için öğrenenlerin iletişim bilgileri ve görüşme soruları konusunda yardımcı olan AÖF Merkez Büro Yöneticisi Dr. Öğr. Üyesi Erdem ERDOĞDU’ya, SPSS analizleri konusunda akademik/teknik desteği ve önerileri ile yardımcı olan, yol gösteren Öğr. Gör. Dr. Yusuf Zafer Can UĞURHAN’a, anket ve tez önerileri için destek olan Araş. Gör. Mustafa ULUYOL’a teşekkürler...

1. GİRİŞ

Bu çalışmanın giriş bölümünü “sorun, amaç ve araştırma soruları, çalışmanın önemi, varsayımlar, sınırlılıklar, tanımlar ve kısaltmalar” oluşturmaktadır.

1.1. Sorun

Teknolojinin zaman içinde gelişmesi ile birlikte ses kayıtları birçok alanda kullanılmaya başlanmıştır. Binaların asansörlerindeki sesli uyarılar, telefon bankacılığı işlemlerindeki operatör komutları, cep telefonlarının sesli uyarıları, özel yazılımlarla yapılan ses kayıtları ve bunların diğer mobil cihazlara gönderilmesi, okullarda kullanılan teneffüs zilleri, duyuru anonsları ve benzeri akla gelebilecek her alanda ses kayıtlarına rastlanmaktadır.

Ses kayıtlarının kullanıldığı önemli alanlardan biri de açık ve uzaktan öğrenme ortamlarıdır. Açık ve uzaktan öğrenme, öğrenenlerin öğretmenlerden farklı zaman ve/veya mekânda olduğu, aralarındaki etkileşimin basılı ya da elektronik iletişim ortamları aracılığıyla gerçekleştiği öğretim biçimidir (Aydın, 2005). Açık ve uzaktan öğrenme alanı da teknoloji ile birlikte zaman içinde gelişmiş, yaşanan çağa uyum sağlamıştır. Başlangıçta mektupla yazışma yolu ile yapılan öğrenme-öğretme süreçleri, günümüzde internetin aktif kullanımı sayesinde çok daha pratik ve kolay ulaşılabilir bir duruma gelmiştir. Bu bağlamda, sesli malzemelerin kullanımı da zaman içinde artmıştır (Sönmez, 2018). Açık ve uzaktan öğrenmede sesli malzemelerin kullanımı konusuna bakıldığında, yalnızca insan sesi olmakla birlikte bazı noktalara dikkati çekmek adına ses efektleri ve müziğin de kullanılması mümkün hâle gelmiştir. Sesli malzemeler; basılı kitabın tümü ile seslendirildiği sesli kitap, ünite özetlerinin sesli hâli olan sesli özetlerden oluşmaktadır. Anadolu Üniversitesi “Sesli Kitap” projesi, bu örneklerden biridir. 2004 yılında, başlangıçta yalnızca görme engelli öğrenenlere akademik destek unsuru olarak başlatılan sesli malzeme üretimi, zaman içinde dersi alan tüm öğrenenlerin kullanımına sunulmuştur ve sesli kitaplar günümüzde de kullanımdadır.

Sesli kitap, öğrenen olarak sorumlu olunan ders kitabının bire bir aynı metinle seslendirilip “.mp3” dosya biçiminde kaydedilmesi, öğrenenlere sunulmasıdır. Benzer biçimde, ünite özetleri de seslendirilip aynı sistemde paylaşılmaktadır. Ünite özetlerinin yazılı uzunluğu genellikle 1-4 sayfa arasında değişmektedir. Bu uzunluktaki metinlerin ses kayıtları 5-20 dakika arasında değişiklik göstermektedir. Sesli kitapların uzunluğu ise

1 saatin üzerindedir. Öğrenenler, “Öğrenme Yönetim Sistemi (ÖYS) aracılığı ile sorumluluklarında olan derslerini ayrı ayrı görüntülemekte, farklı tipteki malzeme türlerine bu sistem üzerinden erişebilmektedir. Sesli malzemelerin uzaktan eğitimdeki faydaları; kolay erişim, düşük maliyet ve gerektiğinde içeriğin hızlı bir şekilde değiştirilmesi (Özgür ve Kıray, 2007) olarak sıralanabilir.

Uzaktan eğitim, ilerleyen günümüz teknolojileri ile sürekli gelişmekte, artık çevrim içi ortamlarda sürdürülmektedir. Özellikle son yirmi yılda çevrim içi sistemlerde kullanılan uygulamaların geliştirilmesi için yeni araştırmalar yapılması gerekmektedir (Akgün-Özbek, 2015). Bunun bir yansıması olan sesli malzemeler, günümüzde internet ortamında sunulmakta; öğrenenlerin ilgili ÖYS’ler üzerinden bu kayıtlara erişebilmeleri için internet bağlantısına gereksinim duyulmaktadır. Bunun yanı sıra, kurum tarafından sunulan sesli malzemelerin büyük boyutlarda olması, düşük bağlantı hızına sahip öğrenenleri zorlayabilmektedir. Tam da bu noktada, internet sorunları nedeni ile sesli malzeme kullanımından vazgeçen öğrenenlerin ne ölçüde olduğunun araştırılması yerinde olabilir.

Tezci (2016), bilgi ve iletişim teknolojilerinin öğrenme ortamına getirdiği esnekliğin, öğrenci başarısına katkı sağladığını ve bu katkının sağladığı ekonomik ve sosyal etkileri bu teknolojilerden eğitimde daha etkili olarak yararlanmayı gündeme getirdiğini aktarmaktadır. Bu teknolojilerin bir ürünü olarak çoklu öğrenme ortamlarının hazırlanmasında kuramsal dayanak oluşturabilecek olan Çoklu Ortam Öğrenme Bilişsel Teorisi’nde anılan “çoklu ortam”, bir öğretim materyalinin resim ve metinle desteklenerek birden farklı formatta sunulmasıdır (Yünkül, 2019). Bu formatlar için günümüzde ses kayıtları, videolar, canlı dersler, video konferanslar, slayt ile ders anlatımları kullanılmaktadır. Öğrenenler için tasarlanan öğrenme ortamlarında çok sayıda duyuyu hedef alan uyarıcılar ve bunların öğrenen ile etkileşimi, “çoklu öğrenme ortamı” kavramını ortaya çıkarmaktadır. Yani görme, işitme, dokunma gibi duylara yönelik tasarımlar, çoklu ortam olarak ifade edilmektedir (Yılmaz ve Akkoyunlu, 2006). Sesli malzemeler de bu çoklu ortamlardan biridir. Çoklu Ortam Öğrenme Bilişsel Teorisi’nin “kişiselleştirme ve ses ilkesine” göre, sunulan öğrenme malzemesinin mekanik bir ses yerine insan sesi ile sunulması, öğrenenlerin daha iyi öğrenmelerine ortam hazırlamaktadır.

Eğitici podcast’ler, öğretmen ve öğrencilere, gerçek hayattaki durumlara çevrilebilecek ders materyallerini öğrenmek için yeni ve benzersiz bir yaklaşım sunar

(Johnston vd., 2021). Günümüz teknolojileri gözlemlendiğinde, eskiden bilgisayara bağlı kalınan birçok konuda artık çoğu internet işlemi cep telefonları ile halledilebilmektedir. Bu gelişimin açık ve uzaktan eğitime yansması olarak, öğrenenler de ÖYS'lere akıllı telefonlarını kullanarak girebilmektedirler. Dolayısı ile kurumların da öğrenenlerin bu gereksinimine uygun şekilde yalnızca bilgisayar uyumlu değil, diğer cihazlardan da erişilebilen sesli malzeme sunumları yapmaları gerekmektedir. Programlarına kayıtlı öğrenenlerin diledikleri cihaz ile sesli malzemelere ulaşım ulaşılmadıkları da ayrıca incelenmelidir.

Sönmez (2018)'in çalışmasında araştırdığı bir konu, öğrenenlerin derslerine nasıl, ne zaman çalıştığıdır. Öğrenenlere, çalışma öncesinde plan yapıp yapmadıkları sorulmaktadır. Sesli malzemelerin de çalışılan diğer materyaller gibi planlanarak kullanılıp kullanılmadığı, geniş zamanlara yayılarak özenli şekilde kullanılıp kullanılmadığı, planlanmadan yapılan çalışmaların yetersizliği sonucunda başka işlerle ilgilenirken kurtarıcı bir malzeme gibi algılanıp algılanmadığı gibi durumlar da araştırılması gereken başka bir konudur.

Uzaktan ve çevrim içi eğitimde, öğrenenler kendi öğrenme süreçlerinde yüz yüze eğitim ortamlarına göre daha fazla kontrole, bağımsızlığa ve sorumluluğa sahip olduklarından, öz-yönetim becerileri son derece önemlidir (Koçdar, 2015). Öğrenen, bireysel zekâ alanı ile hangi ders malzemesini daha iyi anlayabildiğini, hangisi ile derse çalıştığında daha iyi öğrenebildiğini, bilgileri anlamlandırabildiğini keşfedebilir. Sözel zekâ alanı, matematik gibi sembollerin dışında olan dilsel öğelerin tümünü kapsamaktadır. Bu noktada sesli kitaplar da dilsel içerik barındırdığı için, diğer tüm iletişim süreçlerinde olduğu gibi, kaynak-alıcı-mesaj unsurlarını barındırmaktadır. Sesli malzeme dinleyen öğrenenlerin sözel zekâları ne kadar yüksek ise anlamlı öğrenmelere ulaşma ihtimalleri de o oranda artabilmektedir.

Öğrenenlerin öğrenme stil ve stratejilerini bilmeleri önemlidir. Çünkü bu sayede kendi öğrenmelerinde neye, nasıl ihtiyaç duyduklarının farkında olarak izleyecekleri yol ve yöneme karar verebilmektedirler. Karşılarına çıkan sorunlara hızlı bir şekilde çözüm üretip kendilerine güvenlerini pekiştirebilmektedirler. Kaygı düzeyleri de azalmaktadır (Aslam-Orkun ve Bayırlı, 2019). Bu sayede dolaylı olarak başarıları artmaktadır. Günümüz dünyasında bilgi, düzenli olarak ve hızla yenilenmektedir. Bu duruma bağlı olarak öğrenme şekilleri de değişip dönüşmektedir. Öğrenenlerin bilgiye erişmek için neyi nasıl yaptıkları sorusu akıllara gelmektedir (Sönmez, 2018). Bu bağlamda, bireylerin

kitap ile birlikte sesli malzemeleri kullanma durumları da incelenmesi gereken bir başka konudur.

Öğrenme stilleri modellerine bakıldığında, tümünün ortak yorumuna “öğrenmeyi öğrenmek” denilmesi mümkündür. Kişinin neyi, nasıl, hangi şekilde çalıştığında veya neyi-nasıl uyguladığında öğrenmelerini kalıcı hâle getirdiğini keşfetmesine dayanmaktadır. Öğrenme yönetim sistemleri içerisinde öğrenenlere sunulan farklı öğrenme malzemelerinin temel amacı da farklı öğrenme türlerine hizmet edebilmektir. Sesli ve duyuşsal uyaranlarla öğrenmelerini daha kalıcı pekiştirebilen bireyler için “sesli malzemeler” iyi birer ders malzemesi olabilir.

Sesli kitaplar, öğrenci başarısına büyük katkı sağlamaktadır. Kolay erişim, maliyet düşüklüğü, gerektiğinde hızlı malzeme değişimine olanak tanıyan (Özgür ve Kıray, 2007) sesli malzemelerin öğrenenlerin anlamlı öğrenmeleri üzerine etkisi olup olmadığı da bir başka problem konusu olmaktadır. Sesli malzemeleri hiç kullanmayan, ÖYS üzerinden sorumlu oldukları dersin PDF formatında sunulan kitabına çalışan veya basılı kitabı sipariş ederek fiziki olarak kitap üzerinden çalışan grup ile bunların yanında ÖYS üzerinden sorumlu oldukları kitapların ses kayıtlarına da erişen iki grup arasında belirgin bir öğrenme farkı olup olmadığı, merak konusudur.

Probleme kaynaklık eden bir başka olgu ise insanların günümüz dünyasında yaşadığı vakit darlığıdır. Yüz yüze eğitimin yetmediği koşullarda web desteğini kullanmak, hem verilen eğitimin kalitesini artırmakta hem de öğrenci başarılarına katkı sağlamaktadır. (Kuzu ve Balaman, 2014). Çeşitli sebeplerle ders çalışmak için yeterli vakti olmadığını düşünen öğrenenler; hareket halindeyken, başka bir işle meşgulken bile sesli malzemelerle sorumlu oldukları derslerine web ortamını kullanarak çalışabilmektedir. Kurumlarca sunulan ÖYS’ler, esnek ve öğrenme merkezli içerikler sunarak bireylerin farklı ihtiyaçlarına odaklanmayı sağlamaktadır (Güler, 2018). Örneğin, çocuğuna bakmak zorunda olan bir anne, çocuğu ile ilgilenirken aynı zamanda açık ve uzaktan öğrenme yöntemi ile derslerine sesli malzemeler yardımı ile çalışabilmektedir. Yoğun bir antrenman programına sahip bir sporcu, idmanı sırasında kulaklık ile sesli malzemeleri dinleyebilmektedir. İş yerine gitmek için şehir trafiğinde uzun zaman harcayan biri, yahut işi zaten araba kullanmak olan bir öğrenen, araba kullanırken aynı zamanda radyo dinler gibi sesli malzemeleri dinleyerek sorumlu olduğu derslerine çalışabilmektedir. Açık ve uzaktan öğrenme sayesinde öğrenenler, her nerede olurlarsa olsunlar ders içeriklerine çalışma fırsatını yakalayabilmektedir. Bu gibi amaçlarla sesli

malzemeye erişim ve sesli malzemelerin kullanım yoğunluğu da probleme kaynaklık etmektedir.

Bir başka açıdan bakıldığında, kurum tarafından hazırlanan sesli malzemelerin kalitesinin öğrenenlerin ilgi ve beğenisine etkisi de problem konusudur. Malzemenin dış sestten arınmış, stüdyo ortamında, temiz bir ses biçiminde hazırlanmış olup olmaması, öğrenenlerin ilgisini ve dikkatini elbette etkileyebilir. Sesli malzemeler, yazılı dilden ziyade konuşma diline dayanır (Singh ve Alexander, 2022). Sesli malzemenin bir insan tarafından seslendirildikten sonra bir fon müziği ile sunulup sunulmaması, sadece insan sesi sunulması; mikrofon, kayıt cihazı, kullanılan bilgisayar gibi teknik donanımların kalitesi ve sesi kaydeden kişinin dili düzgün kullanıp kullanmadığı gibi durumlar bu ses kayıtlarına yansıdığına, kaliteli olmayan, cızırtılı bir radyo kanalı dinleniyor hissi veren ve diksiyonu düzgün olmayan bir kişi tarafından seslendirilen bir sesli malzemeye öğrenenlerin tepkileri de başka bir problem unsurudur.

Özetle, günümüzün teknoloji çağında kişilerin iletişim için kulaklarından ayırmadıkları telefonlarda, kullandıkları bilgisayarlarda, haberleşmenin merkezi durumuna gelen anlık iletişim uygulamalarında, arabaların sesli uyarılarında, çevrim içi toplantılar ve benzeri birçok alanda “ses” hayatımızın ayrılmaz bir parçası hâline gelmiştir. Yukarıda anılan problemler kapsamında açık ve uzaktan öğrenme uygulamalarında kullanılan sesli malzemelere farklı açılardan bakmak ve mevcut durumun betimlenmesi, bu çalışmanın başlıca amacıdır. Çalışmanın diğer araştırma soruları aşağıda verilmiştir.

1.2. Amaç ve Araştırma Soruları

Araştırmanın amacı, uzaktan öğrenenlerin Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sisteminde kullanılan sesli malzemeleri kullanım durumlarını incelemek ve bu bağlamda aşağıdaki araştırma sorularına yanıt aramaktır:

1. Sesli malzeme kullanan Açıköğretim Sistemi (AÖS) öğrenenlerinin sesli malzemelere yönelik görüşleri nelerdir?
2. AÖS öğrenenlerinin sesli malzeme kullanım tercihleri (cihaz, mekân, durum) nelerdir?
3. Hiç sesli malzeme kullanmamış AÖS öğrenenlerinin sesli malzemeleri kullanmama nedenleri nelerdir?

4. Sesli malzeme kullanım durumu açısından öğrenenlerin başarısı nasıl değişmektedir?
5. Sesli malzeme kullanan öğrenenlerin demografik özellikleri açısından öz-düzenlemeli öğrenme ölçeğinin faktörleri, bağımsız çalışma becerileri ve memnuniyetleri anlamlı bir biçimde farklılaşmakta mıdır?
6. Sesli malzeme kullanan öğrenenlerin sesli malzemelere ilişkin memnuniyetini, öz-düzenlemeli öğrenme ölçeğinin faktörleri ile bağımsız çalışma becerileri nasıl etkilemektedir?

1.3. Önem

Ulusal ve uluslararası literatür incelendiğinde, farklı alanlarda podcasting, audiobook, sesli kitap, etkileşimli içerik gibi malzemelerle ilgili çeşitli çalışmalar bulunmaktadır; ancak Türkiye’de bu kadar büyük ölçekteki öğrenme ortamlarında uzaktan öğrenenlerin sesli malzemeleri kullanım durumlarını inceleyen bir çalışma bulunmamaktadır. Bu bağlamda, bu çalışma Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sisteminde sesli malzemeler bağlamında yapılacak ilk çalışma niteliğindedir.

1.4. Varsayımlar

Sesli malzeme kullanımının, diğer malzemelerle birlikte ders çalışıldığında ders başarısını artırdığı düşünülmektedir.

Çocuk sahibi olma, yoğun bir iş yerinde çalışma ve benzeri farklı sebeplerden dolayı ders çalışmaya yeterince vakit ayıramayan öğrenenler için sesli malzemelerin önemli bir destek malzemesi olduğu düşünülmektedir.

Öğrenenlerin sesli malzemelere erişim için kullandığı cihazlara bakıldığında mobil cihazların sabit bilgisayarlara göre daha fazla kullanıldığı düşünülmektedir.

1.5. Sınırlılıklar

Sesli malzeme kullanım durumları ve araştırma soruları tüm eğitim düzeylerinde değil, yükseköğretim düzeyinde incelenecektir. Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sistemi öğrenenlerinin konu kapsamında değerlendirilmesi, bir başka sınırlılıktır.

Yararlanılan öğrenme analitiklerindeki sesli malzeme kullanım oranları, kayıtlı öğrenen sayısı ve benzeri sayılar, biten bir dönemin verilerinin net olarak alınabilmesi adına bu tez çalışmasının güncel dönemi olan 2021 Güz Dönemi verileri ile sınırlıdır.

Sesli malzeme kullanan ve kullanmayan öğrenenlerin başarı notlarının karşılaştırılmasında, öğrenen sayısının 1 milyonu aşkın olması nedeni ile istatistiksel anlamlılığına bakılamamış; bu nedenle yalnızca tüm öğrenenlerin not ortalaması hesaplanmıştır.

1.6. Tanımlar

Açık ve uzaktan öğrenme: Öğrenenlerin birbirlerinden ve öğrenme kaynaklarından zaman ve/veya mekân bağlamında uzakta olduğu, birbirleriyle ve öğrenme kaynaklarıyla etkileşimlerinin uzaktan iletişim sistemlerine dayalı olarak gerçekleştirildiği öğrenme sürecidir (Aydın, 2005).

Sesli malzeme: Akademik amaçlı yazılan metinlerin teknolojik araçlar yardımı ile bir insan veya yazılım tarafından seslendirilip internet ortamında öğrenenlere sunulduğu malzemelerdir.

Podcast: “İnternet radyo yayını” olarak kısaca tanımlanabilecek, çoğunlukla çeşitli ses kayıtlarının, bazen de görüntülü seslerin çevrim içi ortamda sunulması ve kullanıcıların bunları dinleyebildiği kayıtlardır.

Sesli kitap: Bir kitap içeriğinin teknolojik cihazlar aracılığı ile sesli olarak kaydedilip kullanıcılara ses dosyası biçiminde sunulmasıdır.

Sesli özet: Açıköğretim Sistemi (AÖS) kitaplarına ait ünitelere özel hazırlanmış, birkaç sayfadan oluşan özetlerin seslendirilip öğrenenlere sunulduğu ses dosyalarıdır.

Çoklu ortam: Bir öğretim materyalinin resim ve metinle desteklenerek birden fazla formatta sunulmasıdır.

Öğrenme yönetim sistemi: Bir uzaktan eğitim sisteminin yönetimini, dokümantasyon ve raporlaştırma işlemlerini, eğitimci-öğrenci, öğrenci-öğrenci iletişimini, kurs içeriğinin yayımlanmasını ve uzaktan ölçme değerlendirme işlevlerini sağlayan; genellikle web üzerinden servis sunan bilgisayar yazılımıdır. (Wikipedia, 2022)

1.7. Kısaltmalar

ÖYS: Öğrenme Yönetim Sistemi

LMS: Learning Management System

AÖF: Açıköğretim Fakültesi

AÖS: Açıköğretim Sistemi

AUÖ: Açık ve Uzaktan Öğrenme

KFA: Keşfedici Faktör Analizi

AUE: Acil Uzaktan Eğitim

2. ALANYAZIN

Birçok insan, dünyada bir şekilde kendinden iz bırakmaya çalışır. İlk Çağ dönemlerindeki mağara resimleri, günümüzün kitap çalışmaları, akademik kariyerler, sanatçıların üretimlerinin belki bu nedenle olduğu söylenebilir. Kişiler kendilerini anlatmak, bilgiyi paylaşmak, iletişim kurmak adına çeşitli şekillerde izler bırakmaktadır. Peki, “ses” bir iz bırakabilir mi? Tarihte ses kayıtları ile anılması gereken ilk icatlardan biri, 1827 yılında Sir Charles Wheatstone’un keşfettiği mikrofondur. Sonrasında Edison 1877 yılında fonografi icat etmiş ve patentini almıştır. Böylece cihazlar hem sesleri kaydedip hem de çalabilir hâle gelmiştir (Canyakan, 2017). Bu sayede ses de bir iz olarak kalmayı başarabilmiştir. Kaydedilen sesler zaman içerisinde birçok alanda kullanılmıştır. Sesli malzemeler, bu gelişim süreci sonunda ortaya çıkan formatlardan biridir. Sesli malzemeler açık ve uzaktan öğrenme, uzaktan eğitim alanlarında da kullanılmaktadır. Bu malzemeler günümüzde podcast, audiobook, sesli kitap gibi çeşitli isimlerle anılmakta ve bilinmektedir. Aşağıdaki bölümde, yukarıda adı geçen kavramlara değinilecektir.

2.1. Sesli Kitap

Medeniyetin gelişmesinde en temel unsur, bilgidir. Bilginin temel kaynağı olan kitap, tarihin eski dönemlerinden günümüze gelene kadar farklı gelişim düzeyleri göstermiştir. Kitabın vücut bulması ve gelişimi çeşitli kültürel, siyasi, ekonomik ve coğrafi etkenlerle şekillenmiştir. Günümüzde de basılı ve elektronik biçimde varlığını sürdüren kitap, temel bilgi kaynağı olma niteliğini korumaktadır (Dalkıran, 2013).

Bilgi, yazı hâlinde kaydedilmeye başlandıktan sonra zaman içinde edinilen deneyim ile değişip gelişen yeni ihtiyaçlar doğrultusunda bu yazıları taşıyacak yeni ortam arayışları devam etmiştir. Günümüzün dijital ortamları da bu mecralardan biridir. Kitaplara erişim, depolama gibi konular için dijital ortamın avantajları tartışılmazdır (Çoruh ve Hidayetoğlu, 2016). Kitap, insan uygarlığının gelişip birikimli ilerlemesini sağlayan en önemli unsurlardan biridir. Önceleri el yazması, matbaanın icadı sonrası ise seri şekilde üretim ve dağıtımı mümkün olmuştur. Yazım, düzelti, baskı, dağıtım ve benzeri süreçlerden geçen kitap yayıncılığında günümüze gelindiğinde belirgin değişiklikler olmuştur. Kitaplar basılı biçimleri dışında elektronik kitaplar ve sesli kitaplar olarak farklı formatlarda da okuyucuya sunulmuştur (Yasacı, 2019). Yaşadığımız dönem, bilginin üretilmesi, kullanılması ve aktarılmasına yönelik sürekli değişimlerin yaşandığı bir zaman dilimidir (Erdem ve Taltekin, 2021). Mısır papirüsleri, en eski Çin

kitapları, Asya'daki kil tabletleri, parşömen kitaplar, günümüz kâğıdının bulunuşu ve ciltlenmesi sonrası kitabın gösterdiği bu gelişim sürecinin günümüzdeki son yansımalarından biri, sesli kitaptır. Bu format değişiklikleri sayesinde kitaba ulaşılabilirlik oranı yükselmiş, okuyan veya dinleyenlere sunulan seçenekler artmıştır.

Sesli kitap; yazılı bir kitabın amatör veya profesyonel bir seslendiren tarafından, çeşitli teknolojik araçlar kullanılarak mikrofon aracılığı ile seslendirilip ses dosyası şeklinde yayımlanmasıdır. Basılı kitapları dijital biçimde üretme isteği 1990'lı yılların sonlarında ortaya çıkmıştır. Sesli kitap teriminin bir standart hâline gelmesi 1994 yılında gerçekleşmiştir (Yasacı, 2019; Kaplan ve Ataizi, 2020). 1995'te Audible'ın kuruluşu, sesli kitapların yayılması konusunda yeni bir dönüm noktası olmuştur. Bu gelişme ile birlikte bireyler, yeni teknolojilerin imkânları sayesinde sesli kitaplara daha kolay erişebilir duruma gelmiştir (Kaplan ve Ataizi, 2020). O yıllardan günümüze, dijital kitap mecrası gelişmeye devam etmektedir.

Sesli kitap; basılı kitapların, seslendireni, gerekli görülürse müziği ve ses efektleriyle birlikte dijital teknoloji ve ortamlar aracılığı ile yeni bir biçimde, ses ile sunulmasıyla ortaya çıkmış bir kavram olup ülkemizde sesli kitap üretim sektörünün devlet teşvikiyle gün geçtikçe geliştiği görülmektedir. Birçok kamu kuruluşunun sesli kitap çalışmaları yürüttüğü bilinmektedir. Özel sektörde ise günümüzde dünyanın en büyük sesli kitap yayıncısı "Audible" firmasıdır (Yasacı, 2019; [http-1](http://1)).

Günlük yaşam içerisinde yapılan pek çok aktivite gibi kitap okumak da gün geçtikçe daha dijital bir hâle gelmektedir. Dijital ortamlarının getirdiği yenilik ve imkânlar sayesinde kitaplar sadece basılı hâlde kalmayıp görsel ve işitsel formatlarda da kullanıcıya ulaşmaktadır. Bu gelişmelere ek olarak ses dosyalarının üretimi, kaydedilip paylaşımının kolay hâle gelmesi de bir format olarak sesli kitapların daha yaygın duruma gelmesini sağlamıştır. Belli bir ücret karşılığında sesli kitaplara erişim sağlayan proje ve uygulamalar olduğu gibi, çevrim içi web dünyasında birçok sesli kitaba ücretsiz olarak erişme imkânı da vardır.

Bir sesli kitabı dinlemek, teknik açıdan herhangi bir cihaz ve uygulama kullanarak müzik dinlemekten farksızdır. Dolayısıyla teknolojik cihazları temel düzeyde kullanan kişiler de zorluk çekmeden sesli kitaplara erişme fırsatına sahiptir (Kaplan ve Ataizi, 2020). Bu formatın yaygınlaşmasının nedenlerinden biri olarak neredeyse tüm bireylerin ceplerinde taşıdığı akıllı telefonlar gösterilebilir. Akıllı taşınabilir cihazlar sayesinde kişiler nerede, ne zaman dilerlerse bir internet bağlantısı sayesinde sesli kitaplara

erişebilmektedir. Dahası, çevrim içi olunan bir zaman diliminde cihazlara indirilecek ses dosyaları, sonrasında internete ihtiyaç olmadan, çevrim dışı olarak da kullanılabilir. Bu durum da bireylere, yer ve zamandan bağımsız olabilme özgürlüğü sağlamaktadır.

Kitabın binlerce yıllık geçmişine bakıldığında çok yeni bir format olan sesli kitabın yaygın hâle gelişi son yıllarda hızla artırmaktadır. Teknolojik olanakların yaygınlaşması ve daha kolay erişilebilir duruma gelmesi, sesli kitapların daha çok kullanılmasını sağlayan temel etmenlerden biridir. Bir başka açıdan değerlendirildiğinde, şehir yaşamında bireylerin iş, okul vb. çeşitli yerlere ulaşmak için toplu taşıma aracı beklemesi veya kendi arabaları ile uzun süreli yolculuklar yapması gibi zorunluluklar da bulunmaktadır. Basılı kitap okumak yerine sesli kitap dinlemek, vaktin verimli değerlendirilmesi için de kullanılan pratik bir teknolojik gelişmedir. Mobil internet kullanımının artması ile birlikte yer ve zaman fark etmeksizin, bireyler ellerindeki akıllı telefonları kullanarak birçok sesli kitaba kolayca erişebilir hâle gelmişlerdir (Kaplan ve Ataizi, 2020). Sesli kitap dinlemek, okumanın yeni yoludur (Imawan ve Ashadi, 2019). 2020 yılında İsveç'te yapılan sesli kitap satışları, basılı kitap satış sayısından fazladır (Gustafsson, 2021). Bu bağlamda, okuma eyleminin gerçekleştirilemediği durumlarda bireylerin sesli kitap dinleme eylemine yönelebileceğini söylemek yanlış olmayacaktır. Aşağıdaki bölümlerde yeni teknolojik gelişmeler ve bunların sesli kitaba yansısı anlatılmıştır.

2.1.1. Yeni teknolojik gelişmeler ve sesli kitap

Sesli kitap endüstrisi; malzeme seçimi, kayıt üretimi, üretilen kayıtların sunumunda erişilebilirlik gibi açılardan yıllar geçtikçe önemli ölçüde gelişmiştir (Cahill ve Moore, 2017). Teknolojik gelişmeler ile birlikte her geçen gün daha kullanışlı ve profesyonel sesli kitap kayıtları oluşturulmaktadır. Ülkemizde sesli kitaplara ilgili kesim de dijitalleşme ve gelişen teknolojiye paralel olarak her geçen gün artmakta, sesli malzemeler herkese hitap eder konuma gelmektedir (Yasacı, 2019). Bunun bir göstergesi olarak sesli kitapların yayımlandığı ücretli ve ücretsiz web siteleri, mobil uygulamalar örnek verilebilir. Bu tür site ve uygulamaların sayısı da gün geçtikçe artış göstermektedir.

Sesli kitapların ortaya çıkması, okuyucu alışkanlıklarında da birtakım değişikliklere sebep olmuştur. İstenilen yer ve zamanda dinlenebilen bu kitap teknolojisiyle birlikte okuyucular artık dinleyici hâlini almıştır (Yasacı, 2019). Sesli

kitaplar yalnızca akademik amaçlarla değil, eğlence amacı ile de kullanılmaktadır (Young, 2019). 1954'te Goethe'nin Faust I, ardından Schiller'in Kabale und Liebe ve sonrasında Samuel Beckett'in Das letzte Band yapıtlarının eski kasetlere ses kaydı olarak okunup satışa sunulması ile adını geniş kitlelere duyuran sesli kitaplar, yıllar geçtikçe teknolojinin de gelişmesi ile birlikte daha çok yayılmış ve yerini sağlamlaştırmıştır (Binczek ve Epping-Jägerakt, 2012'den aktaran Göçerler ve Asutay, 2016). Önceleri fiziki olarak bir kitaba sahip olmanız gerekirken, şimdi artık bir elektronik cihaz ile sesli kitap dinlenebilmektedir. Gözler aracılığı ile okunan kelimelere ek olarak artık işitilen cümlelerle sesli kitap takibi gündeme gelmiştir. 2020 yılına gelindiğinde sesli kitapların bilinirliğini artıran en önemli gelişmelerden biri, küresel Covid-19 salgını olmuştur (Kaplan ve Ataizi, 2020). Ülkemizde ve tüm dünyada uzun süreler boyunca sokağa çıkma yasaklarının uygulanması, insanları zaman geçirmek adına farklı arayışlara yönlendirmiştir. Evde yapılan aktivitelerden biri de sesli kitap dinlemek olmuştur. Sesli kitapların yayılması ve kullanımının artması, Türkiye'deki kurumların da dikkatinden kaçmamış ve bu amaçla yeni çalışmalar başlatılmıştır. Aşağıdaki bölümlerde sesli kitapların dünyada ve Türkiye'deki gelişimine değinilecektir.

2.1.2. Dünyada sesli kitapların gelişim süreci

Dünyada bilinen adı ile “audiobook”, Türkçede “sesli kitap” olarak bilinen kitap biçimi, en ilkel hâlden bugüne gelene kadar çeşitli gelişim süreçlerinden geçmiştir. Gelişim sürecinin kronolojik sıralaması aşağıdaki gibi özetlenebilir (Canyakan, 2017; Dali ve Brochu, 2020; Kaplan ve Ataizi, 2020; Singh, A. ve Alexander, 2022; Yasacı, 2019):

- 1827 - Sir Charles Wheatstone mikrofoni keşfetmiştir.
- 1877 - Edison fonografi icat etmiş ve patentini almıştır.
- 1933 - Dünyanın ilk sesli kitabı Amerikan Körler Vakfı tarafından balmumu plak üzerine kaydedilmiştir.
- 1952 - ABD'de sesli kitap çalışmaları Dylan Thomas, Barbara Cohen Holdridge, Marianne Roney Mantell tarafından kurulan Caedmon Records için Galler'de bir Çocuk Noel'ini kaydetmesi ile başlamıştır.
- 1970-1980 - Kasetlere yapılan analog kayıtlar ile kolay kayıt teknikleri sağlanmış ve uzun süre kullanılmıştır.

- 1971 - Bu yılda kurulan Project Gutenberg, dünyanın en eski dijital kütüphanesidir. Dünyada yirminci yüzyıla girilmesiyle birlikte görme engelliler için sesli kitap üretimi başlamıştır.
- 1970-1990 - Sesli kitaplar dünyada popüler hâle gelmiştir.
- 1991 - Sesli kitaplara özel olan “Daisy” formatı kullanılmaya başlanmıştır.
- 1994 - “Sesli Kitap” terimi standart olarak belirlenmiştir.
- 1995 - Audible.com kurulmuştur. Bu firma aynı zamanda günümüzün en büyük sesli kitap firmasıdır.
- 1996 - Tam anlamıyla dijital teknolojiye geçişin DAİSY sistemi ile gerçekleştiği söylenebilir.
- 2001 - Kaset kayıtlarına ek olarak yeni bir kayıt formatı olan CD formatı sunulmaya başlanmıştır.
- 2002 - Audio Publishers Association (APA) tarafından “haziran ayı sesli kitap ayı” olarak ilan edilmiştir.
- 2006 - Sesli kitap firması olan Storytel, İsveç’te kurulmuştur.

Dünyadaki gelişim evreleri yukarıdaki gibi olan sesli kitapların elbette Türkiye’de yansımaları olmuştur. Yurt dışında veya yurt içinde üretimine başlanan cihazlarla birlikte sesli kitaplar Türkiye’de de yaygınlaşmıştır.

2.1.3. Türkiye’de sesli kitapların gelişim süreci

Sesli kitap ve bu kitapların üretimi konusunda Türkiye’de icatlardan çok yalnızca kullanım alanları ile ilgili bilgiler tespit edilmiştir. Çeşitli kamu ve özel sektör kurumlarının başlattığı önemli çalışmalar, kronolojik sırası ile aşağıdaki gibidir (Bakırcı, 2009; Mutlu vd., 2006; Sağlamtuñ, 2010; Yasacı, 2019):

- 1955 - Millî Kütüphane bünyesinde Görme Engelliler Bölümü kurulmuştur.
- 1986 - Millî Kütüphane Konuşan Kitaplık Bölümü kurulmuştur.
- 1997 - İstanbul Büyükşehir Belediyesi Görme Engelli Hizmet Birimi kurulmuştur.
- 1997 - Altınokta Körler Eğitim ve Kültür Merkezi Ankara’da hizmete açılmıştır.

- 2004 - Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sisteminde sesli malzemeler öğrenenlere sunulmaya başlanmıştır.
- 2006 - Boğaziçi Üniversitesi Görme Engelliler Teknoloji ve Eğitim Laboratuvarı, görme engellilere hizmet vermek amacıyla kurulmuştur.
- 2007-2010 - Akıllı telefonların piyasaya hâkim olmasıyla birlikte sesli kitaplar popüler hâle gelmiştir.
- 2010 - Ticari amaçlı bir şirket olan “Sesle Kitap” kurulmuştur.
- 2019 - “Seslenen Kitap” özel girişimi hizmet vermeye başlamıştır.

İlkel kullanımından günümüze gelene dek sesli kitapların gelişim süreci, teknolojiye paralel şekilde ilerlemiştir. Aşağıda, Türkiye’de sesli kitap konusunda çalışmalar yapan kurum ve kuruluşlar incelenecektir.

2.1.4. Türkiye’de sesli kitap çalışmaları yürüten çeşitli kurum ve kuruluşlar

Gelişmiş ülkelerde görme engellilere yönelik kütüphane hizmetleri yüz yılı aşkın bir süredir devam etmektedir. Batı ülkeleri başta olmak üzere, Japonya, Amerika, Kanada gibi birçok ülkede sesli kitap projeleri uzun yıllardan beri yürütülmektedir. (Ertuğrul, 2013). Bu gelişmelere bağlı olarak ülkemizde de çeşitli üniversiteler, belediyeler, farklı kurum ve kuruluşlar, özel sektördeki şirketler görme engelli bireyler dışında da sesli kitap çalışmalarına başlamışlardır ve bu alandaki gelişmeler artmıştır.

Devlet desteği ile görme engelliler için ücretsiz hizmet veren çalışmaların birçok yerde yaygınlaştığı ve sesli kütüphaneler kurulduğu görülürken Türk Telekom ve Turkcell gibi birçok özel kurum da bu kütüphanelerin benzerlerinin kurulmasına, bunların dijital ortama aktarılmasına destek vermiştir (Yasacı, 2019). İstanbul Büyükşehir Belediyesi Körler Kütüphanesi Sesli Kitap Projesi, kurulduğu mekânının belediye tarafından karşılandığı, üst yönetimi belediye tarafından oluşturulan, katılımcıların tamamının gönüllülük esası ile yardım ettiği bir projedir. Bu projede gönüllüler, görme engelliler tarafından istenilen kitaplar öncelikli olmak üzere, pek çok farklı kitap türünü, özel olarak hazırlanmış stüdyo ve ses sistemleri ile seslendirerek dijital ortama kaydetmektedir (Ertuğrul, 2013).

Türkiye’de günümüzde yalnızca görme engelli bireyler için değil, gören okuyucular için de sesli kitap üretilmektedir. Turkcell aboneleri, yerli ve yabancı yazarlara ait çok sayıda masalı dinleyebilmektedir. Turkcell’in dışında sesli kitap

sektörüne destek veren bir başka iletişim kuruluşu da Türk Telekom'dur. Türk Telekom ile Boğaziçi Üniversitesi Görme Engelliler Teknoloji ve Eğitim Laboratuvarı (GETEM), Türkiye'nin ilk Telefon Kütüphanesini oluşturmuşlardır.

Yıllardır görme engellilerin kullanımında olan İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB) Sesli Kütüphanesi; binlerce üyeye, birçok gönüllü okuyucuya ve 4 bini aşan sesli kitaba sahiptir. Sesli kütüphaneye üyelik ücretsiz olmakla birlikte alınan sesli kitaplar görme engelli üyelerin adreslerine ücretsiz olarak teslim edilmektedir. Kütüphane, İstanbul'da olmasına rağmen Türkiye'nin her ilinden tüm görme engelli vatandaşlar bu kütüphaneden faydalanabilmektedir. Kütüphanede bulunan 8 stüdyoda gönüllü vatandaşlar tarafından görme engelliler için kitap seslendirmesi gerçekleştirilmektedir. Ayrıca görme engelli vatandaşlar, henüz kütüphanede bulunmayan bir kitabın seslendirilmesi talebinde bulunabilmektedir. Görme engelliler genel olarak sesli kitapta en çok romanları tercih etmektedir. Bir diğer tercih ise açık öğretim, üniversiteye giriş sınavları, KPSS hazırlık kitapları gibi test yayınlarında mevcuttur. İBB Sesli Kütüphane bünyesinde yaklaşık 7 bini aşan sayıda sesli kitap bulunmaktadır.

Millî Kütüphane bünyesinde de görme engellilere yönelik hizmet veren bir bölüm bulunmaktadır. Millî Kütüphane Konuşan Kitaplık Birimi, görme engelli bireylerin hizmetine 1995'te Braille kitap üreterek başlamış en önemli kuruluşlardan biridir. Marmara Üniversitesi Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı da sesli kitap üretmektedir. Üniversite bünyesindeki sesli kitap projesi kapsamında 2016 yılında gönüllü okuyucular bulmaya yönelik duyuru yapıldığı görülmektedir. Sesli kitaplardan yalnızca görme engelliler yararlanabilmektedir. Anadolu Üniversitesi Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı bünyesinde görme engelli bireylere sunulan 2 binin üzerinde sesli kitap bulunmaktadır (Yasacı, 2019). Bu kayıtlar sayesinde özel gereksinimi olan görme engelli bireyler, çok sayıda kitabın seslendirmesine erişebilmektedir. Boğaziçi Üniversitesi Görme Engelliler Teknoloji ve Eğitim Laboratuvarı (GETEM) internet kütüphanesi projesi, görme engelli bireylerin bilgi kaynaklarına erişmesini amaçlamaktadır. Bu proje, ülkemizde sayıları 400 bin civarında olan görme engellilerin yanı sıra, diğer engelleri nedeni ile basılı kaynaklardan sınırsızca faydalanamayan (felçli, dyslexic vb.) kişileri de kapsamaktadır. GETEM Kütüphanesinde hikâye, roman, şiir türü kitapların yanı sıra, her kademedeki eğitim kurumlarında okutulmakta olan ders malzemesi (kitap, makale, ders notu) ile bazı ders ve konferansların kayıtları; bunlara ilave olarak bilimsel makale, kitap bulunmaktadır. Radyo tiyatroları, sesli betimlemeli

filmlerin “.mp3” biçimindeki versiyonları, sesli bilgisayar ve akıllı cihaz anlatımları gibi birçok farklı içerik GETEM kataloğunda yerini almıştır (<http-2>).

Devlet kurumlarında üretilen sesli kitaplar, yalnızca görme engelli bireylerin faydasına sunulmaktadır. Diğer bireyler bu uygulamadan faydalanamamaktadır. (Yasacı, 2019). Bu çalışmalar, özel sektör girişimlerinden önce devlet kurumları tarafından başlatılan öncü çalışmalar olması açısından önem taşımaktadır. Uzun yıllar boyunca sadece engelli bireylerin kullanımı ile sınırlı kalan sesli kitap formatı, özellikle 1990’lı yıllarda bu alandaki ticari girişimlerin harekete geçmesi ile toplumun farklı birçok kesimi tarafından da rağbet görmeye başlamıştır (Kaplan ve Ataizi, 2020).

Özel sektöre bakıldığında ise sesli kitaplar ilk önceleri görme engelli bireylerin kullanımına yönelik ve özellikle eğitim temalı içeriklerden oluşmakta iken, günümüzde pek çok farklı edebî, kültürel, felsefî ve benzeri türlerde kitaplar, seslendirenlerce okunup kaydedilmektedir. Sonrasında bu kayıtlar yayınevleri, içerik sağlayıcı uygulamalar gibi farklı girişimler tarafından pazarlanmaktadır (Kaplan ve Ataizi, 2020). Ticari amaçla hazırlanan sesli kitaplar, dileyen herkese belirli ücretler karşılığında sunulmaktadır. Türkiye’de en büyük paya sahip olan şirketlerden biri olan “Seslenen Kitap”, 2019 yılında kurulmuştur. Sonrasında web sitesindeki erişimini “Storytel” uygulaması ile birleştirmiştir. Çalışmalarını ticari amaçla sürdürmektedir. Sesli kitaplarını tüm bireylerin hizmetine sunmaktadır. Satışlarını gerçekleştirdiği sesli kitapları profesyonel çalışanlar tarafından seslendirip düzenlemektedir (Yasacı, 2019). Storytel uygulaması, günümüzde mobil ağırlıklı olmak üzere çok sayıda abone sayısına ulaşan uygulamalardan biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Uygulama, özel olarak öğrencilere %50 indirimli hizmet sunmaktadır.

Kurum ve kuruluşlar dışında çok sayıda kişi, YouTube, Spotify, SoundCloud ve benzeri çevrim içi platformlarda sesli kitap paylaşmaktadır. Bu kişilerin kayıtları incelendiğinde bir bölümünün profesyonel, bir bölümünün amatör olarak seslendirme yaptığı gözlemlenmektedir. Ses kayıtlarının kalitesine bakıldığında ise bazı seslendirenlerin telefon mikrofonu, temel düzey masaüstü mikrofonları ile kayıt yaptıkları; bazılarının ise ses yalıtımlı ortamlarda profesyonel mikrofon kullandığı anlaşılabilmektedir. Sesli kitaplar çeşitli mekânlarda kullanmak için uygundur. Aşağıdaki bölümde kullanıcıların mekân tercihlerine değinilmiştir.

2.1.5. Türkiye’de sesli kitap kullanımında mekân tercihleri

Kaplan ve Ataizi (2020)’nin çalışmasında uyguladığı anket sonucunda katılımcılardan alınan cevaplar, sesli kitapların hangi ortamlarda dinlendiğine dair iki baskın mekân sonucuna varmıştır: Katılımcıların ilk tercih olarak evde, ikinci tercih olarak ise trafikte veya toplu taşıma araçlarında iken sesli kitap dinlediği saptanmıştır. Aynı çalışmada, sesli kitap dinlemek için kullanılan uygulamalara bakıldığında bazı katılımcılar “Storytel” ve “Bir Yudum Kitap” adlı uygulamaların isimlerini verirken, bir platform adı vermeksizin ücretli platformları kullandığını ifade eden katılımcılar da olmuştur. Youtube, TRT Dinle gibi ücretsiz alternatifleri kullandığını belirten katılımcılar da çalışmada yer almaktadır (Kaplan ve Ataizi, 2020). Dünya çapında bakıldığında insanların evde, özellikle yataklarında sesli kitap dinlediği söylenmektedir (Tanderup, 2021).

Açıköğretim Sistemi’ndeki sesli malzemeler bağlamında bu çalışmada tespit edilen ve bulgular bölümünde aktarılacak olan öğrenen tercihlerine göre, yarı yapılandırılmış görüşmelere dâhil olan katılımcıların fiziki mekân tercihleri sorulduğunda %55’i evde, %30’u yolda (yürürken, toplu taşımada, arabada vb.), %15’i ise iş yerinde sesli malzemeleri dinlediklerini aktarmışlardır. Öğrenenlerin büyük çoğunluğu sesli malzemeleri evde kullanmaktadır. Sesli kitaplar oluşturulurken elbette teknolojik aletler ve çeşitli bilgisayar programları kullanılmaktadır. Aşağıdaki bölümde bunlardan bazıları açıklanmıştır.

2.1.6. Sesli kitap hazırlama sürecinde kullanılan bazı bilgisayar programları

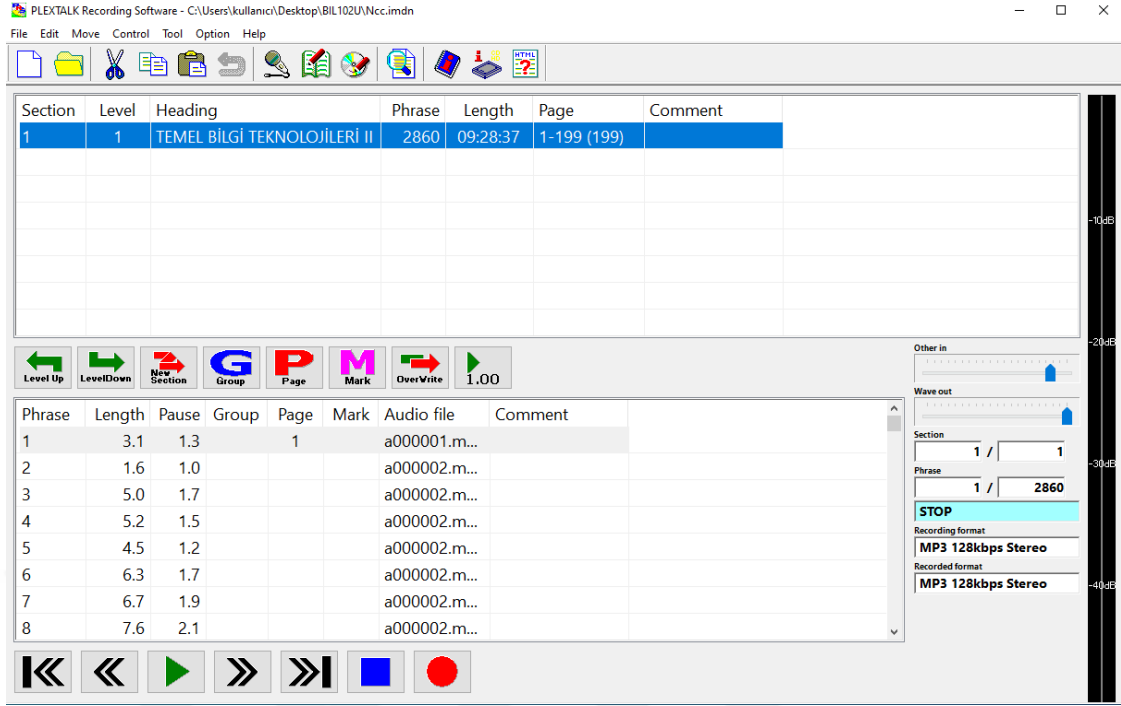
Bilgisayar veya diğer teknolojik cihazlarda gösterilen/oynatılan dosya formatları, gösterim için çeşitli programlara ihtiyaç duymaktadır. Örneğin bir ePub formatlı e-kitap için bir okuyucu program gerektiği gibi, sesli malzemelerin oynatılması için de bu dosya biçimini oynatıcı yazılımlara sahip olmak gerekmektedir. Bu yazılımların bir kısmı cihaz satın alındığında içerisinde hazır olarak sunulmaktadır. Bazı programları ise satın almak gerekmektedir. Sesli malzemelerin “daisy, wav, mp3, wma” gibi dosya uzantıları bulunmaktadır. Aşağıda, sesli kitapların kaydedilip oynatıcılarda kullanımına hazırlanması için montajlarının da yapılabileceği bazı programlara değinilecektir.

Plextalk: Özel bir firmanın ürettiği cihaz ve aynı zamanda bilgisayar programının adıdır. Cihaz üzerinde rakamlardan ve yön tuşlarından oluşan panel bulunmaktadır. Bu tuşlar sayesinde özellikle görme engelli bireyler kolaylıkla sesli kitap içerisinde dilediği

bölüme geçip o bölümü dinleyebilmektedir. Program çıktısı olan ses dosyası, “daisy” adı verilen özel bir formata sahiptir. Seslendirme yapan kişiler programı kullandığında program otomatik olarak ses boşluklarını tespit etmekte ve her birini numaralandırmaktadır. Sesli kitap tamamlandığında, yüzlerce ayrı ses dosyası paketlenmektedir.

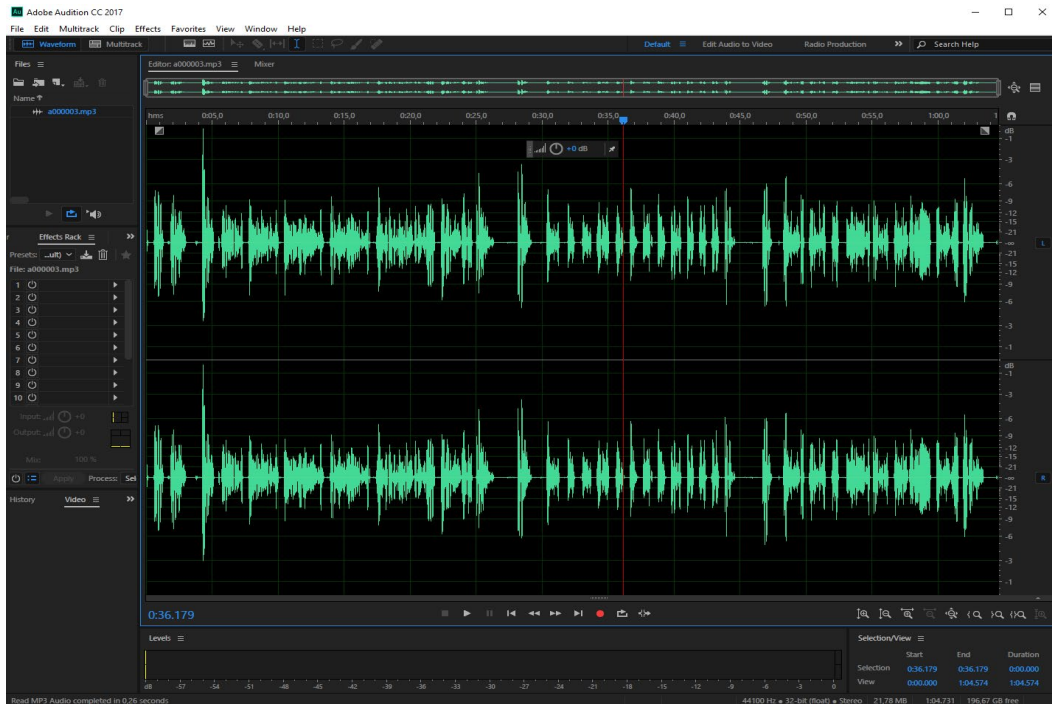

Görsel 2.1. *Plextalk cihazı*

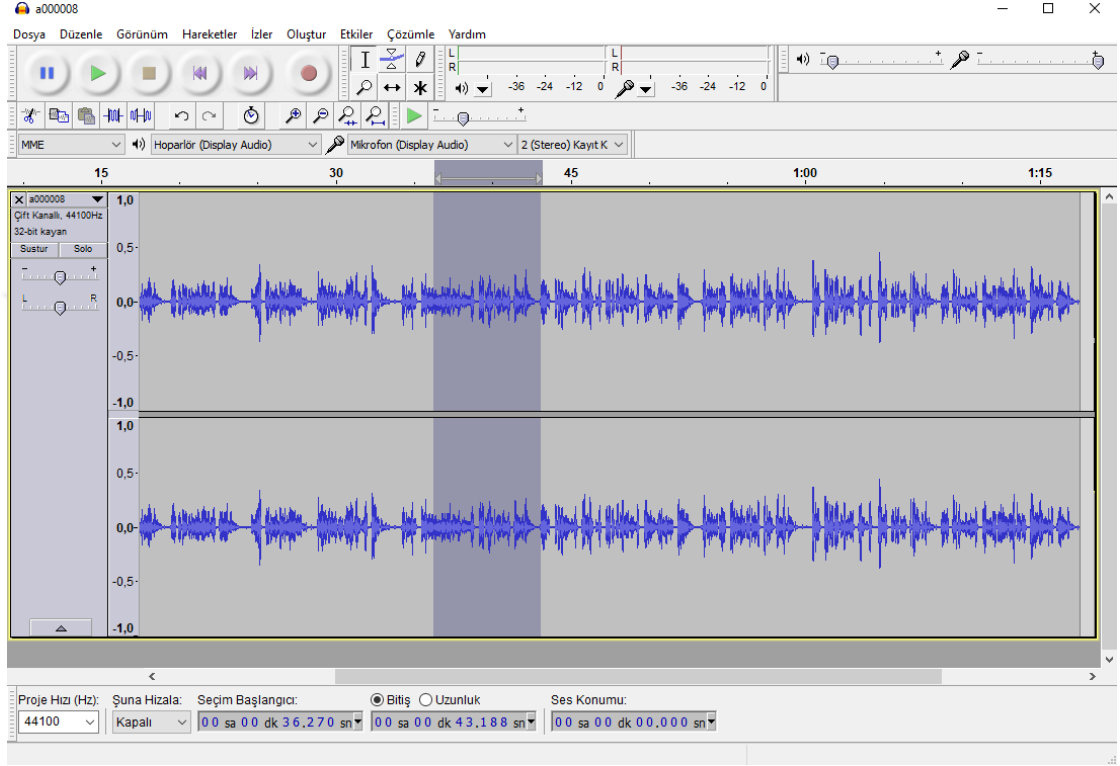
Görsel 2.2. Plectalk programı

Adobe Audition: Adobe firmasının geliştirdiği profesyonel ses kayıt ve montajlama programıdır. Yapılan seslendirmeler “.wav, .mp3” gibi yaygın kullanılan formatlarda çıktı alınabilmektedir. Program, lisanslı ve ücretlidir.

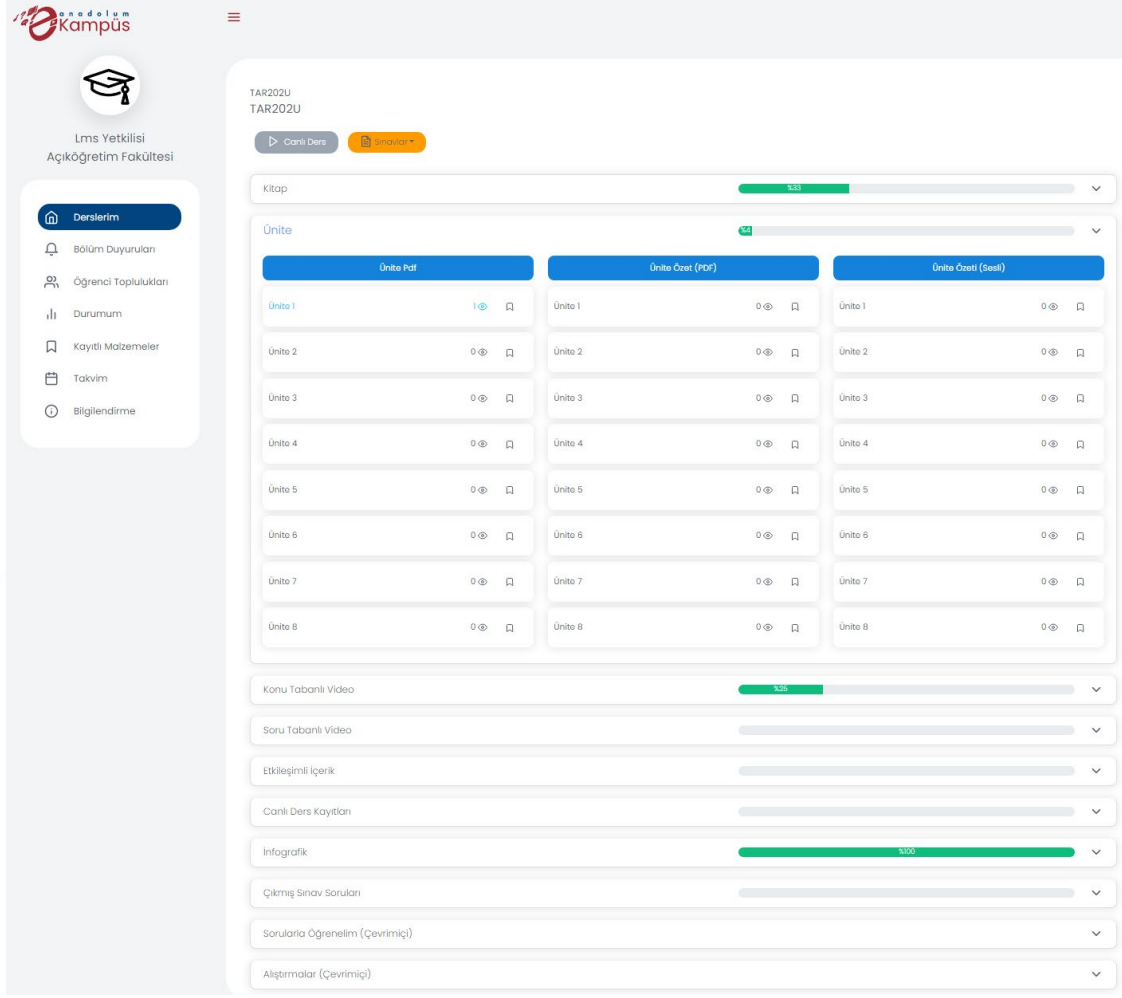
Görsel 2.3. Adobe Audition programı

Audacity: Özel bir firmanın geliştirdiği ve ücretsiz olarak kullanıma sunduğu, Adobe Audition kadar profesyonel olmayan; ancak neredeyse istenilen tüm kayıt ve montaj işlemlerinin gerçekleşmesine olanak veren bir programdır. Yapılan seslendirmeler farklı formatlarda çıktı alınabilmektedir.

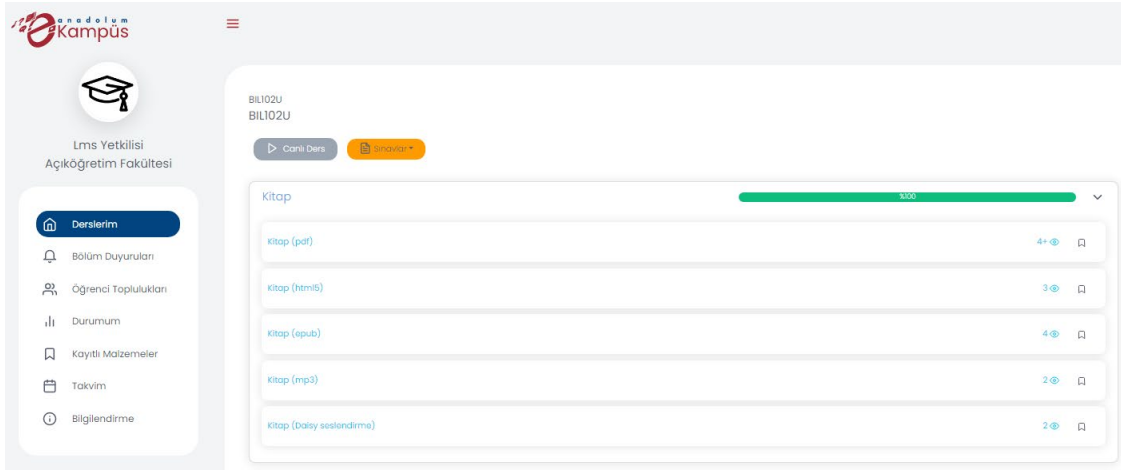
Görsel 2.4. Audacity programı

Yukarıda bahsedilen programlar kullanılarak hazırlanan sesli malzemeler, eKampüs ortamında öğrenenlere sunulmaktadır. Bireyler diledikleri zaman internete bağlı bir cihazla kullanıcı adı ve şifrelerini girerek oturum açtıktan sonra kayıtlı oldukları bölüm derslerine ait sesli malzemeleri dinleyebilmektedir. İsterlerse cihazlarına indirip daha sonra, çevrim dışı olarak da bu ses dosyalarını oynatabilmektedirler. İlgili sayfanın ekran görüntüsü aşağıdaki gibidir:

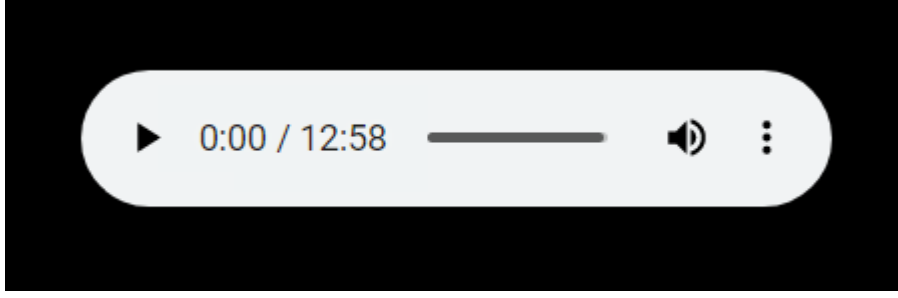

Görsel 2.5. eKampus'ta sesli özet erişim ekranı

AÖS öğrenenlerinin öğrenme malzemelerine eriştiği eKampus ortamında sesli özetlerin görünümü yukarıdaki gibi, sesli kitapların görünümü aşağıdaki gibidir.

Görsel 2.6. eKampus'ta sesli kitap erişim ekranı

Görsel 2.7. *eKampüs'te çevrim içi sesli malzeme oynatıcı*

Kayıt, montaj ve sunum sırasında kullanılan programlardan bazılarına değinilen sesli kitaplar, çok çeşitli mecralarda kullanılmaktadır. Bu kullanım alanlarından biri de eğitimidir.

2.1.7. Sesli kitapların eğitim alanında kullanımı

Çeşitli araştırmalar, sesli kitapların edebî öykülerle yaratıcı çalışmalar, yabancı dil öğrenmek için araçlar olarak kullandığını aktarmaktadır (Imawan ve Ashadi, 2019; Marchetti ve Valente, 2018; Tusmagambet, 2020). 1990'lı yılların ortalarından başlanarak yabancı dil derslerindeki okuma etkinliklerinde çeşitlilik sağlanması adına ses dosyalarının da kullanıldığı görülmektedir. Sesli kitapların çeşitli özelliklerinden, yabancı dil derslerinde birçok dilsel becerinin desteklenip geliştirilmesi için yararlanmak mümkündür. Günümüzde teknolojik araç gereçleri yanlarından ayırmayan öğrenenlerin alışılmış okuma çalışmaları yapmak yerine, bu metinleri taşınabilir cihazlarında depolama fırsatına sahip olmaları ve diledikleri zaman dinlemeleri, bireylere büyük bir seçenek sağlamış olacağı ifade edilmiştir. (Göçerler ve Asutay, 2016). Yazarların bu çalışmasında, sesli kitapların öğrencilerin dil öğreniminde konuşma, dinleme ve anlama gibi becerilerine katkı sunduğu belirtilmiştir. Sesli kitap kullanımı, erken çocukluk dönemlerinde bireylerin dil gelişimi konusunda da yararlı görülmektedir (Cahill ve Moore, 2017).

Türker (2019), çalışmasında sesli kitapların B1 düzeyinde yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin okumaya yönelik tutumları üzerindeki etkisini araştırmıştır. Bir blog üzerinden sesli öyküler sunmuş, öğrenenlere 8 haftalık bir deneyim öncesi ve sonrasında test yapmıştır. Öğrenenlerin bu sesli kitapları kullanarak gerçekleştirdikleri okuma etkinlikleri sonucunda, okumaya karşı tutumlarının olumlu yönde değişim gösterdiği ortaya konmuştur. Uygulama sonunda öğrenenlerin okumaya karşı daha istekli oldukları ve okuma kaygı düzeylerinin önemli oranda azaldığı gözlemlenmiştir (Türker, 2019).

Bazı eğitim kurumları ve özel şirketler, sesli kitapları disleksi gibi okuma güçlüğü çeken bireyler için yardımcı materyaller olarak öne sürmüşlerdir (Singh ve Alexander, 2022). İlkokul çağındaki çocukların eğitiminde de dünya genelinde kullanıldığı bilinmektedir (Kuehl, 2021). Eğitim alanında çalışmalar yürüten yayınevleri 2000’li yılların başından itibaren farklı içeriklerdeki ders kitaplarını web siteleri, CD-DVD’ler, flash bellekler aracılığı ile öğreten ve öğrenenlerle buluşturmuştur. Günümüzde okuyucular açısından “kitap almak” yerine “kitap indirmek” muhtemelen daha cazip, eğlenceli ve hızlı olmaktadır (Anameriç, 2014). Sesli kitaplar da okuyuculuktan dinleyiciliğe geçiş süreci ile birlikte yine indirilen sesli kitaplarla bu süreçte yerini almaktadır.

“Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sistemindeki öğrencilerin ders çalışma alışkanlıklarının betimsel değerlendirilmesi” (Sönmez, 2018) başlıklı çalışmada; 2014-2017 yılları arasında Anadolu Üniversitesi Açıköğretim, İktisat ve İşletme Fakültelerinde öğrenim gören öğrenenlerin, bireysel ders çalışma yöntemlerine, büro memnuniyetine, çağrı merkezine, ders kitaplarına, demografik bilgilerine, deneme sınavlarına, e-kitap uygulamasına, e-öğrenme uygulamasına, e-seminer uygulamasına, konu anlatım videoları ve alıştırmaya sorularına, not verme sistemine, sınavlara, sesli kitap uygulamasına ve televizyon eğitim programlarına ilişkin görüşlerini belirlemek için anket uygulanmıştır. Çalışma sonucunda bir analiz yapılmamıştır. Verilerin karşılaştırılması yapılmıştır. Sönmez (2018)’in çalışmasına göre yıllar ilerledikçe AÖS öğrenenlerinin sesli kitaptan yararlanma oranı giderek artmaktadır:

Tablo 2.1. AÖS öğrenenlerinin sesli kitaptan yararlanma oranı

	2014-2015	2015-2016	2016-2017
e-Öğrenme hizmetlerindeki sesli kitabı dinleme	% 3,7	% 8,7	% 10
e-Öğrenme hizmetlerindeki sesli kitap uygulamasından yararlanma	% 2,7	% 6,4	% 7

Kumtepe vd. (2017)’nin çalışmasında 2015-2016 döneminde sesli özet kullanım yüzdesi %3,72; sesli kitap kullanım yüzdesi %2,08, daisy sesli kitap kullanım yüzdesi ise %1,06 olarak hesaplanmıştır. Erdem ve Taltekin (2021)’in çalışmasında bir anket hazırlanarak AÖS öğrenenlerine sunulmuş ve 420 öğrenenden yanıt alınarak değerlendirilmiştir. Çalışmada, öğrenenlerin hangi öğrenme malzemelerine erişip

kullandıkları değerlendirilmiştir. 408 öğrenenden 47'si sesli kitapları dinlediğini belirtmiştir. E-öğrenme hizmetlerindeki sesli kitap uygulamasından yararlanma oranı yaklaşık %8 düzeyindedir.

Prisnie ve diğerleri (2021)'nin çalışmasında podcast'lerin bazı sınıflandırma yöntemlerine göre 1-5 dakika, 6-15 dakika, 15 dakikadan uzun olarak sınıflandırıldığı belirtilmiştir. Tıp eğitiminde önerilen sürenin 10-20 dakika olduğu aktarılmıştır. Çalışmada, staj öncesi tıp öğrencilerine sunulan uzun podcast ve özet podcast erişimleri kıyaslanmıştır. Derslerin devam ettiği dönemde uzun podcast'lere erişim varken, sınava yakın dönemde kısa sesli özetlere erişimin daha fazla olduğu görülmüştür. Dönem boyunca uzun kayıtlara erişen öğrenenler dersin bütününe çalışmaktadır. Sınav öncesi kısa kayıtlara yönelmelerinin nedeninin, dönem boyu öğrenilen bilgileri hızlıca hatırlama ve gözden geçirme olduğu tahmin edilmiştir.

Sesli kitap oluşturmak pratiktir. Sesli kitaplar aynı zamanda kolay erişilebilir ve ucuzdur. Eski bir teknoloji olsa da kaset, günümüzde ise CD, DVD, internet gibi farklı ortamlarda çoğaltılabilir. Açık öğretimi desteklemek için sesli kitapların kullanımı çoğu disipline genişletilebilir. Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sisteminde görme engelli öğrenciler için üretilen e-sesli kitaplar, tüm öğrencilerin istedikleri zaman ve yerde daha verimli bir şekilde kendi başlarına ders çalışabilmeleri için oldukça önemlidir (Özgür ve Gürcan, 2004). Çalışmada sesli kitaplarla nelerin öğretilebileceğinden, sesli kitapların hazırlanma sürecinde dikkat edilmesi gerekenlerden bahsedilmiştir. Sesli kitapların hazırlanış ve öğrenciye sunulmasına kadar geçen sürecin basamakları anlatılmıştır.

Görüldüğü gibi sesli kitaplar, eğitim alanında dil eğitiminden ekonomiye, sosyolojiden tıp eğitimine varana dek birçok alanda kullanılmaktadır. Anılan çalışmaların tümü, kullanılan sesli kitapların öğrenmeyi desteklediğini göstermektedir. Sesli kitapları kullanan öğrenenler, sesli kitapları genel olarak beğendiğini belirtmektedir. Sesli kitap kullanım oranları da gün geçtikçe artmaktadır. Sonuç olarak sesli kitapların önemli bir ders malzemesi olduğu görülmektedir. Aşağıdaki bölümde ise sesli kitaplara yakın bir kavram olan podcast'ler anlatılmıştır.

2.2. Podcast

Bu bölümde, günümüzde sıkça duyulan “podcast” kavramı ve podcast'lerin eğitim alanında kullanımına değinilmiştir.

2.2.1. Podcast'in ortaya çıkışı ve yayılımı

“Podcast” kelimesi, Amerikalı Apple firmasının bir ürünü olan, eskilerin walkman’i gibi taşınabilir mp3 formatlı ses dosyalarını müzik kayıtlarını dinleme cihazı “iPod”un son hecesi ile “yayımlamak” anlamına gelen “casting” kelimesinin ilk hecesinin birleşiminden oluşmaktadır. Podcast kelimesini ilk kullanan kişi, The Guardian gazetesinin teknoloji yazarı Ben Hammersley’dir (Yücel, 2020). Podcasting, ses veya video dosyalarının dijital biçimde dağıtılmasıdır (Lundström ve Lundström, 2021; McGarr, 2009).

Geleneksel yayıncılıktan ilham alan birçok yayın formatı ve aracının dijitalleşmesi ile farklı yayın türleri ortaya çıkmaktadır. Yine bu dijital mecrada doğan ve gelişme gösteren yayıncılık örneklerinden biri de podcast’lerdir. Ücretsiz veya paralı edinilebilen, 2000’li yılların başında ortaya çıkan ve hızla küresel bir kültürel olgu hâline gelen podcast’ler; yapımcılara dilediği konuda, istediği formatta yayın yapabilme, dağıtma fırsatı sunmaktadır (Kaynar, 2021). Bu yapım ve dağıtım özgürlüğünün, podcast’lerin kullanılmasının yaygınlaşmasına katkıda bulunduğu söylenebilir.

Podcast, internette yayımlanan radyo programlarının kullanıcılar tarafından dijital bir oynatıcı cihaza yüklenmesine ve kişilerin istediği zamanda yayını dinlemesine olanak veren dijital uygulamadır (Yılmaz ve Babacan, 2015; McGarr, 2009; Drew, 2017). Hareket hâlindeyken de dinlenebildikleri için zaman ve içerik açısından bireylerin hayatına entegre olur (Perks vd., 2019). Ev, podcast dinlemek için en yaygın mekân olurken, araba, spor salonu, iş yeri ve toplu taşıma gibi diğer birçok mekân da üst sıralarda yer almaktadır (Chan-Olmsted ve Wang, 2022). Podcast dinlemek, köklü radyo geleneğinin bir devamı olarak insanların günlük rutinlerine eşlik etmektedir (Sharon ve John, 2019). Podcast’ler, 2000’li yılların başında ses dosyalarının dolaşımını mümkün hâle getiren yazılımların geliştirilmesiyle, canlı yayımlanan radyo programlarının sonrasında internette yer alması ve bu sayede daha fazla dinleyiciye ulaşması için ortaya çıkmış bir araçtır. Podcast hazırlamanın ucuz olması birçok amatör ve profesyonel yayıncının dikkatini çekmiş, kısa sürede içerik üretiminde artış yaşanmıştır. Hızla gelişen teknoloji ve mobil iletişim araçları da podcast’lerin yaygın kullanımına olanak tanımıştır (Yücel, 2020). Bu sayede içerik üreticileri YouTube, Spotify gibi farklı ortamlarda kendi yayınlarını paylaşabilmektedir.

Podcast’ler genel olarak; web siteleri aracılığı ile yayımlanan, bilgisayarda veya taşınabilir cihazlarda dinlenebilen, internet üzerinden dağıtımı yapılan sesli

malzemelerdir. Podcast, radyodan farklı olarak kullanılan cihazlara indirilerek internet bağlantısı olmadan da dinlenebilmesi ve kullanıcı kontrolünde olması sayesinde avantajlı durumdadır. Podcast dosyaları, üreticiler için format, konu, yer, zaman sınırı olmaksızın, profesyonel olmayan teknik ekipmanlarla da yapılabilme olanağı sunmaktadır (Kaynar, 2021). Günümüze en yakın yazılmış çalışmalardan biri olan Kaynar'ın makalesinde ayrıca podcast'lerin kullanımının kolaylığı, giderek arttığı bilgisi verilmektedir.

3G ve 4G teknolojilerinin beraberinde getirdiği yüksek bant genişliğindeki internet ile podcast, görüntülü ve sesli uygulamalar ile bu mecralarda yer almış ve varlığını korumuştur (Işık, Özkara ve Güler, 2011). Podcast'in ilk ortaya çıkışı radyonun bir benzeri gibi olsa da; kısa sürede ekonomik olması nedeni ile pek çok amatör yayıncıyı kendine çekerek farklı alanlardaki içeriklerin özgürce yayımlandığı mecraya dönüşmesiyle podcast kendi yolunu çizmiştir. Podcast'ler taşınabilir cihazların yaygınlaşması ve internet altyapısının genişlemesi ile varlığını ve kalıcılığını güçlendirmiştir (Yücel, 2020). Bu kalıcılığın yansımaları günümüzde, kişilerin mobil cihazlarda podcast'leri yoğun olarak kullanabilmeleri, internetin olduğu her yerde çevrim içi erişime sahip olabilmeleri bağlamında devam etmektedir. Ayrıca internet bağlantısı bulunmasa da CD, DVD, taşınabilir bellekler ile ses dosyaları taşınarak cihazlarda dinlenebilmektedir.

Amerika ölçeğinde yapılan çeşitli araştırmalara göre, insanların %50'sinden fazlası yaşamlarında en az bir kez podcast dinlemeyi tecrübe etmiştir. Her ay düzenli olarak podcast dinleyenlerin oranının 2019 yılında, 2018'e oranla %6 artış göstererek %32'ye çıktığı görülmektedir. Podcast üretimi konusuna gelindiğinde ise 2019 yılında 700 binden fazla, yaklaşık %27 artışla 29 milyon yeni podcast bölümü üretilmiştir (Yücel, 2020). Başka bir çalışmada sağlık çalışanları, araç kullanırken, egzersiz yaparken ve ev işleri ile uğraşırken aynı zamanda podcast dinlediklerini belirtmişler, küçük bir kısmı ise podcast'in bölümlerini duraklatma, geri sarma ve tekrar oynatma gibi aktif öğrenme tekniklerini kullanmıştır (Kaynar, 2021). Podcast yayıncılığının geleneksel yayın araçlarından farklı olarak oldukça özgür oluşu ve kurumsal/kamusal sansürün olmadığı bir mecra olması, podcast'lerin kitleleşmesinde etkili olmuştur. Bu nedenle yayını yapan kişi yayını dilediği gibi gerçekleştirirken; dinleyenler de çoğunlukla kulaklıklarında, yolda yürürken, spor yaparken, başka bir işle meşgulken kendi başlarına dinleyebilmektedir. İzleme, görüntüyü takip etme gerekliliğinin olmayışı videolardan farklı olarak, podcast'lerin kullanım alanını genişletmektedir. (Yücel, 2020). Özellikle bir

görüntü/video takip edilmesini gerektirmeyen bir tür olan sesli kitaplar açısından bu durum oldukça kullanışlıdır. Kişiler dilediği yerde, dilediği zamanda podcast dinleyebilmektedir. Podcast'lerin ortaya çıkışı ve yayılımı bu şekilde incelendikten sonra, aşağıda podcast'lerin eğitim alanında kullanımına bakılacaktır.

2.2.2. Podcast ve eğitim

Podcast'ler, eğitim alanında da kullanılan güçlü bir teknolojidir (Kaynar, 2021). Campbell (2005), yükseköğretimdeki öğrenenlerin podcast ve yeni zengin medya araçlarını kullanması sayesinde öğrenmelerini üst düzeylere çıkarabildiklerini söylemektedir. Podcast'in çok yönlülüğü, üretim kolaylığı, podcast'leri eğitim alanında kullanmak için mantıklı bir teknoloji hâline getirmektedir (Drew, 2017). Bilginin hızla gelişip yayıldığı günümüzde teknolojik gelişmeler ile birlikte bilgiye ulaşmak daha kolay hâle gelmiştir. Son yıllarda kullanım alanı artan taşınabilir/mobil cihazlar sayesinde uzaktan eğitim uygulamaları artış göstermiş ve bu cihazlar yaşam boyu öğrenmenin bir parçası olmuştur. Anılan mobil teknolojilerde, farklı kullanım amaçlarına hizmet edebilmeleri için yazılımlar geliştirilmektedir.

Bu uygulamalar arasında podcast'ler önemli olmalarına rağmen ülkemizde pek fazla bilinmeyen ve kullanılmayan bir uygulama türüdür (Yılmaz ve Babacan, 2015). Aynı yazarların çalışmasının yayımlandığı 2015 yılından bu yana podcast'lerin bilinirliğinin ve kullanımının artmış olabileceği tahmin edilmektedir. Kişisel gelişim, edebiyat ve benzeri alanların yanı sıra açık ve uzaktan öğrenme alanında da podcast kullanımı yaygınlaşmıştır. Genç bireylerin her geçen gün teknolojiye daha fazla ilgi duyması ve mobil cihaz kullanımının artması, güncel olan ve öğrenenlerin ilgi/ihtiyaçları doğrultusunda seçtikleri podcast'lere yönelik isteğin artmasında büyük rol oynamaktadır (Tahir, 2019). Günümüzde farklı mobil uygulama ve web sitelerindeki podcast yayınlarının artışı da bu görüşü destekler niteliktedir.

Son yıllarda podcast'lerin kullanımı, eğitim başta olmak üzere pek çok farklı alanda önemli ölçüde artmıştır. Podcast'lerin bir revizyon aracı olarak oldukça etkili olduğu konusunda literatürde açık bir fikir birliği vardır. Yine literatürden, öğrenenlerin konular hakkında kısa podcast'leri tercih ettikleri bilinmektedir (Koppelman, 2013). Koppelman, çalışmasında “podcast” kavramını yalnızca sesli değil, görüntülü de olabilen kayıtlar için kullanmıştır. Çalışmada yüz yüze yapılan derslerin kaydedilerek çevrim içi ortamda öğrenciye sunulması konu edilmiştir. Öğrencilerin bu yüz yüze ders kayıtlarını

sınavdan hemen önce tekrar dinleyerek konuları anlayıp anlamadıklarını kontrol etmek için kullandıklarını belirtmektedir. Öğreticilerin 10-15 kişilik öğrenci grubu ile soru-cevap etkinliği de gerçekleştirdiği kayıtlardan bahsedilmiştir. Öğreticilerin, öğrenenlere sınav öncesinde belirli konuları aktarmak için, sınav sonrası dönüt vermek için yine podcast hazırlayabileceği belirtilmiştir. Podcast'lerin öğrenenlerin motivasyonunu artırdığı sonucuna varmıştır.

Koppelman (2013)'ın bahsettiği görüntülü podcast'lerin Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sistemi bünyesindeki karşılığı daha çok Canlı Ders malzemesine benzemektedir. Öğretenlerin kendilerinin de web kamerası aracılığı ile görüldüğü ve kayıt altına alınıp öğrenenler tarafından daha sonra tekrar tekrar izlenebilen Canlı Ders malzemesinde süreç tasarımı da yapılmaktadır. Sezgin (2021) de çalışmasında, açık ve uzaktan eğitimde süreç tasarımlarında podcast'ler kullanıldığını belirtmektedir. Podcast'ler de adı her ne kadar yabancı ve farklı gelse de “sesli kitap” ile uyumlu, birbirini tamamlayan bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Görüntülü olan podcast'ler dışında kalan diğer podcast'ler, sesli kitap ile aynı kullanıma sahiptir. Bu ürünler de açık ve uzaktan öğrenmede “sesli malzeme” olarak kullanımdadır.

Podcast'lerin dil eğitimi alanında kullanımı ve mobil öğrenme ilişkisine değinme gereği duyulmaktadır. Podcast kullanımının tarihçesine bakarken, 90'ların sonu ile 2000'li yılların başlarındaki bilgisayar ve internet teknolojilerinin eğitim alanında yoğun olarak kullanıldığı bir dönem olduğunu vurgulamak gerekir. Podcast uygulamaları, temelde Web 2.0 internet sitelerinin ve RSS gibi yeni bilgi teknolojilerinin yaygınlaşmayla ortaya çıkmıştır. Podcast kullanımı, hem öğrenenlerin dil öğrenme şevkini arttıracak hem de dersi daha etkili bir şekilde işleme imkânı verecektir (Coşkun ve Demirkan, 2016). Yazarlar bu çalışmada, podcast'lerin dil öğretimi alanında kullanımını incelemişlerdir. Sonuç olarak öğrenenlerin podcast ile yapılan eğitim çalışmalarında motivasyonlarının daha yüksek olduğu, etkinlikleri gerçekleştirmek için hevesli oldukları gözlemlenmiştir.

İlerleyen teknoloji ile yer ve zamandan bağımsız, her zaman ve her yerden eğitim olanağı sağlayan mobil öğrenme, günümüzün uygulamalarından olan uzaktan eğitimin etkinlik ve verimliliğini artıran en önemli ilerlemelerden biri olarak karşımıza çıkmaktadır (Işık vd. 2011). Dil öğretimi konusundaki bir başka çalışmada şunlar vurgulanmaktadır: “Yaşam boyu öğrenme” ve “dilediğin zaman, dilediğin yerden öğrenme” kavramları ile beraber mobil öğrenme kavramı da gelişmiştir. Bu sayede mobil

öğrenme içeriklerini destekleyen podcast uygulamaları dil eğitimi alanında da önemli hâle gelmektedir (Yılmaz ve Babacan, 2015). Görüldüğü gibi, dinleme-konuşma becerilerinin ön planda olduğu yabancı dil eğitimi alanında podcast kullanımının önemi artmaktadır. Yılmaz ve Babacan (2015)'ın aynı çalışmasında podcast'lerin ders kitaplarına destek olabilecek yardımcı malzeme olarak kullanılabileceği; podcast kullanımı ile öğrenenlerin ders dışı motivasyonlarının artmasına yardımcı olunabileceği belirtilmektedir. Öğrenen motivasyonu da göz ardı edilmemesi gereken, önemli bir durumdur. Motivasyonun artmasına katkısı olacak her şeyin işe koşulabilmesi gibi, podcast'lerin de kullanımı olumlu fayda sağlayabilmektedir.

Bir başka çalışmanın sonuçlarına göre (Tahir, 2019) çalışmadaki ankete katılan öğrenenlerin yarısından fazlası dinlemeye yönelik korkularını yenmiştir. Anketin başka bir bölümündeki olumlu yanıtlar, podcast'ler ile çalışmanın öğrencilerin Almanca öğrenmesinde katkı sağladığını göstermiştir. Podcast'lerin Almancayı daha iyi konuşma konusunda yardımcı olduğunu düşünen öğrenenlerin oranı yaklaşık %62'dir. Konuşulanları anlama konusunda yardımcı olduğunu düşünen öğrenen oranı %70,8'dir. %70,1 öğrenen Almancayı kendilerine güvenerek kullandıklarını savunurken, % 66,7 öğrenen ise podcast'lerin kişisel ihtiyaçları ve istekleri doğrultusunda yardımcı olduğunu belirtmişlerdir. Katılımcıların % 77,8'i podcast'ler ile çalışmayı sevmiştir. %70,8'i podcast'lerde duyduğunu anlayabildiğini belirtmiştir. % 71,4'ü podcast'ler ile güncel konular hakkında bilgi sahibi olduğunu savunmuştur. %70,1'i podcast'lerin ilgilerine yönelik olduğu yanıtını vermiştir. Podcast'ler kullanıldığında Almanca daha iyi öğrenilir diyen %72 katılımcı bulunmaktadır (Tahir, 2019). Anılan çalışma da podcast'lerin yabancı dil öğretiminde kullanıldığında olumlu sonuçlar verdiğini göstermektedir. Özetle, podcast kullanımı sayesinde öğrenenlerin Almancayı daha iyi konuştuğuna inanmaları, çalışmayı sevmeleri ve benzeri sonuçlar, ilgili malzemenin oldukça faydalı olduğunu göstermektedir. Son yıllarda eğitim podcast'lerinin değerine yönelik bilimsel ilgi giderek artmaktadır (Drew, 2017). Aşağıda, sesli kitap ve podcast'lerin kullanıldığı alanlardan biri olan açık ve uzaktan öğrenme alanına değinilecektir.

2.3. Açık ve Uzaktan Öğrenme

Açık ve uzaktan öğrenme alanındaki uygulamaları ifade etmek için alanyazında uzaktan eğitim, açıköğretim, e-öğrenme, web-tabanlı eğitim ve benzeri farklı kavramlar kullanılmaktadır (Koçdar ve Kapar, 2017). Aralarında küçük farklılıkların olduğu bu

kavramları kapsayıcı bir kavram olarak günümüzde “açık ve uzaktan öğrenme” kavramının kabul gördüğü söylenebilir. Açık ve uzaktan eğitim; belirli ders izlencelerinin, eğitim veren kurum koordinasyonunda planlanarak bir program hâlinde, zaman ve mekândan bağımsız şekilde öğrenenlere sunulduğu eğitim yöntemidir. Bu eğitim yöntemi, uzun yıllardır dünyanın dört bir yanındaki üniversitelerde uygulanmaktadır (Mathew ve Chung, 2020). Uzaktan eğitim, bu eğitimin zaman zaman yüz yüze de verilebildiği eğitim türüdür. Milyonlarca bireyin eğitim ihtiyacına hizmet veren uzaktan eğitim sistemi, dünyanın en büyük eğitim sistemlerinden biridir (Khanna, 2017). Açık ve uzaktan öğrenme ise, öğrenenlerin öğretmenlerden farklı zaman ve mekânda olduğu, aralarındaki etkileşimin basılı ya da elektronik iletişim ortamları aracılığıyla gerçekleştiği öğretim biçimidir (Aydın, 2005; Collins, 2008; Moore ve Kearsley, 2012; Onwe, 2014; Selvaras, 2020). “Açık ve uzaktan öğrenme eğitsel tanımlarının ötesinde bilgiyi insanlığın ortak üretimi ve dolayısıyla insanlığın ortak bir değeri olarak gören eğitimde açıklık felsefesinden beslenen disiplinler arası bir alandır” (Bozkurt vd., 2021).

Yüz yüze öğrenme için fırsatı olmayan bireyler, farklı öğrenme yollarını aramaktadır. Açık ve uzaktan öğrenme, bu yollardan biridir. Açık ve uzaktan öğrenenler genellikle yetişkin bireyler olup bir işte çalıştıklarından, ders çalışmalarını tamamlamak için daha fazla zamana ihtiyaçları vardır (Doherty, 2006; Roblyer, 1999). UNESCO'ya göre, açık ve uzaktan öğrenme, en hızlı büyüyen eğitim alanlarından biridir ve öğrenenleri zaman/yer kısıtlarından kurtararak esnek öğrenme fırsatları sunar (Osuji ve Umunnakwe, 2022; Tattersall vd., 2006). Bu esneklik de beraberinde bazı yenilikler getirmektedir.

Günümüz toplumunun gerektirdiği yenilenme ihtiyacı, eğitim sisteminden çeşitli nedenlerle ayrılmış veya bu sisteme hiç girememiş olma, kişileri açık ve uzaktan öğrenme yolunu denemeye yöneltmiştir. Küreselleşme; ekonomi, siyaset ve benzeri farklı alanlarda olduğu gibi, eğitimde de seçenekleri artırmıştır. Uzaktan eğitim de bu seçeneklerden belki de en ilgi çekici seçenek olarak ortaya çıkmaktadır (Nage-Sibande, 2018; Gökçe, 2008). Günümüzde bireyler, bir öğrenen olarak açık ve uzaktan öğrenmeyi sıklıkla tercih edebilmektedir. Bu tercihin yapılmasında yukarıda anılan nedenler dışında yoğun çalışma hayatı, örgün eğitime zaman ayıramayıp, diğer sosyo-ekonomik ve benzeri nedenler de bulunmaktadır.

Tüm öğrenenlere eşit eğitim hakkı sağlayan çağdaş bir sistem olan uzaktan eğitim, örgün eğitimin birtakım sınırlılıkları nedeniyle yeterli eğitim göremeyen kişilere çeşitli eğitim olanakları sunmaktadır (Kant vd., 2021; Özgür ve Gürcan, 2004). 2019 yılının

pandemisi olan Covid-19 ile birlikte, dünyada her yaş grubundan yaklaşık bir buçuk milyar öğrenci yüz yüze eğitimden uzaktan eğitime geçiş yapmıştır. Acil Uzaktan Eğitim (AUE) olarak adlandırılan süreç (Bakhov vd., 2021), pandeminin yol açtığı eğitsel olumsuzluklara hızlı ve olumlu bir cevap vermiştir. Pandemi döneminde gerçekleştirilen uzaktan eğitim çalışmalarının çoğunlukla (%66,29) yükseköğretim düzeyinde gerçekleştirildiği görülmektedir (Sezgin, 2021). Açık ve uzaktan öğrenme yöntemleri, Covid-19 sürecinde küresel olarak benzeri görülmemiş bir hızla artırılmıştır (Mathew ve Chung, 2020). Pandemi dönemi, bu nedenle açık ve uzaktan öğrenmenin önemini göstermiştir.

Açık ve uzaktan öğrenme yoluyla öğrenme ve öğretme süreçleri, teknolojinin eğitimle bütünleşmesi ile değişip dönüşen yeni yöntemleri gerektirir (Selvaras, 2020). Bilgi ve iletişim teknolojilerinin, yaşanan çağda neredeyse bütün bireylerin yaşamına bir şekilde girdiği söylenebilir. İletişim kurmak, alışveriş yapmak, eğlenmek, öğrenmek ve benzeri birçok amaçla bu teknolojiler kullanılmaktadır. Kapsamı geniş bir terim olan “bilgi ve iletişim teknolojileri”, örgün ve uzaktan eğitimde oldukça önemli bir rol oynamaktadır; öğrenme faaliyeti bireylerin istediği yer ve zamanda gerçekleşebileceğinden, bu teknolojilerin kullanımının uzaktan eğitimin sürdürülmesinde etkili bir yeri vardır (İstifçi ve Göksel, 2022; Paydar ve Doğan, 2019).

Dünya genelinde yükseköğretim sistemi, mobil cihazların ve sosyal medya kullanımının öğrenme için çok yaygın olduğu bir dünyaya dönüşmüştür (Mathew ve Ebelelloanya, 2016). Açık ve uzaktan öğrenmede, öğreticilerin ders verirken ve dersle ilgili belgeleri öğrenenlere ulaştırırken öğrenme teknolojilerini öğrenmesi gerekmektedir (Rahim, Humaidi vd., 2022). Teknoloji sayesinde eğitimde yer ve zaman kavramları ortadan kalkmakta; internet üzerinden uzaktan eğitim uygulamaları, çevrim içi (online) eğitim fırsatları, eğitime yönelik hazırlanmış teknolojik yazılımlar, öğretene ve öğrenenlere kolaylık sağlamaktadır.

Bu yazılımların ve teknolojik birikimin eğitim alanına girmesi ve “dilediğin zaman, dilediğin yerde” eğitim fırsatlarının oluşması ile sesli materyallerin çeşitlenmesi sağlanmıştır (Yılmaz ve Babacan, 2015). Öğrenenler açık ve uzaktan öğrenme süreçlerinde hangi sınıf ve bölümde olursa olsun, bağlı oldukları kurumun imkânları ölçüsünde sesli malzemelerden yararlanabilmektedir. Bu durum öğrenenlerin yalnızca kitaba bağlı kalması yerine, çoklu ortamlardan biri olan sesli kitapların kullanımına imkân

vermektedir. Fiziki ve/veya dijital kitabı okuyan bireyler aynı zamanda ders içeriklerini sesli olarak da dinleyebilmekte, öğrenmelerini pekiştirebilmektedir.

Günümüzün hızla değişen dünyasında uzaktan eğitim kurumlarını yönetmek, eğitimi veren kurum yöneticileri için çok büyük bir zorluktur (Khanna, 2017). 1982 yılından günümüze gelene kadar Anadolu Üniversitesinin de bu süreçte birikimini değerlendirdiği, örgün eğitimde olduğu gibi Açıköğretim Sistemi bünyesindeki yüz binlerce öğrenen bireye de gereken teknolojik altyapıyı sağladığı gözlemlenmektedir. Bu altyapı kapsamında basılı kitaplar, dijital e-kitaplar, farklı formatlarda ders videoları, etkileşimli içerikler, bilgiyi özet hâlinde veren infografikler, soru havuzları olduğu gibi “sesli malzemeler” de yer almaktadır. Bu çalışmanın inceleme alanı da Açıköğretim Sisteminin sesli malzemeleri ve öğrenenlerin bu malzemeleri kullanım durumlarıdır. Takip eden yeni bölümde, çalışmanın kuramsal temelleri aktarılmıştır.

3. ARAŞTIRMANIN KURAMSAL TEMELLERİ

Aşağıdaki bölümlerde Öz-düzenlemeli Öğrenme, Bağımsız Çalışma Kuramı ve bu iki kuram arasındaki çerçeveye değinilecektir.

3.1. Öz-düzenlemeli Öğrenme

Öz-düzenlemeli öğrenme (self-regulated learning), “öğrenenlerin öğrenmelerini etkileyen faktör veya koşulları kontrol etme yeteneği” olarak tanımlanmıştır (Dembo vd., 2006). Bir başka görüşe göre, öğrenenin kendisini döngüsel olarak gözlemleyip düzenleme sürecini öğrenme ortamında gerçekleştirmesidir (Pintrich, 2000). Öz-düzenlemeli öğrenme, kısaca, öğrenmeyi öğrenmek olarak tanımlanabilir (Taranto ve Buchanan, 2020). Öz-düzenlemeli öğrenme, eğitimde önemli bir yeni yapı olarak ortaya çıkmıştır (Boekaerts, 1999). Öğrenenlerin akademik başarısı ile öz-düzenleme yeteneği arasında yüksek bir ilişki olduğu, bunun nedenin ise öğrenenlerin kendini izleyebilmesi ve öz değerlendirme yapmasından kaynaklandığı düşünülmektedir (Zimmerman, 1989). Öz-düzenlemeli öğrenme becerileri bireylerin tecrübe ederek öğrenebildiği beceriler olup bireylerin başarılı öğrenme süreçleri edinmesi açısından oldukça önemlidir (Artsın vd., 2020). Öz-düzenlemeli öğrenme, öğrenmenin davranışsal, bilişsel, üstbilişsel, motivasyonel ve duygusal boyutlarını kapsar (Panadero, 2017).

Öz-düzenlemeli öğrenme yeteneği sayesinde bireyler kendi öğrenme yolları ve öğrenme hızına göre öğrenmelerini düzenleyebilmekte, güncelleyebilmektedir (Barut Tuğtekin, 2022; Taranto ve Buchanan, 2020). Çevrim içi öğrenme etkinlikleri, büyük oranda bireylerin öz-düzenlemeli çalışma yetilerine, öğrenme motivasyonlarına bağlıdır (Cerezo vd., 2020; Sezgin, 2021). Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sistemi faaliyetleri de büyük oranda çevrim içi öğretim ortamlarına dayanmaktadır. Öğrenenlerin bireysel hızlarında ilerleyip ders çalışmasını, çeşitli kaynaklardan bilgiye ulaşmasını sağlayacak gelişmelerin öğrenme ortamlarına taşınması bir zorunluluk olarak karşımıza çıkmaktadır (Erdem ve Taltekin, 2021). Yükseköğretim düzeyinde açık ve uzaktan eğitim veren üniversitelerin bu konuyu dikkate almalarında fayda görülmektedir. Çünkü bireyler kendi ders çalışma planlarını tümüyle kendileri yapmakta, yalnızca sınav tarihlerinde okullarına bağlı kalmaktadır. Öğrenenlerin sesli malzeme kullanım durumları da yine öz-düzenlemeli öğrenme çerçevesinde değerlendirilebilir. Bu malzemeyi tercih edip etmemeleri, kullanıyorlar ise hangi zaman ve durumlarda kullanmayı tercih ettikleri gibi

etkenler göz önüne alınabilir. Öz-düzenlemeli öğrenmede 4 süreç vardır (akt. Dalkıran, 2019):

- Öz değerlendirme ve izleme
- Hedef belirleme ve stratejik planlama
- Stratejinin uygulanıp izlenmesi
- Stratejik sonuç izleme

Bir başka görüşe göre başlıca öz-düzenleme süreçleri aşağıdaki gibidir (Dabbagh ve Kitsantas, 2012):

- Amaç belirleme
- Öz-gözlemleme
- Öz-değerlendirme
- Yükümlülük stratejileri
- Yardım isteme
- Zaman planlaması ve yönetimi

Zaman, ekonomiklik, sürdürülebilirlik açılarından bakıldığında son dönemde önerilen otonom öğrenme ve öz-düzenlemeli öğrenme gibi modeller ile bağımsız öğrenmeye vurgu yapılmaktadır (Kaçmaz ve Demirtaş, 2020). Bu vurgunun geçerli olduğu alanlardan biri de açık ve uzaktan öğrenmedir. Çünkü, öğrenenler akademik süreçlerini kendileri planlamak ve yönetmek durumundadır. Öz-düzenleme kavramının ortaya çıktığı ilk zamanlarda daha çok bilişsel etken olarak algılandığı, duyuşsal etkenlerin etkisinin ise az olduğunun varsayıldığı, yapılan çalışmaların daha çok biliş ve üstbiliş çerçevesinde yürütüldüğü ifade edilmektedir (Sarıkaya ve Sökmen, 2021). Günümüzde hem bilişsel hem duyuşsal süreçlerin birlikte değerlendirildiği söylenebilir. Öğrenenlere her açıdan yaklaşılmakta, öğrenme süreç ve ortamları buna göre oluşturulup sunulmaktadır.

Çoğu araştırmacı, öğrenenlerin öğrenme stillerine ve öğrenenlerin kendi öğrenme süreçlerini yönetme biçimlerine odaklanarak öz-düzenlemeli öğrenmeyi incelemiştir (Boekaerts, 1999). Zimmerman, öz-düzenlemenin ne olduğu anlatılırken 5 farklı konunun altını çizmektedir (Zimmerman, 2001, s.7):

1. Öğrenenleri öğrenme sırasında kendilerini düzenlemeye motive eden nedir?
2. Öğrenenler hangi süreçte tepkisellik ya da farkındalık kazanırlar?

3. Öz-düzenlemeli öğrenenlerin akademik hedeflerine ulaşmak için kullandıkları temel tepki süreçleri nelerdir?
4. Sosyal ve fiziksel çevre, öğrenenin öz-düzenlemeli öğrenmesini nasıl etkiler?
5. Bir öğrenen, öğrenme sırasında öz-düzenleme kapasitesini nasıl edinir?

Öz-düzenlemeli öğrenmede önemli bir yeri olan “kendini gözlemleme”, öğrenenin hedeflerine doğru ne kadar iyi ilerlediği hakkında bilgi sağlayabilir (Zimmerman, 1989). Bu konuda AÖS öğrenenlerinin eKampüs’te ders çalışma ekranlarında bir ilerleme gözlem grafiği bulunmaktadır. Öğrenenler ders malzemelerine tıklayıp kullandıkça yüzde olarak sayı artmaktadır. Tüm ders malzemelerini kullandıklarında %100’e ulaştıklarını görmektedirler. Bu da öğrenenlerin eksiklerini gözlemleyebilmeleri için oldukça faydalı bir dönüttür.

Dijital okuryazarlık ve öz-düzenlemeli öğrenme, öğrenenlere kendi hızlarında öğrenme imkânı sağlamak adına daha yaygın duruma gelmektedir (İstifçi ve Göksel, 2022). Özellikle yükseköğretim seviyesinde bulunan açık ve uzaktan eğitim öğrenenleri bu kapsamda değerlendirilebilir. Bireyler yalnız öğrencilik yapıyor veya ek olarak bir işte çalışıyor olsa da akademik çalışmalarını kendi programlarına göre planlamaktadır. Aynı yazarların çalışması, öğrenenlerin dijital okuryazarlık yetilerine paralel olarak öz-düzenlemeli öğrenme algı düzeylerinin arttığını ve bu beceriler arasında anlamlı bir ilişki olduğunu vurgulamaktadır. Bu da günümüzde temel bilgi teknolojilerinin kullanımı konusunun ne kadar önemli olduğunu göstermektedir. Bireyler, yaşları kaç olursa olsun bilgiye ihtiyaç duyup bu bilgiyi teknoloji yolu ile edinmeye karar verdiklerinde, cihaz kullanımı konusunda becerileri yeterli düzeyde olmalıdır. Açık ve uzaktan öğrenmede sesli malzemelerin kullanımı konusunda da bu durum geçerlidir. Öğrenenlerin taşınabilir veya sabit cihazların kullanımına, internete bağlanmaya, program bilgisine hâkim olması gerekmektedir. Ses dosyalarına erişip çevrim içi veya çevrim dışı dinleyebilmeleri ancak bu şekilde mümkündür. Bu da öz yeterlik kavramını beraberinde getirmektedir.

Literatür incelendiğinde öz-düzenlemeli öğrenme kavramının eş anlamlısı olarak kullanıldığı görülen “öz yeterlik”, bir bireyin öğrenme ve davranış geliştirme süreçlerinde kendi kapasitesine olan inancıdır (akt. Yıldız ve Seferoğlu, 2020). Bu inanç, açık ve uzaktan eğitim süreçlerinde sınıf ortamında sosyal bir durum içerisinde olmayan, öğrenme süreçlerini bireysel çaba ve çalışmaları ile gerçekleştiren öğrenenler açısından bakıldığında oldukça önemli sayılabilir; çünkü etkileşim eksikliği, uzaktan öğrenenler

için önemli bir sorundur. Uzaktan eğitim genellikle yalnız bir aktivite olarak yaşanır (Koppelman, 2013). Bu yalnızlık da öğrenenlerin bazı becerilere sahip olmasını gerektirmektedir.

Yine öz yeterlik; çevrim içi öğrenme ortamları aracılığı ile sürdürülen açık ve uzaktan öğrenmede, beklentilerin karşılanması sürecinde dikkate alınması gereken önemli bir değişkendir. Öğrenenlerin çevrim içi teknolojilerin kullanımı hakkında öz yeterliklerinin düşük olmasının, bu teknolojileri kullanma konusunda yaşanan farklı güçlüklerin nedenlerinden olduğu düşünülmektedir (Yıldız ve Seferoğlu, 2020). Sesli malzemelerin kullanımı konusunda da Açıköğretim Sistemine kayıtlı öğrenenlerin öz-yeterliklerinin önemli olduğu söylenebilir. Kişilerin temel bilgi teknolojilerinin kullanımı konusunda yeterli bilgi ve becerilere sahip olması, eKampüs’e kendi hesapları aracılığı ile erişebilmesi, sistem içerisinde sesli malzemeleri bulabilmesi gerekmektedir.

Erdem ve Taltekin (2021)’in çalışmasına katılan bireylerin eğitim seviyelerine bakıldığında katılımcıların %75.2’sinin üniversite 1. sınıf öğrencileri olduğu görülmektedir. Katılımcıların büyük bölümü interneti iyi ve çok iyi kullanabilme düzeyine sahip olduğunu belirtirken hemen hepsi her gün interneti kullandığını dile getirmiştir. Bu da günümüz açık ve uzaktan öğrenme ortamlarından faydalanan öğrenenlerin öz yeterlik algılarının yüksek olduğunu göstermektedir. Aşağıda, çalışmanın bir diğer kuramsal noktası olan “Bağımsız Çalışma Kuramı” açıklanacaktır.

3.2. Bağımsız Çalışma Kuramı

Kendinden sonra yeni kuramların da doğmasını sağlayan, açık ve uzaktan öğrenme alanındaki önemli çalışmalardan biri de Bağımsız Çalışma Kuramı’dır. Bağımsız Çalışma, bir diğer adı ile Bağımsız Öğrenme Kuramı, Wedemeyer tarafından 1973 yılında ileri sürülmüştür (Karasu ve Sarı, 2019). Bu kuram, 1980’li yıllarda Wedemeyer tarafından geliştirilmiştir ve Wedemeyer, bağımsız çalışmanın açık ve uzaktan öğrenmenin özünü oluşturduğunu söylemektedir (Aydın, 2011). Açık ve uzaktan öğrenme sistemi uygulayan yükseköğretim kurumlarında öğrenme, bireylerin bağımsız öğrenenler olarak çalışmalarını gerektirir (Puspitasari ve Oetoyo, 2018). Wedemeyer, öğrenenlere bağımsız çalışma fırsatı sağlayan, çalışmak için teknolojiden yararlanmalarını gerektiren bir sistem geliştirmiştir (Bozkurt, 2013). Geliştirdiği bu sistem, 10 özelliği yerine getirebilmelidir (Simonson vd., 1999):

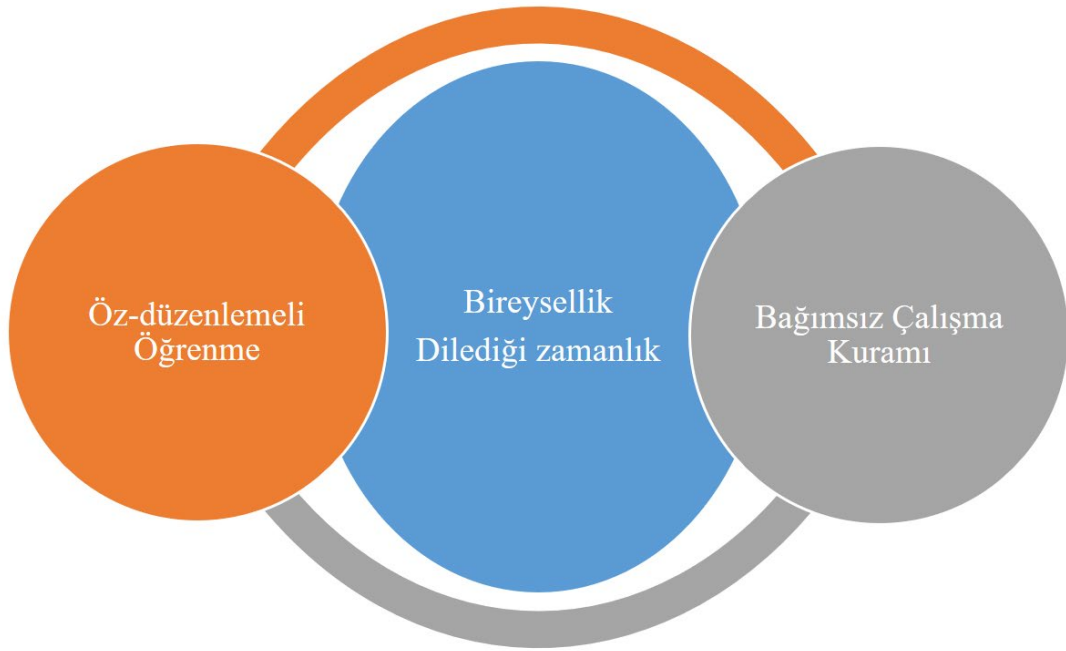
1. Zaman ve mekândan bağımsız hizmet sunmak,
2. Öğrenme sorumluluğunun büyük bölümünü öğrenen bireye vermek,
3. Öğretenlerin öğrenmeyi kolaylaştırma işlevini yerine getirebilmeleri için çaba göstermelerini sağlamak,
4. Öğrenenlere çeşitli yol ve yöntemlerle öğrenme fırsatı sağlamak,
5. Etkinliği kanıtlanmış tüm öğretim ortam ve yöntemlerini uygun şekilde kullanmak,
6. Öğrenenlerin en iyi bildiği yoldan öğrenmesine fırsat sağlamak için öğretim ortam ve yöntemlerini harmanlayarak kullanmak,
7. Öğretim ortamındaki dersleri sürekli olarak tekrar tasarlamak ve geliştirmek,
8. Öğrenenlerin bireysel farklılıklarını göz önünde bulundurmak ve bu farklılıklara göre seçenekler sunmak,
9. Öğrenen başarısını, mekân, öğrenme hızı, yöntem ya da sıralama gibi engeller koymadan basit biçimde değerlendirmek,
10. Öğrenenlerin kendi öğrenme hızlarında öğrenmelerine izin vermek.

Yukarıdaki maddeler ışığında sesli malzemelere bakıldığında, bu malzemeler zaman ve mekândan bağımsızdır. Öğrenme sorumluluğunun büyük bölümünü öğrenen bireye vermektedir. Öğretenleri, daha fazla ve daha kaliteli malzeme üretmek için tetiklediği söylenebilir. Öğrenenlere PDF kitaplar dışında duyuşsal, farklı bir öğrenme yöntemi sağlamaktadır. Öğrenme ortamındaki derslerin yeniden tasarlanıp geliştirilmesini sağlar. Öğrenenlerin bireysel farklılıklarına hizmet ettiği söylenebilir. Öğrenenlerin bireysel hızlarında öğrenmelerine izin verir. Sonuç olarak, sesli malzemelerin Wedemeyer'in sıraladığı özellikler ile uyumlu olduğu görülmektedir. Wedemeyer'e göre, bağımsız çalışma sistemleri 6 özellik taşımalıdır (Aydın, 2011):

1. Öğrenenlerin ve öğretmenin birbirinden ayrı olması,
2. Öğrenme ve öğretme süreçlerinin yazılı ya da diğer bir ortamda yürütülmesi,
3. Öğretmenin bireyselleştirilmesi,
4. Öğrenmenin, öğrenenlerin aktif olmasına bağlanması,
5. Öğrenmenin, öğrenenlerin kendi ortamına uygun duruma getirilmesi,
6. Öğrenenlerin kendi öğrenme hızını ayarlaması ve bunun sorumluluğunu alması.

Sesli malzemelerin kullanıldığı ortamda öğrenen ve öğretene ayrı mekânlardadır. Yazılı bir ortamdan farklı olarak duyuşsal bir sesli malzeme söz konusudur. Öğrenmenin bireyselleştirildiği söylenebilir; ancak öğrenen aktif değildir. Sesli malzemeler, öğrenenin kendi ortamına uygundur. Yine öğrenenin kendi hızına uyumludur ve öğrenen sorumluluğundadır. Özetle, sesli malzemelerin sıralanan özelliklerin çoğunu taşıdığı söylenebilir. Aşağıda, çalışmanın kuramsal çerçevesi üzerinde durulmuştur.

3.3. Kuramsal Çerçeve

Görsel 3.1. Kuramsal çerçeve

Çalışmada temel alınan Öz-düzenlemeli Öğrenme ve Bağımsız Çalışma Kuramı'nın en önemli ortak noktalarından biri, "dilediği zamanlıktır". Öğrenenler öz-düzenleme ve bağımsız çalışma becerileri ile dönem boyunca kendi belirledikleri zamanlarda ders çalışmakta, sorumlu oldukları içeriklere vakit ayırmaktadırlar. AÖS'e yeni kaydolan veya eKampüs'ü ilk kez deneyimleyen bir öğrenen ilk kez karşılaştığı ders malzemelerine dilediği zaman bakmaktadır. Sesli malzemeler özelinde bakıldığında, bu malzemeleri dilediği zaman dinlemektedir.

Bir diğer kesişim, "bireyselliktir". Açıköğretim Sistemi her ne kadar öğrenci toplulukları, kantin gibi sosyal uygulamalar ile geliştirilmiş olsa da öğrenenler öğrenme

süreçlerini birey olarak, yalnız yürütmektedir. Öz-düzenleme ve bağımsız çalışma becerileri ile öğrenenler ders çalışma durumlarını ve günü geldiğinde sınavlarına girip derslerini geçmeyi bireysel çabaları ile gerçekleştirmektedir.

Çalışma kapsamında hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme soruları ve sonrasındaki anket soruları, yukarıda anılan kuramsal çerçevede geliştirilmiş ve uygulanmıştır. Yöntem, sorular ve bunlardan sonra ortaya çıkan bulgular aşağıdaki bölümlerde detaylı olarak anlatılmıştır.

4. YÖNTEM

Aşağıdaki bölümlerde, bu tez çalışmasında kullanılan yöntem detayları ile aktarılmıştır.

4.1. Araştırma Modeli

Çalışmada, “Keşfedici Ardışık Karma Yöntem” kullanılmıştır. Bu yöntem, öncelikle araştırmayı gerçekleştirip konuyu keşfederek sonrasında araştırmanın içine nicel kısmı yerleştirmektir. Bu tür araştırmalar, nitel olarak başlayıp nicel olarak devam eder. Nicel bir veri toplama aracı tasarlama süreci de nitel ile başlayıp nicel ile son bulur (Cresswell, 2017).

4.2. Evren ve Örneklem

Çalışma evreni, tüm Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sistemi öğrenenleridir. Sesli malzemeler; makine sesi ile üretilen sesli kitaplar, insan sesi ile üretilen sesli kitaplar ve sesli özetleri kapsamaktadır. 2021 Bahar Dönemi verilerine göre yüklenen tüm sesli kitapların yaklaşık olarak %30’una, sesli özetlerin yaklaşık %40’ına öğrenenler tarafından erişilmiştir. 2022 Güz Dönemi’nde öğrenenler arasında sesli malzeme kullanım oranı yaklaşık olarak %19’dur. Araştırmanın örneklemi geçerlik ve güvenilirliğin sağlanması adına yaklaşık 300-10.000 arası gönüllü öğrenen oluşturmaktadır. Çalışmanın başında saptanan bu öğrenen sayısı, uygulanan anket sonrasında 4.232 katılımcı ile hedefine ulaşmıştır.

4.3. Veri Toplama Tekniği ve Aracı

Veri toplama araçları, nitel veri için yarı yapılandırılmış bireysel görüşmeler; nicel veri için öğrenme analitikleri ve ankettir. İlk aşamadaki nitel araştırmada veriler yarı yapılandırılmış bireysel görüşmeler ile toplanmıştır. Daha sonraki aşamada, nitel aşamada elde edilen sonuçlara dayalı olarak bir anket geliştirilmiştir. Ayrıca, öğrenme analitiklerinden yararlanılmıştır.

1. araştırma sorusu için (Sesli malzeme kullanan AÖS öğrenenlerinin sesli malzemelere yönelik görüşleri nelerdir?) ilk aşamada yarı yapılandırılmış görüşme aracılığı ile nitel veriler toplanmıştır. Sonrasında ise geliştirilen anket aracılığı ile nicel veriler toplanmıştır.

2. araştırma sorusu için (AÖS öğrenenlerinin sesli malzeme kullanım tercihleri - cihaz, mekân, durum- nelerdir?) ilk aşamada yarı yapılandırılmış görüşme aracılığı ile nitel veriler toplanmıştır. Sonrasında ise geliştirilen anket aracılığı ile nicel veriler toplanmıştır.

3. araştırma sorusu için (Hiç sesli malzeme kullanmamış AÖS öğrenenlerinin sesli malzemeleri kullanmama nedenleri nelerdir?) geliştirilen ankette açık uçlu soru yöneltilerek nitel ve nicel veri birlikte toplanmıştır.

4. araştırma sorusu için (Sesli malzeme kullanım durumu açısından öğrenenlerin başarısı nasıl değişmektedir?) ilk önce yarı yapılandırılmış görüşmede nitel veriler toplanmıştır. Sonrasında ise geliştirilen anket aracılığı ile nicel veriler toplanmıştır. Bunlara ek olarak öğrenme analitikleri temin edilmiştir.

5. araştırma sorusu için (Sesli malzeme kullanan öğrenenlerin demografik özellikleri açısından öz-düzenlemeli öğrenme ölçeğinin faktörleri, bağımsız çalışma becerileri ve memnuniyetleri anlamlı bir biçimde farklılaşmakta mıdır?) geliştirilen anket aracılığı ile nicel veriler toplanmıştır.

6. araştırma sorusu için (Sesli malzeme kullanan öğrenenlerin sesli malzemelere ilişkin memnuniyetini, öz-düzenlemeli öğrenme ölçeğinin faktörleri ile bağımsız çalışma becerileri nasıl etkilemektedir?) geliştirilen anket aracılığı ile nicel veriler toplanmıştır.

Aşağıdaki bölümde, toplanan bu verilerin analiz süreci anlatılmıştır.

4.4. Veri Analizi

Veriler, nitel aşamada betimsel analiz yöntemiyle çözümlenmiştir. Nicel aşamada ise betimsel istatistikler ve korelasyon analizi kullanılmıştır. Betimsel analiz, kavramsal yapısı ortaya konulmuş çalışmalarda kullanılır. Veriler özetlenerek yorumlanır. Görüşme, gözlem gibi süreçlerden sonra kullanılabilir. Betimsel analizde amaç, elde edilen bilginin yorumlanarak okuyucuya sunulmasıdır. Betimsel istatistik, sayısal verilerinin derlenmesi, toplanması, özetlenmesi ve analiz edilmesi ile ilgili istatistiktir. Tablolar, grafiksel betimleme araçları kullanılır. İstatistikler ve aralarında ilişki-korelasyon olduğu anlaşılan verilerin analizi, yorumu ve raporlanması yapılmıştır. Çalışmanın kapsam geçerliği ve görünüş geçerliği için uzman görüşleri alınmıştır. Güvenirlik için kodlayıcılar arası güvenirlik oranı hesaplanmıştır.

1. araştırma sorusu için (Sesli malzeme kullanan AÖS öğrenenlerinin sesli malzemelere yönelik görüşleri nelerdir?) betimsel istatistik analizi yapılmıştır.

2. araştırma sorusu için (AÖS öğrenenlerinin sesli malzeme kullanım tercihleri - cihaz, mekân, durum- nelerdir?) betimsel istatistik analizi yapılmıştır.

3. araştırma sorusu için (Hiç sesli malzeme kullanmamış AÖS öğrenenlerinin sesli malzemeleri kullanmama nedenleri nelerdir?) betimsel istatistik analizi yapılmıştır.

4. araştırma sorusu için (Sesli malzeme kullanım durumu açısından öğrenenlerin başarısı nasıl değişmektedir?) betimsel istatistik analizi ve öğrenme analitikleri analizi birlikte kullanılmıştır.

5. araştırma sorusu için (Sesli malzeme kullanan öğrenenlerin demografik özellikleri açısından öz-düzenlemeli öğrenme ölçeğinin faktörleri, bağımsız çalışma becerileri ve memnuniyetleri anlamlı bir biçimde farklılaşmakta mıdır?) SPSS aracılığı ile t-test ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır.

6. araştırma sorusu için (Sesli malzeme kullanan öğrenenlerin sesli malzemelere ilişkin memnuniyetini, öz-düzenlemeli öğrenme ölçeğinin faktörleri ile bağımsız çalışma becerileri nasıl etkilemektedir?) SPSS aracılığı ile çoklu regresyon analizi yapılmıştır.

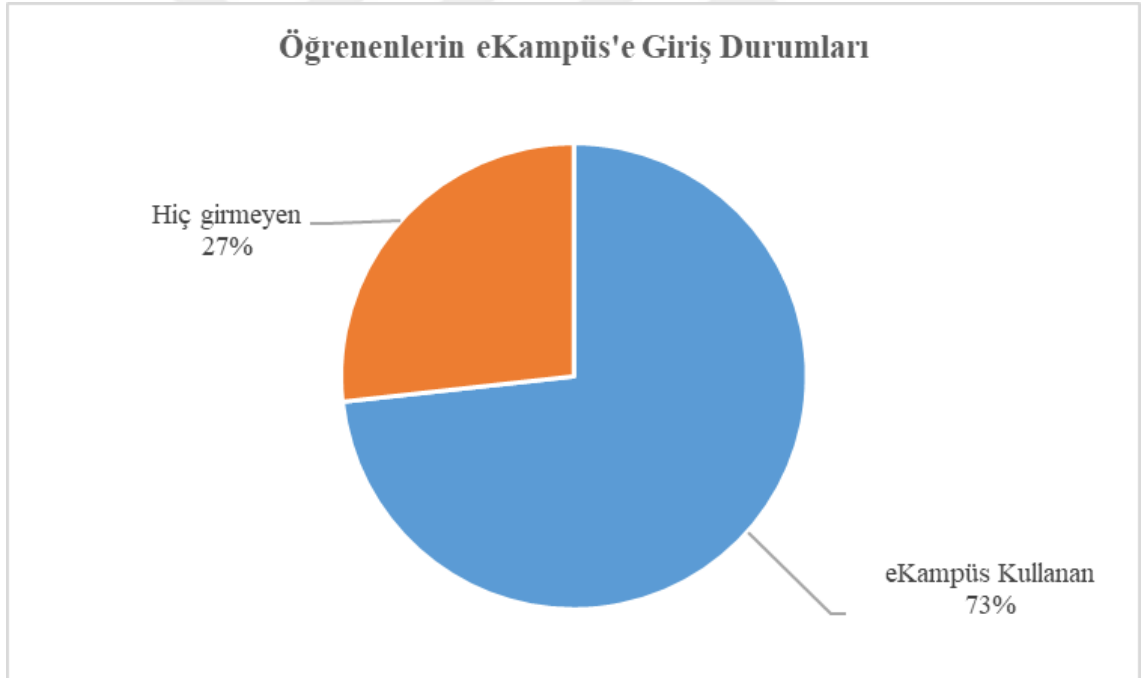
Bu bağlamda, bir sonraki bölümde analizlerin sonuçları ve yorumlarına yer verilmiştir.

5. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde, yazılım ekibinden edinilen öğrenme analitikleri, yarı yapılandırılmış görüşme ve anketlerden elde edilen veriler aktarılmıştır. Bu verilerden çıkan bulgular ve yorumlar yer almıştır.

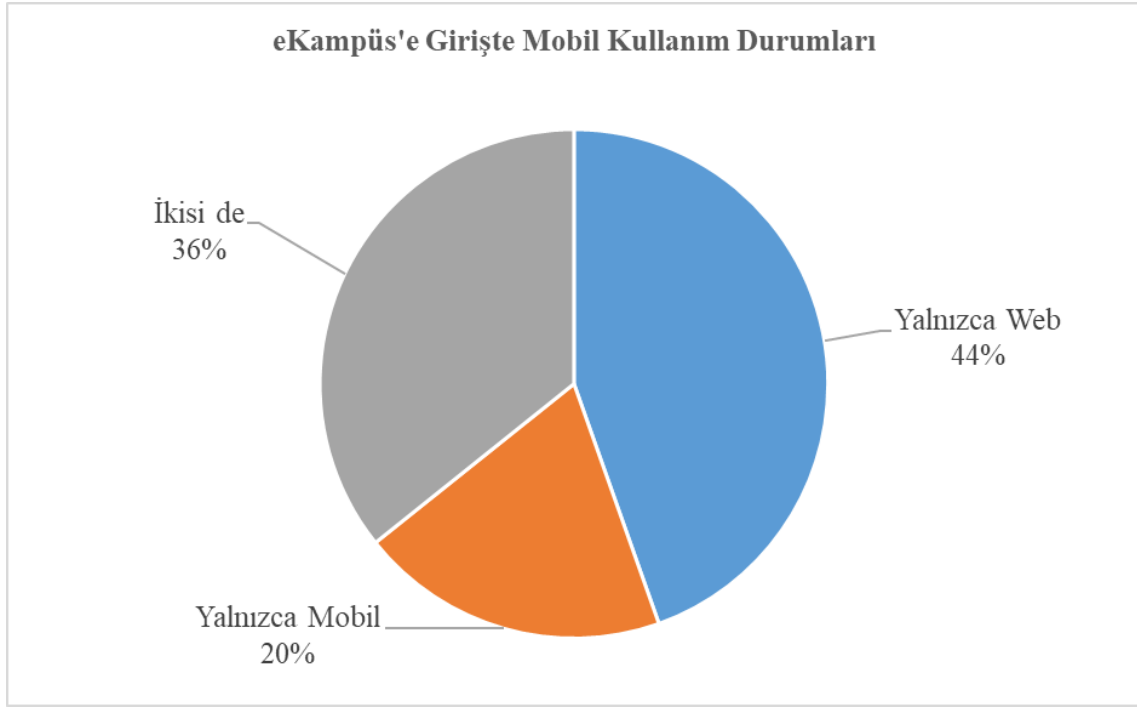
5.1. Analitiklerden Elde Edilen Bulgular

- 2021-2022 Güz Dönemi'nde Açıköğretim Sistemine kayıtlı öğrenen sayısı 1.140.784'tür.
- eKampüs'e giriş yapan öğrenen sayısı 835.688'dir. eKampüs'e hiç girmemiş öğrenen sayısı ise 305.096'dır. Yaklaşık olarak 4 öğrenenden 1'i (%27) eKampüs'ü kullanmamaktadır.

Görsel 5.1. Öğrenenlerin eKampus'e giriş durumları

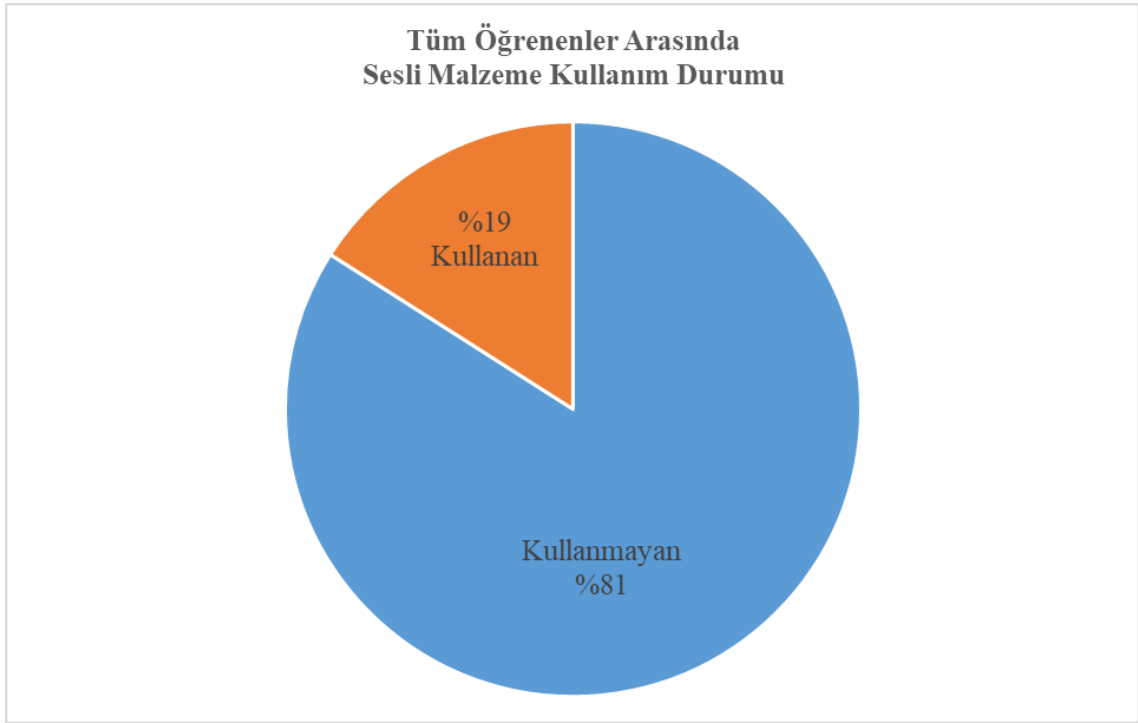
- eKampüs’e sadece bilgisayardan web tarayıcı ile girenlerin sayısı 372.500’dür.
eKampüs’e sadece mobil uygulama ile girenlerin sayısı 164.612’dır.
eKampüs’e ikisi ile de girenlerin sayısı 298.576’dır.

Görsel 5.2. eKampüs'e girişte mobil kullanım durumları

Görüldüğü gibi, yalnızca bilgisayar ortamından girenlerin oranı yarıdan azdır (%44). Günümüzün gelişen mobil teknolojileri sayesinde öğrenenlerin akıllı telefon ve diğer taşınabilir cihazlarla daha yoğun şekilde eKampüs’e eriştikleri saptanmıştır. Bu bulgular, araştırma sorularından olan “AÖS öğrenenlerinin sesli malzeme kullanım tercihleri (cihaz, mekân, durum) nelerdir?” sorusuna bir yanıt oluşturmuştur.

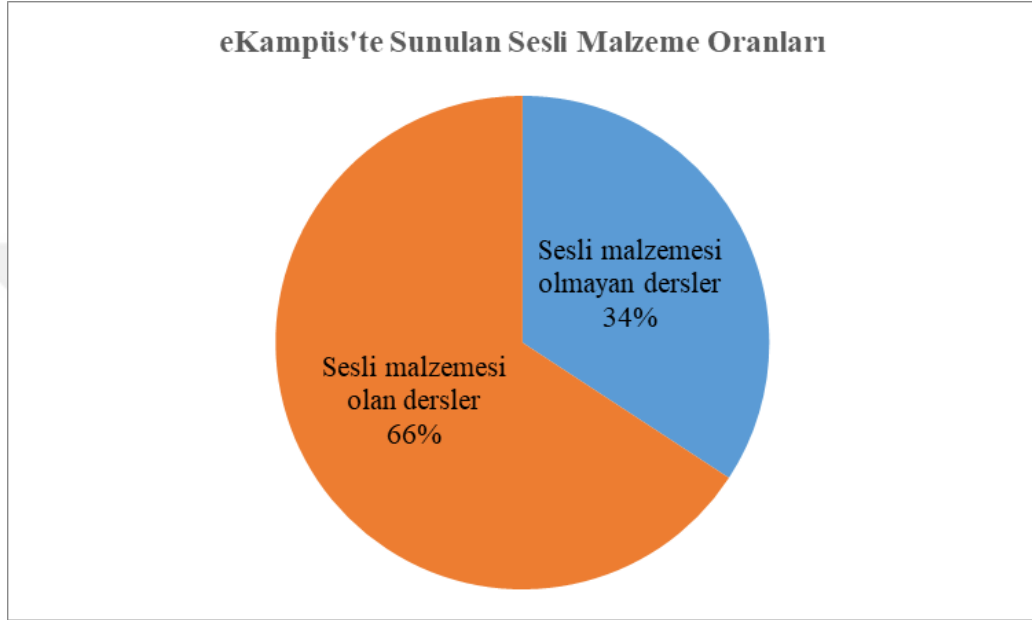
- Sesli malzemeye erişen öğrenen sayısı 216.685'tir. eKampüs'e giren öğrenen sayısına (835.688) oranla sesli malzeme dinleyen öğrenenler %25,93'tür. Bu da eKampüs'e giriş yapan yaklaşık her 4 öğrenenden 1'inin sesli malzeme kullandığını göstermektedir. eKampüs'e giriş yapmayanların da dâhil edildiği tüm öğrenen sayısına (1.140.784) oranla sesli malzeme dinleyenler %18,99'dur. Bu da yaklaşık olarak her 5 öğrenenden 1'inin sesli malzemeye eriştiğini söylemektedir.

Görsel 5.3. Tüm öğrenenler arasında sesli malzeme kullanım durumu

- eKampüs'te öğrenenlere sunulan tüm ders malzemeleri, dönüt puanı ve yoruma açıktır. Öğrenenler, diledikleri malzemeye puan verip görüşlerini yazabilmektedir. Sesli malzemeler bazında, 2021 Güz Dönemi'nde verilen dönüt puanlarının ortalaması 5,00 üzerinden 4,07'dir. Bu da sesli malzemelerin öğrenenler tarafından beğenildiğini göstermektedir.
- eKampüs'te 2021 Güz Dönemi'nde öğrenenlere sunulan toplam ders sayısı 815'tir. Bu dersler arasında sesli malzeme bulunan ders sayısı (en az 1 özet seslendirme veya sesli kitap olan) 536'dır. Hiç sesli malzemesi olmayan ders sayısı ise 279'dur. Bu veriler de göstermektedir ki yaklaşık olarak 3 dersin 1'inde hiç sesli malzeme bulunmamaktadır. Bu durum, öğrenenlere sunulan malzemeler

açısından büyük oranda bir eksiklik oluşturmaktadır. Hiç sesli malzeme sunulmayan dersler için de sesli özet ve sesli kitap üretilip eKampüs’e eklenmesi, hem sesli malzeme kullanımını artırabilir hem de öğrenen başarısını olumlu yönde etkileyebilir. Sesli malzemesi olan ve olmayan ders oranlarının görseli aşağıdaki gibidir:

Görsel 5.4. eKampüs'te sunulan sesli malzeme oranları

- Sesli malzemelere en az bir kez erişmiş olan öğrenenlerin genel not ortalaması:
0 (sıfır) ortalamalar dâhil edildiğinde: 1,705
0 (sıfır) ortalamalar dâhil edilmediğinde: 1,955

Sesli malzemelere hiç erişmemiş öğrenenlerin genel not ortalaması:

0 (sıfır) ortalamalar dâhil edildiğinde: 1,619
0 (sıfır) ortalamalar dâhil edilmediğinde: 1,906

Yukarıda sunulan verilerden yapılan çıkarım ile; ister ortalaması sıfır olan öğrenenler dâhil edilsin, ister edilmesin, sesli malzeme kullanan öğrenenlerin genel not ortalamaları, sesli malzeme kullanmayan öğrenenlerin genel not ortalamalarından daha yüksektir. Bu da göstermektedir ki sesli malzeme kullanımı akademik başarıyı artırmaktadır. Bu veriler, araştırma sorularından olan “Sesli malzeme kullanım durumu açısından öğrenenlerin başarısı nasıl değişmektedir?” sorusuna yanıt vermektedir.

5.2. Yarı Yapılandırılmış Görüşmelerden Elde Edilen Bulgular

Görüşme teknikleri, araştırmalarda sıkça başvurulan yöntemlerden biridir. Yarı yapılandırılmış görüşme, araştırma amacına yönelik soruların önceden hazırlanarak bir grup birey ile denenmesi ve bu görüşmeler sonucunda sorularda gerekli düzenlemelerin yapılması, yeni soruların yazılması esasına dayanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2003'ten aktaran Çolak ve Uzuner, 2004). Düzenlenen ve eklenen sorular sayesinde konu hakkında derinlemesine soru-cevap artırılabilir. Planlama sürecinde üzerine düşünülmemiş konuların açığa çıkması sağlanmaktadır.

Bu çalışma kapsamında hazırlanan, “Çalışmanın Kuramsal Temelleri” başlığında anılan Öz-düzenlemeli Öğrenme ve Bağımsız Çalışma Kuramı'na dayanan, Anadolu Üniversitesi Etik Kurulundan onay alınmış görüşme soruları aşağıda sunulmuştur. Görüşme soruları, araştırma sorularından olan “Sesli malzeme kullanan Açıköğretim Sistemi (AÖS) öğrenenlerinin sesli malzemelere yönelik görüşleri nelerdir?”, “AÖS öğrenenlerinin sesli malzeme kullanım tercihleri (cihaz, mekân, durum) nelerdir?”, “Sesli malzeme kullanım durumu açısından öğrenenlerin başarıları nasıl değişmektedir?” sorularına yanıt vermektedir.

- Yaşınız kaçtır?
- Cinsiyetiniz nedir?
- eKampüs'te hangi sesli malzemeleri kullanıyorsunuz?
- Sesli malzemeleri kullanma nedenleriniz nelerdir?
- Kullandığınız sesli malzemelerin size sunduğu avantajlar nelerdir?
- Sesli malzemelerin dezavantajları/sınırlı yönleri nelerdir?
- Sesli malzemeleri kullanırken karşılaştığınız zorluklar nelerdir?
- Sesli malzemeleri kullanmanızın ders başarınıza/sınav notlarınıza nasıl etki ettiğini düşünüyorsunuz?
- Sesli malzemeleri en çok hangi cihazla dinliyorsunuz?
- Sesli malzemeyi ne sıklıkla kullandınız?
- Sesli malzemeleri hangi mekânda dinlemeyi tercih ediyorsunuz?
- eKampüs'te kullandığınız sesli malzemelerin kalitesi sizce nasıldır?
- Sesli materyallerin daha kaliteli olması adına önerileriniz nelerdir?
- eKampüs dışında, eğitim, eğlence, vb. farklı amaçlar için sesli malzeme kullanıyorsanız örnekleri nelerdir?
- Sesli malzemelerle ilgili eklemek istediğiniz görüşleriniz nelerdir?

Sorular hazırlandıktan sonra 2 kişi ile deneme görüşmesi gerçekleştirilmiş, sorular hakkında katılımcıların fikirleri alınmıştır. Ardından, uzaktan eğitim alanında uzman olan 5 akademisyenden görüş alınmıştır. Düzenleme ve eklemeler yapıldıktan sonra, Açıköğretim Fakültesi Dekanlığından Açıköğretim Sisteminde aktif kayıtlı öğrenenler arasından rastgele seçilen 1.000 kişinin iletişim bilgisi talep edilmiştir.

Öğrenci listeleri temin edildikten sonra, liste başından başlanarak öğrenenlere ulaşılmış, sesli malzeme kullananlar belirlenerek çalışma hakkında kısa bir bilgi verilmiş, katılmaya gönüllü olup olmadıkları sorulmuştur. Gönüllülük onamı alınan öğrenenlerden ayrıca ses kaydı için de izin alınmıştır. Ses kaydı alındığı sırada kişilere adı ile hitap edilmemiş, “katılımcı” olarak kayda alınmıştır.

Verilerin tekrar etmeye başlaması ile 20  ğrenenden toplanan veriler yeterli bulunarak yarı yapılandırılmış görüşmeler sonlandırılmıştır. 1 öğrenen, ses kaydı için izin vermemiş, kendisi ile yapılan konuşma yazılı kayda alınmıştır. Diğer öğrenenlerden alınan ses kayıtları deşifre edilmiştir. Deşifre metnindeki önemli bölümler seçilerek alıntılanmıştır.  rnek bir deşifre, tez metnine ek olarak sunulmuştur. Görüşme sonucu öğrenenlerin 13 soruya verdiği yanıtlar şöyledir:

Yaş: Katılımcıların en küçüğü 20, en büyüğü ise 43 yaşındadır. Katılımcıların yaş ortalaması 31’dir.

Cinsiyet: Katılımcıların 13’  kadın, 7’si ise erkektir.

Kullandıkları sesli malzeme: Katılımcıların 8’i yalnızca sesli  zet, 12’si hem sesli kitap hem sesli  zet kullanmaktadır.

Aşağıdaki bölümde, yarı yapılandırılmış görüşme sorularına verilen yanıtlar ve bu yanıtlardan yapılan çıkarımlar aktarılmıştır.

Soru 1: Sesli malzemeleri kullanma nedenleriniz nelerdir?

- Katılımcı 1 - İş yaparken kullanabilmek, dinleyerek daha iyi öğrenmek
- Katılımcı 2 - Uyku öncesini değerlendirmek, daha iyi odaklanmak, öğrenmeyi artırmak
- Katılımcı 3 - Sistemde gördüğü için
- Katılımcı 4 - Sistemde gördüğü için
- Katılımcı 5 - Akılda kalıcı olması
- Katılımcı 6 - Okuma fırsatı olmadığı durumları değerlendirmek
- Katılımcı 7 - İhterak faydalanmak
- Katılımcı 8 - Kolay olması, bir işle uğraşırken kullanılabilmesi
- Katılımcı 9 - Arka planda dinlerken öğrenmek
- Katılımcı 10 - İş yaparken, çocuk bakarken kolaylık olması
- Katılımcı 11 - Daha iyi öğrenmek
- Katılımcı 12 - İş yerinde çalışırken iyi olması
- Katılımcı 13 - Diğer malzemelere göre daha kullanışlı olması
- Katılımcı 14 - Daha kalıcı öğrenme, zamandan tasarruf
- Katılımcı 15 - Zihinde kalıcılık için ek malzeme olması
- Katılımcı 16 - Verimi artırması
- Katılımcı 17 - Seyahatte kolaylık olması
- Katılımcı 18 - Bebek ile ilgilenirken kullanılabilmesi
- Katılımcı 19 - Derslere daha iyi çalışma, sınavlara hazırlık
- Katılımcı 20 - Trafikte kullanılabilmesi
-

Yukarıda görüldüğü gibi, katılımcılardan 2'si sesli malzemeleri sistemde gezindikleri sırada keşfettiğini belirtmiştir. Diğer öğrenenler öğrenmelerini artırmak, trafikte geçen zamanı değerlendirmek, ev işleri veya ofiste çalışırken dinlemek ve benzeri nedenler belirtmişlerdir. Bu da tek başına yapılması gereken okuma eylemi yerine sesli kitapların arka planda öğrenme destek malzemesi olarak kullanılmasının bir üstünlüğü olarak karşımıza çıkmaktadır.

Soru 2: Kullandığınız sesli malzemelerin size sunduğu avantajlar nelerdir?

- Katılımcı 1 - Her ortamda ulaşılabilir olması
- Katılımcı 2 - Bir kulaklıkla her an ders çalışabilmek
- Katılımcı 3 - Yolda giderken kullanabilmek
- Katılımcı 4 - Okumaktan daha kolay olması
- Katılımcı 5 - Akılda kalması
- Katılımcı 6 - Her yerde kullanılabilmesi
- Katılımcı 7 - Kolaylık olması. Kulaklıkla kullanabilmek
- Katılımcı 8 - Her an, her yerde kesintisiz kullanabilmek
- Katılımcı 9 - Başka iş yaparken dinleyebilmek
- Katılımcı 10 - Radyo gibi, güzel olması
- Katılımcı 11 - İşitsel hafıza kullandığı için faydalı
- Katılımcı 12 - Zamandan tasarruf
- Katılımcı 13 - İşitsel hafıza kullandığı için faydalı olması
- Katılımcı 14 - Kalıcı olması
- Katılımcı 15 - Kalıcı olması
- Katılımcı 16 - İşitsel hafıza kullandığı için faydalı olması
- Katılımcı 17 - Sesle daha anlaşılır olması, tekrar tekrar dinlenebilmesi
- Katılımcı 18 - Yemek, iş ve benzeri yaparken kullanılabilmesi
- Katılımcı 19 - Farklı ortamlarda çalışabilmek
- Katılımcı 20 - Hızlı olması, zamandan tasarruf

Katılımcılar, sesli malzemeleri bir kolaylık olarak görmektedirler. Bir bölümü, bu malzemelerden edindiği bilgilerin kalıcı olduğunu düşünmektedir. “İşitsel hafıza” vurgusu yapan çok sayıda katılımcı olmuştur. Her zaman, her yerde kullanılabilir olması da sesli malzemelerin öğrenenler tarafından vurgulandığı bir diğer özelliğidir.

Soru 3: Sesli malzemelerin dezavantajları/sınırlı yönleri nelerdir?

Katılımcı 1 - Yok

Katılımcı 2 - Bazı seslendiren seçimleri iyi değil.

Katılımcı 3 - Bilgiler yeterince ayrıntılı değil.

Katılımcı 4 - Tekdüze aynı sesi duymak sıkıcıydı.

Katılımcı 5 - Yok

Katılımcı 6 - Okuma kadar kalıcı değil.

Katılımcı 7 - Bilgiler yeterince ayrıntılı değil.

Katılımcı 8 - Yok

Katılımcı 9 - Okuma kadar kalıcı değil.

Katılımcı 10 - Özet güzeldi, kitap daha kötüydü.

Katılımcı 11 - Yok

Katılımcı 12 - Yok

Katılımcı 13 - Yok

Katılımcı 14 - Verimsiz.

Katılımcı 15 - Yok

Katılımcı 16 - Yok

Katılımcı 17 - Yok

Katılımcı 18 - Yok

Katılımcı 19 - Dosya boyutları büyük. İnternet kullanımı fazla.

Katılımcı 20 - Video daha iyi.

Katılımcıların 10'u, sesli malzemelerin dezavantajı veya sınırlı yönü olmadığını düşünmektedir. 1'i malzemelerin verimsiz olduğu görüşünde bulunmuştur. 2'si, malzemelerin yeterince ayrıntılı bilgi vermediğini düşünmektedir. 1 katılımcı, video malzemelerin daha iyi olduğunu belirtmiştir. 2'si, sesli malzemelerin okuma kadar kalıcı olmadığını belirtmiştir.

Soru 4: Sesli malzemeleri kullanırken karşılaştığınız zorluklar nelerdir?

Katılımcı 1 - Yok

Katılımcı 2 - Yok

Katılımcı 3 - Yok

Katılımcı 4 - Yok

Katılımcı 5 - Yok

Katılımcı 6 - Yok

Katılımcı 7 - Bazen program hata veriyor/açmıyor.

Katılımcı 8 - Durdurunca başa sarıyor.

Katılımcı 9 - Yok

Katılımcı 10-Ses seviyeleri düşük. Her seslendiren iyi okumuyor. Bir süre sonra sıkıyor.

Katılımcı 11 - Uygulama bazen kendini kapatıyor.

Katılımcı 12 - Yok

Katılımcı 13 - Yok

Katılımcı 14 - Yok

Katılımcı 15 - Yok

Katılımcı 16 - Yok

Katılımcı 17 - Yok

Katılımcı 18 - Yok

Katılımcı 19 - Yok

Katılımcı 20 - Yok

Katılımcıların 16'sı, sesli malzeme kullanırken herhangi bir zorlukla karşılaşmadığını belirtmektedir. 4 katılımcı, teknik boyuttaki durumları aktarmıştır. Bu teknik sıkıntılar eKampüs kaynaklı olabileceği gibi, kullanıcının teknik bilgi yetersizliği veya cihaz sorunu da olabilir.

Soru 5: Sesli malzemeleri kullanmanızın ders başarınıza / sınav notlarınıza nasıl etki ettiğini düşünüyorsunuz?

Katılımcı 1 - Olumlu
Katılımcı 2 - Olumlu
Katılımcı 3 - Olumlu
Katılımcı 4 - Etkisiz
Katılımcı 5 - Olumlu
Katılımcı 6 - Olumlu
Katılımcı 7 - Bilmiyorum
Katılımcı 8 - Olumlu
Katılımcı 9 - Bilmiyorum
Katılımcı 10 - Olumlu
Katılımcı 11 - Etkisiz
Katılımcı 12 - Olumlu
Katılımcı 13 - Olumlu
Katılımcı 14 - Etkisiz
Katılımcı 15 - Olumlu
Katılımcı 16 - Olumlu
Katılımcı 17 - Olumlu
Katılımcı 18 - Etkisiz
Katılımcı 19 - Olumlu
Katılımcı 20 - Olumlu

Katılımcıların 14'ü sesli malzemelerin başarıya olumlu etkisi olduğunu, 4'ü etkisiz olduğunu düşünmektedir. 2'si "bilmiyorum" yanıtını vermiştir. "Algısal başarı" düzeyinde bakıldığında sesli malzemelerin başarıya olumlu etkisi olduğunu düşünenlerin oranı yüksektir.

Soru 6: Sesli malzemeleri en çok hangi cihazla dinliyorsunuz?

Katılımcı 1 - Cep telefonu
Katılımcı 2 - Cep telefonu
Katılımcı 3 - Cep telefonu
Katılımcı 4 - Cep telefonu
Katılımcı 5 - Cep telefonu
Katılımcı 6 - Cep telefonu
Katılımcı 7 - Cep telefonu
Katılımcı 8 - Cep telefonu
Katılımcı 9 - Bilgisayar
Katılımcı 10 - Cep telefonu
Katılımcı 11 - Cep telefonu
Katılımcı 12 - Cep telefonu
Katılımcı 13 - Bilgisayar
Katılımcı 14 - Bilgisayar
Katılımcı 15 - Bilgisayar
Katılımcı 16 - Bilgisayar
Katılımcı 17 - Cep telefonu
Katılımcı 18 - Cep telefonu
Katılımcı 19 - Cep telefonu
Katılımcı 20 - Cep telefonu

Sesli malzeme dinleme aracı olarak katılımcıların 15'i cep telefonunu, 5'i bilgisayarı tercih etmektedir. Tablet, akıllı televizyon gibi başka cihazlar yanıt olarak hiç verilmemiştir. Günümüzde mobil teknolojilerin gelişmesi, hayatımızdaki yerinin artması sesli malzemelerde de karşımıza çıkmaktadır.

Soru 7: Sesli malzemeyi ne sıklıkla kullandınız?

Katılımcı 1 - Çok az

Katılımcı 2 - Bazen

Katılımcı 3 - Bazen

Katılımcı 4 - Bazen

Katılımcı 5 - Çok sık

Katılımcı 6 - Çok az

Katılımcı 7 - Bazen

Katılımcı 8 - Bazen

Katılımcı 9 - Çok az

Katılımcı 10 - Çok sık

Katılımcı 11 - Bazen

Katılımcı 12 - Bazen

Katılımcı 13 - Çok az

Katılımcı 14 - Çok az

Katılımcı 15 - Bazen

Katılımcı 16 - Bazen

Katılımcı 17 - Çok az

Katılımcı 18 - Bazen

Katılımcı 19 - Bazen

Katılımcı 20 - Bazen

Sesli malzemeleri dinleme sıklığı olarak katılımcıların 6'sı “çok az”, 12'si “bazen”, 2'si ise “çok sık” yanıtını vermiştir. “Çok az” yanıtı veren öğrenenler, genellikle sadece sınav öncesinde kısa bir zamanda ders çalışma amacı ile sesli malzemelere başvurmaktadır.

Soru 8: Sesli malzemeleri hangi mekânda dinlemeyi tercih ediyorsunuz?

Katılımcı 1 - Evde
Katılımcı 2 - Yolda
Katılımcı 3 - Yolda
Katılımcı 4 - Evde
Katılımcı 5 - Evde
Katılımcı 6 - Yolda
Katılımcı 7 - Evde
Katılımcı 8 - Yolda
Katılımcı 9 - İş yerinde
Katılımcı 10 - Evde
Katılımcı 11 - Evde
Katılımcı 12 - İş yerinde
Katılımcı 13 - Evde
Katılımcı 14 - Evde
Katılımcı 15 - Evde
Katılımcı 16 - Evde
Katılımcı 17 - Yolda
Katılımcı 18 - Evde
Katılımcı 19 - İş yerinde
Katılımcı 20 - Yolda

Katılımcıların fiziki mekân tercihleri sorulduğunda 11'i evde, 6'sı yolda (yürürken, toplu taşımada, arabada ve benzeri), 3'ü ise iş yerinde sesli malzemeleri dinlediklerini aktarmışlardır. Öğrenenlerin büyük çoğunluğu sesli malzemeleri evde kullanmaktadır.

Soru 9: eKampüs 'te kullandığınız sesli malzemelerin kalitesi sizce nasıl?

(Oldukça iyi-5, İyi-4, Ne iyi ne kötü-3, Kötü-2, Oldukça kötü-1)

Katılımcı 1 - 5

Katılımcı 2 - 3

Katılımcı 3 - 4

Katılımcı 4 - 3

Katılımcı 5 - 5

Katılımcı 6 - 5

Katılımcı 7 - 4

Katılımcı 8 - 4

Katılımcı 9 - 4

Katılımcı 10 - 3

Katılımcı 11 - 3

Katılımcı 12 - 3

Katılımcı 13 - 4

Katılımcı 14 - 3

Katılımcı 15 - 5

Katılımcı 16 - 5

Katılımcı 17 - 5

Katılımcı 18 - 5

Katılımcı 19 - 4

Katılımcı 20 - 4

Katılımcılardan sesli malzemelerin kalitesini derecelendirmeleri istendiğinde 7'si "oldukça iyi", 7'si "iyi", 6'sı "ne iyi ne kötü" yanıtını vermiştir. "Kötü" veya "oldukça kötü" olarak derecelendiren hiçbir katılımcı bulunmamaktadır. Buradan yapılacak çıkarımla, katılımcıların sesli malzemeleri kaliteli buldukları söylenebilir.

Soru 10: Sesli materyallerin daha kaliteli olması adına öneriniz var mı?

Katılımcı 1 - Sesli özetler daha uzun olabilir.

Katılımcı 2 - Seslendirenler daha özenli seçilebilir. Okuma temposu daha yavaş olabilir.

Katılımcı 3 - eKampüs'te sesli malzeme olduğu daha iyi duyurulabilir.

Katılımcı 4 - Vurgular daha iyi seslendirilebilir. Sıkıcılık giderilebilir.

Katılımcı 5 - Yok

Katılımcı 6 - Yok

Katılımcı 7 - Daha küçük boyutlarda olabilir. Mümkünse çevrim dışı olabilir.

Katılımcı 8 - Yok

Katılımcı 9 - Hızlandırma ayarı olsa daha iyi olur.

Katılımcı 10 - Seslendirenler daha özenli seçilebilir. Daha çekici hale getirilmeli

Katılımcı 11 - Yok

Katılımcı 12 - Yok

Katılımcı 13 - Yok

Katılımcı 14 - Yok

Katılımcı 15 - Yok

Katılımcı 16 - Yok

Katılımcı 17 - Yok

Katılımcı 18 - Yok

Katılımcı 19 - Daha küçük boyutlarda olabilir. Özetler daha kısa olabilir.

Katılımcı 20 - Konuşma hızı monotonluk ve sıkıcılıktan çıkarılabilir.

Katılımcıların 11'i herhangi bir öneride bulunmamıştır. Diğerlerinin belirttiği teknik ve insan sesi ile ilgili önerileri yukarıdadır. 4 katılımcı, malzemeyi seslendiren kişinin daha özenli seçilmesi; tonlama ve vurguların iyileştirilmesi gerektiği yönünde öneri yapmıştır. Seslendiren kişilerin seçiminde dikkati çekmesi gereken konulardan biri budur.

Soru 11: eKampüs dışında, eğitim, eğlence, vb. farklı amaçlar için sesli malzeme kullanıyor musunuz? Kullanıyorsanız nedir?

Katılımcı 1 - Evet. EBA, Morpakampüs, Okulistik ve benzeri eğitim amaçlı

Katılımcı 2 - Evet. Şiir, roman, felsefi ve edebi podcast

Katılımcı 3 - Hayır

Katılımcı 4 - Hayır

Katılımcı 5 - Hayır

Katılımcı 6 - Hayır

Katılımcı 7 - Evet. Radyo ve sesli kitap.

Katılımcı 8 - Evet. Roman, kişisel gelişim, podcast

Katılımcı 9 - Evet. Sesli kitap

Katılımcı 10 - Evet. Sesli kitap

Katılımcı 11 - Hayır

Katılımcı 12 - Hayır

Katılımcı 13 - Hayır

Katılımcı 14 - Evet. Eğitim

Katılımcı 15 - Hayır

Katılımcı 16 - Evet. Sesli kitap

Katılımcı 17 - Hayır

Katılımcı 18 - Hayır

Katılımcı 19 - Evet. Eğitim ve tanıtım

Katılımcı 20 - Evet. Sesli kitap

Katılımcıların 10'u eKampüs dışında da farklı amaçlar ile eğitim, edebiyat, kişisel gelişim ve benzeri alanlarda çeşitli sesli malzemeler dinlemektedir. 10 katılımcı, sadece AÖS sesli malzemelerini kullandığını söylemektedir. Başka malzeme kullananların eKampüs'te sesli malzeme kullanımı konusunda daha yüksek oranda olduğunu söylemek mümkün değildir. Farklı sesli malzemeler kullanan ve kullanmayanların oranı eşittir.

Soru 12: Sesli malzemelerle ilgili eklemek istediğiniz görüşünüz var mı?

Katılımcı 1 - Okunuyor gibi değil, ders anlatıyor gibi olsa iyi olur.

Katılımcı 2 - Kaldığım yerden devam etme özelliği olsa iyi olur.

Katılımcı 3 - Yok

Katılımcı 4 - Yok

Katılımcı 5 - Yok

Katılımcı 6 - Yok

Katılımcı 7 - Yok

Katılımcı 8 - Yok

Katılımcı 9 - Yok

Katılımcı 10 - Yok

Katılımcı 11 - Yok

Katılımcı 12 - Yok

Katılımcı 13 - Yok

Katılımcı 14 - Yok

Katılımcı 15 - Yok

Katılımcı 16 - Yok

Katılımcı 17 - Yok

Katılımcı 18 - Yok

Katılımcı 19 - Yok

Katılımcı 20 - Yok

Katılımcıların 18'i, görüşme bitirilirken ek bir bilgi paylaşmamıştır. 1 katılımcının aklına öneri olarak “dinlerken kaldığı yerden devam etme özelliği” eklenebileceğini aktarmıştır. Sesli kitaplardan “daisy” formatında bu özellik varken, diğer sesli kitaplarda ve özetlerde bu özellik bulunmamaktadır. Öğrenenler tek seferde ses dosyasını bitirebileceği gibi, kaldığı süreyi not ederek sonraki oturumunda ses oynatıcısının arayüz üzerindeki çubuğu hareket ettirerek sesli malzeme içinde dilediği yere el ile sarabilmektedir. 1 katılımcı da seslendiren kişinin okuyor gibi değil, ders anlatıyor gibi kayıt yapmasının daha iyi olacağını belirtmiştir.

5.3. Anket Sonucu Elde Edilen Bulgular

Bu çalışma kapsamında hazırlanan anket soruları, çalışmanın kuramsal temellerini oluşturan Öz-düzenlemeli Öğrenme ve Bağımsız Çalışma Kuramı içerikleri ile harmanlanarak oluşturulmuştur. Demografik bilgiler ve memnuniyet ölçeğindeki sorular haricindeki kuramsal sorular, Koçdar (2006)'ın çalışmasındaki ölçekten uyarlanmıştır. Hazırlanan anket öğrenenlere uygulanmadan önce 6 alan uzmanından görüş alınmıştır. Yapılan düzenlemeler sonrası anket, öğrenenlere uygulanmıştır. Ölçekler 5'li Likert tipi derecelendirme ile ölçümlenmiştir (1 = Hiç katılmıyorum; 5 = Kesinlikle katılıyorum).

Anket, demografik bilgiler de dâhil olmak üzere toplam 51 sorudan oluşmaktadır. Çevrim içi ortamda, Google Form aracılığı ile uygulanmıştır. Katılımcıların demografik bilgileri sorulduktan sonra sesli malzeme kullanıp kullanmadıkları bilgisi alınmıştır. “Sesli malzeme kullanmadım” diyen katılımcılara bir açık uçlu soru ile neden kullanmadıkları sorulmuş ve bu bireyler için anket tek soru ile bitirilmiştir. Sesli malzeme kullanan katılımcılara ise kuramsal temelleri kapsayan, çalışma stratejileri, zaman ve mekân tercihleri gibi bilgileri içeren diğer sorular yöneltilmiştir.

Anket, eKampüs ortamı ve Öğrenci Kayıt Otomasyonu'nda yaklaşık 20 gün süre ile yayında kalmıştır. Toplam katılımcı sayısı 4.232 olmuştur. 1.961 katılımcı sesli malzeme kullandığını; 2.271 katılımcı sesli malzeme kullanmadığını belirtmiştir. Sonraki aşamada veriler ön analiz sürecine alınmıştır. Aşağıdaki bölümde buna dair süreç bilgisi aktarılmıştır.

5.3.1. Anket ile toplanan verilere ilişkin ön analizler

Sesli malzeme kullandığını belirten 1.961 katılımcının verisiyle, araştırma sorularını cevaplayabilmek adına uygulanacak istatistiksel testler için normallik sayıltısının kontrolü aşamasına geçilmiştir. İstatistiksel çalışmalarda kullanılan çeşitli testlerin uygulanabilmesi, içeriği oluşturan verilerin normal veya normale yakın şekilde dağılmasını gerektirdiğinden, normallik sayıltısı kontrol edilmesi gereken önemli bir aşamadır (Kalaycı, 2017, s. 53). *Normallik*, tek değişkenli ve çok değişkenli olmak üzere iki şekilde değerlendirilebilir. Tek değişkenli normallik, veri havuzunu oluşturan her bir değişkene yönelik verilerin normal dağılım göstermesi durumudur. Çok değişkenli normallik ise veri ve değişkenlerin tüm kombinasyonlarına bakıldığında normal dağılım göstermesidir (Çokluk vd., 2016, s. 15-16). Ön analiz aşamasında, anket sonuçlarını

oluşturan veriler tek değişkenli normallik ve çok değişkenli normallik bağlamında kontrol edilmiştir. *Eğiklik* olarak en düşük değer -1.41, en yüksek değer ise -0.98'dir. Referans aralığı +2.0 ve -2.0 kabul edilmektedir (Kim, 2013, s.53). *Basıklık* değerleri en düşük -0.50, en yüksek +3,50 olarak görülmüştür. Basıklıkta referans aralık ise +7.0 ile -7.0'dir (Kim, 2013, s.53). Bu sonuçlara göre, eğiklik ve basıklık değerlerinin olması gereken aralıkta olduğu görülmüştür.

Çok değişkenli normallik kontrolü amacıyla Arifin'in (2015, s. 71-75) önerdiği yöntem baz alınarak, anketteki maddelere yönelik kritik ki-kare değeri ve Mahalanobis uzaklığı hesaplanmıştır. Hesaplama sonucu elde edilen kritik ki-kare değerleri ile Mahalanobis uzaklıkları yayılım grafiğinde karşılaştırılmıştır. Çoklu regresyon analizleri ile elde edilen Mahalanobis uzaklıkları ile ilgili kritik ki-kare değerlerini ($p<0,001$) (http-3) aşan toplamda 86 veri, çok değişkenli normallik kapsamında etkili gözlem olduğu değerlendirildiği için veri setinden çıkarılmıştır (Arifin, 2015, s. 74). Kalan 1.875 anket sonucunu (sesli malzeme kullandığını belirtip tüm anket sorularını yanıtlayanların sayısı) oluşturan veri setinin, tek değişkenli normalliği ve çok değişkenli normalliği sağladığını söylemek mümkündür. Aşağıdaki başlıkta, katılımcıların demografik bilgileriyle ilgili hususlar paylaşılmıştır.

5.3.2. Katılımcıların demografik bilgileri

Bu başlık altında ankete katılan tüm öğrenenlerin demografik bilgileri paylaşılmıştır. Söz konusu paylaşım, anketin hem tamamını dolduranlar ($n = 4.232$) hem de yalnızca sesli malzemeleri kullanan öğrenenler ($n = 1.875$) olarak iki ayrı tablo şeklinde paylaşılmıştır.

Tablo 5.1. Ankete katılan tüm öğrenenlerin cinsiyetine ilişkin dağılım ($n = 4.232$)

Cinsiyet	Grup	n	%
	Kadın	2.004	47,4
	Erkek	2.228	52,6
	Toplam	4.232	100

Anketin toplam katılımcı sayısı 4.232’dir. 2.004 kadın, 2.228 erkek öğrenen ankete katılmıştır. Tüm katılımcıların %47,4’ü kadınlardan, %52,6’sı erkeklerden oluşmaktadır. Cinsiyet oranlarının birbirine yakın bir dağılım gösterdiğini söylemek mümkündür.

Tablo 5.2. Sesli malzemeleri kullanan öğrenenlerin cinsiyetine ilişkin dağılım ($n = 1.875$)

Cinsiyet	Grup	n	%
	Kadın	923	49,2
	Erkek	952	50,8
	Toplam	1.875	100

Sesli malzemeleri kullanan öğrenenlerin %49,2’si kadınlardan, %50,8’i erkeklerden oluşmaktadır. Kadın ve erkek öğrenenlerin ankete yaklaşık olarak benzer düzeylerde katılım sağladığı söylenebilir.

Tablo 5.3. *Tüm öğrenenlerin yaş dağılımı (n = 4.232)*

Yaş	Grup	n	%
	29 yaş ve altı	1.099	26,0
	30 - 39 yaş arası	1.298	30,7
	40 - 49 yaş arası	1.139	26,8
	50 - 59 yaş arası	562	13,3
	60 yaş ve üzeri	134	3,2
	Toplam	4.232	100

Ankete katılan öğrenenlerin %26'sı 29 yaş ve altındadır. 30-39 yaş arası katılımcılar %30,7, 40-49 yaş arası katılımcılar %26,8, 50-59 yaş arası katılımcılar %13,3, 60 ve üzeri yaş katılımcılar ise %3,2'dir. Ankete katılan tüm öğrenenler arasında en yoğun yaş grubunun 30-39 yaş arası olduğu görülmektedir. En az katılımcı grubu ise 60 yaş ve üzerindedir.

Tablo 5.4. *Sesli malzeme kullanan öğrenenlerin yaş dağılımı (n = 1.875)*

Yaş	Grup	n	%
	29 yaş ve altı	367	19,6
	30 - 39 yaş arası	496	26,5
	40 - 49 yaş arası	599	31,9
	50 - 59 yaş arası	319	17,0
	60 yaş ve üzeri	94	5,0
	Toplam	1.875	100

Sesli malzeme kullandığını belirten öğrenenlerin %19,6'sı 29 yaş ve altındadır. 30-39 yaş arası katılımcılar %26,5, 40-49 yaş arası katılımcılar %31,9, 50-59 yaş arası katılımcılar %17,0, 60 ve üzeri yaş katılımcılar ise %5'tir. Sesli malzeme kullanan en yoğun yaş grubunun 40-49 yaş arası olduğu görülmektedir. En az katılımı ise 60 yaş ve üzeri öğrenenler oluşturmaktadır.

Tablo 5.5. *Tüm katılımcıların okuduğu sınıf durumu (n = 4.232)*

	Grup	n	%
Kaçıncı sınıftasınız?	1	916	21,6
	2	1.503	35,5
	3	360	8,5
	4	1.112	26,3
	Mezunum.	341	8,1
	Toplam	4.232	100

Katılımcıların %21,6'sı birinci sınıftadır. %35,5 ikinci, %8,5 üçüncü, %26,3 dördüncü sınıfta öğrenim görmektedir. %8,1 katılımcı ise mezun durumda olduğunu belirtmiştir. Katılımcılar arasında en az sayıdaki grup mezun durumda iken en kalabalık grubun 2. sınıf öğrencileri olduğu görülmektedir.

Tablo 5.6. Sesli malzeme dinleyen katılımcıların okuduğu sınıf durumu (n = 1.875)

Kaçınıcı sınıftasınız?	Grup	n	%
	1	374	20,1
	2	652	34,7
	3	172	9,2
	4	517	27,5
	Mezunum.	160	8,5
	Toplam	1.875	100

Sesli malzeme dinleyen katılımcıların %20,1'i birinci sınıftadır. %34,7'si ikinci, %9,2'si üçüncü, %27,5'i dördüncü sınıfta öğrenim görmektedir. %8,5 katılımcı ise mezun durumda olduğunu belirtmiştir. Katılımcılar arasında en az sayıdaki grup 3. sınıfta öğrenim görmekte iken en yoğun grup 2. sınıfta öğrenim görmektedir.

Tablo 5.7. Tüm katılımcıların kayıtlı olduğu program türü (n = 4.232)

Kayıtlı olduğunuz program türünü seçiniz	Grup	n	%
	Lisans	2.177	51,4
	Ön lisans	2.055	48,6
	Toplam	4.232	100

Katılımcıların %51,4'ü lisans, %48,6'sı ön lisans bölümde kayıtlı olduğunu belirtmiştir. İki seçenek arasında katılımcıların yaklaşık olarak eşit dağıldığını söylemek olasıdır.

Tablo 5.8. Sesli malzeme dinleyen katılımcıların kayıtlı olduğu program türü (n = 1.875)

Kayıtlı olduğunuz program türünü seçiniz	Grup	n	%
	Lisans	941	50,7
	Ön lisans	934	49,3
	Toplam	1.875	100

Sesli malzeme dinleyen katılımcıların %50,7'si lisans, %49,3'ü ön lisans bölümde kayıtlı olduğunu belirtmiştir. Sesli malzeme kullananlar arasında da yine lisans ve ön lisans katılımcılarının yaklaşık olarak eşit dağıldığı ifade edilebilir.

Tablo 5.9. Tüm katılımcıların sesli malzeme kullanım oranları (n = 4.232)

eKampüs'teki sesli malzemeleri hiç kullandınız mı?	Grup	n	%
	Evet	1.961	46,3
	Hayır	2.271	53,7
	Toplam	4.232	100

Ankete katılanların %46,3'ü sesli malzemeleri daha önce kullandığını belirtmiştir. Katılımcıların %53,7'si ise sesli malzemeleri hiç kullanmamıştır. Sayıların neredeyse yarı yarıya dağıldığı görülmektedir.

Tablo 5.10. Katılımcıların kullandıkları sesli malzeme türleri

eKampüs'teki sesli malzemelerden hangisini kullandınız?	Grup	n	%
	Yalnızca sesli özet	666	35,5
	Yalnızca sesli kitap	126	6,7
	Hem sesli kitap hem sesli özet	1.083	57,8
	Toplam	1.875	100

Katılımcıların %35,5'i eKampüs'te sunulan sesli malzemelerden yalnızca sesli özetleri kullandığını belirtmiştir. %6,7'si yalnızca sesli kitap, %57,8'i ise hem sesli kitapları hem de sesli özetleri kullanmıştır. Öğrenenlerinin büyük çoğunluğunun sesli kitap ve sesli özetleri birlikte kullandığı görülmektedir.

Tablo 5.11. Katılımcıların sesli malzeme dinlerken kullandıkları cihaz türleri

Sesli malzemeleri en çok hangi cihazda dinlediniz?	Grup	n	%
	Cep telefonu	742	39,6
	Bilgisayar	512	27,3
	Hem cep telefonu hem bilgisayar	593	31,6
	Diğer	28	1,5
	Toplam	1.875	100

Katılımcılara sesli malzemeleri en çok dinledikleri cihaz sorulduğunda %39,6'sı cep telefonu, %27,3'ü bilgisayar, %31,6'sı hem cep telefonu hem bilgisayar, %1,5'i ise diğer yanıtını vermiştir. Açık uçlu yanıt da yazılabilen “diğer” seçeneği içinde araba ses sistemleri, tablet, akıllı televizyon gibi yanıtlar verildiği görülmüştür. Öğrenenlerin sesli

malzeme dinlerken yoğun olarak cep telefonlarını kullandığı görülmektedir. Bu durum, yarı yapılandırılmış görüşme sonuçları ile de örtüşmektedir.

Tablo 5.12. Katılımcıların sesli malzeme dinlerken yaptığı mekân tercihleri

	Grup	n	%
Sesli malzemeleri en çok hangi mekânda dinlemeyi tercih ettiniz?	Evde	1.138	60,7
	Yolda	395	21,1
	İş yerinde	261	13,9
	Diğer	81	4,3
	Toplam	1.875	100

Katılımcılara sesli malzemeleri dinledikleri mekân tercihleri sorulduğunda %60,7'si evde, %21,1'i yolda, %13,9'u iş yerinde, %4,3'ü ise diğer yanıtını vermiştir. “Diğer” seçeneğinde açık uçlu olarak genellikle “mümkün olan her yerde” yanıtının verildiği görülmektedir. “Bebeğimi emzirirken, temizlik yaparken” gibi yanıtlara da rastlanmıştır. Öğrenenlerin sesli malzemeleri en çok evde dinlediğini söylemek mümkündür. Aynı şekilde, yarı yapılandırılmış görüşmelerde de en çok evde dinlendiği sonucu elde edilmiştir.

Tablo 5.13. Katılımcıların sesli malzeme dinleme sıklığı

Sesli malzemeleri ne sıklıkta dinlediniz?	Grup	n	%
	Çok az	149	7,9
	Dönemde birkaç kez	418	22,3
	Ayda birkaç kez	227	12,1
	Haftada birkaç kez	742	39,6
	Her gün	339	18,1
	Toplam	1.875	100

Katılımcıların %7,9'u sesli malzemeleri çok az, %22,3'ü dönemde birkaç kez, %12,1'i ayda birkaç kez, %39,6'sı haftada birkaç kez, %18,1'i ise her gün dinlediğini belirtmiştir. “Haftada birkaç kez” dinleyenlerinin oranı en fazladır. Sesli malzemelerin görece olarak sık kullanıldığını söylemek mümkündür.

Tablo 5.14. Katılımcıların eKampüs dışında sesli malzeme dinleme durumları

eKampüs dışında, eğitim, eğlence vb. amacı ile sesli malzeme (sesli edebi eser, podcast, kişisel gelişim gibi) dinliyor musunuz?	Grup	n	%
	Evet	1.196	63,8
	Hayır	679	36,2
	Toplam	1.875	100

Katılımcıların %63,8'i, eKampüs dışında da çeşitli amaçlarla sesli malzeme dinlediğini belirtmiştir. %36,2 oranında katılımcı ise eKampüs dışında sesli malzeme dinlememektedir. Sesli malzeme dinleyenlerin büyük kısmının eKampüs dışında da farklı sesli malzeme türlerini dinleme eğiliminde olduğu gözlemlenmektedir.

5.3.3. Çalışmada kullanılan ölçeklerin geçerliği ve güvenirliği

Yukarıda aktarılan demografik bilgilerin ardından, aşağıdaki başlık altında keşfedici faktör analizlerine yer verilmiştir.

5.3.3.1. Keşfedici faktör analizi (KFA)

Çalışmada kullanılan öz-düzenlemeli öğrenme, bağımsız çalışma becerileri ve memnuniyet ölçeklerinin geçerliğini sağlamak amacıyla Keşfedici Faktör Analizi (KFA) yapılmıştır. KFA, uygulanacak çalışmalarda analiz yapılmadan önce faktör modelinin uygunluğunu test etmek amacıyla KMO (Kaiser Meyer-Olkin) örnekleme yeterliliği testi yapılırken, ana kütle içerisinde yer alan değişkenler arasında bir ilişkinin olup olmadığını göstermek için ise Barlett'in Küresellik Testi yapılır. Test sonuçlarına göre de elde edilecek KMO değerinin 0,80 ve üzerinde olması çalışmada kullanılan verinin KFA yapılabilmesi için mükemmel bir uyum seviyesinde olduğunu kanıtlar niteliktedir (Hair vd., 2014, s. 102). Yapılan KFA'da faktörleştirme metodu olarak temel bileşenler analizi (principal component analysis) kullanılmıştır. Döndürme yöntemi olarak da dik döndürme yöntemlerinden “Varimax” uygulanmıştır. Temel bileşenler analizi, yaygın olarak tercih edilen faktörleştirme tekniklerinden biridir. Varimax ise iyi yorum yapılabilmesi için faktör varyanslarının maksimum olmasını sağlayacak biçimde döndürme işlemini gerçekleştirmektedir (Çokluk vd., 2016, s. 198-203). Tablolarda her bir ölçek O1, O2 ve O3 olarak kodlanmıştır. O1 öz-düzenlemeli öğrenme, O2 bağımsız çalışma, O3 ise memnuniyet ölçeklerinin karşılığıdır. Yapılan her bir analiz ayrı başlıklarda tablolastırılarak aşağıda paylaşılmıştır.

5.3.3.1.1. Öz-düzenlemeli öğrenme ölçeğine ilişkin yapılan geçerlik analizi

Öz-düzenlemeli öğrenme ölçeğinin “öz değerlendirme, amaç belirleme, zaman yönetimi, fiziksel ortam yönetimi, yardım arama, çalışma stratejisi” alt boyutlarının geçerliğini test etmek maksadıyla AFA yapılmıştır. Analiz sonuçları aşağıda gösterilmiştir. Tabloda görülen “OZDEG_1” ve benzeri ibareler, SPSS içerisinde daha kolay ayrımlar sağlamak ve maddeleri ayırabilmek için kullanılan, ilgili ölçek/faktörü belirten kısaltmalardır.

Tablo 5.15. Öz değerlendirme boyutu için keşfedici faktör analizi sonucu

Faktörler ve İlgili Maddeler	Faktör Yüğü	Açıklanan Varyans	Öz Değer
<i>Öz Değerlendirme</i>			
OZDEG_1 Sesli malzemeleri kullanma konusunda yeterli bilgiye sahibim.	0,900	81,06	1,62
OZDEG_2 Sesli malzemelere nasıl çalışacağıma kendim karar verebilirim.	0,689		

KMO = 0,500; $\chi^2 = 913,308$; df = 1; $p < 0,001$.

Öz değerlendirme boyutu için yapılan AFA neticesinde KMO değerinin 0,50; Barlett'in Küresellik Testi sonucunun anlamlı olduğu görülmüştür. Boyuta ilişkin açıklanan varyansın %81,06 ve öz değerin 1,62 olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca boyuta ilişkin maddelerin faktör yüklerinin 0,50'nin üzerinde olduğu dikkat çekmiştir. Bu değerler, öz değerlendirme boyutunun geçerli olduğunu göstermektedir (Hair vd., 2014, s. 102-115).

Tablo 5.16. Amaç belirleme boyutu için keşfedici faktör analizi sonucu

Faktörler ve İlgili Maddeler	Faktör Yüğü	Açıklanan Varyans	Öz Değer
<i>Amaç Belirleme</i>			
AMACBEL_1 Sesli malzemeleri kullanırken ders çalışma amaçlarımı belirlerim.	0,809	54,98	2,75
AMACBEL_2 Sesli malzemelerle çalışırken plan yaparım.	0,784		
AMACBEL_3 Sesli malzemelerle çalışırken zorlandığım konuları anlamak için uğraşırım.	0,780		
AMACBEL_4 Sesli malzemeleri sıkıcı bulsam bile yine de konuyu anlamak için dinlerim.	0,558		
AMACBEL_5 Sesli malzemeler ders konularını tekrar etmemi sağlar.	0,748		

KMO = 0,799; $\chi^2 = 2734,83$; df = 10; $p < 0,001$.

Amaç belirleme boyutu için yapılan AFA neticesinde, KMO değerinin 0,799; Barlett'in Küresellik Testi sonucunun anlamlı olduğu görülmüştür. Boyuta ilişkin açıklanan varyansın %54,98 ve öz değerin 2,75 olduğu belirlenmiştir. Ayrıca boyuta ilişkin maddelerin faktör yüklerinin 0,50'nin üzerinde olduğu dikkat çekmiştir. Bu değerler amaç belirleme boyutunun geçerli olduğunu göstermektedir (Hair vd., 2014, s. 102-115).

Tablo 5.17. Zaman yönetimi boyutu için keşfedici faktör analizi sonucu

Faktörler ve İlgili Maddeler	Faktör Yüğü	Açıklanan Varyans	Öz Değer
<i>Zaman Yönetimi</i>			
O1_ZAMYONET_1 Hangi sesli malzemeyi ne zaman dinleyeceğimi kendim planlayabilirim.	0,738	60,198	3,612
O1_ZAMYONET_2 Sesli malzemeler için çalışma saatlerimi ayarlama da kendime hedefler koyarım.	0,663		
O1_ZAMYONET_3 Kaynak ders kitabı ma yeteri kadar çalışmadığımda, sesli malzemeler bana hızlı bir çalışma fırsatı sunar.	0,827		
O1_ZAMYONET_4 Sesli malzemeler bana zamanı verimli şekilde kullanmama yardım eder.	0,867		
O1_ZAMYONET_5 Sesli malzemeler bana, istediğim zaman ders çalışma fırsatı sunar.	0,851		
O1_ZAMYONET_6 Sesli malzemeler ders çalışma süremi kısaltır.	0,684		

KMO = 0,861; $\chi^2 = 5356,929$; df = 15; $p < 0,001$.

Zaman yönetimi boyutu için yapılan AFA neticesinde, KMO değerinin 0,861; Barlett'in Küresellik Testi sonucunun anlamlı olduğu görülmüştür. Boyuta ilişkin açıklanan varyansın %60,198 ve öz değerin 3,612 olduğu belirlenmiştir. Ayrıca boyuta ilişkin maddelerin faktör yüklerinin 0,50'nin üzerinde olduğu görülmektedir. Bu değerler, zaman yönetimi boyutunun geçerli olduğunu göstermektedir (Hair vd., 2014, s. 102-115).

Tablo 5.18. Fiziksel ortam yönetimi boyutu için keşfedici faktör analizi sonucu

Faktörler ve İlgili Maddeler	Faktör Yüğü	Açıklanan Varyans	Öz Değer
<i>Fiziksel Ortam Yönetimi</i>			
O1_FIZORTYONET_1 Sesli malzemeleri dinlerken rahat bir yer seçerim.	0,902	61,569	1,84
O1_FIZORTYONET_2 Sesli malzemeleri dinlerken dikkatimi dağıtmayacak bir yer seçerim.	0,903		
O1_FIZORTYONET_3 Sesli malzemeler bana, istediğim yerde ders çalışma fırsatı sunar.	0,467		

KMO = 0,543; $\chi^2 = 1552,394$; df = 3; $p < 0,001$.

Fiziksel ortam yönetimi boyutu için yapılan AFA neticesinde, KMO değerinin 0,543; Barlett'in Küresellik Testi sonucunun anlamlı olduğu görülmüştür. Boyuta ilişkin açıklanan varyansın %61,569 ve öz değerin 1,84 olduğu belirlenmiştir. Ayrıca boyuta ilişkin maddelerin faktör yüklerinin bir madde dışında 0,50'nin üzerinde olduğu dikkat çekmiştir. Söz konusu maddenin ise 0,50'ye oldukça yakın olmasından ötürü madde çıkarma işlemi yapılmamıştır. Dolayısıyla bu değerler fiziksel ortam yönetimi boyutunun geçerli olduğunu göstermektedir (Hair vd., 2014, s. 102-115).

Tablo 5.19. Yardım arama boyutu için keşfedici faktör analizi sonucu

Faktörler ve İlgili Maddeler	Faktör Yüğü	Açıklanan Varyans	Öz Değer
<i>Yardım Arama</i>			
O1_YARDIMARA_1 Başkasının yardımına ihtiyaç duymadan eKampüs'te sesli malzemelere erişip kullanabilirim.	0,844	71,155	1.423
O1_YARDIMARA_2 Sesli malzemeleri internet bağlantısı olmadan (çevrim dışı kullanmam gerektiğinde) dosyayı nasıl indirip çalıştıracağımı bilirim.	0,844		

KMO = 0,500; $\chi^2 = 369,330$; df = 1; $p < 0,001$.

Yardım arama boyutu için yapılan AFA neticesinde, KMO değerinin 0,500; Barlett'in Küresellik Testi sonucunun anlamlı olduğu görülmüştür. Boyuta ilişkin açıklanan varyansın %71,155 ve öz değerin 1,423 olduğu belirlenmiştir. Ayrıca boyuta ilişkin maddelerin faktör yüklerinin 0,50'nin üzerinde olduğu dikkat çekmiştir. Bu değerler yardım arama boyutunun geçerli olduğunu göstermektedir (Hair vd., 2014, s. 102-115).

Tablo 5.20. Çalışma stratejisi boyutu için keşfedici faktör analizi sonucu

Faktörler ve İlgili Maddeler	Faktör Yüğü	Açıklanan Varyans	Öz Değer
<i>Çalışma Stratejisi</i>			
O1_CALISSTRAT_1 Sesli malzemeler ile çalışırken kendime notlar alırım.	0,754	54,406	2,720
O1_CALISSTRAT_2 Aynı sesli malzemeyi birkaç kez dinlerim.	0,734		
O1_CALISSTRAT_3 Sesli malzemeler ile çalışırken ses kaydını duraklatıp anladıklarımı değerlendiririm.	0,830		
O1_CALISSTRAT_4 Sesli malzemelerle çalışırken konuya odaklanmak için aklımda sorular oluştururum.	0,810		
O1_CALISSTRAT_5 Sesli malzemeleri başka bir işle ilgilenirken de kullanabilirim.	0,518		

KMO = 0,806; $\chi^2 = 2677,184$; df = 10; $p < 0,001$.

Çalışma stratejisi boyutu için yapılan AFA neticesinde, KMO değerinin 0,806; Barlett'in Küresellik Testi sonucunun anlamlı olduğu görülmüştür. Boyuta ilişkin açıklanan varyansın %54,406 ve öz değerin 2,720 olduğu belirlenmiştir. Ayrıca boyuta ilişkin maddelerin faktör yüklerinin 0,50'nin üzerinde olduğu dikkat çekmiştir. Bu değerler çalışma stratejisi boyutunun geçerli olduğunu göstermektedir (Hair vd., 2014, s. 102-115).

5.3.3.1.2. Bağımsız çalışma ölçeğine ilişkin yapılan geçerlik analizi

Bağımsız çalışma ölçeğine ait maddelerin faktör yükü, açıklanan varyans ve öz değer verileri aşağıda tablolandırılmıştır.

Tablo 5.21. Bağımsız çalışma ölçeği için keşfedici faktör analizi sonucu

Faktörler ve İlgili Maddeler	Faktör Yüğü	Açıklanan Varyans	Öz Değer
<i>Bağımsız Çalışma</i>			
O2_BAGCALIS_1 Sesli malzemeleri kullandığımda sınav notum yükselir.	0,827	56,773	3,974
O2_BAGCALIS_2 Sesli malzemeleri dinlediğimde ders içeriğini daha iyi anlarım.	0,871		
O2_BAGCALIS_3 eKampüs'te sesli malzemelere ek olarak canlı ders, kitap PDF, özet PDF gibi diğer ders içeriklerinden en az birini daha kullanırım.	0,559		
O2_BAGCALIS_4 Sesli malzemeler bana kendi hızımda ders çalışma imkânı sunar.	0,819		
O2_BAGCALIS_5 Sesli malzemeleri kullanırken öğretim elemanı ile birlikteymişim gibi hissederim.	0,731		
O2_BAGCALIS_6 Sesli malzemeleri dinleyerek konuyu daha iyi öğrenirim.	0,886		
O2_BAGCALIS_7 Sesli malzemeyi dinlemeden önce seslendirilmiş metni (kitap, özet) kendim de okurum.	0,478		

KMO = 0,873; $\chi^2 = 6653,744$; df = 21; $p < 0,001$.

Bağımsız çalışma ölçeği için yapılan AFA neticesinde, KMO değerinin 0,873; Barlett'in Küresellik Testi sonucunun anlamlı olduğu görülmüştür. Boyuta ilişkin açıklanan varyansın %56,773 ve öz değerin 3,974 olduğu belirlenmiştir. Ayrıca ölçeğe ilişkin maddelerin faktör yüklerinin biri hariç diğerlerinin 0,50'nin üzerinde olduğu dikkat çekmiştir. 0,478 olan 7. madde faktör yükünün de 0,50'ye yakın olması nedeni ile madde çıkarma işlemine gidilmemiştir. Bu değerler bağımsız çalışma ölçeğinin geçerli olduğunu göstermektedir (Hair vd., 2014, s. 102-115).

5.3.3.1.3. Memnuniyet ölçeğine ilişkin yapılan geçerlik analizi

Memnuniyet ölçeğine ait maddelerin faktör yükü, açıklanan varyans ve öz değer verileri aşağıda tablolştırılmıştır.

Tablo 5.22. Memnuniyet ölçeği için keşfedici faktör analizi sonucu

Faktörler ve İlgili Maddeler	Faktör Yükü	Açıklanan Varyans	Öz Değer
<i>Memnuniyet</i>			
O3_MEMNUNİYET_1 eKampüs'teki sesli malzemeleri kullanmak kolaydır.	0,777	48,692	3,891
O3_MEMNUNİYET_2 Sesli malzemeler teknik olarak geliştirilebilir.	0,308		
O3_MEMNUNİYET_3 eKampüs'teki sesli malzemeler kalitelidir.	0,792		
O3_MEMNUNİYET_4 eKampüs'te sesli malzemelere kolaylıkla erişebilirim.	0,789		
O3_MEMNUNİYET_5 Sesli malzemeyi seslendiren kişi, iyi seslendirmiştir.	0,744		
O3_MEMNUNİYET_6 Sesli malzemeleri dinlediğim cihazda sorunsuzca kullanabilirim.	0,803		
O3_MEMNUNİYET_7 Sesli malzemelerin ses kalitesinin iyi olduğunu düşünürüm.	0,780		
O3_MEMNUNİYET_8 eKampüs'teki sesli malzeme sayısının artırılması gerekir.	0,367		

KMO = 0,830; $\chi^2 = 7099,236$; df = 28; $p < 0,001$.

Memnuniyet ölçeği için yapılan AFA neticesinde, KMO değerinin 0,830; Barlett'in Küresellik Testi sonucunun anlamlı olduğu görülmüştür. Ölçeğe ilişkin açıklanan varyansın %48,692 ve öz değerin 3,891 olduğu belirlenmiştir. Ayrıca boyuta

ilişkin maddelerin faktör yüklerinin iki madde dışında 0,50'nin üzerinde olduğu dikkat çekmiştir. Ancak, madde yükü 0,50'nin altında kalan iki maddenin yükleri Hair ve diğerleri (2014, s. 115) tarafından 350 ve üzerinde veriye sahip araştırmalarda için önerilen 0,30 eşik değerinin üzerinde olduğu için madde çıkarma işlemi yapılmamıştır. Bu değerler memnuniyet ölçeğinin geçerli olduğunu göstermektedir (Hair vd., 2014, s. 102-115).

5.3.3.2. Güvenirlik analizi

Güvenirliği, katılımcıların ölçek üzerindeki ifadelere verdikleri cevaplar arasındaki tutarlılık olarak ifade etmek mümkündür. Bu bakımdan, kullanılan ölçeğin, ölçmek istediği özelliği ne derecede doğru ölçtüğü ile ilgili bir durum olduğu söylenebilir (Büyüköztürk, 2017, s. 181-182). Güvenirlik analizi ile toplam puanların söz konusu olduğu ölçeklerin güvenilirliğini belirleyen katsayılar hesaplanır ve ölçekte bulunan ifadeler arasındaki ilişkiler hakkında bilgi elde edilir. Güvenirlik analizlerinden biri olan “Cronbach’s Alpha” katsayısı, birime ait toplam puanın, ölçekteki her bir ifadeye ait puanların toplanması ile elde edilen ölçeklerde, skorların benzerliğini ya da yakınlığını tespit eden bir katsayıdır. α katsayısına bağlı olarak da ölçeğin güvenilirliği aşağıdaki gibi yorumlanabilir (Kalaycı, 2017, s. 405):

- $0,00 < \alpha < 0,40$ ise ölçek güvenilir değildir,
- $0,40 < \alpha < 0,60$ ise ölçeğin güvenilirliği düşüktür,
- $0,60 < \alpha < 0,80$ ise ölçek oldukça güvenilirdir,
- $0,80 < \alpha < 1,00$ ise ölçek yüksek derecede güvenilirdir.

Gerçekleştirilen analizler öz-düzenlemeli öğrenme, bağımsız çalışma ve memnuniyet ölçekleri için ilk olarak faktör bazında yapılmıştır. Daha sonra bir bütün olarak öz-düzenlemeli öğrenme ölçeğinin maddelerinin alt boyutlarının tamamı analize tabi tutulmuştur. Bununla birlikte, bağımsız çalışma ve memnuniyet ölçekleri doğrudan analize konulmuştur. Elde edilen sonuçlar Tablo 5.23’te verilmiştir.

Tablo 5.23. Güvenirlilik analizi sonucu

Ölçek/Alt Boyut	Madde Sayısı	α	Güvenirlilik Düzeyi
Öz-düzenlemeli Öğrenme Ölçeği	(Toplam 23)	0,923	Yüksek derecede güvenilir
Öz değerlendirme	2	0,765	Oldukça güvenilir
Amaç belirleme	5	0,777	Oldukça güvenilir
Zaman yönetimi	6	0,858	Yüksek derecede güvenilir
Fiziksel ortam yönetimi	3	0,669	Oldukça güvenilir
Yardım arama	2	0,561	Güvenirliliği düşük
Çalışma stratejisi	5	0,772	Oldukça güvenilir
Bağımsız Çalışma Ölçeği	7	0,857	Yüksek derecede güvenilir
Memnuniyet Ölçeği	8	0,833	Yüksek derecede güvenilir

Tabloya bakıldığında, öz-düzenlemeli öğrenme ölçeğinin toplamda 0,923, bağımsız çalışma ölçeğinin toplamda 0,857, memnuniyet ölçeğinin toplamda 0,833 düzeyinde çıktığı görülmektedir. Bu üç değer de literatüre göre (Hair vd., 2014) “yüksek derecede güvenilir” olduğu saptanmıştır. Öz-düzenlemeli öğrenme ölçeğinin faktörleri açısından değerlendirildiğinde, yardım arama alt boyutunun iki maddeden oluştuğu için güvenirliliğinin düşük çıktığı düşünülmektedir. Madde sayısının fazla olduğu ölçeklerde güvenirlilik yüksek çıkabilmektedir. Dolayısıyla madde çıkarma işlemine gidilmemiştir.

5.3.3.3. Çalışmada kullanılan ölçeğe ilişkin betimsel istatistikler

Çalışmada kullanılan ölçeklerin geçerliği ve güvenirliliği kanıtlandıktan sonra ilgili ölçeklerin tanımlayıcı istatistiklerinin paylaşılması aşamasına geçilmiştir. Tanımlayıcı istatistikler kapsamında ortalamalar ve standart sapmalar Tablo 5.24’te sunulmuştur. Ayrıca bu tabloda faktörlere yönelik aritmetik ortalamalar da verilmiştir. Tablolarda verilen ortalamalar, tüm araştırma sorularına yanıt niteliği taşımaktadır.

Tablo 5.24. Öz-düzenlemeli öğrenme ölçeğine ilişkin betimsel istatistiklerin dağılımı

Faktörler ve İlgili Maddeler	Ortalama	Standart Sapma
Öz-düzenlemeli Öğrenme Ölçeği		
<i>Öz değerlendirme alt boyutu</i>		
O1_OZDEG_1 Sesli malzemeleri kullanma konusunda yeterli bilgiye sahibim.	3,99	0,843
O1_OZDEG_2 Sesli malzemelere nasıl çalışacağıma kendim karar verebilirim.	4,06	0,771
Aritmetik ortalama	4,02	0,722
<i>Amaç belirleme alt boyutu</i>		
O1_AMACBEL_1 Sesli malzemeleri kullanırken ders çalışma amaçlarımı belirlerim.	4,01	0,777
O1_AMACBEL_2 Sesli malzemelerle çalışırken plan yaparım.	3,79	0,908
O1_AMACBEL_3 Sesli malzemelerle çalışırken zorlandığım konuları anlamak için uğraşırım.	4,02	0,786
O1_AMACBEL_4 Sesli malzemeleri sıkıcı bulsam bile yine de konuyu anlamak için dinlerim.	3,78	0,995
O1_AMACBEL_5 Sesli malzemeler ders konularını tekrar etmemi sağlar.	4,20	0,698
Aritmetik ortalama	3,95	0,610
<i>Zaman yönetimi alt boyutu</i>		
O1_ZAMYONET_1 Hangi sesli malzemeyi ne zaman dinleyeceğimi kendim planlayabilirim.	4,17	0,689
O1_ZAMYONET_2 Sesli malzemeler için çalışma saatlerimi ayarlama kendime hedefler koyarım.	3,89	0,874
O1_ZAMYONET_3 Kaynak ders kitabıma yeteri kadar çalışmadığımda, sesli malzemeler bana hızlı bir çalışma fırsatı sunar.	4,14	0,822
O1_ZAMYONET_4 Sesli malzemeler bana zamanı verimli şekilde kullanmama yardım eder.	4,13	0,794
O1_ZAMYONET_5 Sesli malzemeler bana, istediğim zaman ders çalışma fırsatı sunar.	4,21	0,730
O1_ZAMYONET_6 Sesli malzemeler ders çalışma süremi kısaltır.	3,85	0,960
Aritmetik ortalama	4,06	0,624

<i>Fiziksel ortam yönetimi alt boyutu</i>		
O1_FIZORTYONET_1 Sesli malzemeleri dinlerken rahat bir yer seçerim.	3,92	0,910
O1_FIZORTYONET_2 Sesli malzemeleri dinlerken dikkatimi dağıtmayacak bir yer seçerim.	3,92	0,910
O1_FIZORTYONET_3 Sesli malzemeler bana, istediğim yerde ders çalışma fırsatı sunar.	4,11	0,814
Aritmetik ortalama	3,98	0,681
<i>Yardım arama alt boyutu</i>		
O1_YARDIMARA_1 Başkasının yardımına ihtiyaç duymadan eKampüs'te sesli malzemelere erişip kullanabilirim.	4,27	0,703
O1_YARDIMARA_2 Sesli malzemeleri internet bağlantısı olmadan (çevrim dışı kullanmam gerektiğinde) dosyayı nasıl indirip çalıştıracağımı bilirim.	3,82	1,061
Aritmetik ortalama	4,04	0,749
<i>Çalışma stratejisi alt boyutu</i>		
O1_CALISSTRAT_1 Sesli malzemeler ile çalışırken kendime notlar alırım.	3,58	1,070
O1_CALISSTRAT_2 Aynı sesli malzemeyi birkaç kez dinlerim.	4,03	0,821
O1_CALISSTRAT_3 Sesli malzemeler ile çalışırken ses kaydını duraklatıp anladıklarımı değerlendiririm.	3,88	0,901
O1_CALISSTRAT_4 Sesli malzemelerle çalışırken konuya odaklanmak için aklımda sorular oluştururum.	3,70	0,913
O1_CALISSTRAT_5 Sesli malzemeleri başka bir işle ilgilenirken de kullanabilirim.	3,63	1,093
Aritmetik ortalama	3,76	0,697
<i>Bağımsız Çalışma Ölçeği</i>		
O2_BAGCALIS_1 Sesli malzemeleri kullandığımda sınav notum yükselir.	3,84	0,882
O2_BAGCALIS_2 Sesli malzemeleri dinlediğimde ders içeriğini daha iyi anlarım.	3,98	0,795
O2_BAGCALIS_3 eKampüs'te sesli malzemelere ek olarak canlı ders, kitap PDF, özet PDF gibi diğer ders içeriklerinden en az birini daha kullanırım.	4,25	0,739
O2_BAGCALIS_4 Sesli malzemeler bana kendi hızımda ders çalışma	4,02	0,795

imkânı sunar.		
O2_BAGCALIS_5 Sesli malzemeleri kullanırken öğretim elemanı ile birlikteymişim gibi hissedirim.	3,63	1,016
O2_BAGCALIS_6 Sesli malzemeleri dinleyerek konuyu daha iyi öğrenirim.	3,98	0,795
O2_BAGCALIS_7 Sesli malzemeyi dinlemeden önce seslendirilmiş metni (kitap, özet) kendim de okurum.	3,72	0,965
Aritmetik ortalama	3,91	0,630
Memnuniyet Ölçeği		
O3_MEMNUNİYET_1 eKampüs'teki sesli malzemeleri kullanmak kolaydır.	4,12	0,744
O3_MEMNUNİYET_2 Sesli malzemeler teknik olarak geliştirilebilir.	4,15	0,769
O3_MEMNUNİYET_3 eKampüs'teki sesli malzemeler kalitelidir.	3,78	0,896
O3_MEMNUNİYET_4 eKampüs'te sesli malzemelere kolaylıkla erişebilirim.	4,10	0,745
O3_MEMNUNİYET_5 Sesli malzemeyi seslendiren kişi, iyi seslendirmiştir.	3,70	0,945
O3_MEMNUNİYET_6 Sesli malzemeleri dinlediğim cihazda sorunsuzca kullanabilirim.	4,05	0,747
O3_MEMNUNİYET_7 Sesli malzemelerin ses kalitesinin iyi olduğunu düşünürüm.	3,79	0,924
O3_MEMNUNİYET_8 eKampüs'teki sesli malzeme sayısının artırılması gerekir.	4,16	0,786
Aritmetik ortalama	3,98	0,558

1 = Hiç katılmıyorum / 5 = Kesinlikle katılıyorum.

Tablo 5.24'teki betimsel istatistikler incelendiğinde tespit edilen bulgular şöyledir:

Öz-düzenlemeli Öğrenme Ölçeği:

- Öz değerlendirme alt boyutunda en yüksek ortalamaya sahip maddenin “O1_OZDEG_2 Sesli malzemelere nasıl çalışacağıma kendim karar verebilirim.” (ortalama = 4,06; standart sapma = 0,77) olduğu görülürken en düşük ortalamaya sahip maddenin “O1_OZDEG_1 Sesli malzemeleri kullanma

konusunda yeterli bilgiye sahibim.” (ortalama = 3,99; standart sapma = 0,84) olduğu dikkat çekmektedir.

- Amaç belirleme alt boyutunda en yüksek ortalama sahip maddenin “O1_AMACBEL_5 Sesli malzemeler ders konularını tekrar etmemi sağlar.” (ortalama = 4,20; standart sapma = 0,698) olduğu; en düşük ortalama sahip maddenin “O1_AMACBEL_4 Sesli malzemeleri sıkıcı bulsam bile yine de konuyu anlamak için dinlerim.” (ortalama = 3,78; standart sapma = 0,995) olduğu ortaya çıkmıştır.
- Zaman yönetimi alt boyutunda en yüksek ortalama sahip maddenin “O1_ZAMYONET_5 Sesli malzemeler bana, istediğim zaman ders çalışma fırsatı sunar.” (ortalama = 4,21; standart sapma = 0,730) olduğu, en düşük ortalama sahip maddenin “O1_ZAMYONET_6 Sesli malzemeler ders çalışma süremi kısaltır.” (ortalama = 3,85; standart sapma = 0,960) olduğu tespit edilmiştir.
- Fiziksel ortam yönetimi alt boyutunda en yüksek ortalama sahip maddenin “O1_FIZORTYONET_3 Sesli malzemeler bana, istediğim yerde ders çalışma fırsatı sunar.” (ortalama = 4,11; standart sapma = 0,814) olduğu, kalan diğer iki maddenin eşit değer ile (ortalama = 3,92; standart sapma = 0,910) en düşük değerler olduğu görülmüştür.
- Yardım arama alt boyutunda en yüksek ortalama sahip maddenin “O1_YARDIMARA_1 Başkasının yardımına ihtiyaç duymadan eKampüs'te sesli malzemelere erişip kullanabilirim.” (ortalama = 4,27; standart sapma = 0,703) olduğu, en düşük ortalama sahip maddenin “O1_YARDIMARA_2 Sesli malzemeleri internet bağlantısı olmadan (çevrim dışı kullanmam gerektiğinde) dosyayı nasıl indirip çalıştıracağımı bilirim.” (ortalama = 3,82; standart sapma = 1,061) olduğu tespit edilmiştir.
- Çalışma stratejisi alt boyutunda en yüksek ortalama sahip maddenin “O1_CALISSTRAT_2 Aynı sesli malzemeyi birkaç kez dinlerim.” (ortalama = 4,03; standart sapma = 0,821), en düşük ortalama sahip maddenin “O1_CALISSTRAT_1 Sesli malzemeler ile çalışırken kendime notlar alırım.” (ortalama = 3,58; standart sapma = 1,070) olduğu görülmüştür.

Bağımsız Çalışma Ölçeği:

Ölçekte en yüksek ortalamaya sahip maddenin “O2_BAGCALIS_3 eKampüs'te sesli malzemelere ek olarak canlı ders, kitap PDF, özet PDF gibi diğer ders içeriklerinden en az birini daha kullanırım.” (ortalama = 4,25; standart sapma = 0,739) olduğu, en düşük ortalamaya sahip maddenin “O2_BAGCALIS_5 Sesli malzemeleri kullanırken öğretim elemanı ile birlikteymişim gibi hissederim.” (ortalama = 3,63; standart sapma = 1,016) olduğu görülmüştür.

Memnuniyet Ölçeği:

En yüksek ortalamaya sahip maddenin “O3_MEMNUNİYET_8 eKampüs'teki sesli malzeme sayısının artırılması gerekir.” (ortalama = 4.16; standart sapma = 0,786) olduğu, en düşük ortalamaya sahip maddenin “O3_MEMNUNİYET_5 Sesli malzemeyi seslendiren kişi, iyi seslendirmiştir.” (ortalama = 3,70; standart sapma = 0,945) olduğu görülmüştür.

Anketin Geneli:

Anketin tüm maddeleri arasında en yüksek faktörün “O1_YARDIMARA_1 Başkasının yardımına ihtiyaç duymadan eKampüs'te sesli malzemelere erişip kullanabilirim.” olduğu görülmektedir (ortalama = 4,27; standart sapma = 0,703). En düşük ortalama ise “O1_CALISSTRAT_1 Sesli malzemeler ile çalışırken kendime notlar alırım.” maddesidir (ortalama = 3,58; standart sapma = 1,070). Üç ölçeğin aritmetik ortalamaları değerlendirildiğinde en yüksek ortalamanın zaman yönetimi (ortalama = 4,06; standart sapma = 0,624), en düşük ortalamanın çalışma stratejisi (ortalama = 3,76; standart sapma = 0,697) maddelerinde olduğu tespit edilmiştir.

5.4. Anket Sonuçlarına Dayanan Araştırma Sorularının Yanıtlanması

Bu başlık altında, çalışmanın giriş bölümünde belirtilen tüm araştırma sorularının ankete dayalı yanıtları aktarılmıştır.

5.4.1. Fark Testlerinin Gerçekleştirilmesi

Çalışmada kullanılan üç ölçeğe yönelik (öz-düzenlemeli öğrenme, bağımsız çalışma, memnuniyet) faktörlerin katılımcıların demografik özellikleri açısından anlamlı bir biçimde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek adına fark testleri uygulanmıştır. Bu

bağlamda cinsiyet, kayıtlı olunan program türü, eKampüs sesli malzeme kullanım durumu ve eKampüs dışında eğitim, eğlence vb. amacı ile sesli malzeme dinleme durumu değişkenleri için parametrik bir test olan bağımsız örneklem t-test istatistiği; yaş, kaçınıcı sınıfta olma durumu, eKampüs'teki sesli malzemelerden hangisini kullanma durumu, sesli malzemeleri en çok hangi cihazda dinleme durumu, sesli malzemeleri en çok hangi mekânda dinlemeyi tercih etme ve sesli malzemeleri ne sıklıkta dinleme değişkenleri açısından parametrik bir test olan tek yönlü ANOVA istatistiği kullanılmıştır. Zira önceki başlıklarda bahsedildiği gibi yapılan normallik incelemeleri neticesinde değişkenlerin normal dağılım şartını sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen sonuçlar ölçekler özelinde ayrı başlıklarda paylaşılmıştır.

5.4.1.1. Öz-düzenlemeli öğrenme ölçeğine ilişkin fark testleri

Bu başlık altında öz-düzenlemeli öğrenme ölçeğine ilişkin fark testleri sunulmuştur.

5.4.1.1.1. Cinsiyet açısından öz-düzenlemeli öğrenme ölçeğinin faktörlerinin incelenmesi

Cinsiyet açısından öz-düzenlemeli öğrenme ölçeği faktörlerinin farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiş ve analiz sonucu Tablo 5.25'te paylaşılmıştır.

Tablo 5.25. Cinsiyet açısından öz-düzenlemeli öğrenme ölçeğindeki faktörlerin incelenmesi

Faktör		<i>n</i>	Ortalama	Standart Sapma	<i>t</i>	df	<i>p</i>
Öz Değerlendirme	Erkek	952	4,02	0,75	-0,071	1873	0,944
	Kadın	923	4,03	0,69			
Amaç Belirleme	Erkek	952	3,92	0,65	-2,53	1850,16	0,011*
	Kadın	923	4,00	0,56			
Zaman Yönetimi	Erkek	952	4,01	0,63	-3,64	1873	<0,001*
	Kadın	923	4,11	0,61			
Fiziksel Ortam Yönetimi	Erkek	952	3,97	0,68	-0,31	1873	0,756
	Kadın	923	3,98	0,68			
Yardım Arama	Erkek	952	4,06	0,74	1,28	1873	0,198
	Kadın	923	4,01	0,75			
Çalışma Stratejisi	Erkek	952	3,69	0,72	-4,227	1868,51	<0,001*
	Kadın	923	3,89	0,66			

(1 = Hiç katılmıyorum; 5 = Kesinlikle katılıyorum). * $p < 0,05$.

Tablo 5.25'te cinsiyet açısından öz-düzenlemeli öğrenme ölçeğinin amaç belirleme [$t(1850,16) = -2,53$; $p < 0,05$], zaman yönetimi faktörü [$t(1873) = -3,64$; $p < 0,05$], çalışma stratejisi faktörü [$t(1868,51) = -4,227$; $p < 0,05$] anlamlı bir biçimde farklılaşmaktadır. Bununla birlikte, öz değerlendirme [$t(1873) = -0,071$; $p = 0,944$], fiziksel ortam yönetimi [$t(1873) = -0,31$; $p = 0,756$], yardım arama [$t(1873) = 1,28$; $p = 0,198$] faktörleri ise anlamlı bir biçimde farklılaşmamaktadır.

Erkek öğrenenlere kıyasla kadın öğrenenlerde amaç belirleme becerisinin nispeten daha fazla olduğu görülmüştür. Bu verilere göre kadın öğrenenlerin çalışmaya başlamadan önce kendilerine bir amaç bulma, bir amaç ile hareket etme ihtiyacının daha

yüksek olduğu söylenebilir. Zaman yönetimi konusunda yine kadın öğrenenlerin erkek öğrenenlerden önde olduğu sonucu çıkarılmıştır. Buna göre kadın öğrenenlerin zamanlarını planlamada erkek öğrenenlere göre daha özverili hareket ettiği söylenebilir. Son olarak, çalışma stratejisi bağlamında da kadın öğrenenlerin erkek öğrenenlere kıyasla yüksek bir puana sahip olduğu görülmektedir. Bireysel çalışma stratejisi bulma ve geliştirme konusunda kadın öğrenenlerin daha başarılı olduğu söylenebilir. Öz değerlendirme, fiziksel ortam yönetimi, yardım arama alt boyutlarında kadın ve erkek öğrenenlerin neredeyse eşit düzeyde puanları bulunmaktadır. Bu boyutlar anlamlı bir biçimde farklılaşmamaktadır.

5.4.1.1.2. Yaş açısından öz-düzenlemeli öğrenme ölçeğinin faktörlerinin incelenmesi

Yaş açısından öz-düzenlemeli öğrenme ölçeğindeki faktörlerin farklılaşım farklılaşmadığı incelenmiş ve analiz sonucu Tablo 5.26’da paylaşılmıştır.

Tablo 5.26. Yaş açısından öz-düzenlemeli öğrenme ölçeğindeki faktörlerin incelenmesi

Faktör		<i>n</i>	Ortalama	Standart Sapma	<i>F</i>	<i>p</i>	<i>İS Tukey</i>
Öz Değerlendirme	1: 29 yaş ve altı	367	3,94	0,81	1,939	0,102	-
	2: 30-39 yaş arası	496	4,01	0,73			
	3: 40-49 yaş arası	599	4,05	0,69			
	4: 50-59 yaş arası	319	4,08	0,66			
	5: 60 yaş ve üzeri	94	4,06	0,71			
Amaç Belirleme	1: 29 yaş ve altı	367	3,93	0,70	1,574	0,179	-
	2: 30-39 yaş arası	496	3,93	0,62			
	3: 40-49 yaş arası	599	4,01	0,56			
	4: 50-59 yaş arası	319	3,97	0,54			
	5: 60 yaş ve üzeri	94	3,92	0,71			

Zaman Yönetimi	1: 29 yaş ve altı	367	3,98	0,71	3,232	0,012*	1-3
	2: 30-39 yaş arası	496	4,05	0,66			
	3: 40-49 yaş arası	599	4,13	0,57			
	4: 50-59 yaş arası	319	4,08	0,54			
	5: 60 yaş ve üzeri	94	4,03	0,63			
Fiziksel Ortam Yönetimi	1: 29 yaş ve altı	367	4,00	0,72	0,242	0,914	-
	2: 30-39 yaş arası	496	3,97	0,71			
	3: 40-49 yaş arası	599	4,00	0,68			
	4: 50-59 yaş arası	319	3,96	0,60			
	5: 60 yaş ve üzeri	94	4,00	0,69			
Yardım Arama	1: 29 yaş ve altı	367	4,02	0,80	2,127	0,075	-
	2: 30-39 yaş arası	496	4,06	0,77			
	3: 40-49 yaş arası	599	4,09	0,71			
	4: 50-59 yaş arası	319	3,98	0,73			
	5: 60 yaş ve üzeri	94	3,90	0,75			
Çalışma Stratejisi	1: 29 yaş ve altı	367	3,78	0,74	0,968	0,424	-
	2: 30-39 yaş arası	496	3,77	0,75			
	3: 40-49 yaş arası	599	3,79	0,66			
	4: 50-59 yaş arası	319	3,70	0,61			
	5: 60 yaş ve üzeri	94	3,74	0,76			

(1 = Hiç katılmıyorum; 5 = Kesinlikle katılıyorum); İS=İşlem sonrası; * $p < 0,05$.

Tablo 5.25’te yaş açısından öz düzenleme ölçeğinin zaman yönetimi faktörü ($F = 3,232$; $p < 0,05$) anlamlı bir biçimde farklılaşmaktadır. Öte yandan öz değerlendirme, amaç belirleme, fiziksel ortam yönetimi, yardım arama, çalışma stratejisi faktörleri ise anlamlı bir biçimde farklılaşmamaktadır ($p > 0,05$).

Zaman yönetimi faktörü açısından elde edilen farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu tespit edebilmek için işlem sonrası (POST-HOC) testlerinden Tamhane testi uygulanmıştır. Tamhane testi sonuçlarına göre “29 yaş ve altı” ile “40-49 yaş arası” öğrenenler arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Buna göre “40-49 yaş arası” öğrenenlerde “29 yaş ve altı” öğrenenlere kıyasla zaman yönetimi becerisi daha yüksektir.

5.4.1.1.3. Kayıtlı olunan program türü açısından öz-düzenlemeli öğrenme ölçeğinin faktörlerinin incelenmesi

Kayıtlı olunan program türü açısından öz-düzenlemeli öğrenme ölçeğindeki faktörlerin farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiş ve analiz sonucu Tablo 5.27’de paylaşılmıştır.

Tablo 5.27. Kayıtlı olunan program türü açısından öz-düzenlemeli öğrenme ölçeğindeki faktörlerin incelenmesi

Faktör		<i>n</i>	Ortalama	Standart Sapma	<i>t</i>	df	<i>p</i>
Öz Değerlendirme	Lisans	950	4,03	0,71	0,975	1873	0,355
	Ön lisans	925	4,00	0,72			
Amaç Belirleme	Lisans	950	3,95	0,61	-0,121	1873	0,904
	Ön lisans	925	3,96	0,60			
Zaman Yönetimi	Lisans	950	4,06	0,63	-0,178	1873	0,859
	Ön lisans	925	4,06	0,61			
Fiziksel Ortam Yönetimi	Lisans	950	3,97	0,68	-0,584	1873	0,560
	Ön lisans	925	3,99	0,68			
Yardım Arama	Lisans	950	4,05	0,76	0,037	1872,045	0,559
	Ön lisans	925	4,03	0,73			
Çalışma Stratejisi	Lisans	950	3,75	0,71	-0,566	1873	0,571
	Ön lisans	925	3,77	0,68			

(1 = Hiç katılmıyorum; 5 = Kesinlikle katılıyorum)

Tablo 5.27’de kayıtlı olunan program türü açısından öz-düzenlemeli öğrenme ölçeğinin hiçbir maddesi anlamlı şekilde farklılaşmamaktadır. Öğrenenlerin lisans ya da ön lisans programında olmaları fark etmeksizin benzer düzeylerde öz-düzenleme becerilerine sahip olduğu söylenebilir.

5.4.1.1.4. Kaçınıcı sınıf olunduğu açısından öz-düzenlemeli öğrenme ölçeğinin faktörlerinin incelenmesi

Öğrenenlerin kaçınıcı sınıfta oldukları açısından öz-düzenlemeli öğrenme ölçeğindeki faktörlerin farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiş ve analiz sonucu Tablo 5.28’de paylaşılmıştır.

Tablo 5.28. Kaçınıcı sınıf olunduğu açısından öz-düzenlemeli öğrenme ölçeğindeki faktörlerin incelenmesi

Faktör		<i>n</i>	Ortalama	Standart Sapma	<i>F</i>	<i>p</i>	<i>İS Tukey</i>
Öz Değerlendirme	1: 1	376	4,02	0,72	6,788	<0,001*	1-3 1-5
	2: 2	650	3,97	0,73			
	3: 3	172	4,19	0,61			
	4: 4	517	3,96	0,71			
	5: Mezun	160	4,21	0,70			
Amaç Belirleme	1: 1	376	3,95	0,64	0,497	0,739	-
	2: 2	650	3,95	0,57			
	3: 3	172	3,97	0,62			
	4: 4	517	3,94	0,60			
	5: Mezun	160	4,02	0,65			
Zaman Yönetimi	1: 1	376	4,08	0,64	0,671	0,612	-
	2: 2	650	4,04	0,60			
	3: 3	172	4,06	0,64			
	4: 4	517	4,05	0,62			
	5: Mezun	160	4,12	0,63			

Fiziksel Ortam Yönetimi	1: 1	376	3,96	0,67	1,138	0,337	-
	2: 2	650	3,97	0,69			
	3: 3	172	3,96	0,70			
	4: 4	517	3,98	0,64			
	5: Mezun	160	4,08	0,72			
Yardım Arama	1: 1	376	4,02	0,78	2,123	0,076	-
	2: 2	650	4,03	0,73			
	3: 3	172	4,09	0,73			
	4: 4	517	4,00	0,75			
	5: Mezun	160	4,18	0,69			
Çalışma Stratejisi	1: 1	376	3,71	0,72	1,131	0,340	-
	2: 2	650	3,80	0,65			
	3: 3	172	3,73	0,72			
	4: 4	517	3,76	0,70			
	5: Mezun	160	3,77	0,73			

(1 = Hiç katılmıyorum; 5 = Kesinlikle katılıyorum); İS=İşlem sonrası; * $p < 0,05$.

Tablo 5.28’de kaçınıcı sınıf olunduğu açısından öz düzenleme ölçeğinin öz değerlendirme faktörü ($F = 6,788$; $p < 0,05$) anlamlı bir biçimde farklılaşmaktadır. Öte yandan amaç belirleme, zaman yönetimi, fiziksel ortam yönetimi, yardım arama, çalışma stratejisi faktörleri ise anlamlı bir biçimde farklılaşmamaktadır ($p > 0,05$).

Kaçınıcı sınıf olunduğu açısından elde edilen farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu tespit edebilmek için işlem sonrası (POST-HOC) testlerinden Tamhane testi uygulanmıştır. Tamhane testi sonuçlarına göre 1. sınıf ve 3.sınıf öğrenenleri ile 1. sınıf ve

mezun öğrenenler arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Buna göre mezun ve 3. sınıf öğrenenlerde öz değerlendirme becerisi daha yüksektir. 1. sınıf öğrenenlerde ise bu becerinin daha düşük olduğu söylenebilir.

5.4.1.1.5. Hangi sesli malzemenin kullanıldığına yönelik öz-düzenlemeli öğrenme ölçeğinin faktörlerinin incelenmesi

Öğrenenlerin hangi sesli malzemeyi kullandığı açısından öz-düzenlemeli öğrenme ölçeğindeki faktörlerin farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiş ve analiz sonucu Tablo 5.29’da paylaşılmıştır.

Tablo 5.29. Hangi sesli malzemenin kullanıldığına yönelik öz-düzenlemeli öğrenme ölçeğindeki faktörlerin incelenmesi

Faktör		<i>n</i>	Ortalama	Standart Sapma	<i>F</i>	<i>p</i>	<i>İS Tukey</i>
Öz Değerlendirme	1: Hem sesli kitap hem sesli özet	1083	4,11	0,69	21,856	<0,001*	1-2 1-3
	2: Yalnızca sesli kitap	126	3,73	0,87			
	3: Yalnızca sesli özet	666	3,92	0,69			
Amaç Belirleme	1: Hem sesli kitap hem sesli özet	1083	4,03	0,61	19,977	<0,001*	1-2 1-3
	2: Yalnızca sesli kitap	126	3,83	0,57			
	3: Yalnızca sesli özet	666	3,86	0,59			
Zaman Yönetimi	1: Hem sesli kitap hem sesli özet	1083	4,11	0,62	10,770	<0,001*	1-3
	2: Yalnızca sesli kitap	126	4,04	0,55			
	3: Yalnızca sesli özet	666	3,98	0,63			
	1: Hem sesli kitap hem sesli özet	1083	4,04	0,69			

Fiziksel Ortam Yönetimi	2: Yalnızca sesli kitap	126	3,91	0,64	9,534	<0,001*	1-3
	3: Yalnızca sesli özet	666	3,90	0,65			
Yardım Arama	1: Hem sesli kitap hem sesli özet	1083	4,12	0,73	16,005	<0,001*	1-2 1-3
	2: Yalnızca sesli kitap	126	3,92	0,85			
	3: Yalnızca sesli özet	666	3,92	0,73			
Çalışma Stratejisi	1: Hem sesli kitap hem sesli özet	1083	3,86	0,69	30,206	<0,001*	1-3
	2: Yalnızca sesli kitap	126	3,74	0,64			
	3: Yalnızca sesli özet	666	3,60	0,68			

(1 = Hiç katılmıyorum; 5 = Kesinlikle katılıyorum); İS=İşlem sonrası; * $p < 0,05$.

Tablo 5.29’da hangi sesli malzemelerin kullanıldığına yönelik öz düzenleme ölçeğinin öz değerlendirme faktörü ($F = 21,856$; $p < 0,05$), amaç belirleme faktörü ($F = 19,977$; $p < 0,05$), zaman yönetimi faktörü ($F = 10,770$; $p < 0,05$), fiziksel ortam yönetimi faktörü ($F = 9,534$; $p < 0,05$), yardım arama faktörü ($F = 06,005$; $p < 0,05$), çalışma stratejisi faktörü ($F = 30,206$; $p < 0,05$) anlamlı bir biçimde farklılaşmaktadır.

Hem sesli kitap hem sesli özet dinleyenlerin öz değerlendirme, amaç belirleme, zaman yönetimi, fiziksel ortam yönetimi, yardım arama, çalışma stratejileri becerilerinde yalnızca sesli kitap ve yalnızca sesli özet dinleyen öğrenenlerden daha önde olduğu söylenebilir.

5.4.1.1.6. Ne sıklıkla sesli malzeme dinlendiği açısından öz-düzenlemeli öğrenme ölçeğinin faktörlerinin incelenmesi

Öğrenenlerin sesli malzemeleri ne sıklıkla kullandığı açısından öz-düzenlemeli öğrenme ölçeğindeki faktörlerin farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiş ve analiz sonucu Tablo 5.30’da paylaşılmıştır.

Tablo 5.30. Ne sıklıkla sesli malzeme dinlendiği açısından öz-düzenlemeli öğrenme ölçeğindeki faktörlerin incelenmesi

Faktör		<i>n</i>	Ortalama	Standart Sapma	<i>F</i>	<i>p</i>	<i>İS Tukey</i>
Öz Değerlendirme	1: Çok az	149	3,73	0,78	12,016	<0,001*	1-2 1-3 1-4 1-5 2-5 3-5 4-5
	2: Dönemde birkaç kez	418	3,97	0,74			
	3: Ayda birkaç kez	227	3,95	0,68			
	4: Haftada birkaç kez	742	4,04	0,67			
	5: Her gün	339	4,20	0,72			
Amaç Belirleme	1: Çok az	149	3,71	0,66	22,789	<0,001*	1-4 1-5 2-4 2-5 3-5 4-5
	2: Dönemde birkaç kez	418	3,83	0,62			
	3: Ayda birkaç kez	227	3,89	0,59			
	4: Haftada birkaç kez	742	4,00	0,55			
	5: Her gün	339	4,17	0,61			
Zaman Yönetimi	1: Çok az	149	3,80	0,68	20,284	<0,001*	1-4 1-5 2-4 2-5 3-4 3-5 4-5
	2: Dönemde birkaç kez	418	3,96	0,65			
	3: Ayda birkaç kez	227	3,98	0,60			
	4: Haftada birkaç kez	742	4,10	0,56			
	5: Her gün	339	4,27	0,61			
Fiziksel Ortam Yönetimi	1: Çok az	149	3,87	0,67	6,674	<0,001*	1-5 2-5 3-5 4-5
	2: Dönemde birkaç kez	418	3,89	0,70			
	3: Ayda birkaç kez	227	3,95	0,67			

	4: Haftada birkaç kez	742	3,99	0,63			
	5: Her gün	339	4,13	0,73			
Yardım Arama Yardım Arama	1: Çok az	149	3,80	0,77	17,815	0,059	1-4 1-5 2-4 2-5 3-5 4-5
	2: Dönemde birkaç kez	418	3,99	0,76			
	3: Ayda birkaç kez	227	3,98	0,72			
	4: Haftada birkaç kez	742	4,06	0,72			
	5: Her gün	339	4,19	0,74			
Çalışma Stratejisi	1: Çok az	149	3,48	0,788	23,148	0,001*	1-4 1-5 2-4 2-5 3-5 4-5
	2: Dönemde birkaç kez	418	3,64	0,721			
	3: Ayda birkaç kez	227	3,65	0,693			
	4: Haftada birkaç kez	742	3,79	0,632			
	5: Her gün	339	4,03	0,670			

(1 = Hiç katılmıyorum; 5 = Kesinlikle katılıyorum); İS=İşlem sonrası; * $p < 0,05$.

Tablo 5.30’da sesli malzemelerin ne sıklıkla kullanıldığına yönelik öz düzenleme ölçeğinin öz değerlendirme faktörü ($F = 12,016$; $p < 0,05$), amaç belirleme faktörü ($F = 22,789$; $p < 0,05$), zaman yönetimi faktörü ($F = 20,284$; $p < 0,05$), fiziksel ortam yönetimi faktörü ($F = 6,674$; $p < 0,05$), çalışma stratejisi faktörü ($F = 23,148$; $p < 0,05$) anlamlı bir biçimde farklılaşmaktadır. Yardım arama faktörü ($F = 17,815$; $p = 0,59$) ise anlamlı şekilde farklılaşmamaktadır.

Sesli malzemeleri çok az dinleyenlerin, diğer gruplara göre öz değerlendirme becerilerinin düşük olduğu görülmektedir. Dinleme oranı yükseldikçe öz değerlendirme becerilerinin de doğru orantılı olarak arttığını söylemek mümkündür. Öz değerlendirme puanı en yüksek olan grup, sesli malzemeleri her gün dinlediğini belirten gruptur. Amaç belirleme faktöründe de benzer bir durum söz konusudur. Çok az dinleyenlerin amaç belirleme faktörü en düşük seviyede iken her gün dinleyenlerin amaç belirleme puanı en

yüksektir. Benzer doğru orantılı yükselişin zaman yönetimi, fiziksel ortam yönetimi, yardım arama, çalışma stratejisi faktöründe de olduğu gözlemlenmektedir.

5.4.1.1.7. En çok hangi cihazla sesli malzeme dinlendiği açısından öz-düzenlemeli öğrenme ölçeğinin faktörlerinin incelenmesi

Öğrenenlerin sesli malzemeleri en çok hangi cihazla dinlediği açısından öz-düzenlemeli öğrenme ölçeğindeki faktörlerin farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiş ve analiz sonucu Tablo 5.31’de paylaşılmıştır.

Tablo 5.31. En çok hangi cihazla sesli malzeme dinlendiği açısından öz-düzenlemeli öğrenme ölçeğinin faktörlerinin incelenmesi

Faktör		<i>n</i>	Ortalama	Standart Sapma	<i>F</i>	<i>p</i>	<i>İS Tukey</i>
Öz Değerlendirme	1: Cep telefonu	742	3,93	0,75	15,458	<0,001*	1-2 1-4 2-3
	2: Hem bilgisayar hem cep telefonu	593	4,16	0,63			
	3: Bilgisayar	512	3,97	0,73			
	4: Diğer	28	4,32	0,62			
Amaç Belirleme	1: Cep telefonu	742	3,88	0,63	10,948	0,053	-
	2: Hem bilgisayar hem cep telefonu	593	4,07	0,55			
	3: Bilgisayar	512	3,92	0,61			
	4: Diğer	28	3,96	0,69			
Zaman Yönetimi	1: Cep telefonu	742	4,01	0,64	12,065	0,57	-
	2: Hem bilgisayar hem cep telefonu	593	4,18	0,57			
	3: Bilgisayar	512	3,98	0,63			
	4: Diğer	28	4,14	0,49			
	1: Cep telefonu	742	3,92	0,70			

Fiziksel Ortam Yönetimi	2: Hem bilgisayar hem cep telefonu	593	4,04	0,67	2,862	0,038*	1-2
	3: Bilgisayar	512	3,99	0,64			
	4: Diğer	28	4,00	0,74			
Yardım Arama	1: Cep telefonu	742	3,99	0,77	10,591	0,836	-
	2: Hem bilgisayar hem cep telefonu	593	4,17	0,71			
	3: Bilgisayar	512	3,94	0,74			
	4: Diğer	28	4,23	0,60			
Çalışma Stratejisi	1: Cep telefonu	742	3,70	0,71	5,866	0,121	-
	2: Hem bilgisayar hem cep telefonu	593	3,88	0,68			
	3: Bilgisayar	512	3,71	0,67			
	4: Diğer	28	3,67	0,55			

(1 = Kesinlikle Katılmıyorum; 5 = Kesinlikle Katılıyorum); İS=İşlem sonrası; * $p < 0,05$.

Tablo 5.31’de sesli malzemelerin en çok hangi cihazla kullanıldığına yönelik amaç belirleme faktörü ($F = 10,948$; $p = 0,053$), zaman yönetimi faktörü ($F = 12,065$; $p = 0,57$), yardım arama faktörü ($F = 10,591$; $p = 0,836$), çalışma stratejisi faktörü ($F = 10,591$; $p = 0,836$) anlamlı bir biçimde farklılaşmamaktadır. Bununla birlikte, öz değerlendirme faktörü ($F = 15,458$; $p < 0,05$), fiziksel ortam yönetimi faktörü ise ($F = 2,862$; $p < 0,05$) anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır.

Öz değerlendirme konusunda hem bilgisayar hem cep telefonu kullananlar, yalnızca cep telefonu kullananlara göre öz değerlendirme konusunda önde görülmektedir. “Diğer” cihazları kullananlar, cep telefonu kullananlara nazaran öz değerlendirme konusunda öndedir. Hem bilgisayar hem cep telefonu kullananlar, yalnızca bilgisayar kullananlara bakılarak öz değerlendirme konusunda daha iyi becerilere sahip görülmektedir. Fiziksel ortam yönetimi konusunda 1 ve 2. grupların farklılaşması sonucu,

hem cep telefonu hem bilgisayar kullananların yalnızca cep telefonu kullanan bireylere göre becerilerinin daha yüksek olduğu söylenebilir.

5.4.1.1.8. En çok hangi mekânda sesli malzeme dinlendiği açısından öz-düzenlemeli öğrenme ölçeğinin faktörlerinin incelenmesi

Öğrenenlerin sesli malzemeleri en çok hangi mekânda dinlediği açısından öz-düzenlemeli öğrenme ölçeğindeki faktörlerin farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiş ve analiz sonucu Tablo 5.32’de paylaşılmıştır.

Tablo 5.32. En çok hangi mekânda sesli malzeme dinlendiği açısından öz-düzenlemeli öğrenme ölçeğinin faktörlerinin incelenmesi

Faktör		<i>n</i>	Ortalama	Standart Sapma	<i>F</i>	<i>p</i>	<i>İS Tukey</i>
Öz Değerlendirme	1: Evde	1138	3,98	0,71	4,417	0,004*	1-2
	2: Yolda	395	4,11	0,75			
	3: İş yerinde	261	4,00	0,71			
	4: Diğer	81	4,16	0,68			
Amaç Belirleme	1: Evde	1138	3,95	0,60	2,130	0,126	-
	2: Yolda	395	3,97	0,61			
	3: İş yerinde	261	3,92	0,62			
	4: Diğer	81	4,10	0,56			
Zaman Yönetimi	1: Evde	1138	4,05	0,63	5,214	0,004*	1-4 2-4
	2: Yolda	395	4,09	0,59			
	3: İş yerinde	261	4,01	0,64			
	4: Diğer	81	4,28	0,54			
	1: Evde	1138	4,08	0,64	19,534	<0,001*	1-2

Fiziksel Ortam Yönetimi	2: Yolda	395	3,78	0,70			1-3
	3: İş yerinde	261	3,87	0,68			
	4: Diğer	81	3,93	0,79			
Yardım Arama	1: Evde	1138	4,00	0,73	5,771	<0,001*	1-2 2-3
	2: Yolda	395	4,15	0,75			
	3: İş yerinde	261	3,97	0,75			
	4: Diğer	81	4,22	0,86			
Çalışma Stratejisi	1: Evde	1138	3,74	0,69	4,334	0,031*	1-4
	2: Yolda	395	3,76	0,71			
	3: İş yerinde	261	3,77	0,68			
	4: Diğer	81	3,98	0,74			

(1 = Hiç katılmıyorum; 5 = Kesinlikle katılıyorum); İS=İşlem sonrası; * $p < 0,05$.

Tablo 5.32'deki maddeler incelendiğinde, amaç belirleme faktörü ($F = 2,130$; $p = 0,126$) anlamlı şekilde farklılaşmamaktadır. Öz değerlendirme ($F = 4,417$; $p < 0,05$), zaman yönetimi ($F = 5,214$; $p < 0,05$), fiziksel ortam yönetimi ($F = 19,534$; $p < 0,05$), yardım arama ($F = 5,771$; $p < 0,05$), çalışma stratejisi ($F = 4,336$; $p < 0,05$) faktörleri ise anlamlı şekilde farklılaşmaktadır.

Sesli malzemeleri yolda kullananların evde kullananlara göre öz değerlendirme becerilerinin yüksek olduğu söylenebilir. “Diğer” seçimi yapan öğrenenlerin evde ve yolda sesli malzeme dinleyen öğrenenlere göre zaman yönetimi becerisinde önde olduğu görülmektedir. Sesli malzemeyi evde dinlemeyi tercih eden öğrenenlerin fiziksel ortam yönetimi becerisinde, yolda ve iş yerinde dinleyen öğrenenlere göre önde olduğunu söylemek mümkündür. Yardım arama faktöründe, evde ve yolda kullananlar farklılaşmaktadır. Yolda dinleyenlerin yardım arama becerisinde önde olduğu görülmüştür. Yolda dinleyenler, aynı biçimde, iş yerinde dinleyenlere göre yardım arama

beceri puanında öndedir. Çalışma stratejisi faktöründe “diğer” seçeneğini seçen öğrenenlerin evde dinleyenlere göre önde olduğunu söylemek mümkündür.

5.4.1.1.9. eKampüs dışında sesli malzeme dinleme durumu açısından öz-düzenlemeli öğrenme ölçeğinin faktörlerinin incelenmesi

Öğrenenlerin eKampüs dışında sesli malzeme dinleme durumu açısından öz-düzenlemeli öğrenme ölçeğinin faktörlerinin farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiş ve analiz sonucu Tablo 5.33’te paylaşılmıştır.

Tablo 5.33. eKampüs dışında sesli malzeme dinleme durumu açısından öz-düzenlemeli öğrenme ölçeğindeki faktörlerin incelenmesi

Faktör		<i>n</i>	Ortalama	Standart Sapma	<i>t</i>	df	<i>p</i>
Öz Değerlendirme	1: Dinliyor	1196	4,16	0,70	7,051	1873	<0,001*
	2: Dinlemiyor	679	3,87	0,73			
Amaç Belirleme	1: Dinliyor	1196	4,02	0,60	5,759	1873	<0,001*
	2: Dinlemiyor	679	3,85	0,61			
Zaman Yönetimi	1: Dinliyor	1196	4,12	0,60	5,577	1873	<0,001*
	2: Dinlemiyor	679	3,95	0,63			
Fiziksel Ortam Yönetimi	1: Dinliyor	1196	4,00	0,68	1,454	1873	0,146
	2: Dinlemiyor	679	3,95	0,67			
Yardım Arama	1: Dinliyor	1196	4,11	0,74	5,645	1873	<0,001*
	2: Dinlemiyor	679	3,91	0,75			
Çalışma Stratejisi	1: Dinliyor	1196	3,83	0,68	6,162	1873	<0,001*
	2: Dinlemiyor	679	3,63	0,70			

(1 = Hiç katılmıyorum; 5 = Kesinlikle katılıyorum). **p* < 0,05

Tablo 5.33’te eKampüs dışında sesli malzeme dinleme durumu açısından öz-düzenlemeli öğrenme ölçeğinin öz değerlendirme [$t(1873) = 7,051; p < 0,05$], amaç belirleme [$t(1873) = 5,759; p < 0,05$], zaman yönetimi faktörü [$t(1873) = 5,577; p < 0,05$], yardım arama [$t(1873) = 5,645; p < 0,05$] çalışma stratejisi faktörü [$t(1873) = 6,162; p < 0,05$] anlamlı bir biçimde farklılaşmaktadır. Bununla birlikte, fiziksel ortam yönetimi [$t(1873) = 1,454; p > 0,05$] faktörü ise anlamlı bir biçimde farklılaşmamaktadır.

eKampüs dışında farklı sesli malzeme dinleyen öğrenenlerin öz değerlendirme, amaç belirleme, zaman yönetimi, yardım arama, çalışma stratejisi becerilerinin de eKampüs dışında sesli malzeme dinlemeyen bireylere göre daha gelişmiş olduğunu söylemek mümkündür. Fiziksel ortam yönetimi becerisinde ise iki grup arasında eşitliğe yakın bir durum söz konusudur.

5.4.1.2. Bağımsız çalışma ölçeğine ilişkin fark testleri

Aşağıdaki bölümde, bağımsız çalışma ölçeğine ilişkin incelemeler yapılmış ve tablolatırılmıştır.

5.4.1.2.1. Cinsiyet açısından bağımsız çalışma ölçeğinin faktörlerinin incelenmesi

Cinsiyet açısından bağımsız çalışma ölçeği faktörlerinin farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiş ve analiz sonucu Tablo 5.34’te paylaşılmıştır.

Tablo 5.34. Cinsiyet açısından bağımsız çalışma ölçeğindeki faktörlerin incelenmesi

Faktör		<i>n</i>	Ortalama	Standart Sapma	<i>t</i>	df	<i>p</i>
Bağımsız çalışma	Erkek	952	3,89	0,63	-1,773	1873	0,76
	Kadın	923	3,94	0,62			

(1 = Hiç katılmıyorum; 5 = Kesinlikle katılıyorum)

Tablo 5.34'te cinsiyet açısından bağımsız çalışma ölçeği [$t(1873) = -1,773$; $p = 0,76$] anlamlı bir biçimde farklılaşmamaktadır. Bu sonuca göre, kadın ve erkek öğrenenlerin bağımsız çalışma becerilerinin birbirine yakın olduğunu söylemek mümkündür.

5.4.1.2.2. Yaş açısından bağımsız çalışma ölçeğinin faktörlerinin incelenmesi

Yaş açısından bağımsız çalışma ölçeği faktörlerinin farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiş ve analiz sonucu Tablo 5.35'te paylaşılmıştır.

Tablo 5.35. Yaş açısından bağımsız çalışma ölçeğindeki faktörlerin incelenmesi

Faktör		<i>n</i>	Ortalama	Standart Sapma	<i>F</i>	<i>p</i>	<i>İS Tukey</i>
Bağımsız çalışma	1: 29 yaş ve altı	367	3,88	0,70	1,074	0,368	-
	2: 30-39 yaş arası	496	3,89	0,66			
	3: 40-49 yaş arası	599	3,96	0,58			
	4: 50-59 yaş arası	319	3,90	0,52			
	5: 60 yaş ve üzeri	94	3,91	0,69			

(1 = Hiç katılmıyorum; 5 = Kesinlikle katılıyorum)

Tablo 5.35'te yaş açısından bağımsız çalışma ölçeği ($F = 1,074$; $p > 0,05$) anlamlı bir biçimde farklılaşmamaktadır. Bu sonuca göre, tüm yaş gruplarında bağımsız çalışma becerilerinin benzer düzeyde olduğu söylenebilir.

5.4.1.2.3. Kayıtlı olunan program türü açısından bağımsız çalışma ölçeğinin faktörlerinin incelenmesi

Kayıtlı olunan program türü açısından öz-düzenlemeli öğrenme ölçeğindeki faktörlerin farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiş ve analiz sonucu Tablo 5.36’da paylaşılmıştır.

Tablo 5.36. Kayıtlı olunan program türü açısından bağımsız çalışma ölçeğinin faktörlerinin incelenmesi

Faktör		<i>n</i>	Ortalama	Standart Sapma	<i>t</i>	df	<i>p</i>
Bağımsız çalışma	Lisans	950	3,91	0,63	-0,422	1873	0,673
	Ön lisans	925	3,92	0,62			

(1 = Hiç katılmıyorum; 5 = Kesinlikle katılıyorum)

Tablo 5.36’da kayıtlı olunan program türü açısından bağımsız çalışma ölçeğinin hiçbir maddesi anlamlı şekilde farklılaşmamaktadır. Bu sonuca göre, lisans ve ön lisans okuyan öğrenenlerin bağımsız çalışma becerilerinin neredeyse aynı düzeyde olduğu söylenebilir.

5.4.1.2.4. Kaçınıcı sınıf olunduğu açısından bağımsız çalışma ölçeğinin faktörlerinin incelenmesi

Öğrenenlerin kaçınıcı sınıfta oldukları açısından bağımsız çalışma ölçeğindeki faktörlerin farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiş ve analiz sonucu Tablo 5.37’de paylaşılmıştır.

Tablo 5.37. Kaçınıcı sınıf olunduğu açısından bağımsız çalışma ölçeğinin faktörlerinin incelenmesi

Faktör		<i>n</i>	Ortalama	Standart Sapma	<i>F</i>	<i>p</i>	<i>İS</i> <i>Tukey</i>
Bağımsız çalışma	1: 1	376	3,91	0,67	0,885	0,472	-
	2: 2	650	3,92	0,60			
	3: 3	172	3,89	0,64			
	4: 4	517	3,89	0,63			
	5: Mezun	160	3,99	0,59			

(1 = Hiç katılmıyorum; 5 = Kesinlikle katılıyorum); *İS*=İşlem sonrası

Tablo 5.37’de kaçınıcı sınıf olunduğu açısından bağımsız çalışma ölçeği ($F = 0,885$; $p > 0,05$) anlamlı bir biçimde farklılaşmamaktadır. Bu sonuca göre, tüm gruplarda bağımsız çalışma becerilerinin benzer düzeyde olduğu söylenebilir.

5.4.1.2.5. Hangi sesli malzemenin kullanıldığına yönelik bağımsız çalışma ölçeğinin faktörlerinin incelenmesi

Öğrenenlerin hangi sesli malzemeyi kullandığı açısından bağımsız çalışma ölçeğindeki faktörlerin farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiş ve analiz sonucu Tablo 5.38’de paylaşılmıştır.

Tablo 5.38. Hangi sesli malzemenin kullanıldığına yönelik bağımsız çalışma ölçeğindeki faktörlerin incelenmesi

Faktör		<i>n</i>	Ortalama	Standart Sapma	<i>F</i>	<i>p</i>	<i>İS</i> <i>Tukey</i>
Bağımsız çalışma	1: Hem sesli kitap hem sesli özet	1083	3,99	0,63	20,099	<0,001*	1-3
	2: Yalnızca sesli kitap	126	3,89	0,54			
	3: Yalnızca sesli özet	666	3,79	0,61			

(1 = Hiç katılmıyorum; 5 = Kesinlikle katılıyorum); *İS*=İşlem sonrası; * $p < 0,05$.

Tablo 5.38’de hangi sesli malzemelerin kullanıldığına yönelik bağımsız çalışma faktörü ($F = 20,099$; $p < 0,05$) anlamlı bir biçimde farklılaşmaktadır. Buradan çıkarım ile 1 ve 3. gruplar ayrılmaktadır. Sesli kitap ve sesli özetleri birlikte kullanan öğrenenlerin, yalnızca sesli özet kullanan öğrenenlere göre bağımsız çalışma becerilerinin daha gelişmiş olduğunu söylemek mümkündür.

5.4.1.2.6. Ne sıklıkla sesli malzeme dinlendiği açısından bağımsız çalışma ölçeğinin faktörlerinin incelenmesi

Öğrenenlerin sesli malzemeleri ne sıklıkla kullandığı açısından bağımsız çalışma ölçeğindeki faktörlerin farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiş ve analiz sonucu Tablo 5.39’da paylaşılmıştır.

Tablo 5.39. Ne sıklıkla sesli malzeme dinlendiği açısından bağımsız çalışma ölçeğindeki faktörlerin incelenmesi

Faktör		<i>n</i>	Ortalama	Standart Sapma	<i>F</i>	<i>p</i>	<i>İS</i> <i>Tukey</i>
Bağımsız çalışma	1: Çok az	149	3,71	0,66	19,346	<0,001*	1-4 1-5 2-4 2-5 3-4 3-5 4-5
	2: Dönemde birkaç kez	418	3,80	0,65			
	3: Ayda birkaç kez	227	3,81	0,64			
	4: Haftada birkaç kez	742	3,95	0,57			
	5: Her gün	339	4,13	0,62			

(1 = Kesinlikle Katılmıyorum; 5 = Kesinlikle Katılıyorum); *İS*=İşlem sonrası; * $p < 0,05$.

Tablo 5.39’da sesli malzemelerin ne sıklıkla kullanıldığına yönelik bağımsız çalışma ölçeği ($F = 19,346$; $p < 0,05$) anlamlı bir biçimde farklılaşmaktadır. 1. grup ile 4 ve 5. gruplar, 2. grup ile 4 ve 5. gruplar, 3. grup ile 4 ve 5. gruplar, 4 ve 5. grupların farklılaştığı tespit edilmiştir. Öğrenenlerin sesli malzeme dinleme sıklığı değiştikçe, bağımsız çalışma becerilerinin de farklılaştığını söylemek mümkündür. Her gün sesli malzeme dinleyen öğrenenlerde bağımsız çalışma becerisinin daha yüksek olduğu söylenebilir.

5.4.1.2.7. En çok hangi cihazla sesli malzeme dinlendiği açısından bağımsız çalışma ölçeğinin faktörlerinin incelenmesi

Öğrenenlerin sesli malzemeleri en çok hangi cihazla dinlediği açısından bağımsız çalışma ölçeğindeki faktörlerin farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiş ve analiz sonucu Tablo 5.40'ta paylaşılmıştır.

Tablo 5.40. En çok hangi cihazla sesli malzeme dinlendiği açısından bağımsız çalışma ölçeğinin faktörlerinin incelenmesi

Faktör		<i>n</i>	Ortalama	Standart Sapma	<i>F</i>	<i>p</i>	<i>İS</i> <i>Tukey</i>
Bağımsız çalışma	1: Cep telefonu	742	3,85	0,64	8,974	<0,001*	1-2 2-3
	2: Hem bilgisayar hem cep telefonu	593	4,02	0,59			
	3: Bilgisayar	512	3,87	0,63			
	4: Diğer	28	3,92	0,59			

(1 = Hiç katılmıyorum; 5 = Kesinlikle katılıyorum); *İS*=İşlem sonrası; **p* < 0,05.

Tablo 5.40'ta sesli malzemelerin en çok hangi cihazla kullanıldığına yönelik bağımsız çalışma ölçeği ($F = 8,974$; $p < 0,05$) anlamlı bir biçimde farklılaşmaktadır. 1 ve 2. grupların, 2 ve 3. grupların farklılaştığı tespit edilmiştir. Bu sonuçlara göre sesli malzemeleri bilgisayar ve cep telefonu ile dinleyenlerin, yalnızca cep telefonu ile dinleyenlere göre; hem cep telefonu hem bilgisayarla dinleyenlerin, yalnızca bilgisayarla dinleyenlere göre bağımsız çalışma becerilerinde daha önde olduğu söylenebilir.

5.4.1.2.8. En çok hangi mekânda sesli malzeme dinlendiği açısından bağımsız çalışma ölçeğinin faktörlerinin incelenmesi

Öğrenenlerin sesli malzemeleri en çok hangi mekânda dinlediği açısından bağımsız çalışma ölçeğindeki faktörlerin farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiş ve analiz sonucu Tablo 5.40'ta paylaşılmıştır.

Tablo 5.41. *En çok hangi mekânda sesli malzeme dinlendiği açısından bağımsız çalışma ölçeğinin faktörlerinin incelenmesi*

Faktör		<i>n</i>	Ortalama	Standart Sapma	<i>F</i>	<i>p</i>	<i>İS</i> <i>Tukey</i>
Bağımsız çalışma	1: Evde	1138	3,90	0,63	1,666	0,172	-
	2: Yolda	395	3,92	0,63			
	3: İş yerinde	261	3,90	0,57			
	4: Diğer	81	4,06	0,67			

(1 = Hiç katılmıyorum; 5 = Kesinlikle katılıyorum); *İS*=İşlem sonrası

Tablo 5.41’de sesli malzemelerin en çok hangi mekânda kullanıldığına yönelik bağımsız çalışma ölçeği ($F = 1,666$; $p = 0,172$) anlamlı bir biçimde farklılaşmamaktadır. Sesli malzemeler nerede dinlenirse dinlensin, bağımsız çalışma becerilerinin birbirine yakın olduğu görülmektedir. Mekân tercihlerinin bağımsız çalışma üzerindeki rolünün pek fazla olmadığını söylemek mümkündür.

5.4.1.2.9. eKampüs dışında sesli malzeme dinleme durumu açısından bağımsız çalışma ölçeğinin faktörlerinin incelenmesi

Öğrenenlerin eKampüs dışında sesli malzeme dinleme durumu açısından bağımsız çalışma ölçeğindeki faktörlerin farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiş ve analiz sonucu Tablo 5.42’de paylaşılmıştır.

Tablo 5.42. *eKampüs dışında sesli malzeme dinleme durumu açısından bağımsız çalışma ölçeğindeki faktörlerin incelenmesi*

Faktör		<i>n</i>	Ortalama	Standart Sapma	<i>t</i>	df	<i>p</i>
Bağımsız çalışma	1: Dinliyor	1196	3,97	0,61	5,574	1873	<0,001*
	2: Dinlemiyor	679	3,81	0,63			

(1 = Hiç katılmıyorum; 5 = Kesinlikle katılıyorum). * $p < 0,05$

eKampüs dışında sesli malzeme dinleyip dinlememe durumu incelendiğinde, bağımsız çalışma ölçeği [$t(1873) = 5,574; p < 0,05$] dinleyen ve dinlemeyen bireylerde anlamlı şekilde farklılaşmaktadır. Dinleyen öğrenenlerin bağımsız çalışma becerilerinin, dinlemeyen bireylere oranla önde olduğu söylenebilir.

5.4.1.3. Memnuniyet ölçeğine ilişkin fark testleri

Bu bölümde, memnuniyet ölçeğine ilişkin fark testlerinin sonuçları ve tabloları paylaşılmıştır.

5.4.1.3.1. Cinsiyet açısından memnuniyet ölçeğinin faktörlerinin incelenmesi

Cinsiyet açısından memnuniyet ölçeği faktörlerinin farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiş ve analiz sonucu Tablo 5.43'te paylaşılmıştır.

Tablo 5.43. Cinsiyet açısından memnuniyet ölçeğindeki faktörlerin incelenmesi

Faktör		<i>n</i>	Ortalama	Standart Sapma	<i>t</i>	df	<i>p</i>
Memnuniyet	Erkek	952	3,98	0,57	0,085	1873	0,932
	Kadın	923	3,97	0,54			

(1 = Hiç katılmıyorum; 5 = Kesinlikle katılıyorum)

Tablo 5.43'te cinsiyet açısından memnuniyet ölçeği [$t(1873) = 0,085; p = 0,932$] anlamlı bir biçimde farklılaşmamaktadır. Bu sonuca göre, kadın ve erkek öğrenenlerin memnuniyet düzeylerinin birbirine yakın olduğunu söylemek mümkündür.

5.4.1.3.2. Yaş açısından memnuniyet ölçeğinin faktörlerinin incelenmesi

Yaş açısından memnuniyet ölçeği faktörlerinin farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiş ve analiz sonucu Tablo 5.44'te paylaşılmıştır.

Tablo 5.44. Yaş açısından memnuniyet ölçeğindeki faktörlerin incelenmesi

Faktör		<i>n</i>	Ortalama	Standart Sapma	<i>F</i>	<i>p</i>	<i>İS Tukey</i>
Bağımsız çalışma	1: 29 yaş ve altı	367	3,97	0,63	1,369	0,242	-
	2: 30-39 yaş arası	496	3,95	0,59			
	3: 40-49 yaş arası	599	4,02	0,51			
	4: 50-59 yaş arası	319	3,96	0,49			
	5: 60 yaş ve üzeri	94	3,94	0,50			

(1 = Kesinlikle Katılmıyorum; 5 = Kesinlikle Katılıyorum). * $p < 0,05$

Tablo 5.44'te yaş açısından memnuniyet ölçeği ($F = 1,369$; $p > 0,05$) anlamlı bir biçimde farklılaşmamaktadır. Bu sonuca göre, tüm yaş gruplarında memnuniyetin benzer düzeyde olduğu söylenebilir.

5.4.1.3.3. Kayıtlı olunan program türü açısından memnuniyet ölçeğinin faktörlerinin incelenmesi

Kayıtlı olunan program türü açısından memnuniyet ölçeğindeki faktörlerin farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiş ve analiz sonucu Tablo 5.45'te paylaşılmıştır.

Tablo 5.45. Kayıtlı olunan program türü açısından memnuniyet ölçeğinin faktörlerinin incelenmesi

Faktör		<i>n</i>	Ortalama	Standart Sapma	<i>t</i>	df	<i>p</i>
Memnuniyet	Lisans	950	3,98	0,55	0,206	1873	0,837
	Ön lisans	925	3,97	0,55			

(1 = Hiç katılmıyorum; 5 = Kesinlikle katılıyorum)

Tablo 5.45'te kayıtlı olunan program türü açısından memnuniyet ölçeği anlamlı şekilde farklılaşmamaktadır ($p > 0,05$). Bu sonuca göre, lisans ve ön lisans okuyan öğrenenlerin memnuniyetlerinin neredeyse aynı düzeyde olduğu söylenebilir.

5.4.1.3.4. Kaçınıcı sınıf olunduğu açısından memnuniyet ölçeğinin faktörlerinin incelenmesi

Öğrenenlerin kaçınıcı sınıfta oldukları açısından memnuniyet ölçeğindeki faktörlerin farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiş ve analiz sonucu Tablo 5.46’da paylaşılmıştır.

Tablo 5.46. Kaçınıcı sınıf olunduğu açısından memnuniyet ölçeğinin faktörlerinin incelenmesi

Faktör		<i>n</i>	Ortalama	Standart Sapma	<i>F</i>	<i>p</i>	<i>İS</i> <i>Tukey</i>
Memnuniyet	1: 1	376	3,96	0,58	2,076	0,082	-
	2: 2	650	3,98	0,54			
	3: 3	172	3,95	0,52			
	4: 4	517	3,95	0,55			
	5: Mezun	160	4,09	0,56			

(1 = Hiç katılmıyorum; 5 = Kesinlikle katılıyorum); *İS*=İşlem sonrası

Tablo 5.46’da kaçınıcı sınıf olunduğu açısından memnuniyet ölçeği ($F = 0,076$; $p > 0,05$) anlamlı bir biçimde farklılaşmamaktadır. Bu sonuca göre, tüm gruplarda memnuniyet düzeyinin birbirine yakın düzeyde olduğu söylenebilir.

5.4.1.3.5. Hangi sesli malzemenin kullanıldığına yönelik memnuniyet ölçeğinin faktörlerinin incelenmesi

Öğrenenlerin hangi sesli malzemeyi kullandığı açısından memnuniyet ölçeğindeki faktörlerin farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiş ve analiz sonucu Tablo 5.47’de paylaşılmıştır.

Tablo 5.47. Hangi sesli malzemenin kullanıldığına yönelik memnuniyet ölçeğindeki faktörlerin incelenmesi

Faktör		<i>n</i>	Ortalama	Standart Sapma	<i>F</i>	<i>p</i>	<i>İS</i> <i>Tukey</i>
Memnuniyet	1: Hem sesli kitap hem sesli özet	1083	4,01	0,59	6,069	0,002*	1-3
	2: Yalnızca sesli kitap	126	3,93	0,50			
	3: Yalnızca sesli özet	666	3,93	0,50			

(1 = Hiç katılmıyorum; 5 = Kesinlikle katılıyorum); *İS*=İşlem sonrası; **p* < 0,05.

Tablo 5.47’de hangi sesli malzemelerin kullanıldığına yönelik bağımsız çalışma faktörü ($F = 6,069$; $p < 0,05$) anlamlı bir biçimde farklılaşmaktadır. Buradan çıkarım ile 1 ve 3. gruplar ayrılmaktadır. Sesli kitap ve sesli özetleri birlikte kullanan öğrenenlerin, yalnızca sesli özet kullanan öğrenenlere göre memnuniyet düzeylerinin daha gelişmiş olduğunu söylemek mümkündür.

5.4.1.3.6. Ne sıklıkla sesli malzeme dinlendiği açısından memnuniyet ölçeğinin faktörlerinin incelenmesi

Öğrenenlerin sesli malzemeleri ne sıklıkla kullandığı açısından memnuniyet ölçeğindeki faktörlerin farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiş ve analiz sonucu Tablo 5.48’de paylaşılmıştır.

Tablo 5.48. *Ne sıklıkla sesli malzeme dinlendiği açısından memnuniyet ölçeğindeki faktörlerin incelenmesi*

Faktör		<i>n</i>	Ortalama	Standart Sapma	<i>F</i>	<i>p</i>	<i>İS</i> <i>Tukey</i>
Memnuniyet	1: Çok az	149	3,80	0,54	8,413	<0,001*	1-4 1-5 2-5 3-5
	2: Dönemde birkaç kez	418	3,94	0,54			
	3: Ayda birkaç kez	227	3,93	0,57			
	4: Haftada birkaç kez	742	4,00	0,52			
	5: Her gün	339	4,09	0,60			

(1 = Hiç katılmıyorum; 5 = Kesinlikle katılıyorum); *İS*=İşlem sonrası; **p* < 0,05.

Tablo 5.48’de sesli malzemelerin ne sıklıkla kullanıldığına yönelik memnuniyet ölçeği ($F = 8,413$; $p < 0,05$) anlamlı bir biçimde farklılaşmaktadır. 1. grup ile 4 ve 5. gruplar, 2. grup ile 5. grup, 3. grup ile 5. grubun farklılaştığı tespit edilmiştir. Öğrenenlerin sesli malzeme dinleme sıklığı değiştikçe, memnuniyet düzeylerinin de farklılaştığını söylemek mümkündür.

5.4.1.3.7. En çok hangi cihazla sesli malzeme dinlendiği açısından memnuniyet ölçeğinin faktörlerinin incelenmesi

Öğrenenlerin sesli malzemeleri en çok hangi cihazla dinlediği açısından memnuniyet ölçeğindeki faktörlerin farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiş ve analiz sonucu Tablo 5.49’da paylaşılmıştır.

Tablo 5.49. *En çok hangi cihazla sesli malzeme dinlendiği açısından memnuniyet ölçeğinin faktörlerinin incelenmesi*

Faktör		<i>n</i>	Ortalama	Standart Sapma	<i>F</i>	<i>p</i>	<i>İS</i> <i>Tukey</i>
Memnuniyet	1: Cep telefonu	742	3,94	0,57	4,681	0,003*	1-2 2-3
	2: Hem bilgisayar hem cep telefonu	593	4,05	0,54			
	3: Bilgisayar	512	3,96	0,55			
	4: Diğer	28	3,91	0,43			

(1 = Hiç katılmıyorum; 5 = Kesinlikle katılıyorum); *İS*=İşlem sonrası; **p* < 0,05.

Tablo 5.49’da sesli malzemelerin hangi cihazla dinlendiğine yönelik memnuniyet ölçeği ($F = 4,681$; $p < 0,05$) anlamlı bir biçimde farklılaşmaktadır. 1. grup ile 2. grup, 2. grup ile 3. grubun farklılaştığı tespit edilmiştir. Sesli malzemeleri hem bilgisayar hem cep telefonunda dinleyen öğrenenlerin memnuniyet düzeylerinin en yüksek olan grup olduğunu söylemek mümkündür.

5.4.1.3.8. *En çok hangi mekânda sesli malzeme dinlendiği açısından memnuniyet ölçeğinin faktörlerinin incelenmesi*

Öğrenenlerin sesli malzemeleri en çok hangi mekânda dinlediği açısından memnuniyet ölçeğindeki faktörlerin farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiş ve analiz sonucu Tablo 5.50’de paylaşılmıştır.

Tablo 5.50. *En çok hangi mekânda sesli malzeme dinlendiği açısından memnuniyet ölçeğinin faktörlerinin incelenmesi*

Faktör		<i>n</i>	Ortalama	Standart Sapma	<i>F</i>	<i>p</i>	<i>İS</i> <i>Tukey</i>
Memnuniyet	1: Evde	1138	3,98	0,56	0,016	0,997	-
	2: Yolda	395	3,98	0,55			
	3: İş yerinde	261	3,98	0,51			
	4: Diğer	81	3,96	0,66			

(1 = Hiç katılmıyorum; 5 = Kesinlikle katılıyorum); *İS*=İşlem sonrası

Tablo 5.50’de sesli malzemelerin hangi mekânda dinlendiğine yönelik memnuniyet ölçeği ($F = 0,016$; $p > 0,05$) anlamlı bir biçimde farklılaşmamaktadır. Bütün mekânlarda sesli malzeme dinleyenlerin benzer düzeyde memnun olduklarını söylemek mümkündür.

5.4.1.3.9. eKampüs dışında sesli malzeme dinleme durumu açısından memnuniyet ölçeğinin faktörlerinin incelenmesi

Öğrenenlerin eKampüs dışında sesli malzeme dinleme durumu açısından memnuniyet ölçeğindeki faktörlerin farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiş ve analiz sonucu Tablo 5.51’de paylaşılmıştır.

Tablo 5.51. eKampüs dışında sesli malzeme dinleme durumu açısından memnuniyet ölçeğindeki faktörlerin incelenmesi

Faktör		<i>n</i>	Ortalama	Standart Sapma	<i>t</i>	df	<i>p</i>
Memnuniyet	1: Dinliyor	1196	4,02	0,56	4,320	1873	<0,001*
	2: Dinlemiyor	679	3,90	0,53			

(1 = Hiç katılmıyorum; 5 = Kesinlikle katılıyorum). * $p < 0,05$

eKampüs dışında sesli malzeme dinleyip dinlememe durumu incelendiğinde, memnuniyet ölçeği [$t(1873) = 4,320$; $p < 0,05$] dinleyen ve dinlemeyen bireylerde anlamlı şekilde farklılaşmaktadır. Dinleyen öğrenenlerin memnuniyet düzeylerinin, dinlemeyen öğrenenlere oranla önde olduğu söylenebilir. eKampüs dışında farklı yazılımlarda, farklı sesli malzeme dinleyenler, belki de eKampüs’e girdiklerinde AÖS tarafından geliştirilen yazılımı, dışarıda dinledikleri yazılımlardan daha çok beğenmektedir. Bu nedenle memnuniyetlerinin arttığı söylenebilir.

5.5. Araştırma Modelinin Testi

Araştırma modelinin testi kapsamında öz-düzenlemeli öğrenme becerisi ile bağımsız çalışma becerisinin öğrenenlerin sesli malzemelere yönelik memnuniyetini nasıl etkilediğini tespit edebilmek maksadıyla çoklu regresyon analizi gerçekleştirilmiştir.

5.5.1. Pearson Korelasyon Analizinin Uygulanması

Araştırma modeli test edilmeden önce çoklu regresyon analizinin bir varsayımı olan bağımsız değişkenler ile bağımlı değişken arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunma koşulunu sağlamak adına parametrik bir test olan Pearson Korelasyon Analizi uygulanmıştır (Knapp, 2018, s. 281). Elde edilen sonuçlar Tablo 5.52’de paylaşılmıştır.

Tablo 5.52. Katılımcılarda değişkenler arası ilişkilerin dağılımı ($n = 1875$)

Değişken	1	2	3	4	5	6	7	8
1.Memnuniyet	-							
2.Öz değerlendirme	0,45**	-						
3.Amaç belirleme	0,53**	0,62**	-					
4.Zaman yönetimi	0,63**	0,53**	0,72**	-				
5.Fiziksel ortam yönetimi	0,52**	0,32**	0,52**	0,58**	-			
6.Yardım arama	0,56**	0,52**	0,48**	0,57**	0,41**	-		
7.Çalışma stratejisi	0,54**	0,35**	0,57**	0,60**	0,46**	0,45**	-	
8.Bağımsız çalışma	0,67**	0,43**	0,64**	0,74**	0,56**	0,52**	0,66**	-

** $p < 0,01$

Tablo 5.52’de memnuniyet ile öz düzenleme öğrenme becerisi ölçeğinin öz değerlendirme ($r = 0,45$; $p < 0,01$), amaç belirleme ($r = 0,53$; $p < 0,01$), zaman yönetimi ($r = 0,63$; $p < 0,01$), fiziksel ortam yönetimi ($r = 0,52$; $p < 0,01$), yardım arama ($r = 0,56$; $p < 0,01$), çalışma stratejisi ($r = 0,54$; $p < 0,01$), bağımsız çalışma ($r = 0,67$; $p < 0,01$) faktörleri arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Bu bağlamda regresyon analizini yapmak için bir varsayım olan bağımlı ve bağımsız değişkenler arasındaki ilişki şartı sağlanmıştır.

5.5.2. Çoklu Regresyon Analizinin Uygulanması

Çoklu regresyon analizine ilişkin sonuçlar değerlendirilmeden önce de analiz sonrası sayıltılar kontrol edilmiştir. Analizde Durbin-Watson değerinin 2,06 olduğu belirlenirken Tolerance değerinin en düşük 0,303 ve en yüksek 0,602 olduğu görülmüştür. VIF değerinin ise en düşük 1,662 ve en yüksek 3,297 olduğu tespit edilmiştir. Bununla

birlikte, “Histogram” grafiğine bakıldığında artıkların (residuals) normal dağılım çizgisine (çan eğrisi şekline) benzer bir dağılım gösterdiği; “Normal P-P Plot” grafiğindeki artıkların yaklaşık olarak beklenen doğrunun (linear) üzerinde olduğu ve serpmeye diyagramındaki hatalara ilişkin artıkların sıfır noktasında, her iki bölgeye de yaklaşık olarak eşit bir dağılım gösterdiği saptanmıştır. Dolayısı ile görsel sonuçlara ek olarak Durbin-Watson değerlerinin 2’ye yakın olması, Tolerance değerlerinin 0,10’dan yüksek olması ve VIF değerlerinin 10,0’dan düşük olması nedeniyle analiz sonrası sayıtlarının karşılandığı sonucuna ulaşılmıştır (Knapp, 2018, s. 314). Uygulanan çoklu regresyon analizine ilişkin elde edilen sonuçlar Tablo 5.53’te paylaşılmıştır.

Tablo 5.53. Katılımcıların verisine uygulanan çoklu regresyon analizinin sonuçları

Değişken	<i>B</i>	<i>SE B</i>	<i>β</i>
Öz değerlendirme	0,073	0,16	0,094***
Amaç belirleme	-0,040	0,24	-0,043
Zaman yönetimi	0,092	0,25	0,102***
Fiziksel ortam yönetimi	0,102	0,16	0,124***
Yardım arama	0,159	0,01	0,213***
Çalışma stratejisi	0,061	0,01	0,076***
Bağımsız çalışma	0,320	0,02	0,361***
Sabit	0,941	0,067	-

$R^2 = 0,556$; $\Delta R^2 = 0,554$; $F = 334,032$; $p < 0,001$; *** $p < 0,001$; Bağımlı Değişken: Sesli Malzemelere Yönelik Memnuniyet

Tablo 5.53’te görüldüğü üzere araştırma modeli sesli malzemelere yönelik memnuniyeti %55 oranında açıklamaktadır ($F = 334,032$; $p < 0,001$). Bağımsız değişkenlerin bağımlı değişken olan sesli malzemelere yönelik memnuniyet üzerindeki etkilerine bakıldığında, öz-düzenlemeli öğrenme ölçeğinin öz değerlendirme faktörü memnuniyeti anlamlı ve pozitif etkilemektedir ($B = 0,073$; $p < 0,001$). Amaç belirleme faktörü ise anlamlı bir biçimde etkilememektedir ($p > 0,05$). Zaman yönetimi faktörü anlamlı ve pozitif ($B = 0,092$; $p < 0,001$), fiziksel ortam yönetimi anlamlı ve pozitif ($B = 0,102$; $p < 0,001$), yardım arama faktörü anlamlı ve pozitif ($B = 0,159$; $p < 0,001$), çalışma

stratejisi anlamlı ve pozitif ($B = 0,061$; $p < 0,001$), bağımsız çalışma faktörü anlamlı ve pozitif ($B = 0,320$; $p < 0,001$) etkilemektedir.

Memnuniyeti en fazla etkileyen değişkenin bağımsız çalışma olduğu görülürken ($\beta = 0,361$) bunu yardım arama ($\beta = 0,213$) izlemektedir. Buradan yapılan çıkarım ile bağımsız çalışma becerisi yüksek olan öğrenenlerin sistemden en memnun kitle olduğu söylenebilir. Yardım arama konusunda başkalarına ihtiyaç duymayan öğrenenlerin de bunu takip ettiğini söylemek mümkündür. Bir başka noktadan bakınca, fiziksel ortam yönetimi ($\beta = 0,124$) becerisi yüksek olan bireylerin de memnuniyetinin yüksek olduğu görülmektedir. Özetle, dilediği yerde, dilediği zaman, dilediği şekilde çalışabilme becerileri geliştiren öğrenenlerin sistemden memnun oldukları söylenebilir.

5.6. Anket Katılımcılarının “Neden Sesli Malzeme Kullanmadıkları” Hakkında Bilgiler

Katılımcılara açık uçlu olarak ve doldurulması zorunlu olmaksızın “sesli malzemeleri neden kullanmadıkları” sorulmuştur. Alınan 2.260 yanıt içerdiği anahtar kelimelerle gruplandırılmıştır. Bir katılımcı birkaç nedeni aynı yanıtta paylaşabildiği için yanıtlar yüzdelik dilimlere ayrılamamış, yalnızca metinsel olarak aşağıda verilmiştir. Bu veriler, araştırma sorularından biri olan “Hiç sesli malzeme kullanmamış AÖS öğrenenlerinin sesli malzemeleri kullanmama nedenleri nelerdir?” sorusuna yanıt niteliği taşımaktadır.

- Kullanmıyordum ama artık kullanacağım.
- Okumayı veya diğer materyalleri tercih ediyorum.
- Gerek duymuyorum.
- Ders malzemelerim arasında yoktu.
- Herhangi bir nedeni yok.
- Yeterli zamanım yok.
- Sesli materyal olduğunu bilmiyordum.
- Teknik sorun nedeniyle.
- Hiç denemedim / ilgimi çekmedi.
- Gerekli ekipmanım yok.
- Seslendirme kötü.
- Nasıl kullanacağımı bilmiyorum.

- Sağlık / engel.
- Sevmiyorum / verimli bulmuyorum / vakit kaybı olduğunu düşünüyorum.

“Kullanmıyordum ama artık kullanacağım” diyenler ile “sesli materyal olduğunu bilmiyordum” yanıtı veren öğrenenlerin sayısı oldukça fazladır. Bu bağlamda, sesli malzemelerin yeterince duyurulmadığı sonucuna varılmaktadır. Öğrenenlerin bazı ders malzemeleri arasında sesli malzemelerin henüz üretilmemiş olması da bir başka olumsuz durum olarak karşımıza çıkmaktadır.

5.7. Anket Katılımcılarının “Neden Sesli Malzeme Kullandıkları” Hakkında Bilgiler

Katılımcılara açık uçlu olarak ve doldurulması zorunlu olmaksızın “sesli malzemeleri neden kullanmayı tercih ettikleri” sorulmuştur. Alınan 1.565 yanıt, içerdiği anahtar kelimelerle gruplandırılmıştır. Bir katılımcı birkaç nedeni aynı yanıtta paylaşabildiği için yanıtlar yüzdelik dilimlere ayırlanamamış, yalnızca metinsel olarak aşağıda verilmiştir. Bu veriler, araştırma sorularından biri olan “Sesli malzeme kullanan Açıköğretim Sistemi (AÖS) öğrenenlerinin sesli malzemelere yönelik görüşleri nelerdir?” soruna da çeşitli yanıtlar sunmaktadır.

- İşitsel zekâm daha iyi olduğu için
- Zamandan tasarruf etmek için
- Konuları daha da pekiştirmek için
- Engel / sağlık sorunu nedeniyle
- Dış mekânda iken kullanılabildiği için
- Her ortamda kullanılabildiği için
- Kullanımı kolay olduğu için
- Sınavlara daha iyi hazırlanmak için
- Okumaya fırsat olmadığında kullanabildiğim için
- Çocuklarıma bakarken kullanabildiğim için
- Çalışma hayatım nedeniyle kolaylık olduğu için
- Başka bir iş yaparken de kullanabildiğim için
- Derste olma hissi verdiği için
- Alternatif bir ders malzemesi olduğu için
- AÖS tarafından ders kitabı verilmediği için

Yukarıdaki yanıtlara bakıldığında öğrenenlerin ek malzeme olması, pekiştirmesi, kolaylık olması ve benzeri nedenlerle sesli malzemeleri tercih ettiği tespit edilmiştir. Çalışma hayatında başka bir iş yaparken veya ev işleri/çocuk bakımı ile ilgilenirken sesli malzeme kullananların sayısı da oldukça yüksektir. Bu tercihler, sesli malzemelerin ne kadar önemli olduğunu kanıtlamaktadır.

6. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Aşağıdaki bölümlerde çalışmanın sonuçları verilmiş, tartışması yapılmış, öneriler aktarılmıştır.

6.1. Tartışma

Kitaplar, öğrenim hayatlarımızın vazgeçilmez kaynakları konumundadır. Dalkıran (2013)'ın çalışmasına göre, günümüzde de basılı ve elektronik biçimde varlığını sürdüren kitap, temel bilgi kaynağı olma niteliğini korumaktadır. Kitabın elektronik biçimlerinden olan metin tabanlı PDF kitaplar ve ses tabanlı .mp3, daisy gibi formatlardaki sesli kitaplar da Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sistemi'nin önemli bilgi kaynaklarıdır. Anket çalışmasında, AÖS öğrenenlerinin seslendirmelerle birlikte diğer ders malzemelerinden olan PDF kitapları da kullandığı bilinmektedir. PDF kitaplar, öğrenenlerin sınavlarda sorumlu oldukları asıl ders malzemesidir. Bu bağlamda, bu çalışmada yer alan AÖS öğrenenlerinin yazılı ve sesli kitap kullanım durumları, Dalkıran'ın çalışmasında bahsettiği basılı ve elektronik kitap kullanımı noktalarını destekler niteliktedir.

Yaşadığımız 21. yüzyıl çağı aynı zamanda dijital çağ olarak adlandırılmaktadır. Çoruh ve Hidayetoğlu (2016)'nın çalışmasına göre, dijital ortamın avantajları tartışılmazdır. Sesli malzemelerin kullanımı konusunda yapılan bu tez çalışmasında da nitel görüşmeler sırasında sorulan “sesli malzemelerin avantajları sizce nelerdir?” sorusuna öğrenenler “her yerde kullanılabilir olması, derslere katkı sunması, farklı bir öğrenme ortamı olması” ve benzeri çok sayıda avantaj sıralamışlardır. Bu bağlamda, bu çalışma ile elde edilen sonuçlar sesli malzemelerin kullanımı kapsamında Çoruh ve Hidayetoğlu'nun çalışmalarını destekler niteliktedir.

Değişim ve dönüşüm, kimi durumlarda kaçınılmaz olabilmektedir. Erdem ve Taltekin (2021)'e göre, yaşadığımız dönem, bilginin üretilmesi, kullanılması ve aktarılmasına yönelik sürekli değişimlerin yaşandığı bir zaman dilimidir. Açıköğretim Sistemi içerisinde eKampüs üzerinden öğrenenlere sunulan ÖYS içerisindeki farklı malzemeler de metinsel, sesli, görsel, etkileşimsel birçok unsur barındırmaktadır. Yazarları destekler nitelikte gelişmeler ve dönüşümlerin yaşandığını söylemek mümkündür. Bir başka deyişle, AÖS malzemeleri ilk başlarda yalnızca basılı kitap kaynaklarından oluşurken, günümüzde bilgisayar ve cep telefonlarından da erişilebilen çok sayıda öğrenme malzemesine evrilmiştir. Sesli malzemeler de bu öğrenme

materyallerinden biridir. Bu bağlamda, bu tez çalışması Erdem ve Taltekin'in çalışmalarını destekler niteliktedir.

Dijital ortamlarda çeşitli kaynakların varlığı kadar, bu kaynaklara erişebilmek de önemli durumdadır. Kaplan ve Ataizi (2020)'ne göre, bireyler, yeni teknolojilerin imkânları sayesinde sesli kitaplara daha kolay erişebilir duruma gelmiştir. eKampüs'te sunulan malzemeler sayesinde öğrenenler kolaylıkla sesli kitap ve sesli özetlere erişebilmekte, isterlerse internete bağlı olarak çevrim içi şekilde, isterlerse de ses dosyalarını indirerek çevrim dışı olarak sesli malzemeleri öğrenmelerine destek olacak şekilde kullanabilmektedirler. Yine Kaplan ve Ataizi'ne göre, teknolojik cihazları temel düzeyde kullanan kişiler de zorluk çekmeden, yer ve zaman fark etmeksizin, ellerindeki akıllı telefonları kullanarak birçok sesli kitaba kolayca erişebilir hâle gelmişlerdir. Bu tez çalışmasında elde edilen veriler incelendiğinde ise öğrenenler çoğunlukla zorluk çekmeden sesli malzemelere erişebildiklerini aktarmışlardır. Paralel açıdan, Yücel (2020)'e göre hızla gelişen teknoloji ve mobil iletişim araçları da podcast'lerin yaygın kullanımına olanak tanımıştır. Bu bağlamda, yapılan bu çalışma, Kaplan ve Ataizi'nin, Yücel'in çalışmalarını destekler niteliktedir.

Bireylerin, öğrenme deneyimini kolaylaştıran unsurlara çabuk alıştığı söylenebilir. Sönmez (2018)'in çalışmasına göre yıllar ilerledikçe AÖS öğrenenlerinin sesli kitaptan yararlanma oranı giderek artmaktadır. 2015, 2016, 2017 yıllarında sesli kitap dinleme oranları sırası ile %3, %8, %10 olarak saptanmıştır. Bu tez çalışmasında elde edilen bilgilere göre, eKampüs'e giren öğrenen sayısına (835.688) oranla sesli malzeme dinleyen öğrenenler %25,93'tür. Bu da eKampüs'e giriş yapan yaklaşık her 4 öğrenenden 1'inin sesli malzeme kullandığını göstermektedir. eKampüs'e giriş yapmayanların da dâhil edildiği tüm öğrenen sayısına (1.140.784) oranla sesli malzeme dinleyenler %18,99'dur. Bu da yaklaşık olarak her 5 öğrenenden 1'inin sesli malzemeye eriştiğini söylemektedir. Sonuç olarak, sesli malzeme kullananların oranının giderek arttığı görülmektedir. Imawan ve Ashadi (2019)'ye göre, sesli kitap dinlemek, okumanın yeni yoludur. Bu tez çalışmasının sonuçlarına göre, AÖS'te öğrenenlere ilk kez 2004 yılında sunulan sesli malzemelere öğrenenlerin erişimi %20-25 seviyesindedir. Önceleri bu seviyenin %8-10'larda olduğu tespit edilmiştir. Yıllar geçtikçe sesli malzemelere erişim artmaktadır. Bu tez çalışması, Imawan ve Ashadi'yi destekler durumdadır. Yasacı (2019)'ya göre, sesli kitapların ortaya çıkması, okuyucu alışkanlıklarında da birtakım değişikliklere sebep olmuştur. İstenilen yer ve zamanda dinlenebilen bu kitap

teknolojisiyle birlikte okuyucular artık dinleyici hâlini almıştır. Bu tez çalışmasının sonuçlarına göre sesli malzemelerin kullanımı her geçen yıl artmaktadır. Bu bağlamda, geleneksel okuma yöntemlerinin yerini tümü ile dinleme almasa da dinleme alışkanlıklarının arttığını söylemek mümkündür. Çalışma, Yasacı'nın çalışmasını bu açılardan desteklemektedir.

Başlangıcında amatör de olsa çeşitli alanlardaki çalışmaların AR-GE süreçleri sonrasında daha iyi bir hâl aldığını söylemek mümkündür. Cahill ve Moore (2017)'a göre, sesli kitap endüstrisi; malzeme seçimi, kayıt üretimi, üretilen kayıtların sunumunda erişilebilirlik gibi açılardan yıllar geçtikçe önemli ölçüde gelişmiştir. Bu tez çalışmasındaki araştırma sonuçlarına göre Açıköğretim Sisteminde de ses kalitesi, profesyonel stüdyoların inşası, ses kaydı için kullanılan profesyonel yazılım ve ekipmanlar, montaj sonrası sesli malzemelerin eKampüs'te öğrenenlere sunulması gibi süreçler de gelişim göstermektedir. Bu bağlamda değerlendirildiğinde, bu çalışma, Cahill ve Moore'un çalışmalarını destekler niteliktedir.

Bireylerin akademik yaşantısı olduğu gibi kişisel tercihleri doğrultusunda hobilerinin de olduğu ifade edilebilir. Young (2019)'a göre, sesli kitaplar yalnızca akademik amaçlarla değil, eğlence amacı ile de kullanılmaktadır. Her ne kadar Açıköğretim Sistemi tamamen akademik bir alan olsa da, nitel görüşmeler sırasında bazı katılımcıların “sesli malzemeleri dinlerken aynı zamanda genel kültürümü de geliştiriyorum” söylemleri dikkat çekici olmuştur. Bu bağlamda, bu çalışma, Young'un çalışmasını destekler niteliktedir.

“Ne” yapıyor olduğumuz kadar, o şeyi “nerede” yapıyor oluşumuz da önemli olabilmektedir. Mekân, tamamlayıcı bir unsurdur. Kaplan ve Ataizi (2020)'nin çalışmasında uyguladığı anket sonucunda katılımcılardan alınan cevaplar, sesli kitapların hangi ortamlarda dinlendiğine dair iki baskın mekân sonucuna varmıştır: Katılımcıların ilk tercih olarak evde, ikinci tercih olarak ise trafikte veya toplu taşıma araçlarında sesli kitap dinlediği saptanmıştır. Bu tez çalışmasının sonuçlarına göre öğrenenler en çok evde (%60), sonra yolda (%21) sesli malzemeleri dinlemektedir. İki çalışma arasındaki sonuçlar örtüşmektedir. Perks ve diğerleri (2019)'ne göre, podcast'ler hareket hâlindeyken de dinlenebildikleri için zaman ve içerik açısından bireylerin hayatına entegre olur. Bu tez çalışmasındaki nitel görüşmeler ve nicel anket sonuçlarına göre de öğrenenler sesli malzemeleri yolda, hareket hâlindeyken de yoğun olarak kullanmaktadır. Chan-Olmsted ve Wang (2022)'a göre ev, podcast dinlemek için en yaygın mekân

olurken, araba, spor salonu, iş yeri ve toplu taşıma gibi diğer birçok mekân da üst sıralarda yer almaktadır. Bu tez çalışmasında da sesli malzemeler en çok evde, sonra yolda-hareket hâlinde iken dinlenmektedir. Bu bağlamda, bu tez çalışması yukarıda anılan çalışmaları destekler niteliktedir.

Yolda yürürken çok sayıda insanı kulaklıkları takmış, cep telefonlarına bakarken görebilmekteyiz. Göçerler ve Asutay (2016)'a göre, günümüzde teknolojik araç gereçleri yanlarından ayırmayan öğrenenlerin alışılmış okuma çalışmaları yapmak yerine, bu metinleri taşınabilir cihazlarında depolama fırsatına sahip olmaları ve diledikleri zaman dinlemeleri, bireylere büyük bir seçenek sağlamış olacaktır. Bu tez çalışmasının sonuçlarına göre katılımcıların %39'u cep telefonu ile, %31'i ise hem cep telefonu hem bilgisayar ile sesli malzeme dinlediğini belirtmişlerdir. Bu büyük çoğunluk, mobilleşen ve taşınabilir kullanıma ayak uyduran bireyleri göstermektedir. Bu bağlamda, bu çalışma, Göçerler ve Asutay'ın çalışmalarını destekler niteliktedir.

Bazı bireyler dar zamanlarda çok sayıda aktivite gerçekleştirebilir. Kimilerinin ise acele etmesine gerek yoktur, zaman nispeten onlar için esnektir. Prisnie ve diğerleri (2021)'nin çalışmasında podcast'lerin bazı sınıflandırma yöntemlerine göre 1-5 dakika, 6-15 dakika, 15 dakikadan uzun olarak sınıflandırıldığı belirtilmiştir. Tıp eğitiminde önerilen sürenin 10-20 dakika olduğu aktarılmıştır. Çalışmada, staj öncesi tıp öğrencilerine sunulan uzun podcast ve özet podcast erişimleri kıyaslanmıştır. Derslerin devam ettiği dönemde uzun podcast'lere erişim varken, sınava yakın dönemde kısa sesli özetlere erişimin daha fazla olduğu görülmüştür. Dönem boyunca uzun kayıtlara erişen öğrenenler dersin bütününe çalışmaktadır. Sınav öncesi kısa kayıtlara yönelmelerinin nedeninin, dönem boyu öğrenilen bilgileri hızlıca hatırlama ve gözden geçirme olduğu tahmin edilmiştir. Bu tez çalışmasının bulgularında da öğrenenlerin en çok sınava yakın zamanlarda, hatta sınav gününde eKampüs kullandıkları tespit edilmiştir. Bu bağlamda, bu çalışma, Prisnie ve diğerlerinin çalışmalarını destekler niteliktedir.

Bazı çalışmalar, ortaya çıkış amaçlarını aşarak daha çok sayıda bireyin faydasına ulaşabilir. Özgür ve Gürcan (2004)'a göre, Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sisteminde başlangıçta görme engelli öğrenenler için üretilen e-sesli kitaplar, daha sonraları tüm öğrenenlerin istedikleri zaman ve yerde daha verimli bir şekilde kendi başlarına ders çalışabilmeleri için oldukça önemlidir. Bu tez çalışmasının sonuçlarına göre de öğrenenlerin bağımsız çalışma, öz-düzenlemeli öğrenme becerileri bağlamında

bakıldığında sesli malzemeler beğenilen ve tercih edilen malzemelerdir. Bu bağlamda, bu çalışma, Özgür ve Gürcan'ın çalışmasını destekler niteliktedir.

Kişiselleştirilmiş sesli yayınlar, günümüzde farklı program veya mecralar aracılığı ile yayımlanabilmektedir. Kaynar (2021)'a göre, ücretsiz veya paralı edinilebilen, 2000'li yılların başında ortaya çıkan ve hızla küresel bir kültürel olgu hâline gelen podcast'ler; yapımcılara dilediği konuda, istediği formatta yayın yapabilme, dağıtma fırsatı sunmaktadır. Bu tez çalışmasında edinilen bilgilere göre de Açıköğretim Sistemi'nde sunulan sesli malzemeler de ücretsiz olarak öğrenenlere sunulmakta ve eKampüs sayesinde dağıtım kolaylığı sağlamaktadır. Drew (2017)'e göre podcast'in çok yönlülüğü, üretim kolaylığı, podcast'leri eğitim alanında kullanmak için mantıklı bir teknoloji hâline getirmektedir. Bu tez çalışmasında da sesli malzemelerin yıllar içinde hem sayısının hem de öğrenenler tarafından kullanımının arttığı görülmektedir. Bu bağlamda, bahsi geçen iki çalışma ile bu tez, birbirini destekler niteliktedir.

Radyo yayınları, evlerde, arabalarda, kafelerde ve benzeri mekânlarda yaşamlarımıza dâhil olan yayınlardır. Sharon ve John (2019)'a göre, podcast dinlemek, köklü radyo geleneğinin bir devamı olarak insanların günlük rutinlerine eşlik etmektedir. Bu tez çalışmasında öğrenenlerin verdiği açık uçlu yanıtlar sayesinde annelerin bebeklerini emzirirken, yemek veya temizlik yaparken ve benzeri durumlarda sesli malzemeleri dinlediği; çalışan erkek ve kadın öğrenenlerin iş yerlerinde de sesli malzemeleri kullandığı bilgilerine ulaşılmıştır. Öğrenenler yaşam rutinleri içinde çeşitli eylemleri yaparken seslendirmeleri dinlemektedirler. Bu bağlamda, bu çalışma, Sharon ve John'un çalışmalarını destekler niteliktedir.

Bireyler, yaşamın eksikliklerini gidermeye yönelik çeşitli isteklerde bulunmaktadır. Tahir (2019)'e göre genç bireylerin her geçen gün teknolojiye daha fazla ilgi duyması ve mobil cihaz kullanımının artması, güncel olan ve öğrenenlerin ilgi/ihtiyaçları doğrultusunda seçtikleri podcast'lere yönelik isteğin artmasında büyük rol oynamaktadır. Bu tez çalışmasında edinilen bulgulara göre sesli malzemelerin eksik olduğu dersler için öğrenenler AÖS Yardım Masasına başvurmakta, eksik seslendirmelerin eklenmesini talep etmektedirler. Bu sonuca göre bu çalışma, Tahir'in çalışmasını destekler niteliktedir.

Öğrenenler ders çalışırken çeşitli motivasyon kaynaklarına ihtiyaç duyabilmektedir. Coşkun ve Demirkan (2016)'a göre podcast kullanımı hem öğrenenlerin dil öğrenme şevkini arttıracak hem de dersi daha etkili bir şekilde işleme imkânı

verecektir. Bu tez çalışmasında nitel görüşme ve anket sorularında açık uçlu alınan yanıtlara göre bazı öğrenenlerin “motive olmak adına dinliyorum, öğretim elemanı ile birlikteymişim gibi hissediyorum” ve benzeri yanıtlarına bakılarak buna benzer bir sonuca varmak mümkündür. Bu bakımdan yapılan bu çalışma, Coşkun ve Demirkan’ın çalışmasını desteklemektedir.

Teknoloji ile birlikte gelişme gösteren mobil öğrenme, günümüzde pek çok öğrenme ortamında kullanılabilmektedir. Işık ve diğerleri (2011)’ne göre ilerleyen teknoloji ile yer ve zamandan bağımsız, her zaman ve her yerden eğitim olanağı sağlayan mobil öğrenme, günümüzün uygulamalarından olan açık ve uzaktan öğrenmenin etkinlik ve verimliliğini artıran en önemli ilerlemelerden biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu tez çalışmasının bulgularına göre AÖS uygulamaları, eKampüs’te öğrenenlere sunulan materyaller ve özelinde sesli malzemeler, açık ve uzaktan öğrenme alanında bireylere diledikleri yerde, diledikleri zaman ders çalışabilme olanağı vermektedir. Yarı yapılandırılmış görüşmelerde ve anketin açık uçlu sorularında verilen yanıtlara bakıldığında, öğrenenler sesli malzemeleri çalışmalarına verimlilik katan bir uygulama olarak nitelendirmektedirler. Bu bağlamda, bu çalışma, Işık ve diğerlerinin çalışmasını destekler niteliktedir.

Açık ve uzaktan öğrenme, çağımızda bireylerin öğrenme ihtiyaçlarına daha kolay ulaşabilmesine yardımcı olarak görülebilir. Khanna (2017)’a göre milyonlarca bireyin eğitim ihtiyacına hizmet veren uzaktan eğitim sistemi, dünyanın en büyük eğitim sistemlerinden biridir. Türkiye’de de bilindiği üzere Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi en fazla kayıtlı öğrenene sahip eğitim kurumu durumundadır. Bu niteliği ile bir mega üniversitedir. Bu tez çalışması, Khanna’ı destekler niteliktedir. Açık ve uzaktan öğrenme, çalışma hayatındaki bireyler için de kolaylaştırıcı bir sistemdir. Doherty (2006) ile Roblyer (1999)’e göre yüz yüze öğrenme için fırsatı olmayan bireyler, farklı öğrenme yollarını aramaktadır. Açık ve uzaktan öğrenme, bu yollardan biridir. Açık ve uzaktan öğrenen bireyler genellikle işçi olduklarından, çalışmalarını tamamlamak için daha fazla zamana ihtiyaçları vardır. Bu tez çalışmasındaki veriler detaylı olarak incelendiğinde, çok sayıda anket katılımcısının iş hayatında aktif çalışan öğrenenler olduğu görülmektedir. Bu bireylerin çalışmalarını tamamlamaları için sesli malzemeler iyi birer öğrenme malzemesi durumundadır. Bu bağlamda, bu çalışma, Doherty ile Roblyer’in çalışmalarını destekler niteliktedir.

Cep telefonlarındaki “hands free (eller serbest)” özelliği bile bireyleri bağımsızlaştıran basit uygulamalardan biridir. Bağımsız olmanın, bireylerde giderek artan bir istek olduğu söylenebilir. Osuji ve Umunnakwe (2022) ile Tattersall ve diğerleri (2006)’ne göre açık ve uzaktan öğrenme, en hızlı büyüyen eğitim alanlarından biridir ve öğrenenleri zaman/yer kısıtlarından kurtararak esnek öğrenme fırsatları sunar. Bu tez çalışmasında da sesli malzemelerin öğrenenleri aynı şekilde zaman ve yer sınırlarından kurtardığı, bağımsız çalışmalarına destek olduğu tespit edilmiştir. Bireyler her nerede olurlarsa olsunlar, diledikleri zaman -çevrim dışı bile olsalar- sesli malzemeleri yanlarında taşıyarak ders çalışabilmektedirler. Bu bağlamda, bu çalışma, Osuji ve Umunnakwe’nin, Tattersall ve diğerlerinin çalışmalarını destekler niteliktedir.

Yeniliklerin, yaşamın vazgeçilmez unsurlarından biri olduğunu söylemek mümkündür. Selvaras (2020)’a göre açık ve uzaktan öğrenme yoluyla öğrenme ve öğretme süreçleri, teknolojinin eğitimle bütünleşmesi ile değişip dönüşen yeni yöntemleri gerektirir. Bu çalışmadaki araştırmalara göre de AÖS içerisinde yalnızca ders kitabı kullanılmamakta; ünite özetleri, infografikler, canlı ders videoları, etkileşimli içerikler gibi birçok ek materyal kullanılmaktadır. Sesli malzemeler de bu öğrenme malzemelerindendir. Anadolu Üniversitesi de teknolojik gelişimlere ayak uydurarak yeni yöntemler ortaya çıkarmaktadır. Bu yeni yöntemler için bünyesinde “Öğrenme Teknolojileri AR-GE Birimi (ÖTAG)” adında bir oluşuma sahiptir. Bu bağlamda, bu çalışma, Selvaras’ın çalışmasını destekler niteliktedir.

Bilgi ve iletişim teknolojileri, birçok alanda kullanılabilmektedir. İstifçi ve Göksel (2022) ile Paydar ve Doğan (2019)’a göre kapsamı geniş bir terim olan “bilgi ve iletişim teknolojileri”, örgün ve uzaktan eğitimde oldukça önemli bir rol oynamaktadır; öğrenme faaliyeti bireylerin istediği yer ve zamanda gerçekleşebileceğinden, bu teknolojilerin kullanımının uzaktan eğitimin sürdürülmesinde etkili bir yeri vardır. Bu tez çalışmasındaki araştırmalara göre de öğrenenler sesli malzemelere erişebilmek için eKampüs bağlantılarına yoğun olarak cep telefonları ve bilgisayarları ile erişmektedir. Özellikle mobil cihaz kullanımının arttığı günümüzde tablet ve akıllı telefonların AÖS için de önemli bir yerinin olduğunu söylemek mümkündür. Mathew ve Ebelelloanya (2016)’ya göre dünya genelinde yükseköğretim sistemi, mobil cihazların ve sosyal medya kullanımının öğrenme için çok yaygın olduğu bir dünyaya dönüşmüştür. AÖS’te de Instagram, Twitter ve Facebook gibi sosyal medya mecralarında sesli malzemelerin tanıtımı ve duyurusu yapılmakta, öğrenenlerin bilgi edinmesi sağlanmaktadır. Bu

bağlamda, bu tez çalışması, Paydar ve Doğan'ı, Mathew ve Ebelolloanya'nın çalışmalarını destekler niteliktedir.

Göksel (2021), çalışmasında AÖS'e kayıtlı A1 ve A2 İngilizce seviyelerine sahip öğrenenlere bir anket uygulanmış ve öğrenenlerin İngilizce konuşma ve yazma becerilerini geliştirmek için kullanıldıkları yapay zekâ tabanlı sistemlere ilişkin görüşleri hakkında veriler toplamıştır. Araştırma sonuçları, öğrenenlerin birçoğunun yapay zekâ temelli uygulamaların İngilizce konuşma ve yazma becerilerini geliştirmede bir etkisi olup olmadığı konusunda fikir sahibi olmadığını göstermiştir. Çalışma, öğrenenlerin yabancı dil öğrenirken kullanılan yapay zekâ temelli sistemlerden az düzeyde haberdar olduklarını; bu sistemlerin öğrenenlere tanıtılması gerektiğini vurgulamaktadır. Dil öğrenirken konuşma ve dinleme etkinliklerinde kullanılan bazı uygulamaları sesli malzeme olarak saymak mümkündür. Öğrenenler kelimelerin nasıl telaffuz edileceğini dinleyerek öğrenmektedir. Bu tez çalışmasının sonuçlarına göre çok sayıda AÖS öğreneninin sesli malzemelerin varlığından haberdar olmadıkları tespit edilmiştir. Her ne kadar eKampüs bir yapay zekâ uygulaması sayılamasa da, sesli malzemeler özelinde eKampüs sisteminin daha iyi tanıtılması gerektiği düşünülmektedir. Bu bağlamda, bu tez çalışması, Göksel'in çalışmasını destekler niteliktedir.

Bilgi ve iletişim teknolojisi alanındaki gelişmeler, bilgisayar yazılımlarının da gelişmesine aracılık etmiştir. Yılmaz ve Babacan (2015)'a göre yazılımların ve teknolojik birikimin eğitim alanına girmesi ve “dilediğin zaman, dilediğin yerde” eğitim fırsatlarının oluşması ile sesli materyallerin çeşitlenmesi sağlanmıştır. Bu tez çalışmasındaki araştırmalara göre de aynı şekilde, AÖS'te öğrenenlere ilk kez 2004 yılında sunulan sesli malzemeleri her geçen gün daha kaliteli duruma getirmek ve sayılarını arttırmak için çalışılmaktadır. Bu bağlamda, bu tez çalışması, Yılmaz ve Babacan'ın çalışmalarını destekler niteliktedir.

Öz-düzenleme becerileri, bireylerin hayatını düzenleyip planlamalarını sağlayan yeteneklerdendir. Zimmerman (1989)'a göre öğrenenlerin akademik başarısı ile öz-düzenleme yeteneği arasında yüksek bir ilişki olduğu, bunun nedeninin ise öğrenenlerin kendini izleyebilmesi ve öz değerlendirme yapmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Bu tez çalışmasında öğrenenlerin kendilerini değerlendirmeleri istenen sorularda, öz-düzenleme becerilerinin yüksek olduğu, öğrenenlerin algısal başarı düzeylerinin de yüksek olduğu görülmüştür. Bu bağlamda, bu tez çalışması, Zimmerman'ın çalışmasını destekler niteliktedir. Barut Tuğtekin (2022) ile Taranto ve Buchanan (2020)'a göre öz-

düzenlemeli öğrenme yeteneği sayesinde bireyler kendi öğrenme yolları ve öğrenme hızına göre öğrenmelerini düzenleyebilmekte, güncelleyebilmektedir. Bu tez çalışmasında da AÖS öğrenenleri kendi öğrenme stratejilerini geliştirebilmekte, zaman yönetimlerini sağlayabilmektedir. Bu tez çalışması, Barut Tuğtekin'i, Taranto ve Buchanan'ı destekler konumdadır. İstifçi ve Göksel (2022)'in çalışması, öğrenenlerin dijital okuryazarlık yetilerine paralel olarak öz-düzenlemeli öğrenme algı düzeylerinin arttığını ve bu beceriler arasında anlamlı bir ilişki olduğunu vurgulamaktadır. Bu tez çalışmasında da öğrenenlerin yardım arama faktörlerine bakıldığında, “başkasından yardım almadan sesli malzemeleri kullanabilirim” diyen öğrenenlerin diğer öz-düzenlemeli öğrenme faktörlerinin de yüksek düzeyde olduğu ortaya çıkmıştır. Başka bir çalışmaya göre öğrenenlerin çevrim içi teknolojilerin kullanımı hakkında öz yeterliklerinin düşük olmasının, bu teknolojileri kullanma konusunda yaşanan farklı güçlüklerin nedenlerinden olduğu düşünülmektedir (Yıldız ve Seferoğlu, 2020). Bu tez çalışmasında da açık uçlu anket sorularına verilen yanıtların bazılarında, sesli malzeme kullanmama nedenlerine öğrenenler “teknoloji eksikliği, imkânım yok” gibi yanıtlar vermişlerdir. Bunlar da çeşitli güçlüklerdir.

Bağımsız çalışmanın, iş yaşamında olduğu gibi, akademik yaşamda da bireylere gerekli olan becerilerden olduğu söylenebilir. Puspitasari ve Oetoyo (2018)'ya göre açık ve uzaktan öğrenme sistemi uygulayan yükseköğretim kurumlarında öğrenme, bireylerin bağımsız öğrenenler olarak çalışmalarını gerektirir. Anadolu Üniversitesi AÖS de öğrenenlerin bağımsız çalışmalarını gerektiren bir sistemdir. Bu bağlamda, bu tez çalışması, Puspitasari ve Oetoyo'nun çalışmasını destekler niteliktedir.

Yukarıda anılan alanyazın çalışmalarına bakıldığında, bu tez çalışması ile diğer çalışma bulgularının örtüştüğü ve birbirini desteklediği görülmektedir. Bu tez çalışması, “mega üniversite” olarak nitelendirilen bir milyon üzerindeki Açıköğretim Sistemi öğreneni ile sesli malzemeler özelinde, farklı ölçekler kullanılarak sonuçlandırılmış; alanyazında sesli malzemelerin kullanımı konusunda farklı açıları değerlendirme fırsatı bulmuştur.

Tez çalışmasında, öğrenenlerin başarı notlarının karşılaştırılmasında sesli malzemelerin kullanımı öncesi ve sonrası başarı değişimi gibi bir kıyaslama yapılmamıştır. Analitik verilerinden edinilen bilgiler ışığında, sesli malzemelere en az 1 kez erişmiş olan ve hiç erişmeyen öğrenenlerin başarı not ortalamaları hesaplanmıştır. Bu bağlamda, sesli malzeme kullanan öğrenenlerin aynı zamanda diğer yardımcı ders

malzemeleri ile de çalışmış olabileceği, bu nedenle de ders başarılarının yükselebileceği ihtimali de düşünülmüştür. Sesli malzemelerin eKampüs'ten kaldırılması durumunda elbette öğrenen başarısının doğrudan azalacağı düşünülmemektedir.

6.2. Sonuç

Bu araştırmanın amacı, uzaktan öğrenenlerin Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sisteminde kullanılan sesli malzemeleri kullanım durumlarını incelemek ve bu bağlamda aşağıdaki araştırma sorularına yanıt aramaktır:

1. Sesli malzeme kullanan Açıköğretim Sistemi (AÖS) öğrenenlerinin sesli malzemelere yönelik görüşleri nelerdir?
2. AÖS öğrenenlerinin sesli malzeme kullanım tercihleri (cihaz, mekân, durum) nelerdir?
3. Hiç sesli malzeme kullanmamış AÖS öğrenenlerinin sesli malzemeleri kullanmama nedenleri nelerdir?
4. Sesli malzeme kullanım durumu açısından öğrenenlerin başarıları nasıl değişmektedir?
5. Sesli malzeme kullanan öğrenenlerin demografik özellikleri açısından öz-düzenlemeli öğrenme ölçeğinin faktörleri, bağımsız çalışma becerileri ve memnuniyetleri anlamlı bir biçimde farklılaşmakta mıdır?
6. Sesli malzeme kullanan öğrenenlerin sesli malzemelere ilişkin memnuniyetini, öz-düzenlemeli öğrenme ölçeğinin faktörleri ile bağımsız çalışma becerileri nasıl etkilemektedir?

Aşağıdaki bölümde, tez çalışması boyunca edinilen ham verilerin işlenmesi ile elde edilen sonuçlara değinilmiştir.

6.2.1. Analitiklerden elde edilen sonuçlar

2021-2022 Güz Dönemi verilerine göre, eKampüs'e giriş yapan öğrenen sayısı 835.688'dir. eKampüs'e hiç girmemiş öğrenen sayısı ise 305.096'dır. Yaklaşık olarak 4 öğrenciden 1'i (%27) eKampüs'ü kullanmamaktadır. Hiç giriş yapmayan öğrenen oranının yüksek olduğu düşünülmektedir. eKampüs'ü kullanan öğrenenler arasında eKampüs'e yalnızca bilgisayar ortamından girenlerin oranı yarıdan azdır (%44).

Günümüzün gelişen mobil teknolojileri sayesinde öğrenenlerin akıllı telefon ve diğer taşınabilir cihazlarla daha yoğun şekilde eKampüs'e eriştikleri saptanmıştır. Bunun sonucunda, AÖS yöneticilerinin mobil cihazlara olan uyumlu çalışmalar yapmaları kaçınılmazdır.

Sesli malzemeye erişen öğrenci sayısı 216.685'tir. eKampüs'e giren öğrenen sayısına (835.688) oranla sesli malzeme dinleyen öğrenenler %25,93'tür. Bu da eKampüs'e giriş yapan yaklaşık her 4 öğrenenden 1'inin sesli malzeme kullandığını göstermektedir. eKampüs'e giriş yapmayanların da dâhil edildiği tüm öğrenen sayısına (1.140.784) oranla sesli malzeme dinleyenler %18,99'dur. Bu da yaklaşık olarak her 5 öğrenenden 1'inin sesli malzemeye eriştiğini söylemektedir. Genel sayıya bakıldığında, yaklaşık %80 oranında sesli malzeme kullanmayan öğrenen bulunması, sistemin yeterince tanıtılmamış olabileceği sonucunu düşündürmektedir.

eKampüs'te öğrenenlere sunulan tüm ders malzemeleri, dönüt puanı ve yoruma açıktır. Öğrenenler, diledikleri malzemeye puan verip görüşlerini yazabilmektedir. Sesli malzemeler bazında, 2021 Güz Dönemi'nde verilen dönüt puanlarının ortalaması 5,00 üzerinden 4,07'dir. Bu da sesli malzemelerin öğrenenler tarafından beğenildiğini göstermektedir.

eKampüs'te incelemeye alınan 2021-2022 Güz Dönemi'nde toplam ders sayısı 815'tir. Bu dersler arasında sesli malzeme bulunan ders sayısı (en az 1 özet seslendirme veya sesli kitap olan) 536'dır. Hiç sesli malzemesi olmayan ders sayısı ise 279'dur. Bu veriler de göstermektedir ki yaklaşık olarak 3 dersin 1'inde hiç sesli malzeme bulunmamaktadır. Bu durum, öğrenenlere sunulan malzemeler açısından büyük oranda bir eksiklik oluşturmaktadır. Hiç sesli malzeme sunulmayan dersler için de sesli özet ve sesli kitap üretilip eKampüs'e eklenmesi hem sesli malzeme kullanımını artırabilir hem de öğrenci başarısını olumlu yönde etkileyebilir.

Sesli malzemelere en az bir kez erişmiş olan öğrenenlerin genel not ortalaması (4'lük sisteme göre) aşağıdaki gibidir:

0 (sıfır) ortalamalar dâhil edildiğinde: 1,705

0 (sıfır) ortalamalar dâhil edilmediğinde: 1,955

Sesli malzemelere hiç erişmemiş öğrenenlerin genel not ortalaması:

0 (sıfır) ortalamalar dâhil edildiğinde: 1,619

0 (sıfır) ortalamalar dâhil edilmediğinde: 1,906

Yukarıdaki verilerden yapılan çıkarım ile; ortalaması sıfır olan öğrenenler dâhil edildiği ya da dâhil edilmediği durumlarda, sesli malzeme kullanan öğrenenlerin genel not ortalamaları, sesli malzeme kullanmayan öğrenenlerin genel not ortalamalarından daha yüksektir. Bu da göstermektedir ki sesli malzeme kullanımı akademik başarıyı artırmaktadır.

6.2.2. Yarı yapılandırılmış görüşmelerden elde edilen sonuçlar

20 görüşmeci ile yapılan yarı yapılandırılmış görüşmelerde katılımcıların en küçüğü 20, en büyüğü ise 43 yaşındadır. Katılımcıların yaş ortalaması 31'dir. Genç bir öğrenen katılımının olduğunu söylemek mümkündür. Katılımcıların 13'ü kadın, 7'si ise erkektir. Katılımcıların 8'i yalnızca sesli özet, 12'si hem sesli kitap hem sesli özet kullanmaktadır.

Katılımcılardan 2'si sesli malzemeleri sistemde gezindikleri sırada keşfettiğini belirtmiştir. Diğer öğrenenler öğrenmelerini artırmak, trafikte geçen zamanı değerlendirmek, ev işleri veya ofiste çalışırken dinlemek ve benzeri nedenler belirtmişlerdir. Bu da tek başına yapılması gereken okuma eylemi yerine sesli kitapların arka planda öğrenme destek malzemesi olarak kullanılmasının bir üstünlüğü olarak karşımıza çıkmaktadır. Katılımcılar, sesli malzemeleri bir kolaylık olarak görmektedirler. Katılımcıların bir bölümü, bu malzemelerden edindiği bilgilerin kalıcı olduğunu düşünmektedir. "İşitsel hafıza" vurgusu yapan çok sayıda katılımcı olmuştur. Her zaman, her yerde kullanılabilir olması da sesli malzemelerin öğrenenler tarafından vurgulandığı bir diğer özelliğidir. Katılımcıların 10'u, sesli malzemelerin dezavantajı veya sınırlı yönü olmadığını düşünmektedir. Geriye kalan katılımcılardan 1'i malzemelerin verimsiz olduğu görüşünde bulunmuştur. 2'si, malzemelerin yeterince ayrıntılı bilgi vermediğini düşünmektedir. 1 katılımcı, video malzemelerin daha iyi olduğunu belirtmiştir. 2'si, sesli malzemelerin okuma kadar kalıcı olmadığını belirtmiştir. Bu bilgiler, sesli malzemelerin öğrenenler tarafından genel olarak verimli bulunduğu sonucuna varmaktadır.

Katılımcıların 16'sı, sesli malzeme kullanırken herhangi bir zorlukla karşılaşmadığını belirtmektedir. 4 katılımcı, teknik boyuttaki durumları aktarmıştır. Bu teknik sıkıntılar eKampüs kaynaklı olabileceği gibi, kullanıcının teknik bilgi yetersizliği veya cihaz sorunu da olabilir. Buradan yapılan çıkarım ile sesli malzeme kullanımının kolay olduğu söylenebilir. Katılımcıların 14'ü sesli malzemelerin başarıya olumlu etkisi olduğunu, 4'ü etkisiz olduğunu düşünmektedir. 2 katılımcı ise "bilmiyorum" yanıtını

vermiştir. “Algısal başarı” düzeyinde bakıldığında sesli malzemelerin başarıya olumlu etkisi olduğunu düşünenlerin oranı yüksektir. Sesli malzemelerin akademik başarıya olumlu anlamda katkısı olduğunu söylemek mümkündür.

Sesli malzeme dinleme aracı olarak katılımcıların 15’i cep telefonunu, 5’i bilgisayar tercih etmektedir. Tablet, akıllı televizyon gibi başka cihazlar yanıt olarak hiç verilmemiştir. Günümüzde mobil teknolojilerin gelişmesi, hayatımızdaki yerinin artması, sesli malzemelerde de karşımıza çıkmaktadır. Çoğunluğun cep telefonu kullandığı sonucuna varılmıştır. Sesli malzemeleri dinleme sıklığı olarak katılımcıların 6’sı “çok az”, 12’si “bazen”, 2’si ise “çok sık” yanıtını vermiştir. “Çok az” yanıtı veren öğrenenler, genellikle sadece sınav öncesinde kısa bir zamanda ders çalışma amacı ile sesli malzemelere başvurmaktadır. Katılımcıların 3’te 1’i çok az, 3’te 2’si ise daha sık kullanmaktadır. Öğrenenlerin sesli malzemelere erişme konusunda istekli olduğu ifade edilebilir.

Katılımcıların fiziki mekân tercihleri sorulduğunda 11’i evde, 6’sı yolda (yürürken, toplu taşımada, arabada ve benzeri), 3’ü ise iş yerinde sesli malzemeleri dinlediklerini aktarmışlardır. Öğrenenlerin büyük çoğunluğu sesli malzemeleri evde kullanmaktadır. Bu sonucun nedeni, öğrenenlerin odaklanmak için ihtiyaç duyduğu sessiz bir yer olabileceği gibi, bireylerin diğer yerlere oranla daha çok evlerinde vakit geçirmesi olarak da yorumlanabilir.

Katılımcılara sesli malzemelerin kalitesi sorulduğunda 7’si “oldukça iyi”, 7’si “iyi”, 6’sı “ne iyi ne kötü” yanıtını vermiştir. “Kötü” veya “oldukça kötü” yanıtını veren hiçbir katılımcı bulunmamaktadır. %70 beğeni ile yapılacak çıkarımla, katılımcıların sesli malzemeleri kaliteli buldukları söylenebilir. Sesli malzemelerin daha kaliteli olması adına katılımcılara önerileri olup olmadığı da sorulmuştur. Katılımcıların 11’i herhangi bir öneride bulunmamıştır. Diğerlerinin belirttiği teknik konular ve insan sesi ile ilgili önerileri olmuştur. 4 katılımcı, malzemeyi seslendiren kişinin daha özenli seçilmesi; tonlama ve vurguların iyileştirilmesi gerektiği yönünde öneri yapılmıştır. Seslendiren kişilerin seçiminde dikkati çekmesi gereken konulardan biri budur. Buna göre, öğrenenlerin sesli malzemeleri genel olarak beğendiği sonucu çıkarılabilir.

Katılımcıların 10’u eKampüs dışında da farklı amaçlar ile eğitim, edebiyat, kişisel gelişim ve benzeri alanlarda çeşitli sesli malzemeler dinlemektedir. 10 katılımcı ise sadece AÖS sesli malzemelerini kullandığını söylemektedir. Başka malzeme kullananların eKampüs’te sesli malzeme kullanımı konusunda daha yüksek oranda

olduğunu söylemek mümkün değildir. Farklı sesli malzemeler kullanan ve kullanmayanların oranı eşittir.

Katılımcıların 18'i, görüşme bitirilirken ek bir bilgi paylaşmamıştır. 1 katılımcının aklına öneri olarak “dinlerken kaldığı yerden devam etme özelliği” eklenebileceğini gelmiştir. Sesli kitaplardan “daisy” formatında bu özellik varken, diğer sesli kitaplarda ve özetlerde bu özellik bulunmamaktadır. Öğrenenler tek seferde ses dosyasını bitirebileceği gibi, kaldığı süreyi not ederek sonraki oturumunda ses oynatıcısının arayüzü üzerindeki çubuğu hareket ettirerek sesli malzeme içinde dilediği yere el ile sarabilmektedir. 1 katılımcı da seslendiren kişinin okuyor gibi değil, ders anlatıyor gibi kayıt yapmasının daha iyi olacağını belirtmiştir. %90 oranında ekleme yapmak istemeyen katılımcının bulunması, yine öğrenenlerin sesli malzemeleri genel olarak iyi bulduğu sonucunu doğrular.

6.2.3. Anketten elde edilen sonuçlar

Tez kapsamında hazırlanan anket, eKampüs ortamı ve Öğrenci Kayıt Otomasyonu'nda yaklaşık 20 gün süre ile yayında kalmıştır. Toplam katılımcı sayısı 4.232 olmuştur. 1.961 katılımcı sesli malzeme kullandığını; 2.271 katılımcı sesli malzeme kullanmadığını belirtmiştir. 2.004 kadın, 2.228 erkek öğrenen ankete katılmıştır. Tüm katılımcıların %47,4'ü kadınlardan, %52,6'sı erkeklerden oluşmaktadır. Cinsiyet oranlarının birbirine yakın bir dağılım gösterdiğini söylemek mümkündür. Sesli malzemeleri kullandığını söyleyen öğrenenlerin %49,2'si kadınlardan, %50,8'i erkeklerden oluşmaktadır. Sesli malzeme kullanan kadın ve erkek öğrenenlerin ankete yaklaşık olarak benzer düzeylerde katılım sağladığı ifade edilebilir.

Ankete katılan öğrenenlerin %26'sı 29 yaş ve altındadır. 30-39 yaş arası katılımcılar %30,7, 40-49 yaş arası katılımcılar %26,8, 50-59 yaş arası katılımcılar %13,3, 60 ve üzeri yaş katılımcılar ise %3,2'dir. Ankete katılan tüm öğrenenler arasında en yoğun yaş grubunun 30-39 yaş arası olduğu görülmektedir. En az katılımcı grubu ise 60 yaş ve üzerindedir. Katılımcıların %21,6'sı birinci sınıftadır. %35,5 ikinci, %8,5 üçüncü, %26,3 dördüncü sınıfta öğrenim görmektedir. %8,1 katılımcı ise mezun durumda olduğunu belirtmiştir. Katılımcılar arasında en az sayıdaki grup mezun durumda iken en kalabalık grubun 2. sınıf öğrenenleri olduğu görülmektedir. Katılımcıların %51,4'ü lisans, %48,6'sı ön lisans bölümde kayıtlı olduğunu belirtmiştir. İki seçenek arasında katılımcıların yaklaşık olarak eşit dağıldığını söylemek olasıdır. Ankete katılanların

%46,3'ü sesli malzemeleri daha önce kullandığını belirtmiştir. Katılımcıların %53,7'si ise sesli malzemeleri hiç kullanmamıştır. Sayıların neredeyse yarı yarıya dağıldığı görülmektedir. Yine de sesli malzeme hiç kullanmayan oranının fazla olduğu görülmektedir. Bunun nedeni, sesli malzemelerin yeterince duyurulmaması sonucu öğrenenlerin bilmemesi olabileceği gibi, dinlemeyi istememeleri de olabilir.

Katılımcıların %35,5'i eKampüs'te sunulan sesli malzemelerden yalnızca sesli özetleri kullandığını belirtmiştir. %6,7'si yalnızca sesli kitap, %57,8'i ise hem sesli kitapları hem de sesli özetleri kullanmıştır. Öğrenenlerinin büyük çoğunluğunun sesli kitap ve sesli özetleri birlikte kullandığı görülmektedir. Yaklaşık 3'te 1 oranında sesli özet kullanımının nedeni, özet seslendirme .mp3 dosyalarının süre olarak kısa olması olabilir. Katılımcılara sesli malzemeleri en çok dinledikleri cihaz sorulduğunda %39,6'sı cep telefonu, %27,3'ü bilgisayar, %31,6'sı hem cep telefonu hem bilgisayar, %1,5'i ise diğer yanıtını vermiştir. Açık uçlu yanıt da yazılabilen “diğer” seçeneği içinde araba ses sistemleri, tablet, akıllı televizyon gibi yanıtlar verildiği görülmüştür. Öğrenenlerin sesli malzeme dinlerken yoğun olarak cep telefonlarını kullandığı tespit edilmiştir. Cep telefonunun liderliği, aynı zamanda nitel görüşmelerde de söz konusudur. Bu sonuçlara göre, günümüzün taşınabilir mobil cihazları bir kez daha üstünlüğünü göstermektedir. Öğrenenlerin; taşınabilir olması nedeniyle, bir kolaylık olarak cep telefonlarına yöneldiği düşünülmektedir.

Katılımcılara sesli malzemeleri dinledikleri mekân tercihleri sorulduğunda %60,7'si evde, %21,1'i yolda, %13,9'u iş yerinde, %4,3'ü ise diğer yanıtını vermiştir. Sesli malzemelerin en çok evde kullanılması, nitel görüşmelerde de söz konusudur. “Diğer” seçeneğinde açık uçlu olarak genellikle “mümkün olan her yerde” yanıtının verildiği görülmektedir. “Bebeğimi emzirirken, temizlik yaparken” gibi yanıtlara da rastlanmıştır. Öğrenenlerin sesli malzemeleri en çok evde dinlediğini söylemek mümkündür. Evler, belki de öğrenenlerin en yalın ve kendilerine ait mekânlar olması nedeniyle tercih edilmiş olabilir.

Katılımcıların %7,9'u sesli malzemeleri çok az, %22,3'ü dönemde birkaç kez, %12,1'i ayda birkaç kez, %39,6'sı haftada birkaç kez, %18,1'i ise her gün dinlediğini belirtmiştir. “Haftada birkaç kez” dinleyenlerin oranı en fazladır. Anket sonuçlarına göre, sesli malzemelerin görece olarak sık kullanıldığını ifade etmek mümkündür. Katılımcıların %63,8'i, eKampüs dışında da çeşitli amaçlarla sesli malzeme dinlediğini belirtmiştir. %36,2 oranında katılımcı ise eKampüs dışında sesli malzeme

dinlememektedir. Sesli malzeme dinleyenlerin büyük kısmının eKampüs dışında da farklı sesli malzeme türlerini dinleme eğiliminde olduğu gözlemlenmektedir. Bu sonuçlara göre, sesli malzeme dinlemenin genel bir alışkanlık olduğunu söylemek mümkün olabilir.

6.2.3.1. Anket maddelerinin ayrı ayrı yorumlanmasından elde edilen sonuçlar

Bu bölümde anket maddeleri öz-düzenlemeli öğrenme, bağımsız çalışma ve memnuniyet ölçekleri bağlamında incelenmiş ve sonuca bağlanmıştır.

6.2.3.1.1. Öz-düzenlemeli öğrenme becerileri

Öz değerlendirme alt boyutu: “Sesli malzemeleri kullanma konusunda yeterli bilgiye sahibim.” faktörü, 5 üzerinden 3,99 ortalamaya sahiptir. “Sesli malzemelere nasıl çalışacağıma kendim karar verebilirim.” faktörü, 4,06 ortalamaya sahiptir. Bu bağlamda, öğrenenlerin yüksek düzeyde bilgiye sahip olduğu, nasıl çalışılması gerektiği konusunda bilinçli olduğu; sonuç olarak öz değerlendirmelerinin yüksek düzeyde olduğu ifade edilebilir. Burada yüksek skorlara etken olan durumun, öğrenenlerin yaş ortalamasının yüksekliği sonucu tecrübelerinin fazla oluşu olarak yorumlanmıştır.

Amaç belirleme alt boyutu: “Sesli malzemeleri kullanırken ders çalışma amaçlarımı belirlerim.” faktörü, 4,01 ortalamaya sahiptir. “Sesli malzemelerle çalışırken plan yaparım.” faktörü 3,79 ortalamaya sahiptir. “Sesli malzemelerle çalışırken zorlandığım konuları anlamak için uğraşırım.” faktörü 4,02 ortalamaya sahiptir. “Sesli malzemeleri sıkıcı bulsam bile yine de konuyu anlamak için dinlerim.” faktörü, 3,78 ortalamaya sahiptir. “Sesli malzemeler ders konularını tekrar etmemi sağlar.” faktörü 4,20 ortalamaya sahiptir. Öğrenenlerin amaç belirleme becerilerinin yüksek olduğu ifade edilebilir. AÖS öğrenenlerinin genel olarak amaç belirleme düzeylerinin yüksekliği, akademik anlamda kendilerini geliştirip yüksek not ortalamaları ile mezun olabilme istekliliğine yorumlanmıştır.

Zaman yönetimi alt boyutu: “Hangi sesli malzemeyi ne zaman dinleyeceğimi kendim planlayabilirim.” faktörü 4,17 ortalamaya sahiptir. “Sesli malzemeler için çalışma saatlerimi ayarlama kendime hedefler koyarım.” faktörü 3,89 ortalamaya sahiptir. “Kaynak ders kitabıma yeteri kadar çalışmadığımda, sesli malzemeler bana hızlı bir çalışma fırsatı sunar.” faktörü 4,14 ortalamaya sahiptir. “Sesli malzemeler bana zamanı verimli şekilde kullanmama yardım eder.” faktörü 4,13 ortalamaya sahiptir. “Sesli malzemeler bana, istediğim zaman ders çalışma fırsatı sunar.” faktörü 4,21 ortalamaya

sahiptir. “Sesli malzemeler ders çalışma süremi kısaltır.” faktörü 3,85 ortalama sahiptir. Bu faktörler sonucunda, öğrenenlerin zaman yönetimi becerisinin yüksek olduğunu söylemek mümkündür. Ders çalışma süresinin sesli malzemelerle azaldığını düşünenlerin oranı, diğer faktörlere göre düşüktür. Bunun nedeni de oldukça doğaldır. Çünkü doğası gereği seslendirmeleri dinlemek ek zaman alacak, süreyi uzatacaktır. Yine de okumak yerine sesli malzemeyi dinlemeyi tercih edenlerin sayısı azımsanmayacak orandadır.

Fiziksel mekân yönetimi alt boyutu: “Sesli malzemeleri dinlerken rahat bir yer seçerim.” faktörü 3,92 ortalama sahiptir. “Sesli malzemeleri dinlerken dikkatimi dağıtmayacak bir yer seçerim.” faktörü 3,92 ortalama sahiptir. “Sesli malzemeler bana, istediğim yerde ders çalışma fırsatı sunar.” faktörü 4,11 ortalama sahiptir. Bu faktörler sonucunda öğrenenlerin fiziksel ortam yönetimi becerilerinin yüksek olduğunu söylemek mümkündür. Sesli malzemelerin öğrenenlere dilediği yer ve zamanda çalışma fırsatı sunması, en yüksek puana sahiptir. Bu dikkat çekici ortalama sonucunda, AÖS’ün öğrenme materyallerinden olan sesli malzemelerin neden tercih edildiği konusunda iyi bir fikir verdiği düşünülmektedir.

Yardım arama alt boyutu: “Başkasının yardımına ihtiyaç duymadan eKampüs’te sesli malzemelere erişip kullanabilirim.” faktörü 3,92 ortalama sahiptir. “Sesli malzemeleri internet bağlantısı olmadan (çevrim dışı kullanmam gerektiğinde) dosyayı nasıl indirip çalıştıracağımı bilirim.” faktörü 3,82 ortalama sahiptir. Bu faktörler sonucunda öğrenenlerin yardım arama becerilerinin yüksek olduğu söylenebilir. Yani bireyler, başkasının yardımına gereksinim duymadan kendi başlarına sesli malzemelere erişip kullanabilmektedir. eKampüs’ün sesli malzemeler özelinde kullanılabilirliğinin başarılı bulunduğunu söylemek mümkündür.

Çalışma stratejisi alt boyutu: “Sesli malzemeler ile çalışırken kendime notlar alırım.” faktörü 3,58 ortalama sahiptir. Ortalama düşük görünse de öğrenenler not tutmayı tercih etmeyebilir. Bu, kişisel bir seçimdir ve doğaldır. “Aynı sesli malzemeyi birkaç kez dinlerim.” faktörü 4,03 ortalama sahiptir. “Sesli malzemeler ile çalışırken ses kaydını duraklatıp anladıklarımı değerlendiririm.” faktörü 3,88 ortalama sahiptir. “Sesli malzemelerle çalışırken konuya odaklanmak için aklımda sorular oluştururum.” faktörü 3,70 ortalama sahiptir. Öğrenenlerin kendilerine sorular yöneltmemesi de doğal bir durumdur. “Sesli malzemeleri başka bir işle ilgilenirken de kullanabilirim.” faktörü 3,63 ortalama sahiptir. Bu madde aynı zamanda sesli malzemelerin esnekliğini de

gözler önüne sermektedir. Tüm faktörler incelendiğinde öğrenenlerin çalışma stratejisi becerilerinin yüksek olduğunu söylemek mümkündür.

6.2.3.1.2. Bağımsız çalışma becerileri

“Sesli malzemeleri kullandığımda sınav notum yükselir.” maddesi 3,84 ortalamaya sahiptir. Öğrenenlerin sesli malzemeler sayesinde akademik başarılarının yükseldiğini düşündüklerini söylemek mümkündür. “Sesli malzemeleri dinlediğimde ders içeriğini daha iyi anlarım.” faktörü 3,98 ortalamaya sahiptir. Dinleyen öğrenenlerin içeriği daha iyi anladığını düşünmesi belki de sesli malzemelere olan eğilimini pekiştirmektedir. “eKampüs'te sesli malzemelere ek olarak canlı ders, kitap PDF, özet PDF gibi diğer ders içeriklerinden en az birini daha kullanırım.” faktörü 4,25 ortalamaya sahiptir. Öğrenenlerin yüksek oranda diğer ders malzemelerini de kullandığı görülmektedir. “Sesli malzemeler bana kendi hızımda ders çalışma imkânı sunar.” faktörü 4,02 ortalamaya sahiptir. “Sesli malzemeleri kullanırken öğretim elemanı ile birlikteymişim gibi hissederim.” faktörü 3,63 ortalamaya sahiptir. Yüksek oranda olmasa da öğrenenlerin aidiyet bağlamında öğretim elemanı ile birlikte gibi hissetmesi oldukça dikkat çekicidir. Basılı veya PDF kitaplar dışında, sesli malzemelerin bu yönü oldukça faydalı bir sonuca ulaşmıştır. “Sesli malzemeleri dinleyerek konuyu daha iyi öğrenirim.” faktörü 3,98 ortalamaya sahiptir. Görece yüksek bir puan ile öğrenenlerin konuyu daha iyi öğrenmek için sesli malzemeleri daha çok kullanmak isteyeceği söylenebilir. “Sesli malzemeyi dinlemeden önce seslendirilmiş metni (kitap, özet) kendim de okurum.” faktörü 3,72 ortalamaya sahiptir. Çok sayıda öğrenenin kitapları okuduktan sonra sesli malzemeleri ek, pekiştirici materyaller olarak faydalanma amacı ile kullandığı söylenebilir.

6.2.3.1.3. Memnuniyet ölçeği sonuçları

“eKampüs'teki sesli malzemeleri kullanmak kolaydır.” faktörü 4,12 ortalamaya sahiptir. Öğrenenlerin büyük çoğunluğunun sesli malzeme kullanımının kolay olduğunu düşündüğü görülmektedir. Bu, AÖS için iyi bir göstergedir. “Sesli malzemeler teknik olarak geliştirilebilir.” faktörü 4,15 ortalamaya sahiptir. Öğrenenlerin teknik sorunlar nedeniyle sistem iyileştirmesi beklentisinde olduğunu söylemek mümkündür. Herhangi bir sorunla karşılaşmasa da daha iyi bir sistem beklentisi, bir bakıma o kuruma olan güvenin bir göstergesidir. “eKampüs'teki sesli malzemeler kalitelidir.” faktörü 3,78

ortalamaya sahiptir. Bu faktör, diğerlerine göre biraz düşük puanlamada kalmıştır. Kalite içeriği seslendirme yapan kişi, ses kalitesi, sistem yazılımı kalitesi gibi unsurlar içerdiğinden üzerine düşünülmesi gereken konulardan biridir. “eKampüs'te sesli malzemelere kolaylıkla erişebilirim.” faktörü 4,10 ortalamaya sahiptir. Öğrenenlerin yine eKampüs’ü kullanmada kolaylık yaşadığı söylenebilir. “Sesli malzemeyi seslendiren kişi, iyi seslendirmiştir.” faktörü 3,70 ortalamaya sahiptir. Öğrenenlerin seslendiren kişileri diğer faktörlere kıyasla daha az beğendiği görülmektedir. Bu konuda uzman personel seçimi elzemdir. Ortalamanın düşüklüğü dikkat çekicidir. “Sesli malzemeleri dinlediğim cihazda sorunsuzca kullanabilirim.” faktörü 4,05 ortalamaya sahiptir. Öğrenenlerin büyük oranda sorun yaşamadığını söylemek mümkündür. “Sesli malzemelerin ses kalitesinin iyi olduğunu düşünürüm.” faktörü 3,79 ortalamaya sahiptir. Bu faktörün de diğerlerine göre düşük puana sahip olduğu söylenebilir. Son olarak “eKampüs'teki sesli malzeme sayısının artırılması gerekir.” faktörü 4,16 ortalamaya sahiptir. Öğrenenlerin yine AÖS’e duyduğu güven sonucunda daha çok sesli malzeme olmasını istediği görülmektedir.

6.2.3.2. Fark testlerinin sonuçları

Bu bölümde öz-düzenlemeli öğrenme, bağımsız çalışma ve memnuniyet ölçeklerinin fark testi sonuçları paylaşılmıştır.

6.2.3.2.1. Öz-düzenlemeli öğrenme ölçeğinde fark testlerinin sonuçları

Çalışmada, erkek öğrenenlere kıyasla kadın öğrenenlerde amaç belirleme becerisinin daha fazla olduğu görülmüştür. Kadın öğrenenlerin çalışmaya başlamadan önce kendilerine bir amaç bulma ihtiyacının daha yüksek olduğu söylenebilir. Zaman yönetimi konusunda yine kadın öğrenenlerin erkek öğrenenlerden önde olduğu sonucu çıkarılmıştır. Buna göre kadın öğrenenlerin zamanlarını planlamada erkek öğrenenlere göre daha özverili hareket ettiği ifade edilebilir. Çalışma stratejisi bağlamında da kadın öğrenenlerin erkek öğrenenlere kıyasla yüksek bir puana sahip olduğu görülmektedir. Bireysel çalışma stratejisi bulma ve geliştirme konusunda kadın öğrenenlerin daha başarılı olduğu söylenebilir. Öz değerlendirme, fiziksel ortam yönetimi, yardım arama alt boyutlarında kadın ve erkek öğrenenlerin neredeyse eşit düzeyde puanları bulunmaktadır.

Tamhane testi sonuçlarına göre “29 yaş ve altı” ile “40-49 yaş arası” öğrenenler arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Buna göre “40-49 yaş arası” öğrenenlerde

“29 yaş ve altı” öğrenenlere kıyasla zaman yönetimi becerisi daha yüksektir. Bunda orta yaş tecrübesi etkili olabileceği gibi, gençlerin sosyal hayata daha fazla zaman ayırması gibi durumların da etkili olduğu düşünülmektedir.

Bilindiği gibi, AÖS, 2 yıllık ön lisans ve 4 yıllık lisans programlarından oluşmaktadır. Kayıtlı olunan program türü açısından öz-düzenlemeli öğrenme ölçeğinin hiçbir maddesi anlamlı şekilde farklılaşmamaktadır. Öğrenenlerin lisans ya da ön lisans programında olmaları fark etmeksizin benzer düzeylerde öz-düzenleme becerilerine sahip olduğu ifade edilebilir. Tamhane testi sonuçlarına göre 1. sınıf ve 3.sınıf öğrenenleri ile 1. sınıf ve mezun öğrenenler arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Buna göre mezun ve 3. sınıf öğrenenlerde öz değerlendirme becerisi daha yüksektir. 1. sınıf öğrenenlerde ise bu becerinin daha düşük olduğu söylenebilir. Buna göre, ilk sınıf öğrenenlerinin acemilik çekebildiği, öğrenenlerin AÖS içerisinde zaman geçtikçe tecrübe edindikleri, bunun sonucunda da becerilerinin geliştiği düşünülmektedir.

Hem sesli kitap hem sesli özet dinleyenlerin öz değerlendirme, amaç belirleme, zaman yönetimi, fiziksel ortam yönetimi, yardım arama, çalışma stratejileri becerilerinde yalnızca sesli kitap ve yalnızca sesli özet dinleyen öğrenenlerden daha önde olduğu tespit edilmiştir. Buna göre, eKampüs’te daha fazla zaman geçirip daha çok çalışan öğrenenlerin becerilerinin artış gösterdiğini söylemek mümkündür. Öğrenenlerin çok sayıda malzeme ile çalışmasının, bu becerileri arttırdığı düşünülmektedir.

Sesli malzemeleri çok az dinleyenlerin, diğer gruplara göre öz değerlendirme becerilerinin düşük olduğu görülmektedir. Dinleme oranı yükseldikçe öz değerlendirme becerileri de doğru orantılı olarak artmaktadır. Öz değerlendirme puanı en yüksek olan grup, sesli malzemeleri her gün dinlediğini belirten gruptur. Amaç belirleme faktöründe de benzer bir durum söz konusudur. Çok az dinleyenlerin amaç belirleme faktörü en düşük seviyede iken her gün dinleyenlerin amaç belirleme puanı en yüksektir. Benzer doğru orantılı yükselişin zaman yönetimi, fiziksel ortam yönetimi, yardım arama, çalışma stratejisi faktöründe de olduğu gözlemlenmektedir.

Öz değerlendirme konusunda hem bilgisayar hem cep telefonu kullananlar, yalnızca cep telefonu kullananlara göre öz değerlendirme konusunda önde görülmektedir. Hem bilgisayar hem cep telefonu kullananlar, yalnızca bilgisayar kullananlara bakılarak öz değerlendirme konusunda daha iyi becerilere sahiptir. Fiziksel ortam yönetimi konusunda hem cep telefonu hem bilgisayar kullananların yalnızca cep telefonu kullanan bireylere göre becerilerinin daha yüksek olduğu ifade edilebilir. Bu sonuçlara göre daha

farklı ve çok sayıda cihazı kullanan öğrenenlerde daha yüksek beceriler olduğu düşünülmektedir.

Sesli malzemeyi evde dinlemeyi tercih eden öğrenenlerin fiziksel ortam yönetimi becerisinde yolda ve iş yerinde dinleyen öğrenenlere göre önde olduğu görülmüştür. Daha odaklı, dikkat dağıtan unsurlardan yalıtılmış bir mekân olan ev ortamının bu nedenle daha yüksek puana sahip olduğu ifade edilebilir.

eKampüs dışında eğitim, eğlence ve benzeri amacıyla farklı sesli malzeme dinleyen öğrenenlerin öz değerlendirme, amaç belirleme, zaman yönetimi, yardım arama, çalışma stratejisi becerilerinin de eKampüs dışında sesli malzeme dinlemeyen bireylere göre daha gelişmiş olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuca göre, belirlediği bir amaç için farklı mecralarda farklı seslendirmeler dinleyen öğrenenlerin bu tür becerilerini geliştirdiği yorumunu yapmak mümkündür.

6.2.3.2.2. Bağımsız çalışma ölçeğinde fark testlerinin sonuçları

Fark testleri sonucunda, kadın ve erkek öğrenenlerin bağımsız çalışma becerilerinin birbirine yakın olduğu görülmüştür. Tüm yaş gruplarında bağımsız çalışma becerilerinin benzer düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Lisans ve ön lisans okuyan öğrenenlerin bağımsız çalışma becerilerinin neredeyse aynı düzeyde olduğu ifade edilebilir. Kaçıncı sınıfta oldukları fark etmeksizin tüm gruplarda bağımsız çalışma becerileri benzer düzeydedir.

Sesli kitap ve sesli özetleri birlikte kullanan öğrenenlerin, yalnızca sesli özet kullanan öğrenenlere göre bağımsız çalışma becerilerinin daha gelişmiş olduğunu söylemek mümkündür. Çok sayıda malzeme kullananların becerilerinin gelişmesine etki ettiği söylenebilir. Öğrenenlerin sesli malzeme dinleme sıklığı değiştikçe, bağımsız çalışma becerilerinin de farklılaştığı tespit edilmiştir. Her gün sesli malzeme dinleyen öğrenenlerde bağımsız çalışma becerisi daha yüksektir. Buna göre, sesli malzemelerle daha çok vakit geçirdikçe bu becerilerin arttığı ifade edilebilir.

Sesli malzemeleri hem cep telefonu hem bilgisayarla dinleyenlerin, yalnızca bilgisayarla dinleyenlere göre bağımsız çalışma becerilerinde daha önde olduğu görülmüştür. Kullanılan cihaz sayısı arttıkça becerinin yükseldiğini söylemek mümkündür. Sesli malzemeler ev, yol, iş yeri ve benzeri nerede dinlenirse dinlensin, bağımsız çalışma becerilerinin birbirine yakın olduğu tespit edilmiştir. Mekân tercihlerinin bağımsız çalışma üzerindeki rolünün pek fazla olmadığını ifade etmek

mümkündür. eKampüs dışında başka sesli malzemeleri de dinleyen öğrenenlerin bağımsız çalışma becerilerinin, dinlemeyen bireylere oranla önde olduğu tespit edilmiştir. Kullanılan sesli malzemeler çeşitlendikçe bu becerilerin de artış gösterdiği söylenebilir.

6.2.3.2.3. Memnuniyet ölçeğinde fark testlerinin sonuçları

Test sonuçlarında kadın ve erkek öğrenenlerin memnuniyet düzeylerinin birbirine yakın olduğu, tüm yaş gruplarında memnuniyetin benzer düzeyde olduğu, lisans ve ön lisans okuyan öğrenenlerin memnuniyetlerinin neredeyse aynı düzeyde olduğu, tüm sınıf düzeylerinde memnuniyet düzeyinin birbirine yakın düzeyde olduğu saptanmıştır. Sesli kitap ve sesli özetleri birlikte kullanan öğrenenlerin, yalnızca sesli özet kullanan öğrenenlere göre memnuniyet düzeylerinin daha gelişmiş olduğu tespit edilmiştir. Farklı malzemeler kullandıkça memnuniyetin artış gösterdiği ifade edilebilir. Bu konuda farklı seslendirenlerin etkisi olduğu düşünülmektedir. Öğrenenler ne kadar farklı seslendirme ile karşılaşırsa bunun memnuniyete olumlu katkısı olmaktadır.

Öğrenenlerin sesli malzeme dinleme sıklığı arttıkça, memnuniyet düzeylerinin de arttığını söylemek mümkündür. Belki de dinleme sıklığı arttıkça memnuniyet, memnuniyet arttıkça dinleme sıklığı karşılıklı olarak yükselmektedir. Sesli malzemeleri hem bilgisayar hem cep telefonunda dinleyen öğrenenlerin memnuniyet düzeylerinin en yüksek olan grup olduğu saptanmıştır. Burada da karşılıklı bir yükselişin olduğu tahmin edilmektedir. Öğrenenler memnun kaldıkça farklı cihazlardan, daha sık biçimde sesli malzemelere yönelmektedir. Bütün mekânlarda sesli malzeme dinleyenlerin benzer düzeyde memnun oldukları tespit edilmiştir. eKampüs dışında sesli malzeme dinleyen öğrenenlerin memnuniyet düzeylerinin, dinlemeyen öğrenenlere oranla önde olduğu görülmektedir. Burada bireysel alışkanlıkların etken olduğu tahmin edilmektedir. Farklı konularda bir şeyler dinlemeyi seven bireylerin memnuniyeti yüksek olabilir.

Bağımsız çalışma becerisi yüksek olan öğrenenlerin sistemden en memnun kitle olduğu görülmektedir. Yardım arama konusunda başkalarına ihtiyaç duymayan öğrenenlerin de bunu takip ettiğini ifade etmek mümkündür. Bir başka noktadan bakınca, fiziksel ortam yönetimi becerisi yüksek olan bireylerin de memnuniyetinin yüksek olduğu görülmektedir. Özetle, dilediği yerde, dilediği zaman, dilediği şekilde çalışabilme becerileri geliştiren öğrenenlerin sistemden memnun oldukları söylenebilir.

Sonuç olarak, Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sisteminin, eKampüs'te öğrenenlerine sunduğu sesli malzemelerle öğrenen bireylerin olumlu bağlamlarda ilgisini

çektığı ifade edilebilir. Hangi program türüne kayıtlı olursa olsun, öğrenenler sesli malzemeleri iyi bir ders malzemesi olarak tanımlamakta ve kullanmaktadırlar. Bu çalışma ile AÖS olarak seslendirenlerin alandaki yetkinliği, teknik problemler ve benzeri gibi çeşitli başlıklarla yukarıda anılan eksikliklerin giderilerek sesli malzemelerin geliştirilmesi, sayılarının artırılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

6.3. Öneriler

Bu bölümde, tez çalışmasının tüm aşamalarından sonra elde edilen veriler ışığında, eKampüs'ten öğrenenlere sunulan sesli malzemelerin geliştirilip daha iyi duruma getirilebilmesi için tespit edilen önerilere yer verilmiştir.

- Yapılacak yeni çalışmalar kapsamında, öğrenenlere sesli malzemelerin sunulduğu ve sunulmadığı iki durumda ortaya çıkacak başarı düzeyi karşılaştırılabilir.
- Sesli malzemelerin ilgili metinde olduğu gibi bire bir seslendirilmeyip ders anlatımı yapıyormuş gibi kaydedildiğinde öğrenenlerin beğenilerinde değişme olup olmayacağı araştırılabilir.
- Yarı yapılandırılmış görüşmelerde öğrenenler araştırmacı tarafından telefonla arandıklarında ve sesli malzemelerle ilgili görüşleri sorulduğunda memnun olmuşlardır. Bazı katılımcılar “ilk kez okul tarafından arandığını” aktarmıştır. Farklı bilimsel çalışmalar sırasında yahut yalnızca AÖS hakkındaki görüşleri sorulmak üzere öğrenenlere zaman zaman telefonla ulaşılmasının aidiyet açısından olumlu sonuçlar getirebileceği düşünülmektedir.
- Öğrenme malzemeleri arasında bulunan sesli kitap ve sesli özetlerin öğrenenler tarafından kullanımı yaklaşık %20'dir. Erişim ve kullanım sayılarının artırılması adına hiç sesli malzemesi bulunmayan derslere gerekli süreçlerin tamamlanarak seslendirmelerin eklenmesinde fayda görülmektedir. Bu sayede sesli malzeme kullanım oranları da artacaktır.

- Anket sonuçlarına göre katılımcıların yarıdan fazlası (yaklaşık %51) sesli malzeme kullanmadığını belirtmiştir. Ankette sesli malzeme kullanmayan öğrenenlerin kullanmama nedenleri açık uçlu olarak sorulduğunda çok sayıda kişinin sesli malzemelerden haberinin olmadığı anlaşılmaktadır. AÖS öğrenenlerine eKampüs üzerinden sesli kitap ve sesli özetlerin sunulduğunun çeşitli iletişim kanalları ile daha iyi duyurulmasında fayda görülmektedir.
- İncelenen dönem dersleri arasında sesli malzemesi olan ders oranı %66'dır. Geriye kalan %34 oranındaki derste hiç sesli malzeme bulunmayışı, öğrenenler açısından büyük bir eksiklik olarak görülmektedir. Kalan dersler için de sesli kitap ve sesli özet üretilmesi önerilmektedir.
- Kütüphanecilerin ve eğitimcilerin sesli kitapların her yaştan birey üzerindeki etkisinin farkına varmaları ve bu yeni, benzersiz kitap biçimine sürekli erişebilmelerini, bu yöndeki ihtiyaçlarını desteklemeleri önemlidir (Cahill ve Moore, 2017). Açık ve uzaktan eğitimden faydalanan öğrenenlerin de ister temel malzeme isterse yardımcı malzeme olsun, sesli malzemelerden daha çok yararlanabilmeleri için yapılan çalışmalar artırılmalıdır.
- Anket sonuçlarına göre, sesli malzeme kullanan öğrenenlerin büyük çoğunluğu (%39,6) bu malzemeleri cep telefonu ile dinlemektedir. %31,6 oranında “hem cep telefonu hem bilgisayar” yanıtı verilmiştir. Öğrenenlerin yalnızca %27,3'ü bu malzemeleri bilgisayarda dinlemektedir. Anketin açık uçlu bölümlerinde çok sayıda öğrenenin teknik sorunlara dair yakınmaları bulunmaktadır. Bunlardan bazıları “tıklandığında sesin çalmaması, uygulamanın hata vermesi” gibi durumlardır. Bazı öğrenenler ise ses oynatıcısında çeşitli diğer uygulamalarda olduğu gibi 5-10 saniye ileri-geri atlama butonu olmasını talep etmiştir. Süre olarak uzun olan sesli malzemelerde bunun gibi iyileştirmelerin yapılması, öğrenenlerin faydasına olacaktır. Özellikle akıllı telefonlarda kullanılan Anadolu Mobil uygulamasında bu yönde iyileştirmeler yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Akgün-Özbek, E. (2015). (Kitap Özeti) Çevrimiçi uzaktan öğrenme: bir araştırma gündemine doğru. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 1 (1), 119-128.
- Anameriç, H. (2014). Kitabın teknolojik değişimi. *Bilgi Dünyası*, 15(1), 176-188.
- Arı, Süleyman. (2019). *Açık ve uzaktan eğitimde görme engellilerin desteklenmesi AÖF ders kitapları için erişilebilirlik araştırması*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Arifin, W. N. (2015). The graphical assessment of multivariate normality using SPSS. *Education in Medicine Journal*, 7(2), 71-75.
- Artsın, M., Koçdar, S. ve Bozkurt, A. (2020). Öğrenenlerin öz-yönetimli öğrenme becerilerinin kitlesel açık çevrimiçi dersler bağlamında incelenmesi. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 10 (1), 1-30.
- Aslam Orkun, M. ve Bayırlı, A. (2019). Öğrenme stilleri modellerinin incelenmesi. *Maarif Mektepleri Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3 (1), 71-83.
- Aydın, C. H. (2005). Açık ve uzaktan öğrenmede kullanılan basılı materyallerdeki anlatım biçimine ilişkin öğrenen tercihleri. *Sosyal Bilimler Dergisi* 2005/1. 132-147.
- Aydın, C. H. (2011). *Açık ve uzaktan öğrenme: öğrenci adaylarının bakış açısı*. Ankara: Pegem Yayınları.
- Audiobook History: A timeline. (2011). *AudioFile*, 20 (1), 3.
- Bakhov, I., Opolska, N., Bogus, M., Anishchenko, V., & Biryukova, Y. (2021). Emergency distance education in the conditions of COVID-19 pandemic: experience of Ukrainian universities. *Education Sciences*, 11(7), 364.
- Bakırcı, R. (2009). Milli Kütüphane’de görme engellilere sunulan hizmetler ve gelişmeler. *Bilgi Dünyası*, 10 (1), 100-104.

- Barut Tuğtekin, E. (2022). Çevrimiçi öğrenme ortamlarında üniversite öğrencilerinin öz düzenleme düzeylerinin incelenmesi. *Journal of Educational Reflections (Eğitim Yansımaları Dergisi)*, 6 (1), 10-23.
- Binczek, N. ve Epping-Jäger C. (2012). Literatur und hörbuch, *Text + Kritik*, 196, 56.
- Bozkurt, A., Koçdar, S., Çağıltay, K., Eşfer, S., Çelik, B., Karaman, S., ve Kurşun, E. (2021). Türkiye'de kitlesel açık çevrimiçi dersler (KAÇD) ve Türk yükseköğretimi bağlamında bir değerlendirme. *Yükseköğretim Dergisi*, 11 (2), 521-536.
- Bozkurt, A. (2013). Açık ve uzaktan öğretim: web 2.0 ve sosyal ağların etkileri. *Akademik Bilişim 2013*, Antalya: Akdeniz Üniversitesi, s.689-694.
- Boekaerts, M. (1999). Self-regulated learning: where we are today. *International journal of educational research*, 31 (6), 445-457.
- Büyüköztürk, Ş. (2017). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Campbell, G. (2005). Podcasting in education. *EDUCAUSE*, Nov/Dec, 5, 33-44.
- Canyakan, S. (2017). Ses tarihi: audio özelinde müzik teknolojisi ve kökeni. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10/Özel Sayı 2, 171-191.
- Cahill, M. and Moore, J. (2017). A sound history: audiobooks are music to children's ears. *Children and libraries*, 15 (1), 22-29.
- Cerezo, R., Bogarín, A., Esteban, M., and Romero, C. (2020). Process mining for self-regulated learning assessment in e-learning. *Journal of Computing in Higher Education*, 32 (1), 74-88.
- Chan-Olmsted, S., & Wang, R. (2022). Understanding podcast users: consumption motives and behaviors. *New media & society*, 24 (3), 684-704.
- Collins, S. (2008). Open and distance learning in qualifying social work education in Britain and the USA: celebrating diversity and difference?. *Social Work Education*, 27 (4), 422-439.

- Coşkun, O. ve Demirkan, M. (2016). Türkçe'nin yabancı dil olarak öğretiminde dinleme becerisini geliştirmede web radyo ve podcast uygulamaları. *Turkophone*, 3 (1) , 35-56.
- Creswell, J. W. and Sözbilir, M. (2017). Karma yöntem araştırmalarına giriş. *Pegem Akademi*.
- Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G. ve Büyüköztürk, Ş. (2016). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik spss ve lisrel uygulamaları (4. baskı)*. Ankara: Pegem Yayınevi.
- Çolak, A. ve Uzuner, Y. (2004). Zihin özürlü çocukların okuma yazma öğrenmeleri ve özel eğitim öğretmenleri: yarı yapılandırılmış görüşme araştırması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 4 (2), 241-270.
- Çoruh, L. ve Hidayetoğlu, B. (2016). Dijital çağda kitabın dönüşümü. *Anadolu Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, 6 (2), 180-194.
- Dabbagh, N. and Kitsantas, A. (2012). Personal learning environments, social media, and self-regulated learning: a natural formula for connecting formal and informal learning. *The Internet and higher education*, 15 (1), 3-8.
- Dali, K. and Brochu, L. K. (2020). The right to listen: a not so simple matter of audiobooks. *Library Resources & Technical Services*, 64 (3), 106-119.
- Dalkıran, B. (2019). Öz-düzenlemeli öğrenme destekli etkinliklerin öğrencilerin İngilizce dersi başarılarına etkisi. *Karaelmas Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7 (2), 202-211.
- Dalkıran, Ö. (2013). Kitabın tarihi. *Türk Kütüphaneciliği*, 27 (1) , 201-213.
- Dembo, M. H., Junge, L. G. and Lynch, R. (2006). Becoming a self-regulated learner: implications for web-based education. *Web-based learning: Theory, research, and practice*, 185-202.
- Doherty, W. (2006). An analysis of multiple factors affecting retention in web-based community college courses. *The Internet and Higher Education*, 9 (4), 245-255.
- Drew, C. (2017). Edutaining audio: an exploration of education podcast design possibilities. *Educational Media International*, 54 (1), 48-62.

- Dwivedi, Y. K., Rana, N. P., Jeyaraj, A., Clement, M., & Williams, M. D. (2019). Re-examining the unified theory of acceptance and use of technology (UTAUT): towards a revised theoretical model. *Information Systems Frontiers*, 21 (3), 719-734.
- Erdem Aydın, İ. ve Taltekin, A. (2021). Açık ve uzaktan öğrenenlerin öğrenme ortam tercihleriyle kültürel özellikleri arasındaki ilişki. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (AUJEF)*, 5 (1), 1-21.
- Gustafsson, H. (2021). The market for audiobooks. *Logos*, 32 (2), 7-9.
- Güler, E. (2018). Açık ve uzaktan öğrenme ortamlarında esneklik. *AUAd*, 4 (3), 75-95.
- Göçerler, H. ve Asutay, H. (2016). Yazınsal bir ürün olarak sesli kitapların okuma derslerindeki etkililiği ve kullanılabilirliği. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18 (2). 151-167.
- Gökçe, A. (2008). Küreselleşme sürecinde uzaktan eğitim. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, (11) , 1-12.
- Göksel, N. (2021). Anadolu University open education faculty students' opinions on the use of artificial intelligence based systems and applications. *OPUS– International Journal of Society Studies*, 18 (43), 6119-6142.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J. ve Anderson, R. E. (2014). *Multivariate data analysis*. USA: Pearson Educated Limited.
- Imawan, M. R., and Ashadi, A. (2019). Audiobooks for assisting EFL students in reading independently. *Journal of English Language Teaching and Linguistics*, 4 (1), 77.
- Işık, A. H., Özkaraca, O. ve Güler, İ. (2011). Mobil öğrenme ve podcast. *XII. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri*, Malatya: İnönü Üniversitesi, 861-866.
- İstifçi, İ. ve Göksel, N. (2022). The relationship between digital literacy skills and self-regulated learning skills of open education faculty students. *English as Foreign Language International Journal (EFLIJ)*, 26 (1), 63-87.

- Johnston, D.; Rockhill, C.; Pastore, D. (2021), The effectiveness of podcasts in sport management education part two: a qualitative analysis, In *Journal of Hospitality, Leisure, Sport & Tourism Education*, November 2021, 29.
- Kaçmaz, N. ve Demirtaş, V. Y. (2020). Özel yetenekli çocuklarda öz-düzenlemeli öğrenme, öz-yeterlik ve mükemmeliyetçilik. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22 (1), 389-404.
- Kalaycı, Ş. (2017). *SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri*. Ankara: Dinamik Akademi Yayın Dağıtım.
- Kant, N., Prasad, K. D., & Anjali, K. (2021). Selecting an appropriate learning management system in open and distance learning: a strategic approach. *Asian Association of Open Universities Journal*, 16 (1), 79-97.
- Kaplan, İ. ve Ataizi, M. (2020). Sesli kitapların yükselişi: nitel bir araştırma. *17th International Symposium Communication in the Millennium*, Sempozyum Bildirisi. s.839-851.
- Karasar, Ş. (2004). Eğitimde yeni iletişim teknolojileri-internet ve sanal yüksek eğitim. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*. 3 (4), 117-125.
- Karasu, G. ve Sarı, Y. E. (2019). Uzaktan eğitim ve yabancı dil öğrenme özerkliği. *Dialog Interkulturelle Zeitschrift Für Germanistik*, 7 (2), 321-334.
- Kaynar, A. (2021). Podcast dinleme alışkanlıkları üzerine bir inceleme. *Yeni Medya*, 2021 (10), 43-62.
- Kazak, M. (2008). Görme engellilere yönelik kütüphanecilik hizmetlerinde Türkiye'deki son gelişmeler: Gazi Üniversitesi Merkez Kütüphanesi Görme Engelliler Bölümü örneği. *Türk Kütüphaneciliği*, 22 (2), 216-221.
- Khanna, P. (2017). A conceptual framework for achieving good governance at open and distance learning institutions. *Open Learning: The Journal of Open, Distance and E-Learning*, 32 (1), 21-35.

- Kim H. Y. (2013). Statistical notes for clinical researchers: assessing normal distribution (2) using skewness and kurtosis. *Restorative dentistry & endodontics*, 38 (1), 52–54.
- Knapp, H. (2018). *Intermediate statistics using SPSS*. USA: Sage.
- Koçdar, S. (2006). *Uzaktan eğitim ders kitaplarının geribildirim açısından değerlendirilmesi: Anadolu Üniversitesi'nin uzaktan eğitim veren işletme ve iktisat fakülteleri örneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Koçdar, S., ve Kapar, N. (2017). Türkiye’de açık ve uzaktan öğrenme programlarının akreditasyonu: uygulamalar, sorunlar ve çözüm önerileri. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, (3), 494-503.
- Koçdar, S. (2015). Çevrimiçi ortamlarda öğrenenlerin öz-yönetim becerilerinin geliştirilmesinde kullanılan stratejiler ve araçlar. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 1 (1), 39-55.
- Koppelman, H. (2013). Using podcasts in distance education. *International Association for Development of the Information Society*.
- Kuehl, R. (2021). Can children of different races “see” themselves in audiobooks? A comparison of US library systems’ offerings. *Collection Management*, 46 (1), 14-34.
- Kumtepe, A., Büyük, K., Güneş, İ., Öztürk, A., Tuna, G., Gümüş, S., ve Atak, O. N. (2017). Kitleli uzaktan eğitimde öğrenen-içerik etkileşimi: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sistemi örneği. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 3 (2), 9-36.
- Kuzu, Ö. G. S. ve Balaman, Ö. G. F. (2014). Moodle kullanılarak gerçekleştirilen web destekli eğitim hakkındaki öğrenci görüşleri. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, Mayıs: 3/2, 234-242.
- Lundström, M., & Lundström, T. P. (2021). Podcast ethnography. *International Journal of Social Research Methodology*, 24 (3), 289-299.

- Marchetti, E. and Valente, A. (2018). Interactivity and multimodality in language learning: the untapped potential of audiobooks. *Universal Access in the Information Society*, 17 (2), 257-274.
- Mathew, I. R., and Ebelelloanya, J. (2016). Open and distance learning: benefits and challenges of technology usage for online teaching and learning in Africa.
- Mathew, V. N., and Chung, E. (2020). University students' perspectives on open and distance learning (ODL) implementation amidst covid-19. *Asian Journal of University Education*, 16 (4), 152-160.
- McGarr, O. (2009). A review of podcasting in higher education: its influence on the traditional lecture. *Australasian Journal of Educational Technology*, 25 (3), 309-321.
- Moore, M. G., & Kearsley, G. (2012). *Distance education: a systems view of online learning*. New York: Cengage.
- Mutlu, M. E., Kip, B. ve Kayabaş, İ. (2005). Açıköğretim e-öğrenme sisteminde öğrenci-içerik etkileşimi. *V. Uluslararası Eğitim Teknolojileri Konferansı'nda sunulmuş bildiri*, Sakarya. s.1262-1269.
- Mutlu, M. E., Özöğüt-Erorta, Ö., ve Kayabaş, İ. (2006). Açıköğretim sisteminde internete dayalı akademik danışmanlık hizmetlerinin tasarımı ve uygulanması. *Bilişim'06 Bildiriler*, s.132-137.
- Nage-Sibande, B., Morolong, B. L. (2018). A trend analysis of opportunities and challenges of open and distance learning provision in dual-mode institutions. *Distance Education*, 39 (4), 495-510.
- Onwe, O. J. (2014). Policies and practice of open and distance learning models in the sub-Saharan African countries: a literature survey. *Journal of Teacher Perspective*, 8 (2), 1-23.
- Osuji, C. U. and Umunnakwe, N. R. (2022). Open and distance learning programmes: a panacea for bridging the gap in human capital development for 21st century in rivers state. *Irish Journal of Educational Practice*, 5 (2), 9-18.

- Ozgur, A. Z. and Kiray, H. S. (2007). Evaluating audio books as supported course materials in distance education: the experiences of the blind learners. *The Turkish Online Journal of Educational Technology – TOJET*, 6 (4), 975-992.
- Özgür, A. Z. and Gürcan, H. İ. (2004). An audio-book project for blind students at the open education system of Anadolu University, *Turkish Online Journal of Educational Technology - TOJET*, 3 (3), 3-10.
- Panadero, E. (2017). A review of self-regulated learning: six models and four directions for research. *Frontiers in Psychology*, 4 (8), 422.
- Paydar, S. ve Doğan, A. (2019). Öğretmen adaylarının açık ve uzaktan öğrenme ortamlarına yönelik görüşleri. *Eğitim ve Teknoloji*, 1 (2), 154-162.
- Perks, L. G., Turner, J. S., & Tollison, A. C. (2019). Podcast uses and gratifications scale development. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, 63 (4), 617-634.
- Pintrich, P. R. (2000). The role of goal orientation in self-regulated learning. M. Boekaerts, P. R. Pintrich & M. Zeidner (Editörler.), *Handbook of Self-Regulation* içinde, 451-502. Orlando: Academic Press.
- Prisnie, J., Poon, G., Stokes, P., ve Brager, N. (2021). Utilization of moderate-duration summary podcasts compared to long-duration podcasts for psychiatry education by Canadian pre-clerkship medical students. *Academic Psychiatry*, 1-5.
- Puspitasari, K. A., Oetoyo, B. (2018). Successful students in an open and distance learning system. *Turkish Online Journal of Distance Education*, 19 (2), 189-200.
- Rahim, N. N. A., Humaidi, N., Aziz, S. R. A. ve Zain, N. H. M. (2022). Moderating effect of technology readiness towards open and distance learning (ODL) technology acceptance during covid-19 pandemic. *Asian Journal of University Education*, 18 (2), 406-421.
- Roblyer, M. D. (1999). Is choice important in distance learning: a study of student motives for taking Internet-based courses at the high school and community college levels. *Journal of Research in Computing Education*, 32 (1), 157–171.

- Sağlamtunç, T. (2010). Görme engelliler ve kütüphanecilik hizmetleri. *Bilgi Dünyası*, 11 (1), 178-191.
- Sarikaya, İ. ve Sökmen, Y. (2021). Öz-düzenlemeli öğrenmeye yönelik öğretmen tutumları ölçeğinin türkçeye uyarlanması ve sınıf öğretmenlerinin öz-düzenlemeli öğrenmeye yönelik tutumlarının incelenmesi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23 (1), 126-147.
- Selvaras, J. (2020). Technology usage for teaching and learning law in open and distance learning: a Sri Lankan perspective. *Asian Association of Open Universities Journal*, 15 (1), 69-81.
- Sezgin, S. (2021). Acil uzaktan eğitim sürecinin analizi: öne çıkan kavramlar, sorunlar ve çıkarılan dersler. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21 (1), 273-296.
- Sharon, T., and John, N. A. (2019). Imagining an ideal podcast listener. *Popular Communication*, 17 (4), 333-347.
- Simonson, M.; Schlosser, C. ve Hanson, D. (1999). Theory and distance education: a new discussion. *American Journal of Distance Education*, 13 (1), 60-75.
- Singh, A. and Alexander, P. A. (2022). Audiobooks, print, and comprehension: what we know and what we need to know. *Educational Psychology Review*, 34, 677–715.
- Sönmez, H. (2018). Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sistemindeki öğrencilerin ders çalışma alışkanlıklarının betimsel değerlendirilmesi. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 4 (2), 171-188.
- Tahir, D. (2019). Podcast dosyalarının Almanca dersinde dinleme becerilerini geliştirmeye yönelik kullanımı. *Alman Dili ve Kültürü Araştırmaları Dergisi*, 1 (1), 15-36.
- Tanderup, S. (2021). Reading Spaces: Original audiobooks and mobile listening. *SoundEffects: an interdisciplinary journal of sound and sound experience*, 10 (1), 42-55.

- Taranto, D. and Buchanan, M. T. (2020). Sustaining lifelong learning: a self-regulated learning (SRL) approach. *Discourse and Communication for Sustainable Education*, 11 (1), 5-15.
- Tattersall, C., Waterink, W., Höppener, P., ve Koper, R. (2006). A case study in the measurement of educational efficiency in open and distance learning. *Distance Education*, 27 (3), 391-404.
- Tezci, E. (2016). Öğretmenlerin BİT entegrasyon yaklaşımlarının ölçülmesine yönelik ölçek geliştirme. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24 (2), 975-992.
- Tusmagambet, B. (2020). Effects of audiobooks on EFL learners' reading development: focus on fluency and motivation. *English Teaching*, 75 (2), 41-67.
- Türker, M. S. (2019). Sesli kitapların yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin okumaya yönelik tutumları üzerindeki etkisi. *Dil ve Edebiyat Araştırmaları*, 19 (19), 263-286.
- Yasacı, S. (2019). *Türkiye’de dijitalleşme bağlamında okuma alışkanlıklarının gelişimi: sesli kitaplar örneği*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2003). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, E. ve Seferoğlu, S. S. (2020). Uzaktan eğitim öğrencilerinin çevrim içi teknolojilere yönelik öz yeterlik algılarının incelenmesi. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18 (1), 33-46.
- Yılmaz, F. ve Babacan, G. (2015). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde podcast kullanımı. *Electronic Turkish Studies*, 10 (3), 1153–1170.
- Yılmaz, M. ve Akkoyunlu, B. (2006). Farklı öğrenme ortamlarının kalıcılığa etkisi. *Eurasian Journal of Educational Research (EJER)*, (23), 209- 218.
- Young, R. (2019). The alert collector: listen up: best practices for audiobooks in libraries. *Reference & User Services Quarterly*, 58 (4), 210-214.

- Yücel, R. (2020). Podcast'ın kısa tarihi: doğuşu, yükselişi, monetizasyonu. *Erciyes İletişim Dergisi*, 7 (2), 1303-1319.
- Yünkül, E. (2019). Çoklu ortam öğrenme materyalinin akademik başarıya ve kalıcılık düzeyine etkisi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 27 (2), 727-736.
- Zimmerman, B. J. (1989). A social cognitive view of self-regulated academic learning. *Journal of educational psychology*, 81 (3), 329.
- Zimmerman, B. J. (2001). Theories of self-regulated learning and academic achievement: an overview and analyses. B. J. Zimmerman ve D. H. Schunk (Editörler) *Self-Regulated Learning and Academic Achievement: Theoretical Perspectives* içinde (s. 1-37). Mahwah, NJ: Erlbaum.

İnternet Kaynakları

- http-1: <https://ribbonfish.co.uk/blog/11-awesome-audiobook-publishers/> (Erişim tarihi: 10.01.2023)
- http-2: <https://getem.boun.edu.tr/> (Erişim tarihi: 17.03.2022)
- http-3: <https://www.itl.nist.gov/div898/handbook/eda/section3/eda3674.htm> (Erişim tarihi: 18.08.2022)
- <http://www.plextalk.com/> (Erişim tarihi: 18.03.2022)
- <http://www.seslekitap.com/basin-kiti.html> (Erişim tarihi: 15.03.2022)

EKLER

Ek-1 Nicel Verilerde Kullanılan Anket Soruları

- Cinsiyetiniz

- Kadın
- Erkek

- Yaşınız

- Kayıtlı olduğunuz program türünü seçiniz.

- Lisans (4 yıllık)
- Ön lisans (2 yıllık)

- Kaçınıcı sınıftasınız?

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- Mezunum.

- eKampüs'teki sesli kitap veya sesli özetleri hiç kullandınız mı?

- Evet
- Hayır

- eKampüs dışında, eğitim, eğlence vb. amacı ile sesli malzeme (sesli edebi eser, podcast, kişisel gelişim gibi) dinliyor musunuz?

- Evet
- Hayır

- eKampüs'teki sesli malzemelerden hangisini kullandınız?

- Yalnızca sesli özet
- Yalnızca sesli kitap
- Hem sesli özet hem sesli kitap

- Sesli malzemeleri en çok hangi cihazda dinlediniz?

- Bilgisayarda
- Cep telefonunda (Android/IOS)
- Hem bilgisayarda hem cep telefonunda
- Diğer

- Sesli malzemeleri en çok hangi mekânda dinlemeyi tercih ettiniz?

- Evde
- İş yerinde
- Yolda (yürürken, arabada, toplu taşımada vb.)
- Diğer

- Sesli malzemeleri ne sıklıkta dinlediniz?

- Her gün
- Haftada birkaç kez
- Ayda birkaç kez
- Dönemde birkaç kez
- Çok az

Aşağıdaki sorular “hiç katılmıyorum” ile “kesinlikle katılıyorum” arasında derecelendirilmiştir:

- Sesli malzemeleri kullanma konusunda yeterli bilgiye sahibim.

- Sesli malzemelere nasıl çalışacağıma kendim karar verebilirim.

- Sesli malzemeleri kullanırken ders çalışma amaçlarımı belirlerim.

- Sesli malzemelerle çalışırken plan yaparım.

- Sesli malzemelerle çalışırken zorlandığım konuları anlamak için uğraşırım.

- Sesli malzemeleri sıkıcı bulsam bile yine de konuyu anlamak için dinlerim.
- Sesli malzemeler ders konularını tekrar etmemi sağlar.
- Hangi sesli malzemeyi ne zaman dinleyeceğimi kendim planlayabilirim.
- Sesli malzemeler için çalışma saatlerimi ayarlama da kendime hedefler koyarım.
- Kaynak ders kitabıma yeteri kadar çalışmadığımda, sesli malzemeler bana hızlı bir çalışma fırsatı sunar.
- Sesli malzemeler bana zamanı verimli şekilde kullanmama yardım eder.
- Sesli malzemeler bana, istediğim zaman ders çalışma fırsatı sunar.
- Sesli malzemeler ders çalışma süremi kısaltır.
- Sesli malzemeleri dinlerken rahat bir yer seçerim.
- Sesli malzemeleri dinlerken dikkatimi dağıtmayacak bir yer seçerim.
- Sesli malzemeler bana, istediğim yerde ders çalışma fırsatı sunar.
- Başkasının yardımına ihtiyaç duymadan eKampüs'te sesli malzemelere erişip kullanabilirim.
- Sesli malzemeleri internet bağlantısı olmadan (çevrim dışı kullanmam gerektiğinde) dosyayı nasıl indirip çalıştıracağımı bilirim.
- Sesli malzemeler ile çalışırken kendime notlar alırım.
- Aynı sesli malzemeyi birkaç kez dinlerim.

- Sesli malzemeler ile çalışırken ses kaydını duraklatıp anladıklarımı değerlendiririm.
- Sesli malzemelerle çalışırken konuya odaklanmak için aklımda sorular oluştururum.
- Sesli malzemeleri başka bir işle ilgilenirken de kullanabilirim.
- Sesli malzemeleri kullandığımda sınav notum yükselir.
- Sesli malzemeleri dinlediğimde ders içeriğini daha iyi anlarım.
- eKampüs'te sesli malzemelere ek olarak canlı ders, kitap PDF, özet PDF gibi diğer ders içeriklerinden en az birini daha kullanırım.
- Sesli malzemeler bana kendi hızımda ders çalışma imkânı sunar.
- Sesli malzemeleri kullanırken öğretim elemanı ile birlikteymişim gibi hissederim.
- Sesli malzemeleri dinleyerek konuyu daha iyi öğrenirim.
- Sesli malzemeyi dinlemeden önce seslendirilmiş metni (kitap, özet) kendim de okurum.
- eKampüs'teki sesli malzemeleri kullanmak kolaydır.
- Sesli malzemeler teknik olarak geliştirilebilir.
- eKampüs'teki sesli malzemeler kalitelidir.
- eKampüs'te sesli malzemelere kolaylıkla erişebilirim.

- Sesli malzemeyi seslendiren kişi, iyi seslendirmiştir.
- Sesli malzemeleri dinlediğim cihazda sorunsuzca kullanabilirim.
- Sesli malzemelerin ses kalitesinin iyi olduđunu dűřünűrűm.
- eKampűs'teki sesli malzeme sayısının artırılması gerekir.

Aşağıdaki sorular açık uğu sorulmuştur:

- eKampűs'teki sesli malzemeleri kullanma nedenlerinizi bizimle paylařmak isterseniz ařađıya yazabilirsiniz. (Aık uđu)
- eKampűs'teki sesli malzemelerin daha kaliteli olması adına űneriniz varsa lűtfen yazınız. (Aık uđu)

- ANKET SONU -

Ek-2 Yarı Yapılandırılmış Görüşmelerdeki Ses Kaydı Sonrası Yapılan Deşifre Örneği

Katılımcı 4 Görüşme Deşifresi

Görüşmeci: Ses kaydını başlatıyorum şimdi. Ben yüksek lisans yapıyorum Uzaktan Eğitim alanında. Aynı zamanda Anadolu Üniversitesinde Öğrenme Teknolojileri AR-GE Birimimiz var. Açıköğretim öğrencilerine, size sunulan malzemelerin koordine edildiği, düzenlendiği, geliştirilmeye çalışıldığı yerde çalışıyorum.

Katılımcı 4: Hı hı...

Görüşmeci: Bu konuda sizlerden de işte sesli kitap ve sesli özetleri nasıl buluyorsunuz, geliştirmek adına ne yapabiliriz diye birtakım anket soruları hazırladık. Bunları size yönelteceğim. Sizden alacağım cevaplarla da çalışmamızı geliştirmeye çalışacağız. Çalışma içinde adınız ve özel bilgileriniz hiçbir şekilde geçmeyecek. Bu da aklınızda olsun. Yanıtlarda dilediğiniz gibi rahat olabilirsiniz.

(gölüşmeler)

Katılımcı: Teşekkür ederim.

Görüşmeci: Yaşınız kaçtı acaba?

Katılımcı: 30

Görüşmeci: 30 yaşındasınız... eKampüs'ü kullanıyorsunuz değil mi?

Katılımcı: Evet.

Görüşmeci: Bölümünüz neydi Açıköğretimde?

Katılımcı: Sosyoloji...

Görüşmeci: eKampüs içinde sesli özet-sesli kitap hangi malzemeleri kullandınız?

Katılımcı: Sesli kitap galiba.

Görüşmeci: Uzun olan mı? Yoksa ünite 1, 2,... 8 e kadar olan kısıları mı kullandınız?

Katılımcı: Uzun olan

Görüşmeci: Uzun olan, sesli kitap.

Katılımcı: Hı hı...

Görüşmeci: Tamamdır. Sesli malzemeyi kullanmayı neden tercih ettiniz? Yani gördüğünüz için mi, birinden mi duydunuz? Nasıl dikkatinizi çekti? Kullanma nedeniniz neydi?

Katılımcı: Kaynakları araştırırken gördüm. Hani dedim, daha iyi olabilir. En azından dinlerim. Çünkü okumak gözümü yoruyor.

Görüşmeci: Hı hı...

Katılımcı: Özellikle bilgisayardan ya da telefondan (okumak) çok zor oluyor. Ses olarak dedim hani dinleyeyim. O şekilde...

Görüşmeci: Hı hı... Buna bağlı olarak yeni sorumuz: Size sunduğu avantajlar neydi seslilerin? Hani söylediniz ya, okumaktan daha kolay geliyor.

Katılımcı: Evet okumaktan daha kolay geliyor. Bilgisayarda ya da telefonda gözlerim yorulduğu için. En azından böyle yatarken bir dinleyeyim... Fikir olsun.

Görüşmeci: Hı hı... Başka avantajı var mı sizce?

Katılımcı: Bence yok. (gülüyor)

Görüşmeci: Tamam... Peki dezavantajı/sınırlı yönleri var mıydı sesli malzemelerin?

Katılımcı: Mmmm, yani şöyle diyeyim, aynı ses... Bir heyecan ya da bir şey yok ya... Monoton mu diyeyim?

Görüşmeci: Hmmm

Katılımcı: Tekdüze... Tekdüze gittiği için biraz sıkıldım.

Görüşmeci: Tekdüze, aynı ses...

Katılımcı: Aynen.

Görüşmeci: Sıkıcı olabiliyor dediniz. Bir yandan da not alıyorum ben.

Katılımcı: Hı hı...

Görüşmeci: Sesli malzeme kullanırken karşılaştığınız zorluklar var mıydı?

Katılımcı: Yoktu.

Görüşmeci: Yoktu...

Katılımcı: Hı hı...

Görüşmeci: Sesli malzeme kullanmanızın ders başarısına/sınav notlarınıza nasıl etki ettiğini düşünüyorsunuz? (*katılımcı gülüyor*) Yani olumlu mu, olumsuz mu, katkısı var mıydı sizce?

Katılımcı: Çok fazla dinlemedim. Biraz dinledim.

Görüşmeci: Hı hı...

Katılımcı: Katkısı yoktu. Çünkü sıkıldığım için...

Görüşmeci: Anladım. Tamam...

Katılımcı: Daha doğrusu dikkatimi çekmedi. Hani, hangi konu daha önemlidir ya da hangisi değildir...

Görüşmeci: Hı hı...

Katılımcı: Kitabın aynısı okunduğu için...

Görüşmeci: ...çok verimli olmadı sizin için?

Katılımcı: Evet, verimli olmadı.

Görüşmeci: Tamam... Sesli malzemeleri en çok hangi cihazla dinlediniz?

Katılımcı: Telefon.

Görüşmeci: Telefonla...

Katılımcı: Hı hı...

Görüşmeci: Hangi mekânda dinlemeyi tercih ediyorsunuz?

Katılımcı: Hangi mekânda? Eee.. Yatakta. Dinlenmede... Dinlenme aşamasında.

Görüşmeci: Yani kimisi “toplula taşımada, otobüste veya yürürken” diyor.

Katılımcı: Hee... Yok, yok.

Görüşmeci: Bunun gibi değil... Evde dinlenirken?

Katılımcı: Hı hı...

Görüşmeci: Bunu da not alıyorum... Bu sesli malzemelerin kalitesi sizce nasıl?

Katılımcı: Ne iyi ne kötü.

Görüşmeci: Ne iyi ne kötü, tamam... Sesli malzemelerin daha iyi olması adına öneriniz olur mu?

Katılımcı: Eeee yani, canlı ders gibi... Zaten canlı dersler de var da. Önemli konular... Ya da bu “çıkılmış sorular” oluyor.

Görüşmeci: Evet...

Katılımcı: Onların daha vurgulanması... “Bu konu önemli, bu ünite önemli” şeklinde olabilir diye düşünüyorum. Tabii kitapta da bu sesli konuda nasıl olur bilmiyorum ama... *(gülüyor)*

Görüşmeci: Daha vurgulu yerler olabilir...

Katılımcı: Evet, evet... Vurgulayıcı, önemli yerleri...

Görüşmeci: Bir de şeyi söylemiştiniz değil mi, “monoton” gelmişti demiştiniz. O sıkıcılık giderilebilir.

Katılımcı: Evet, tekdüze olması

Görüşmeci: ...giderilebilir. Bunu da not aldım... eKampüs dışında eğitim, eğlence gibi amaçlarla başka sitelerde, başka ortamlarda sesli malzeme kullanıyor musunuz?

Katılımcı: Yok, kullanmıyorum.

Görüşmeci: Kullanmıyorsunuz... Benim aklımdaki sorular bunlardı. Sizin eklemek istediğiniz başka bir şey var mı? Başka bir konu var mı?

Katılımcı: Yok. Genel olarak böyle, diyorum ya, tekdüze geldi hani... Önemli noktalar, hocaların durduğu... Oralar daha böyle vurgulansa... Ya da okumak yerine, düz bir şekilde okunuyor, okumak yerine böyle ses inişleri-çıkışları olsa...

Görüşmeci: Daha doğal, ders anlatıyormuş gibi, doğru mu anladım?

Katılımcı: Evet, evet, evet... Sonuçta vurgu da hani azaltıp yükseltti mi ona göre karşılığı uyandırıyor. Bir de tam dinleme aşamasında... Dinleyince... Hooop, gidiyor kafa. *(gülüşmeler)*

Görüşmeci: Hı hı, anladım... Benim sorularım bu kadardı. Teşekkür ederim desteğiniz için.

Katılımcı: Rica ederim. Çok teşekkür ederim ben de.

Görüşmeci: Şimdi ses kaydını durduruyorum.

-GÖRÜŞME SONU-

Ek-3 Etik Kurul İzni

İzvalık Kayıt Tarihi: 18.12.2021	Protokol No: 230557	Tarih: 24.12.2021
		
ANADOLU ÜNİVERSİTESİ SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ KURULU KARAR BELGESİ		
ÇALIŞMANIN TÜRÜ:	Yüksek Lisans Tez Çalışması	
KONU:	Sosyal Bilimler	
BAŞLIK:	Açık ve Uzaktan Öğrenmede Sesli Materyallerin Kullanımı	
PROJE/TEZ YÜRÜTÜCÜSÜ:	Doç. Dr. Serpil KOÇDAR Öğr. Gör. Dr. Nil GÖKSEL	
TEZ YAZARI:	Halil İbrahim ÖZÜM	
ALT KOMİSYON GÖRÜŞÜ:	-	
KARAR:	Olumlu	
Prof. Dr. Saim ÖNCE (Başkan-İkt. ve İdari BİL. Fak.)		
Prof. Dr. M. Erkan ÜYÜMEZ (Sosyal Yürütme-İkt. ve İdari BİL. Fak.)	Prof. Dr. Fatime GÜNEŞ (Edebiyat Fak.)	
Prof. Dr. Yıldız UZUNER (İktisat Fak.)	Prof. Dr. İbrahim Cemil ULUKAN (Açıköğretim Fak.)	
Prof. Dr. Hakkı DEVECİ (İktisat Fak.)	Prof. Dr. Erkan YÜKSEL (İktisat BİL. Fak.)	

ÖZ GEÇMİŞ

Adı Soyadı : Halil İbrahim ÜZÜM

Yabancı Dil : İngilizce

Eğitim ve Mesleki Geçmişi:

- 2012, Anadolu Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Lisans Programı
- 2009, Eskişehir Odunpazarı Belediyesi Gösteri ve Sahne Sanatları Merkezi, Tiyatro Eğitimi
- 2006, Eskişehir Kılıçoğlu Anadolu Lisesi
- 2016 - Hâlen, Anadolu Üniversitesi, Açıköğretim Fakültesi, Öğrenme Teknolojileri AR-GE Birimi (ÖTAG), Büro Personeli (Metin yazarı ve seslendirme uzmanı)

Yayınları ve/veya Bilimsel/Sanatsal Faaliyetleri:

- 2012, Yayımlanmamış Lisans Bitirme Tezi, Eskişehir’de İş Yeri Adları, Eskişehir
- 2018, Sanatsal faaliyet/Şiir kitabı, Fındık İçi, Dorlion Yayınları, Eskişehir